

Maandstatistiek van de bevolking

Jaargang 49 – maart 2001

Verklaring der tekens

.	= gegevens ontbreken
*	= voorlopig cijfer
x	= geheim
—	= nihil
—	= (indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	= het getal is minder dan de helft van de gekozen eenheid
niets (blank)	= een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2000–2001	= 2000 tot en met 2001
2000/2001	= het gemiddelde over de jaren 2000 tot en met 2001
2000/'01	= oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2000 en eindigend in 2001
1990/'91–2000/'01	= boekjaar enzovoort, 1990/'91 tot en met 2000/'01

In geval van afronding kan het voorkomen, dat de som van de aantallen afwijkt van het totaal.
Verbeterde cijfers in de staten en tabellen zijn niet als zodanig gekenmerkt.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Drs. R.L. Vellekoop
Prinses Beatrixlaan 428
2273 XZ Voorburg

Druk

Centraal Bureau voor de Statistiek
Facilitair Beheer

Inlichtingen

Tel.: (045) 570 70 70
Fax: (045) 572 62 68
E-mail: infoservice@cbs.nl

Bestellingen

E-mail: verkoop@cbs.nl

Internet

www.cbs.nl

© Centraal Bureau voor de Statistiek
Voorburg/Heerlen, 2001.
Bronvermelding is verplicht.
Vereenvoudiging voor eigen gebruik
of intern gebruik is toegestaan.

Prijzen excl. administratie- en
verzendkosten
Abonnementsprijs: f 225,00 (€ 102,10)
Prijs per los nummer: f 26,00 (€ 11,80)
Kengetal: B15/2001
ISSN 0024-8711

Centraal Bureau voor de Statistiek

Inhoud

Artikelen

Steeds meer kinderen buiten het huwelijk geboren	4
Een kind of uit elkaar	6
Traditionele en moderne huwelijken	12
De invloed van achtergrondkenmerken op de leefvorm van vrouwen	14
Allochtonenprognose 2000–2050: over tien jaar 2 miljoen allochtonen	17
Allochtonenprognose 2000–2050: veronderstellingen over het toekomstige kindertal van allochtone vrouwen	23
Bevolkingsprognose 2000–2050: recente ontwikkelingen in de migratie en veronderstellingen voor de toekomst	31
Bevolkingsprognose 2000–2050: kunnen in de toekomst meer arbeidsmigranten worden verwacht?	41
Bevolkingsprognose 2000–2050: veronderstellingen over de asielmigratie	47

Jaarcijfer

Uitkomsten allochtonenprognose 2000–2050	51
--	----

Maandcijfers januari 2001

Bevolking, stand en dynamiek	66
Levendgeborenen naar legitimiteit en rangnummer (uit de moeder)	67
Overledenen naar leeftijd en geslacht	68
Buitenlandse migratie naar geboorteland	69
Asielaanvragen naar land van nationaliteit	70
	72

Inhoudsopgave maart 1996–maart 2001	73
-------------------------------------	----

Artikelen

Steeds meer kinderen buiten het huwelijk geboren

Maarten Alders en Arie de Graaf

In de jaren negentig is het aantal buitenechtelijke geborenen aanzienlijk gestegen. Van 22 duizend in 1990 naar ruim 50 duizend in 2000. Het karakter van het niet-gehuwd moederschap is sterk gewijzigd. Terwijl vroeger vaak sprake was van ongewenste zwangerschappen onder jonge, alleenstaande vrouwen, betreft het tegenwoordig kinderen van ongehuwd samenwonende paren die bewust voor een kind hebben gekozen.

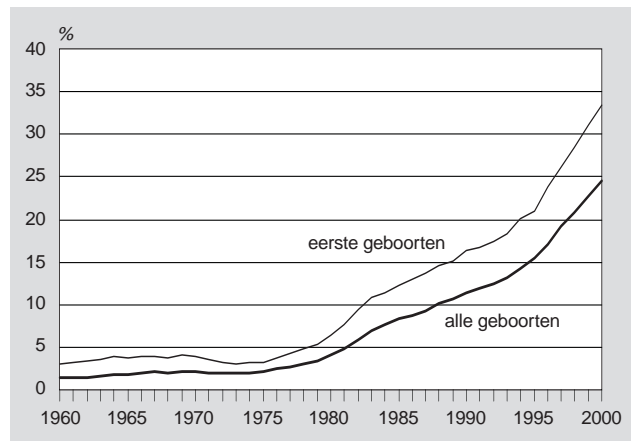
Vroeger was de levensloop vrij goed voorspelbaar: als men kon gaan trouwen verliet men het ouderlijk huis om samen met de huwelijkspartner een nieuw huishouden te vormen. Een kind was vaak de volgende fase in de levensloop. Vanaf de jaren zestig is er meer variatie ontstaan in de levensloop. Meer dan vroeger komt het voor dat men kiest om eerst alleen te gaan wonen, te gaan samenwonen zonder te trouwen, eventueel een kind te krijgen om pas daarna eventueel voor een huwelijk te kiezen. Deze veranderingen in de standaardlevensloop hebben gevolgen voor de gezinsuitbreiding. Werden vroeger de meeste kinderen binnen een huwelijk geboren, tegenwoordig worden ook kinderen geboren terwijl de ouders niet getrouwd zijn.

Een kwart buitenechtelijk

Tussen 1960 en 2000 steeg het aantal buitenechtelijk geboren kinderen van 3 duizend tot ruim 50 duizend. In de jaren zeventig werd ruim 2 procent van de kinderen buiten het huwelijk geboren. Daarna begon het percentage te stijgen: van 4 procent in 1980 tot 10 procent in 1990. De stijgende trend zet onverminderd door. Van alle geborenen is op dit moment een kwart buitenechtelijk (grafiek 1). Van alle buitenechtelijke geborenen gaat het in twee van de drie gevallen om het eerste kind. Was in 1960 nog een op de dertig eerste kinderen buitenechtelijk, vorig jaar was dat een op de drie.

Er is echter een groot verschil met vroeger. Tegenwoordig komen buitenechtelijke kinderen doorgaans binnen een relatie ter wereld. Dit zijn kinderen van ongehuwd samenwonende paren die bewust voor een kind hebben gekozen. In de jaren zestig ging het vaak om jonge, alleenstaande vrouwen die ongewenst zwanger werden.

1. Aandeel buitenechtelijke geboorten op het totale aantal geboorten

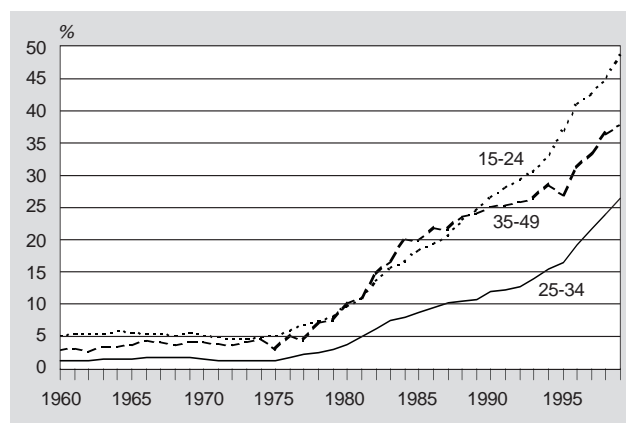
Vooraf Surinaamse en Antilliaanse vrouwen

Opvallend is dat zes van de tien Antilliaanse en Arubaanse vrouwen eind jaren negentig een kind buiten het huwelijk heeft gekregen. Ongeveer de helft van de geboorten uit vrouwen die in Suriname zijn geboren, was buitenechtelijk. Het verhoudingsgewijs hoge aandeel ongehuwden onder deze bevolkingsgroepen is hier debet aan. Onder Surinamers en Antillianen is het eenoudergezin een veel voorkomend verschijnsel. Turkse en Marokkaanse vrouwen trouwen voor het merendeel en hebben relatief weinig buitenechtelijke kinderen gekregen. Het aandeel buitenechtelijke vruchtbaarheid ligt onder de tien procent.

Vooraf bij jongere en oudere vrouwen

De mate waarin partners kinderen krijgen zonder dat ze getrouwd zijn, verschilt sterk per leeftijdsgroep (grafiek 2). Met name vrouwen die op jonge leeftijd moeder worden, doen dat relatief vaak buiten het huwelijk. Tot halverwege de jaren zeventig lag het aandeel buitenechtelijke kinderen van 15-24-jarige moeders nog onder de 10 procent. Inmiddels is dat aandeel toegenomen tot bijna de helft. Onder de 25-34-jarigen is dit aandeel met ongeveer een kwart beduidend lager. Opvallend is dat bij de oudere leeftijdsgroep, vrouwen die pas na hun vierendertigste voor het eerst moeder worden, het aandeel buitenechtelijke geboorten juist weer hoger is.

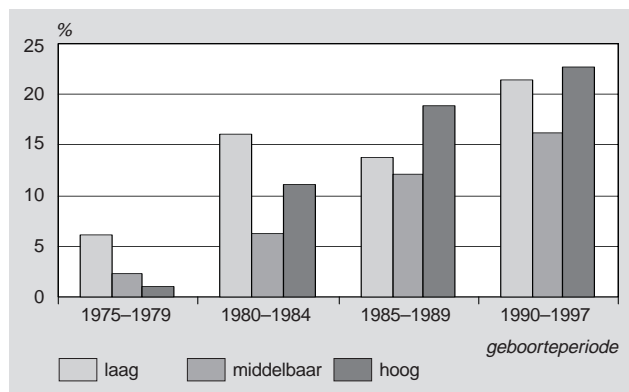
2. Aandeel buitenechtelijk eerste geboorten op het totale aantal eerste geboorten naar leeftijd moeder

Vooraf bij laag- en hoogopgeleide vrouwen

Ook het opleidingsniveau van de moeder speelt een belangrijke rol in het aandeel buitenechtelijke eerstgeborenen. Eind jaren zeventig en begin jaren tachtig kwamen buitenechtelijke geboorten met name voor bij laagopgeleide, vaak alleenstaande, vrouwen (grafiek 3). Ook hoogopgeleide vrouwen kregen in de jaren tachtig vaker een kind zonder dat ze getrouwd waren. De reden hiervan was echter dat deze vrouwen als eersten het ongehuwd samenwonen als nieuwe relatievorm ontdekten. Deze hoogopgeleide vrouwen vervulden hiermee een voortrekkersrol. Pas later gingen ook laagopgeleide en middelbaar opgeleide vrouwen samenwonen zonder eerst te trouwen.

3. Aandeel buitenechtelijk eerste geboorten op het totale aantal eerste geboorten naar onderwijsniveau moeder

Bron: CBS, Onderzoek Gezinsvorming 1998

Aanzienlijke toename in de laatste decennia

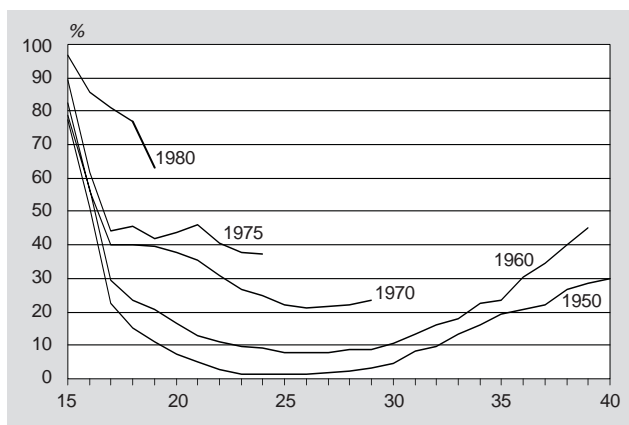
Het aandeel buitenechtelijke geboorten hangt eveneens samen met de generatie waarmee we te maken hebben (grafiek 4). Zo kregen vrouwen uit 1950, die tussen hun twintigste en dertigste jaar hun eerste kind kregen, nagenoeg alleen echtelijke kinderen. Van de vrouwen die twintig jaar later geboren zijn, was in deze leeftijdsgroep ongeveer een kwart van de eerstgeborenen buitenechtelijk.

Meer bewust voor buitenechtelijk kind gekozen

Met deze toename van het aandeel buitenechtelijke eerstgeborenen veranderde ook de reden waarom mensen een kind krijgen zonder dat ze getrouwd zijn. Terwijl vroeger vaak sprake was van ongewenste zwangerschappen onder jonge, alleenstaande vrouwen, betreft het tegenwoordig doorgaans kinderen van ongehuwd samenwonende paren die bewust voor een kind hebben gekozen. Van alle vrouwen die in de periode 1995-1997 een eerste kind kregen woonde ruim 20 procent niet-gehuwd samen (staat). Van deze samenwoners is anno 1998 inmiddels ruim de helft getrouwd of verwacht binnenkort te trouwen. Veel buitenechtelijk eerstgeborenen worden dus gewettigd. Een eventueel tweede kind wordt dan ook vaker binnen een huwelijk geboren. Dit verklaart waarom een groot deel van de buitenechtelijke kinderen eerste kinderen zijn. Van de vrouwen die in de jaren tachtig een eerste kind hebben gekregen woonden minder dan 10 procent niet-gehuwd samen. Voorts blijkt dat steeds minder kinderen buiten enige relatie worden geboren.

Een geboorte wordt als wettig of echtelijk aangeduid als de moeder op het moment van de geboorte wettig gehuwd is dan wel als zij wettig gehuwd is geweest én het kind is geboren binnen een periode van 307 dagen na een huwelijksontbinding. Alle andere geboorten worden buitenechtelijk genoemd. Het gaat bij buitenechtelijke geboorten dus om geboorten bij vrouwen die ongehuwd, gescheiden of verweduwd zijn.

4. Aandeel buitenechtelijk eerste geboorten op het totale aantal eerste geboorten naar leeftijd en geboortjaar moeder

Vrouwen naar samenlevingsvorm bij geboorte eerste kind

Geboorteperiode eerste kind	Kind geboren binnen relatie		Kind geboren buiten relatie	Totaal aantal vrouwen
	Gehuwd	Niet-gehuwd		
		wil trouwen	wil niet trouwen	
	%			abs.=100%
1980-1984	89	5	2	549
1985-1989	85	4	4	569
1990-1994	84	7	5	566
1995-1997	76	12	10	412

Bron: CBS, Onderzoek Gezinsvorming 1998.

Een kind of uit elkaar

Maarten Alders en Arie de Graaf

Voor vrouwen die voor het eerst gehuwd of ongehuwd gaan samenwonen zijn er in grote lijnen maar twee mogelijkheden. Ze krijgen een kind met de eerste partner of ze gaan uit elkaar zonder dat gezinsuitbreiding heeft plaatsgevonden. Slechts weinig paren blijven duurzaam samen zonder dat er kinderen komen. Bij jonge generaties vrouwen neemt het aandeel vrouwen dat moeder wordt terwijl ze voor het eerst samenwonen af. De oorzaak is niet dat kinderloosheid binnen relaties toeneemt maar dat steeds meer relaties worden beëindigd voordat er kinderen geboren worden. Veranderingen in gezinsuitbreiding kunnen dus niet los worden gezien van ontwikkelingen in relatie-ontbinding.

1. Inleiding

Was de levensloop vroeger vrij goed voorspelbaar, tegenwoordig kan deze op allerlei verschillende manieren worden ingevuld. Naast de traditionele fasen van bij je ouders wonen, trouwen en vervolgens zelf kinderen krijgen, hebben alleenwonen en ongehuwd samenwonen zich als nieuwe levensfasen ontwikkeld. Dit heeft gevolgen voor het moment van gezinsuitbreiding.

Een belangrijk voorbeeld van de veranderde levensloop is het feit dat het aantal personen dat alleen woont sterk is toegenomen de afgelopen decennia. Daarnaast geven steeds meer mensen er de voorkeur aan om ongehuwd samen te wonen wanneer ze voor het eerst een relatie aangaan. Dat geldt vooral voor samenwonen als fase voorafgaand aan het huwelijk. Maar ook als permanente levenssituatie is ongehuwd samenwonen een algemeen geaccepteerd verschijnsel geworden in de Nederlandse samenleving. In 2000 woonden in Nederland ongeveer anderhalf miljoen mensen ongehuwd samen. Dat is bijna tweemaal zoveel als tien jaar geleden. Dit komt niet alleen doordat men tegenwoordig vaker ongehuwd gaat samenwonen, maar ook doordat de periode gedurende welke men dat doet langer is geworden.

Vroeger ging men in de regel pas samenwonen vanaf het moment dat men in het huwelijksbootje stapte. Tegenwoordig wordt het huwelijk steeds vaker voorafgegaan door een periode van ongehuwd samenwonen. Deze periode wordt dan meer gezien als een soort proefperiode. Dit wordt mede bevestigd door het feit dat ongehuwd samenwonenden sneller uit elkaar gaan dan gehuwden (De Graaf en Steenhof, 1999). Toch wordt ook het ongehuwd samenwonen meer en meer gezien als een manier om vorm te geven aan een 'volwaardige' relatie en kan het met elkaar samenwonen de rol van het huwelijk (deels) vervangen.

Veranderingen in de relatievorming hebben gevolgen voor het moment waarop gezinsuitbreiding plaatsvindt. Zo zal uitstel van relatievorming leiden tot uitstel van het krijgen van kinderen. Bovendien worden meer kinderen buiten het huwelijk geboren doordat men steeds vaker ongehuwd gaat samenwonen. In dit artikel wordt het verband tussen relatievorming en het krijgen van kinderen onderzocht. Hierbij wordt gekeken naar veranderingen in de relatievorming en veranderingen in de leeftijd waarop vrouwen een relatie aangaan en een kind krijgen.

Voor de vergelijkbaarheid van opeenvolgende generaties vrouwen hebben we ons gericht op de eerste relatie die een vrouw aangaat en het eerste kind dat zij krijgt. Met relatie wordt in dit artikel een relatie bedoeld waarbij de partners, al dan niet gehuwd, samenwonen.

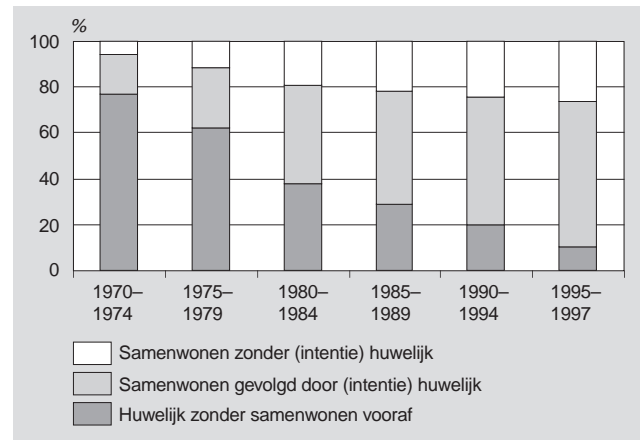
De gegevens waarop dit artikel is gebaseerd zijn ontleend aan het Onderzoek Gezinsvorming 1998, een enquête onder 4,7 duizend mannen en 5,5 duizend vrouwen van 18–52 jaar die zijn geboren in de periode 1945–1979.

2. Veranderingen in de relatievorm

Samenwonen of trouwen

Begin jaren zeventig trouwde ruim driekwart van de vrouwen zonder eerst te hebben samengewoond (grafiek 1). Dit aandeel is in de loop der jaren sterk gedaald. Tegenwoordig trouwt nog maar één op de tien vrouwen zonder vooraf te hebben samengewoond. Het merendeel gaat eerst ongehuwd samenwonen. Een groot deel van hen treedt later alsnog in het huwelijk of geeft aan dat in de toekomst te willen gaan doen. Slechts één kwart van de vrouwen die in de jaren negentig een relatie aangegaan is, kiest ervoor om ongehuwd te blijven samenwonen. Het aandeel vrouwen dat eerst gaat samenwonen en later alsnog in het huwelijksbootje stapt is overigens verrassend stabiel de afgelopen twintig à dertig jaar. Nog steeds kiezen zeven van de tien vrouwen die eerst ongehuwd hebben samengewoond later alsnog voor het huwelijk.

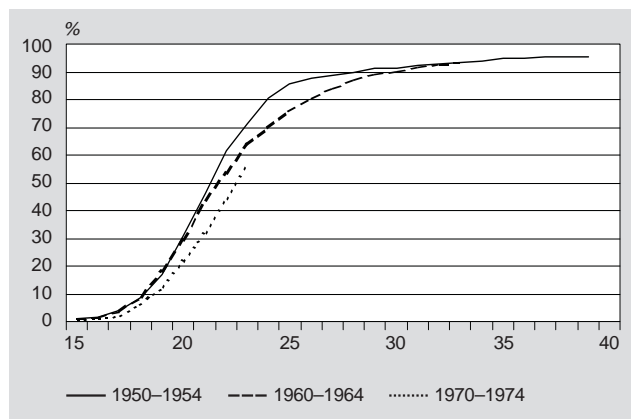
1. Eerste relatievorm, naar startjaar relatie

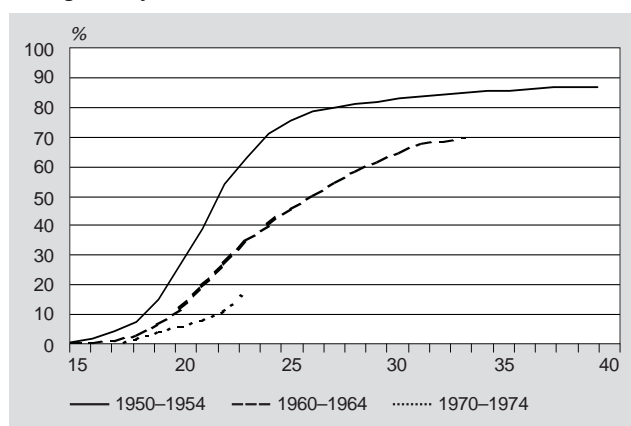
Leeftijd bij eerste relatie

Vrouwen kiezen niet alleen steeds vaker voor ongehuwd samenwonen als eerste relatievorm, ze gaan ook op steeds latere leeftijd de eerste relatie aan. Van de vrouwen geboren in de periode 1950–1954 was op 21-jarige leeftijd bijna de helft al begonnen aan een eerste relatie tegen eenderde van de vrouwen die zijn geboren in de periode 1970–1974 (grafiek 2). Vrouwen stellen de relatievorming, het al dan niet gehuwd samenwonen, dus steeds meer uit. Dat geldt vooral voor de eerste keer dat ze in het huwelijk treden (grafiek 3). Van de generatie 1950–1954 was de helft op 22-jarige leeftijd al getrouwd, tegen slechts ruim 10 procent van de vrouwen die in de jaren zeventig zijn geboren. Enerzijds komt dit doordat men later aan een relatie begint en daarmee ook aan het huwelijk. Anderzijds begint een relatie steeds vaker met een periode van ongehuwd samenwonen. Pas na enkele jaren volgt er dan een huwelijk.

2. Aandeel vrouwen dat een eerste relatie heeft (gehad) naar leeftijd en geboortjaar

3. Aandeel vrouwen dat een eerste huwelijk heeft (gehad) naar leeftijd en geboortjaar

Meeste vrouwen houden het op één relatie

De meeste vrouwen houden het in hun leven bij één relatie. Van de vrouwen geboren in de periode 1945 en 1965 heeft ruim driekwart nog niet meer dan één relatie meegemaakt. Dit betekent dat ze nog steeds samenwonen met hun eerste partner of dat ze de eerste relatie achter de rug hebben maar nog niet begonnen zijn aan een nieuwe relatie. Ongeveer 15 tot 20 procent van deze vrouwen is wel al begonnen aan een tweede of zelfs een derde relatie.

Relatievorm bij geboorte van het eerste kind

Vrijwel alle vrouwen gaan in de loop van hun leven minstens één keer een relatie aan. In de meeste gevallen worden ze voor het eerst moeder binnen deze relatie. Vrouwen die eind jaren veertig zijn geboren kregen in 94 procent van de gevallen hun eerste kind binnen hun eerste relatie (staat 1). Dit percentage is gedaald tot 85 procent voor vrouwen uit de jaren zestig. Slechts weinig vrou-

Staat 1
Aandeel eerste kinderen dat voor, tijdens of na de eerste relatie van de moeder geboren wordt

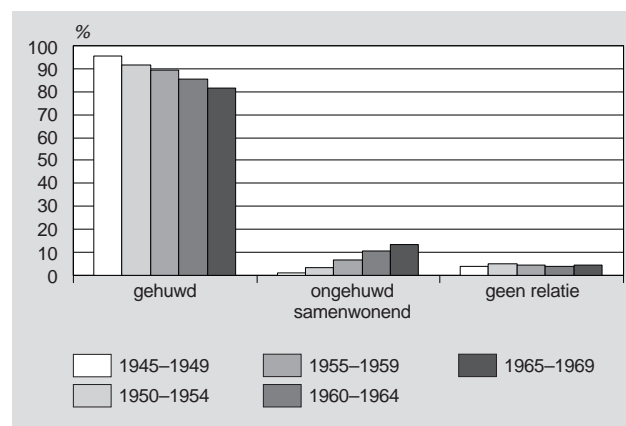
Geboortjaar moeder	voor	tijdens	na
	%		
1945-1949	3	94	3
1950-1954	5	91	5
1955-1959	4	86	10
1960-1964	4	84	13
1965-1969	3	86	11

wen krijgen hun eerste kind vóór ze aan de eerste relatie begonnen zijn of nádat deze relatie beëindigd is. Dit aandeel is echter wel wat toegenomen en bedraagt voor vrouwen die in de zestiger jaren moeder zijn geworden één op de tien.

Eerst trouwen, dan een kind

Doordat vrouwen vaker ongehuwd gaan samenwonen, worden steeds meer kinderen geboren buiten het huwelijk. Toch is het aandeel kinderen dat geboren wordt terwijl de moeder ongehuwd samenwoont aanzienlijk lager dan het aandeel vrouwen dat kiest voor een periode van ongehuwd samenwonen. Nog steeds wachten de meeste vrouwen met het krijgen van kinderen totdat ze getrouwd zijn. Van de vrouwen die eind jaren zestig zijn geboren, werd ongeveer 15 procent voor het eerst moeder terwijl ze ongehuwd samenwoonden (grafiek 4). Dit percentage is laag als men bedenkt dat ongeveer driekwart van deze vrouwen eerst ongehuwd is gaan samenwonen.

4. Samenlevingsverband van de moeder bij de geboorte van haar eerste kind naar geboortjaar moeder

Wél een kind, niet getrouwd

Hoogopgeleide vrouwen krijgen vaker een kind terwijl ze (nog) niet getrouwd zijn dan middelbaar of laagopgeleide vrouwen. Van de hoogopgeleide vrouwen die eind jaren zestig geboren zijn, kreeg ruim een op de vijf het eerste kind terwijl ze ongehuwd samenwoonden (grafiek 5). Voor laagopgeleide vrouwen van die generatie bedroeg dit aandeel één op de tien. Dit komt doordat het ongehuwd samenwonen het eerst in trek was bij hoogopgeleide vrouwen.

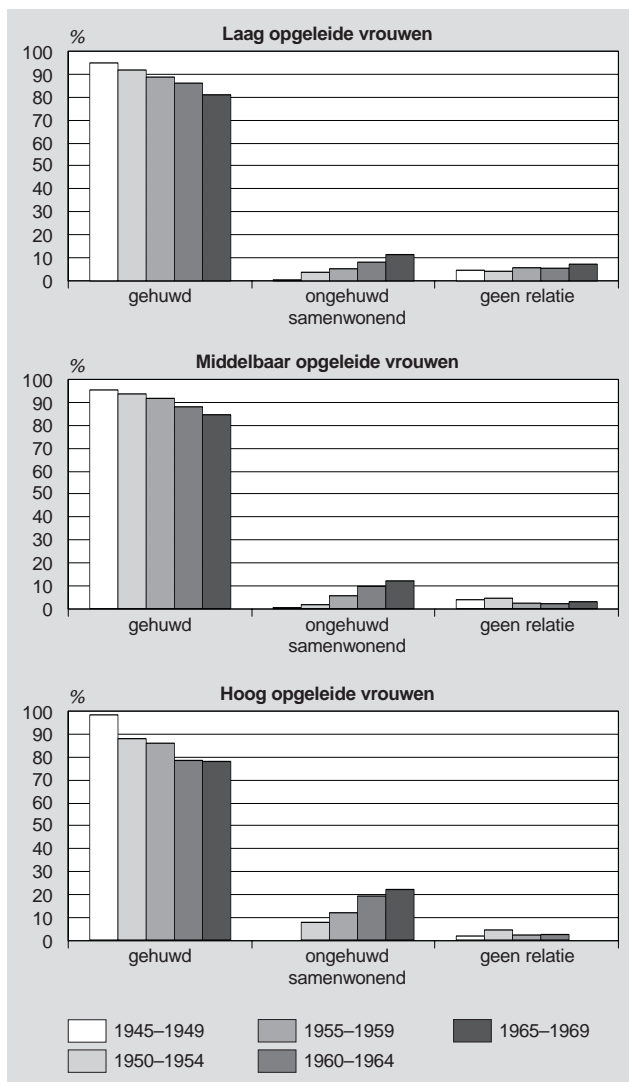
Samen een kind

Vrijwel alle eerste kinderen worden geboren terwijl men, al dan niet gehuwd, samenwoont (grafiek 4 en 5). Het komt niet vaak voor dat een vrouw voor het eerst moeder wordt terwijl ze alleenstaand is. Hierbij gaat het enerzijds om moeders die nog nooit hebben samengewoond en anderzijds om moeders die een kind krijgen nadat ze een relatie verbroken hebben. Het blijkt dat laagopgeleide vrouwen vaker voor het eerst moeder worden zonder dat ze, al dan niet gehuwd, samenwonen dan middelbaar en hoogopgeleide vrouwen.

3. Een kwestie van kiezen

Er blijkt een verband te zijn tussen de eerste keer dat men gaat samenwonen en gezinsuitbreiding enerzijds en de duur van een relatie anderzijds. Veranderingen in de relatieduur kunnen wellicht meer inzicht geven in waarom vrouwen op steeds latere leeftijd voor het eerst moeder worden. Dit kan namelijk slechts voor een deel worden toegeschreven aan het feit dat vrouwen op steeds latere leeftijd voor het eerst gaan samenwonen.

5. Samenleefverband van de moeder bij de geboorte van haar eerste kind naar geboortjaar en opleidingsniveau moeder

Of er binnen een relatie gezinsuitbreiding plaatsvindt, kan met een aantal factoren samenhangen. Ten eerste kan de leeftijd van de vrouw bij aanvang van de relatie invloed hebben op het moment waarop ze voor het eerst moeder wordt. Daarnaast is de relatievorm van belang. Vrouwen die direct trouwen zonder eerst samengewoond te hebben vormen steeds meer een traditionele groep. Ze zullen waarschijnlijk vrijwel allemaal een kind krijgen binnen deze relatie. De meest bepalende factor voor het niet krijgen van een kind wanneer men voor het eerst samenwoont, is echter de mate waarin deze relaties worden ontbonden zonder dat er een kind geboren is. Dit laatste hangt weer af van de relatievorm en de leeftijd bij aanvang van de relatie.

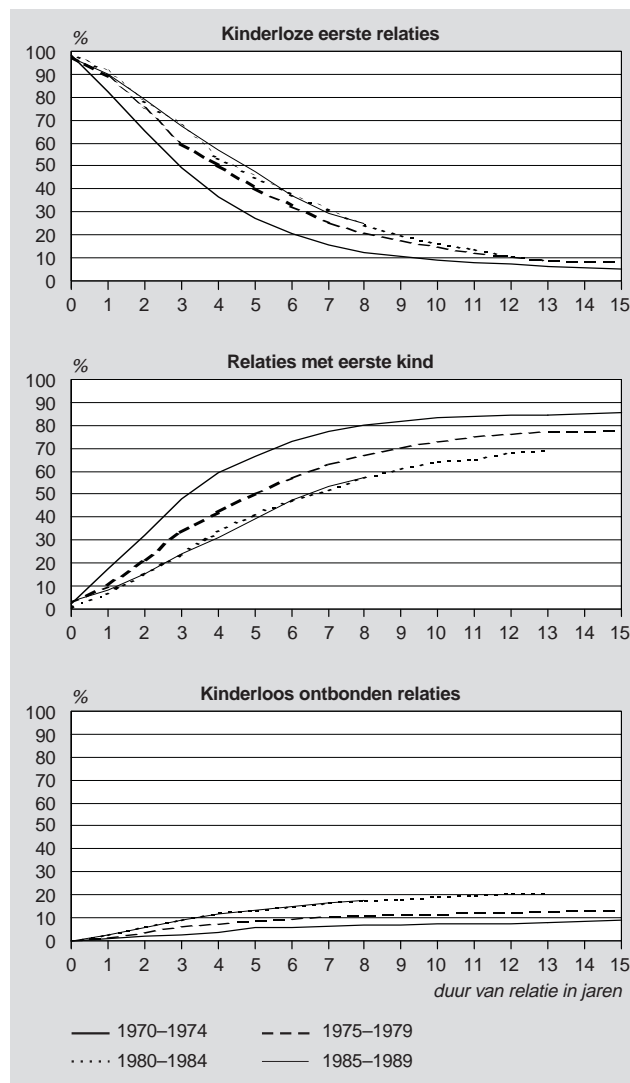
Samen een kind of uit elkaar

Vrijwel alle vrouwen zijn kinderloos op het moment dat ze voor het eerst gaan samenwonen. Vervolgens kunnen er een aantal dingen gebeuren. Na een tijdje samenwonen krijgt het paar het eerste kind. Ook kan het zijn dat de vrouw en haar partner uit elkaar gaan zonder dat het tot gezinsuitbreiding is gekomen. In dit geval is sprake van kinderloze ontbinding. Het kan natuurlijk ook gebeuren dat het paar zonder vader en moeder te worden bij elkaar blijft. Het betreft dan een duurzame kinderloze relatie.

Ter illustratie bekijken we de relaties die in de periode 1975-1979 zijn begonnen. In 2 procent van de gevallen heeft de vrouw een kind gekregen vóórdat ze voor het eerst, al dan niet gehuwd, is

gaan samenwonen. Het blijkt dat vier van de vijf vrouwen die in deze periode een relatie zijn begonnen uiteindelijk een kind hebben gekregen met deze partner (grafiek 6). Overigens zal een deel van deze relaties ná de geboorte van het eerste kind alsnog ontbonden worden, maar dat is hier buiten beschouwing gelaten. Daarnaast is 15 procent van de relaties ontbonden zonder dat er gezinsuitbreiding heeft plaatsgevonden. Deze relaties zijn dus kinderloos beëindigd. Het aandeel vrouwen dat kinderloos is en nog steeds met de eerste partner samenleeft, is klein. Van de relaties die standhouden, is na 15 jaar minder dan één op de tien nog kinderloos.

6. Vruchtbaarheid en ontbinding van de eerste relatie naar duur en startjaar relatie

Uit bovenstaande blijkt dus dat er in grote lijnen maar twee mogelijkheden zijn. De vrouw krijgt een kind met haar eerste partner of het paar gaat uit elkaar zonder dat er gezinsuitbreiding heeft plaatsgevonden. Slechts weinig paren blijven duurzaam samen zonder dat er kinderen komen. Deze tweedeling geldt zowel voor relaties die al in de jaren zeventig zijn begonnen als voor meer recent gestarte relaties. Toch neemt het aandeel vrouwen dat moeder wordt terwijl ze voor het eerst samenwonen af. De oorzaak is echter niet dat de kinderloosheid binnen relaties toeneemt maar dat steeds meer relaties worden beëindigd vóórdat er kinderen zijn geboren. Van relaties uit begin jaren zeventig was na tien jaar 7 procent kinderloos ontbonden tegen bijna één op de vijf relaties uit het begin van de jaren tachtig. Veranderingen in de mate waarin gezinsuitbreiding plaatsvindt terwijl men voor het eerst samenwoont, kunnen dus niet los gezien worden van ontwikkelingen in de mate waarin relaties worden beëindigd.

Uitstellen van gezinsuitbreiding

Naast de veranderingen in de mate waarin gezinsuitbreiding plaatsvindt, is het moment waarop vrouwen voor het eerst moeder worden eveneens aan het verschuiven. Kinderen worden namelijk steeds later binnen een relatie geboren. Deze ontwikkeling vond met name plaats in de jaren zeventig. Van de vrouwen die in de periode 1970–1974 de eerste relatie aangingen was *na drie jaar* nog maar de helft kinderloos samen met de partner (*grafiek 6*). Voor vrouwen die in de periode 1975–1979 een relatie aangingen was dit *na vier jaar* het geval. Dit uitstellen van gezinsuitbreiding zien we ook als we kijken naar het aandeel vrouwen dat een kind heeft gekregen binnen de eerste relatie. De daling van dit aandeel wordt echter niet alleen veroorzaakt door het uitstellen van gezinsuitbreiding binnen een relatie maar ook doordat steeds meer mensen na verloop van tijd uit elkaar gaan. Dit geldt overigens niet voor mensen die in de jaren tachtig een relatie zijn begonnen. Hier wordt het uitstellen van gezinsuitbreiding veroorzaakt doordat men het aangaan van een relatie uitstelt.

Vroege en late relatievormers minder vaak een kind met eerste partner

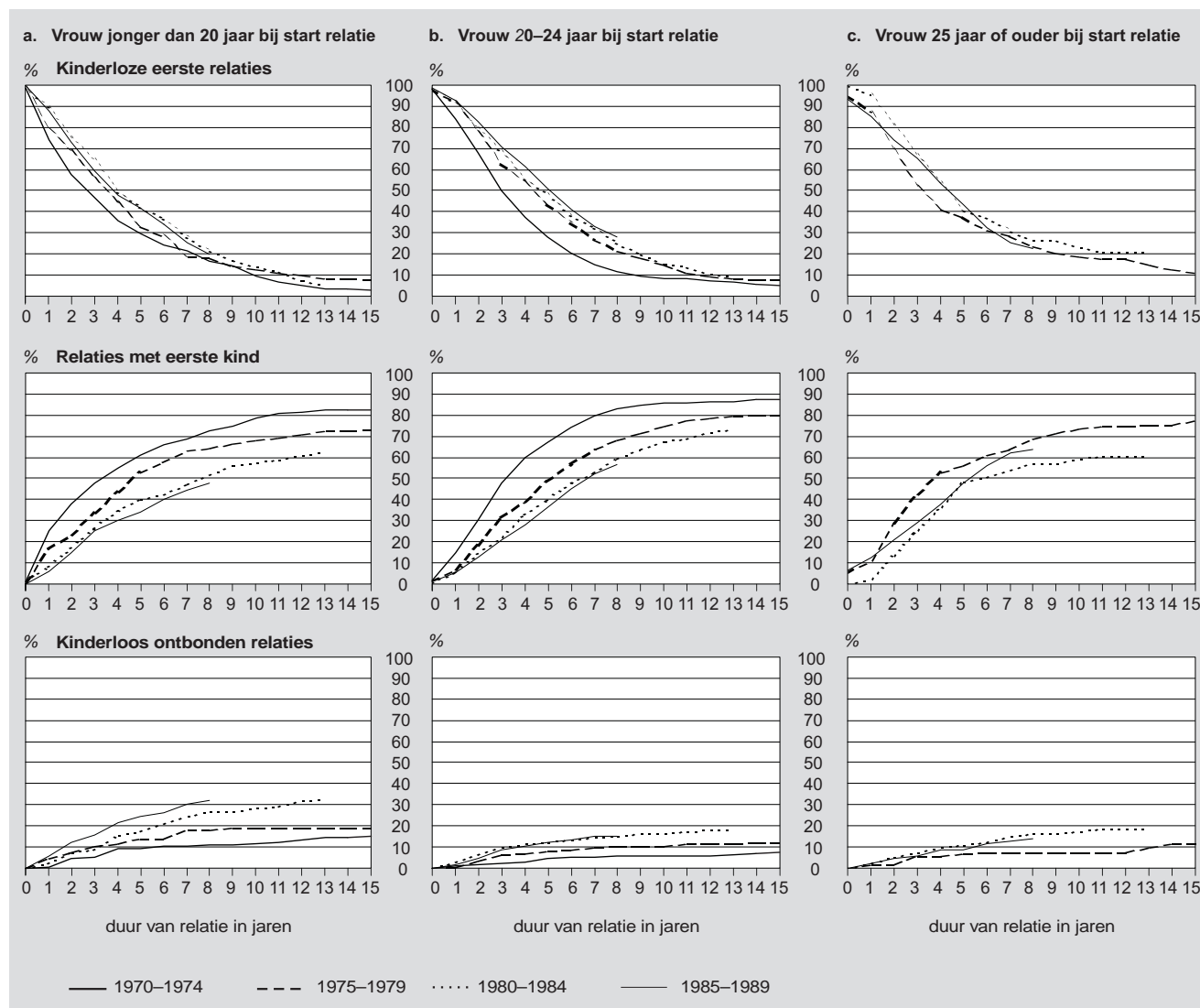
De mate waarin vrouwen een kind krijgen in de eerste relatie hangt onder meer samen met de leeftijd waarop ze die relatie zijn aangegaan. Om dat verband te onderzoeken zijn drie leeftijds-groepen onderscheiden. De eerste groep bestaat uit de jonge re-

latievormers en betreft vrouwen die jonger dan 20 jaar waren toen ze voor het eerst een relatie begonnen. De tweede en veruit grootste groep (bijna 60 procent) betreft vrouwen die bij het aangaan van de eerste relatie 20 tot 25 jaar waren. De derde groep bestaat uit de late relatievormers en betreft vrouwen die 25 jaar of ouder waren toen ze voor het eerst, al dan niet gehuwd, gingen samenwonen.

Wat betreft de jonge relatievormers is goed te zien dat deze relaties kwetsbaar zijn (*grafiek 7a*). Van degenen die eind jaren zeventig voor het eerst een relatie begonnen, is 20 procent ontbonden voordat er sprake was van gezinsuitbreiding. Voor de meer recent gestarte relaties bedraagt dit aandeel zelfs ruim 30 procent. Omdat deze relaties vaak stranden, krijgen relatief weinig van deze vrouwen een kind binnen de eerste relatie. Alleen bij het oudste relatiecohort vindt relatief vaak gezinsuitbreiding plaats. Het betreft hier voornamelijk traditionele vrouwen die op jonge leeftijd in het huwelijk zijn getreden in een tijd dat echtscheiding nog uit den boze was. De kinderloosheid onder de duurzame relaties is overigens laag. Vrouwen die op jonge leeftijd voor het eerst een relatie aangaan en die bij deze partner blijven, krijgen vrijwel allemaal een kind binnen deze relatie.

Vrouwen die 25 jaar of ouder waren toen ze voor het eerst, al dan niet gehuwd, gingen samenwonen, vormen een selectieve groep (*grafiek 7c*). Relatief weinig van deze vrouwen krijgen een kind met hun eerste partner. Dit komt niet doordat deze vrouwen vaak

7. Vruchtbaarheid en ontbinding van de eerste relatie naar duur en startjaar relatie en leeftijd van de vrouw bij de eerste relatievorming

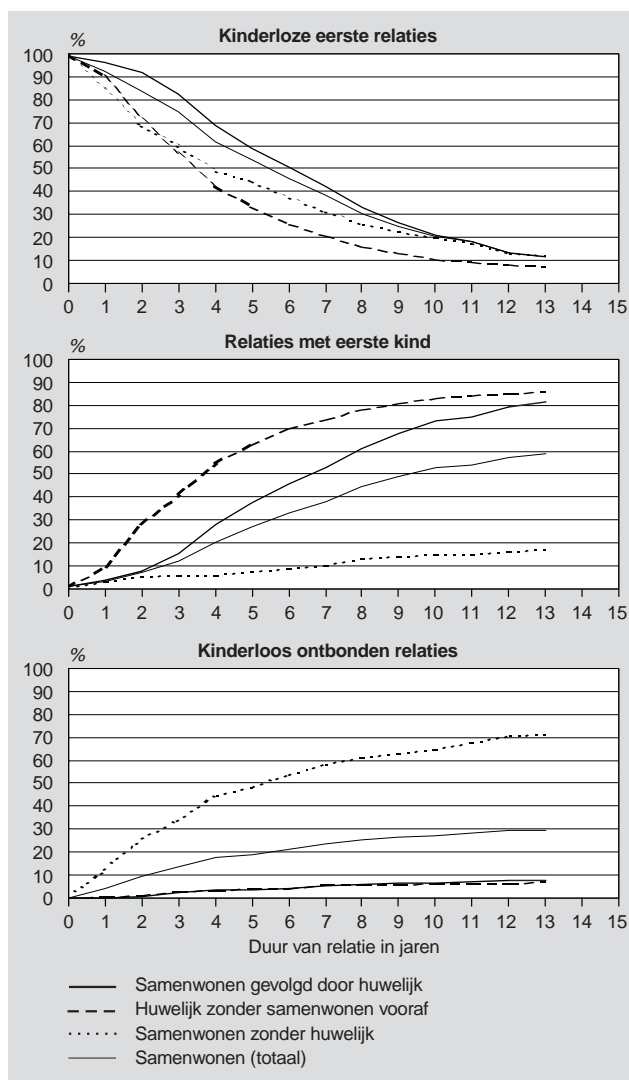

uit elkaar gaan, maar doordat ze relatief vaak zonder dat er kinderen komen, blijven samenwonen met hun partner. Late relatievormers die niet kinderloos blijven, krijgen meestal vrij kort nadat ze zijn gaan samenwonen een kind. Zo heeft de helft van de vrouwen die in de jaren tachtig een relatie aanging binnen 5 jaar een kind gekregen. Voor relaties waarbij de vrouw bij aanvang tussen de 20 en 25 jaar was, was dit bij minder dan 40 procent het geval (*grafiek 7b*). Degenen die laat aan hun eerste relatie beginnen en dan niet meteen een kind krijgen, blijven ook vaker kinderloos; één op de vijf van deze relaties eindigt uiteindelijk zonder kinderen. Voor een deel van deze vrouwen geldt dat het, toen ze hun eerste partner ontmoeten, te laat was om aan hun kinderwens te voldoen.

Relatievorm van belang voor gezinsuitbreiding

De aard van de eerste relatie is in de loop der tijd veranderd. Daarmee is ook het aandeel vrouwen dat kinderen krijgt binnen een relatie veranderd. Zo vormen vrouwen die niet eerst gaan samenwonen maar direct trouwen, meer en meer een traditionele groep met weinig kinderloosheid en met een lage kans om uit elkaar te gaan. De groep vrouwen die eerst een periode ongehuwd samenwoont, wordt daarentegen steeds meer heterogeen. Deels bestaat deze groep uit vrouwen die later alsnog trouwen, anderzijds uit vrouwen die nooit met hun eerste partner in het huwelijk zullen treden.

8. Vruchtbaarheid en ontbinding van de eerste relatie naar duur en type van de eerste relatie gestart in 1980–1984

De gang van zaken binnen de eerste relatie met betrekking tot gezinsuitbreiding en duurzaamheid van de relatie hangt af van het type relatie. Om de verschillen zichtbaar te maken, onderzoeken we de relaties die in de periode 1980–1984 gestart zijn. In de eerste plaats wordt onderscheid gemaakt tussen vrouwen die meteen getrouwd zijn zonder voorheen te hebben samengewoond en vrouwen die eerst ongehuwd zijn gaan samenwonen. Deze tweede groep vrouwen bestaat zowel uit vrouwen die later alsnog met die eerste partner getrouwd zijn als uit vrouwen die (nog) niet met de eerste partner getrouwd zijn. Van alle eerste relaties die in de periode 1980–1984 begonnen zijn, is 40 procent getrouwd zonder eerst te hebben samengewoond en is 60 procent ongehuwd gaan samen. Van die 60 procent die ongehuwd is gaan samenwonen is tweederde naderhand alsnog getrouwd met deze partner.

De vrouwen die in deze periode direct getrouwd zijn, vormen een traditionele groep waarbij vaak gezinsuitbreiding plaatsvindt en weinig echtscheiding voorkomt. Binnen vier jaar na de huwelijksdatum heeft ruim de helft van deze vrouwen al een kind (*grafiek 8*). Slechts 4 procent van deze vrouwen gaat binnen vier jaar scheiden zonder dat er gezinsuitbreiding heeft plaatsgevonden. Uiteindelijk werd ruim 85 procent van deze vrouwen moeder binnen het eerste huwelijk. Daarentegen wordt uiteindelijk 7 procent van deze eerste huwelijken ontbonden zonder dat er kinderen zijn geboren. Nog eens 7 procent van deze huwelijken blijkt duurzaam te zijn zonder dat er gezinsuitbreiding heeft plaatsgevonden.

Vrouwen die voor het eerst een relatie hebben, gaan steeds vaker eerst ongehuwd samenwonen. Bijna tweederde van de relaties die in de periode 1980–1984 begonnen, begon met ongehuwd samenwonen. Wanneer men voor het eerst samenwoont en niet getrouwd is, is de kans groter dat er geen kinderen komen dan wanneer men direct getrouwd is. Na 13 jaar hebben zes van de tien vrouwen die eerst zijn gaan samenwonen een kind gekregen (*grafiek 8*). Voor vrouwen die direct getrouwd zijn is dit aandeel aanzienlijk hoger: ruim 85 procent. Dit komt doordat mensen die ongehuwd samenwonen vaker uit elkaar gaan zonder dat er gezinsuitbreiding heeft plaatsgevonden dan getrouwde stellen. Uiteindelijk wordt zo'n 30 procent van de eerstgenoemde relaties kinderloos ontbonden.

Eerst samenwonen, later – misschien — trouwen en een kind

De groep vrouwen die eerst zijn gaan samenwonen, valt uiteen in twee selectieve groepen. Er zijn vrouwen die na een periode van ongehuwd samenwonen alsnog getrouwd zijn met die eerste partner. Daarnaast zijn er vrouwen die (nog) niet gehuwd zijn. Stellen die eerst samenwonen en pas later met elkaar trouwen, vormen de duurzame koppels onder de samenwonenden. De partners wonen immers al enige tijd samen en men trouwt vaak na verloop van tijd omdat de relatie duurzaam is gebleken. Deze duurzaamheid blijkt bijvoorbeeld uit het feit dat zeer weinig van deze relaties worden beëindigd zonder dat er gezinsuitbreiding heeft plaatsgevonden. Er is wat dit betreft nauwelijks verschil met vrouwen die direct getrouwd zijn zonder daarvoor te hebben samengewoond. Eveneens is er weinig verschil in het aandeel vrouwen dat uiteindelijk moeder wordt binnen deze relatie, namelijk ruim 80 procent (*grafiek 8*). Het verschil met vrouwen die niet ongehuwd hebben samengewoond, zit in het moment waarop voor het eerst gezinsuitbreiding plaatsvindt. Van de vrouwen die direct getrouwd zijn, is de helft binnen vier jaar na het huwelijk moeder geworden. Van de vrouwen die eerst ongehuwd hebben samengewoond, wordt dit aandeel pas in het zevende jaar van de relatie gehaald.

Vrouwen die eerst zijn gaan samenwonen, wachten dus langer met het krijgen van een kind dan vrouwen die direct getrouwd zijn. Dit verschil is ook goed te zien als gekeken wordt naar het aandeel kinderloze relaties. Afgezien van het verschil in het moment waarop ze voor het eerst moeder worden, lijken vrouwen die eerst zijn gaan samenwonen en pas later in het huwelijk traden wat gezinsuitbreiding betreft sterk op vrouwen die zonder te hebben samengewoond meteen zijn getrouwd.

Ongehuwd blijven samenwonen

De andere selectieve groep samenwoners zijn vrouwen bij wie het ongehuwde samenwonen niet uitgelopen is op een huwelijk. Na 5 jaar is ongeveer de helft van deze relaties kinderloos ontbonden (grafiek 8). Dit percentage loopt op tot ongeveer 70 procent. Door dit hoge ontbindingspercentage krijgt slecht 15 procent van deze samenwonenden een eerste kind binnen deze eerste relatie. Het gebeurt dus relatief weinig dat het eerste kind geboren wordt terwijl men voor het eerst samenwoont zonder dat de ouders na verloop van de tijd alsnog trouwen. Dit betekent dat slechts weinig kinderen opgroeien bij ouders die ongehuwd blijven. Overigens blijkt uit analyse van de meest recente relaties dat de stabiliteit van de samenwoonrelaties toeneemt en daarmee ook de mate waarin gezinsuitbreiding plaatsvindt binnen deze relaties.

4. Conclusies

Relatievormen veranderen en één van de belangrijkste voorbeelden hiervan is dat het huwelijk steeds meer plaats maakt voor ongehuwd samenwonen. Vrouwen die gaan trouwen zonder dat ze eerst hebben samengewoond, vormen meer en meer een traditionele groep. Deze vrouwen worden vrijwel allemaal moeder en blijven vrijwel altijd bij hun partner. Steeds meer vrouwen gaan

echter eerst ongehuwd samenwonen. Het merendeel van deze vrouwen zal later alsnog in het huwelijksbootje stappen. Paren die ongehuwd samenwonen en niet na verloop van tijd gaan trouwen, gaan meestal uit elkaar zonder dat er gezinsuitbreiding heeft plaatsgevonden. Er zijn maar weinig duurzame samenwoonrelaties waarbij de partners niet van plan zijn te trouwen.

Vanaf het moment dat vrouwen voor het eerst met een partner samenleven, kunnen er twee dingen gebeuren. Ten eerste kunnen deze vrouwen na verloop van tijd voor het eerst moeder worden binnen deze relatie. Ten tweede kan de relatie ontbonden worden zonder dat er al een kind geboren is. Vrouwen die geen van beide gebeurtenissen meemaken, hebben een duurzame, kinderloze relatie. Dit laatste blijkt niet vaak voor te komen. In het algemeen blijft maar één op de tien relaties kinderloos. Dat geldt ongeacht de leeftijd bij aanvang van de relatie en de relatievorm.

Literatuur

Graaf, A. de en L. Steenhof, 1999, Relatie- en gezinsvorming van generaties 1945–1979: uitkomsten van het Onderzoek Gezinsvorming 1998. Maandstatistiek van de bevolking, december 1999, blz. 21–36.

Traditionele en moderne huwelijken

Maarten Alders en Arie de Graaf

De rol van huwelijk is in de loop der jaren veranderd. Het ongehuwd samenwonen neemt steeds meer de rol van het huwelijk over. Het lijkt erop dat het huwelijk steeds minder te maken heeft met de (start van de) relatie en steeds meer met (de komst van) een kind. Dit wordt bevestigd door te kijken naar de relatievorming van vrouwen die geen kinderen verwachten te krijgen. Zij kiezen veel minder vaak voor het huwelijk dan vrouwen die kinderen hebben of verwachten.

1. Inleiding

De rol van het huwelijk is de laatste jaren sterk veranderd. Vroeger ging men in de regel pas samenwonen vanaf het moment dat men in het huwelijksbootje stapte. Deze – traditionele – huwelijken komen steeds minder vaak voor. Tegenwoordig wordt het huwelijk steeds vaker voorafgegaan door een periode van ongehuwd samenwonen. Ongeveer driekwart van de eerste huwelijken van vrouwen die eind jaren zestig zijn geboren, werd vooraf gegaan door ongehuwd samenwonen, tegen 15 procent van de huwelijken van vrouwen uit eind jaren veertig. Bij deze – moderne – huwelijken wordt de periode van ongehuwd samenwonen vooraf meer gezien als een soort proefperiode. Doordat paren steeds vaker en langer ongehuwd samenwonen, worden steeds vaker kinderen buiten een huwelijk geboren (Alders en De Graaf, 2001a). Toch wordt nog steeds het merendeel van de kinderen binnen een huwelijk geboren.

De mate waarin relaties leiden tot gezinsuitbreiding hangt af van het soort relatie en de mate van relatieontbinding (Alders en De Graaf, 2001b). Gehuwde paren hebben een grotere kans op gezinsuitbreiding dan ongehuwde paren omdat ongehuwde paren vaker uit elkaar zonder dat gezinsuitbreiding heeft plaatsgevonden. Dit artikel gaat in op de veranderde rol van het huwelijk met betrekking tot het krijgen van kinderen.

Voor de vergelijkbaarheid van opeenvolgende generaties vrouwen hebben we ons gericht op de éérste (huwelijks)relatie die een vrouw aangaat en het éérste kind dat zij krijgt. De gegevens waarop dit artikel is gebaseerd, zijn ontleend aan het Onderzoek Gezinsvorming.

2. Traditionele en moderne huwelijken

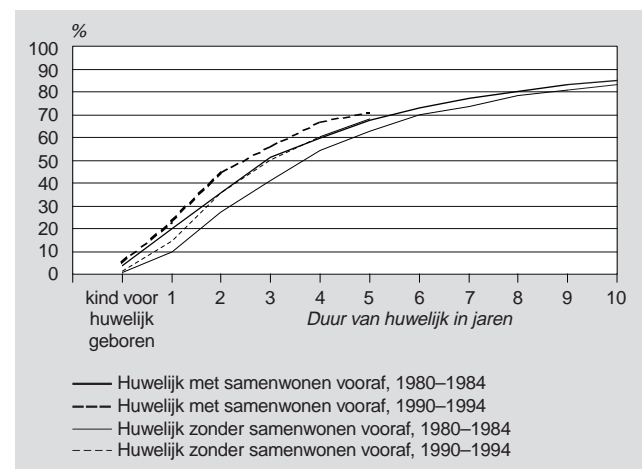
Vrouwen die gelijk trouwen zonder eerst samengewoond te hebben – traditionele huwelijken – krijgen eerder een kind binnen deze relatie dan vrouwen die eerst ongehuwd hebben samengewoond – moderne huwelijken – (Alders en De Graaf, 2001b). Voor deze laatste groep vrouwen is het interessant om te zien hoe snel ze een kind krijgen nadat ze in het huwelijk zijn getreden. De vraag is bijvoorbeeld of deze vrouwen veel sneller een kind krijgen nadat ze getrouwd zijn dan vrouwen die niet ongehuwd hebben samengewoond. De periode van ongehuwd samenwonen zou dan een deel van het huwelijk hebben vervangen als relatievorm.

Eerst trouwen, dan een kind

Ondanks dat steeds meer vrouwen al samenwonen voor het huwelijk, krijgen maar weinig vrouwen een kind vóór de huwelijksdatum. Blijkbaar wachten samenwonende vrouwen met het krijgen van kinderen totdat ze getrouwd zijn. Van de vrouwen die in de

periode 1980–1984 trouwden en daarvoor al samenwoonden had slechts 5 procent een kind bij de huwelijksvoltrekking, tegen 6 procent voor vrouwen die in de periode 1990–1994 trouwden (grafiek 1). Dit percentage is nog veel lager voor de vrouwen niet samenwoonden voor het huwelijk; slechts 1 procent kreeg een kind voor het eerste huwelijk.

1. Percentage eerste huwelijken met een kind naar huwelijksduur en startjaar huwelijk

Samenwonen, trouwen en dan snel een kind

Vrouwen die hebben samengewoond voor het huwelijk krijgen sneller een kind na de huwelijksdatum dan vrouwen die meteen getrouwd zijn (grafiek 1). Van de vrouwen die in de periode 1980–1984 trouwden en nog niet hadden samengewoond, had na 1 jaar nog geen 10 procent al een kind gekregen tegen 20 procent van de vrouwen die al wel hadden samengewoond. In de eerste jaren na het huwelijk blijft dit verschil bestaan. Binnen drie jaar na het huwelijk heeft meer dan de helft van de vrouwen die voor het huwelijk hebben samengewoond een eerste kind gekregen tegen vier van de tien vrouwen die niet hebben samengewoond voor het huwelijk. Naarmate het huwelijk echter langer duurt worden de verschillen kleiner. Tien jaar na het huwelijk heeft 85 procent van de vrouwen die in de periode 1980–1984 een relatie aangingen een kind gekregen, ongeacht of ze wel of niet hebben samengewoond voor het huwelijk. Vrouwen die in de periode 1990–1994 trouwden kregen sneller een kind nadat ze getrouwd waren dan vrouwen die tien jaar eerder trouwden. Dit geldt zowel voor vrouwen die niet hebben samengewoond voor het huwelijk als voor vrouwen die dat wel hebben gedaan.

De verschillen tussen de moderne en traditionele huwelijken blijven dus bestaan. Wel zijn er verschillende oorzaken voor de het feit dat men, wanneer men eenmaal getrouwd is, sneller aan kinderen begint. Voor de traditionele huwelijken speelt selectiviteit een steeds grotere rol. Vrouwen die trouwen zonder eerst samengewoond te hebben, vormen een steeds selectievere groep van vrouwen die meestal en niet lang nadat ze getrouwd zijn kinderen krijgen. Voor moderne huwelijken speelt mee dat de rol van het huwelijk is veranderd. Steeds vaker trouwen paren vooral omdat ze kinderen willen en niet zozeer om de start van de relatie te markeren. Het ongehuwd samenwonen neemt steeds meer de rol van het huwelijk over. Dit betekent dat het huwelijk steeds minder

te maken heeft met de (start van de) relatie maar steeds meer met de komst van een kind.

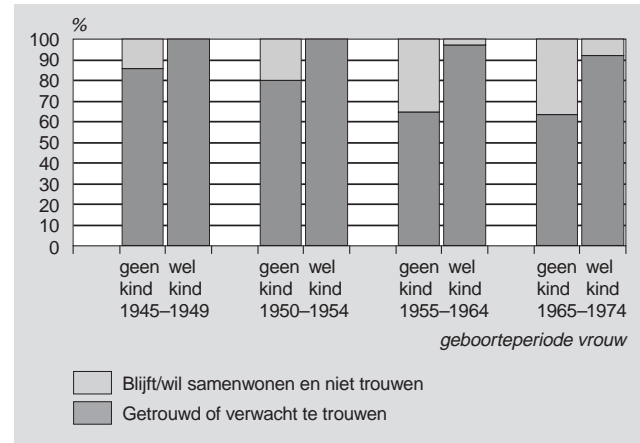
3. Geen kind, dan geen huwelijk

In het voorgaande is aandacht besteed aan het eerste huwelijk en het krijgen van kinderen. Ondanks dat het ongehuwd samenwonen sterk toegenomen is, wachten de meeste vrouwen echter met het krijgen van een kind totdat ze getrouwd zijn. Steeds vaker trouwen vrouwen dan ook omdat ze een kind willen. De vraag is of vrouwen die geen kinderen hebben en die ook niet verwachten minder vaak voor een huwelijk kiezen. De noodzaak om te trouwen vanwege de komst van een kind bestaat voor hen immers niet.

In het Onderzoek Gezinsvorming 1998 is aan jonge vrouwen gevraagd wat men van de toekomst verwacht met betrekking tot het krijgen van kinderen en het aangaan van een relatie. Aan degenen die ongehuwd samenwonen is gevraagd of ze in de toekomst al dan niet willen trouwen. Aan vrouwen die nog niet samenwonen is gevraagd wat hun toekomstplannen met betrekking tot samenwonen en trouwen zijn. Door het aandeel vrouwen met trouwplannen op te tellen bij het aandeel dat al getrouwd is (geweest), blijkt dat vrouwen die geen kinderen verwachten aanzienlijk minder vaak willen trouwen dan vrouwen die wel kinderen hebben of verwachten. Voor de twee oudste generaties bedraagt het verschil 15 à 20 procentpunten. Voor de jongere generaties is dit verschil toegenomen tot 30 procent. Het blijkt dus dat vrouwen die een partner hebben en geen kinderen verwachten relatief vaak kiezen voor ongehuwd samenwonen. Van de vrouwen die geen kinderen verwachten is tweederde ooit getrouwd geweest of verwacht te gaan trouwen. Echter, door echtscheiding heeft een aantal van deze vrouwen de kinderwens niet in vervulling zien gaan en is dus mogelijk onvrijwillig kinderloos. Geconcludeerd kan worden dat

vrouwen die geen kinderen verwachten steeds meer de voorkeur geven voor een relatie zonder boterbriefje. Vrouwen die wél kinderen willen kiezen echter in groten getale voor het huwelijk. Dit bevestigt wederom het beeld dat vrouwen steeds vaker trouwen vanwege (de komst van) een kind en niet om de (start van de) relatie te markeren.

2. Vrouwen naar wel of geen kinderen en (verwachte) relatievorm

Literatuur

Alders, M. en A. de Graaf, 2001a, Steeds meer kinderen buiten het huwelijk geboren. Maandstatistiek van de bevolking, maart 2001.

Alders, M. en A. de Graaf, 2001b, Een kind of uit elkaar. Maandstatistiek van de bevolking, maart 2001.

De invloed van achtergrondkenmerken op de leefvorm van vrouwen

Martine Blom

Steeds meer mensen kiezen ervoor om (eerst) ongehuwd samen te wonen nadat ze het ouderlijk huis hebben verlaten. Dit geldt tegenwoordig voor bijna vier van de tien vrouwen. Naast de periode waarin men geboren is, blijken ook het opleidingsniveau, kerkbezoek en echtscheiding van de ouders van invloed te zijn op de leefvorm die vrouwen kiezen wanneer ze uit huis gaan.

1. Inleiding

In dit artikel wordt onderzocht welke achtergrondkenmerken het uit huis gaan van vrouwen beïnvloeden. Hierbij wordt de nadruk gelegd op de leefvorm die vrouwen kiezen nadat ze het ouderlijk huis hebben verlaten. Daarbij kan het gaan om alleenwonen, maar ook samenwonen met een partner of met anderen in een huis wonen, behoren tot de mogelijkheden.

Uit eerder onderzoek is gebleken dat jongeren in de jaren zestig op steeds jongere leeftijd het ouderlijk huis verlieten. Dit proces stagneerde in de jaren zeventig. In de jaren tachtig bleven jongeren weer langer thuiswonen dan voorheen. Deze variaties in de leeftijd waarop men uit huis gaat, worden gerelateerd aan maatschappelijke ontwikkelingen zoals secularisatie en individualisering (Latten, 1990). Voorts blijkt dat het genoten onderwijs van invloed is op de leeftijd waarop jongeren het ouderlijk huis verlaten. Dat geldt in veel mindere mate voor de levensbeschouwing en kenmerken van het ouderlijk gezin (Van Hoorn, 1990). Daarnaast blijkt dat onder meer vrouwen met een middelbaar opleidingsniveau en vrouwen die gelovig zijn langer bij hun ouders blijven wonen. Hoogopgeleide vrouwen, vrouwen van wie de ouders gescheiden zijn en vrouwen die vanwege een studie het ouderlijk huis verlaten, zijn relatief jong als ze uit huis gaan (Visser, 1994). De genoemde resultaten op basis van eerdere onderzoeken zijn gebruikt bij de bepaling van de kenmerken die het proces van uit huis gaan beïnvloeden.

2. Achtergrondkenmerken

Dit artikel heeft betrekking op vrouwen die vóór hun tweeëndertigste verjaardag het ouderlijk huis hebben verlaten. Aan hen is gevraagd hoe oud ze waren op het moment dat ze uit huis gingen. Ook is gevraagd welke leefvorm ze toen hadden: alleenstaand, ongehuwd samenwonend, gehuwd of samenwonend met anderen dan de eigen partner. Deze laatste categorie is in dit artikel aangeduid met 'overig'.

Tevens is informatie verzameld over vier achtergrondkenmerken. Allereerst is de geïnterviewde ingedeeld naar het geboortjaar. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen drie categorieën, te weten vrouwen die zijn geboren in de periode 1945–1954, 1955–1964 en 1965–1974.

Ten tweede is gevraagd naar het opleidingsniveau. Het opleidingsniveau is gedefinieerd als de hoogst behaalde opleiding op het moment van het interview. Wanneer iemand op dat moment nog een opleiding volgt, is aangenomen dat deze opleiding ook zal worden afgemaakt. De hoogst behaalde opleiding is in dit geval de opleiding die iemand op dat moment volgt. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen een laag, een middelbaar en een hoog opleidingsniveau. Tot de eerste categorie behoren degenen met basisonderwijs, lavo, mavo, lbo en leerjaar een tot en met drie van havo en vwo. Tot de middelbaar opgeleiden behoren degenen met mbo en de leerjaren vier en hoger van havo en vwo. Personen met hbo en wetenschappelijk onderwijs zijn tot de hoogopgeleiden gerekend.

Het derde achtergrondkenmerk betreft de regelmaat waarmee iemand naar de kerk gaat. Aangenomen is dat, wanneer men een bepaalde kerkelijke stroming aanhangt maar niet regelmatig naar de kerk gaat, de kerkelijke stroming niet veel invloed heeft op de demografische processen die in dit artikel worden onderzocht. Er is onderscheid gemaakt tussen mensen die vaak naar de kerk gaan en mensen die zelden of nooit naar de kerk gaan. Ook mensen die niet gelovig zijn, vallen in deze laatste categorie.

Het vierde en laatste achtergrondkenmerk betreft het al dan niet gescheiden zijn van de ouders van de geïnterviewde.

3. Resultaten

3.1 Samenwonen meer in trek

Halverwege de twintigste eeuw was het nog vrij gebruikelijk dat men het huis verliet wanneer men ging trouwen. Dit gold voor zes van de tien vrouwen die voor hun tweeëndertigste verjaardag het huis uitgingen. Ongehuwd samenwonen met een partner kwam in die tijd nagenoeg niet voor. Dit was voorbehouden aan een selectieve groep vooruitstrevende vrouwen die veelal hoogopgeleid en onkerkelijk waren (De Jong, 2000).

In de loop van de tijd is dit patroon echter veranderd. Steeds meer mensen kiezen ervoor om (eerst) ongehuwd te gaan samenwonen nadat ze het ouderlijk huis hebben verlaten. Van de vrouwen geboren in de periode 1955–1964 is het aandeel dat direct in het huwelijk trad bijna gehalveerd ten opzichte van het tien jaar oudere geboortecohort. Vrouwen die meteen in het huwelijk traden na het verlaten van het ouderlijk huis vormen voor het geboortecohort 1955–1964 echter nog steeds de grootste groep.

Rond 1970 is de balans echter naar de andere kant doorgeslagen. Slechts een op de tien vrouwen kiest ervoor om meteen in het huwelijk te treden. Daar staat tegenover dat bijna vier van de tien vrouwen na het verlaten van het ouderlijk huis gaan samenwonen met hun partner (*grafiek 1*).

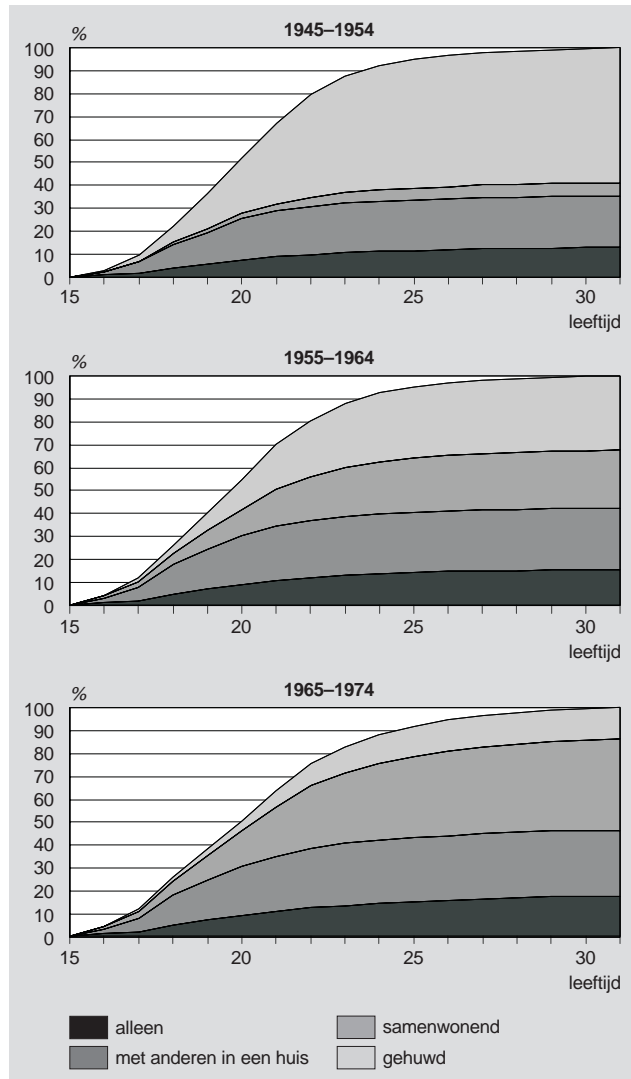
3.1 Studie of relatie

Naast de periode waarin men geboren is, blijkt ook het opleidingsniveau van invloed te zijn op de leefvorm die men kiest bij het verlaten van het ouderlijk huis. Over het algemeen kan worden gesteld dat hoe lager iemand is opgeleid, des te groter de kans is dat deze persoon direct vanuit het ouderlijk huis gaat samenwonen of trouwen. Ruim de helft van de vrouwen met een laag opleidingsniveau treedt namelijk direct in het huwelijk. Een kwart kiest ervoor om (eerst) ongehuwd te gaan samenwonen. Meer dan driekwart van de laagopgeleide vrouwen gaat dus al dan niet gehuwd samenwonen nadat ze het ouderlijk huis hebben verlaten.

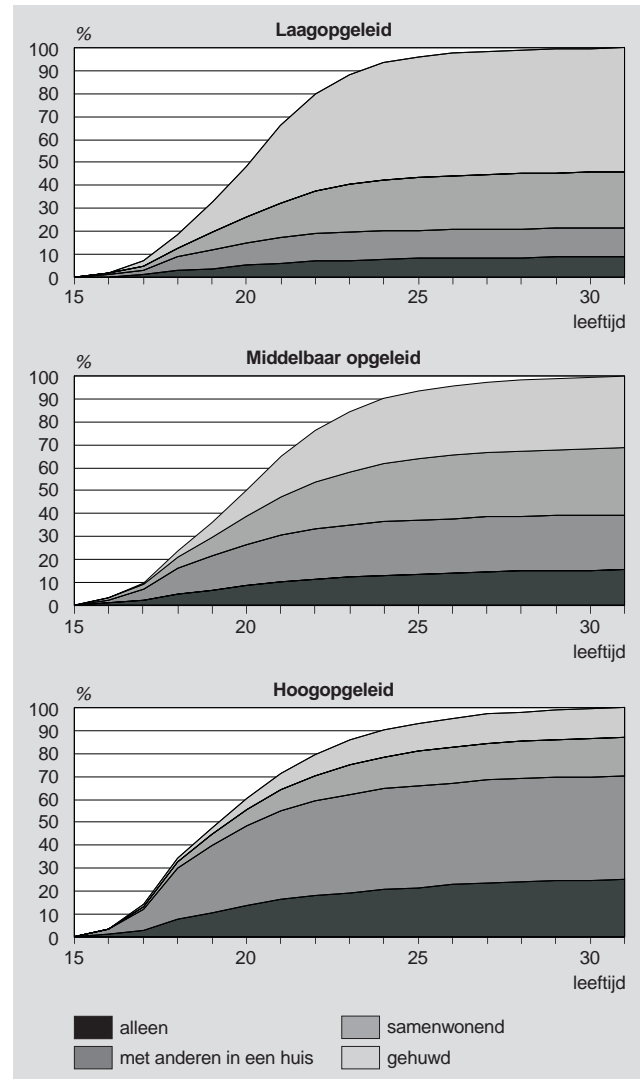
Voor vrouwen met een middelbaar opleidingsniveau is het beeld volledig anders. Slechts 15% van de middelbaar opgeleide vrouwen stapt direct in het huwelijksbootje nadat ze uit huis zijn gegaan. Vergeleken met laagopgeleide vrouwen gaan middelbaar opgeleide vrouwen wat vaker ongehuwd samenwonen. Ook zijn er onder middelbaar opgeleiden steeds meer vrouwen die in de categorie 'overig' terechtkomen en dus een woonruimte delen met anderen dan de eigen partner.

Het beeld voor hoogopgeleide vrouwen wordt bepaald door vrouwen die met een ander dan de eigen partner gaan samenwonen. Voor meer dan zes van de tien uiteindelijk hoogopgeleiden is het volgen van een opleiding een belangrijke reden om het ouderlijk huis te verlaten. In veel gevallen gaan ze dan samen met anderen

1. Percentage vrouwen dat uit huis is gegaan naar gekozen leefvorm en geboortecohort

2. Percentage vrouwen dat uit huis is gegaan naar gekozen leefvorm en opleidingsniveau

een woning delen, bijvoorbeeld als bewoners van een studentenwoning. Vrouwen die eerst met anderen een huis delen, gaan gemiddeld twee jaar eerder uit huis. Het is goed mogelijk dat deze vrouwen langer bij hun ouders waren gebleven als zij niet op kamers hadden moeten gaan wonen vanwege de afstand van het ouderlijk huis naar de hogeschool of universiteit. De studietijd kan in die gevallen als een soort tussenfase worden beschouwd. Vervolgens gaat driekwart van de vrouwen samenwonen met een partner. Een kleine 15% kiest ervoor om te gaan trouwen. (grafiek 2).

Het percentage vrouwen met een laag opleidingsniveau is relatief hoog onder vrouwen die geboren zijn in de periode 1945-1954. Vrouwen die geboren zijn in de periode 1965-1974 zijn juist relatief vaak hoogopgeleid. Het is dus mogelijk dat de verschillen tussen de opleidingsniveaus samenhangen met de verschillen in opleidingsniveau tussen de geboortecohorten. Wanneer rekening wordt gehouden met het geboortecohort blijkt de invloed van het opleidingsniveau nog steeds sterk te zijn.

3.2 Huwelijk en religie hand in hand

Het meest opvallende verschil tussen vrouwen die vaak en vrouwen die zelden of nooit naar de kerk gaan, ligt in de mate waarin zij na het verlaten van het ouderlijk huis in het huwelijk treden of ongehuwd gaan samenwonen. Meer dan de helft van de vrouwen die vaak naar de kerk gaan, trouwt direct vanuit het ouderlijk huis. Slechts 3% van de vrouwen met een zeer religieuze achtergrond kiest ervoor om (eerst) ongehuwd te gaan samenwonen. Bijna ze-

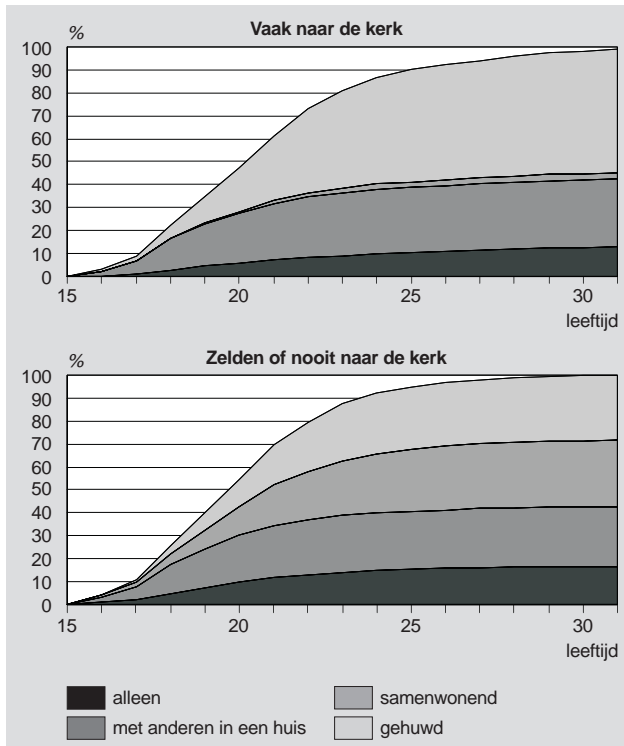
ven van de tien vrouwen die vaak naar de kerk gaan, zijn zelfs principieel tegen samenwonen.

Voor vrouwen die zelden of nooit naar de kerk gaan, bedraagt het percentage dat voor een huwelijk kiest 30%. Het aandeel vrouwen dat aangeeft uit principe niet te willen samenwonen, is gedaald tot iets minder dan één op de tien. Het aandeel dat gaat samenwonen na het ouderlijk huis te hebben verlaten, ligt hoger. Ongeveer drie van de tien vrouwen die zelden of nooit naar de kerk gaan, gaan direct na het verlaten van het ouderlijk huis samenwonen met hun partner (grafiek 3).

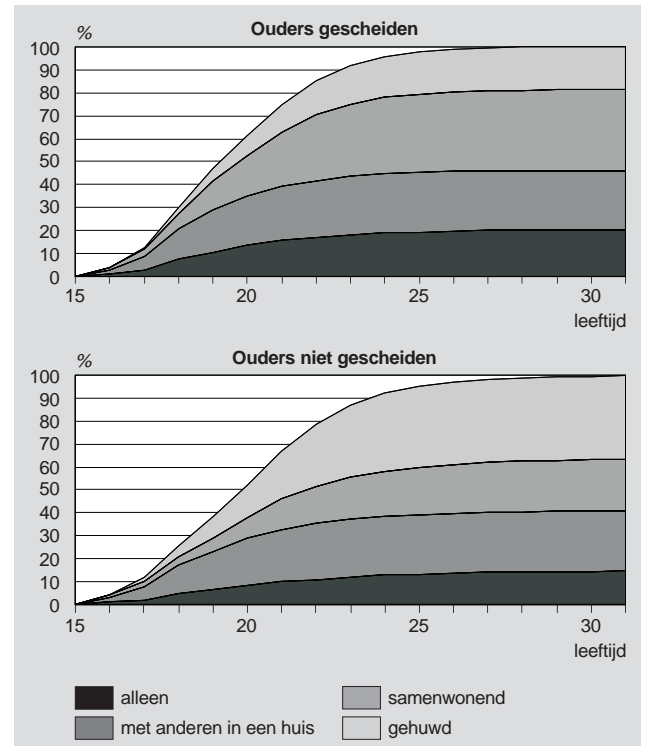
3.3 Minder vertrouwen in huwelijk na echtscheiding ouders

Over het algemeen gaan vrouwen van wie de ouders gescheiden zijn op jongere leeftijd uit huis dan vrouwen van wie de ouders nog bij elkaar zijn (De Jong, 2000). Daarnaast zijn er verschillen in de leefvorm waarvoor men kiest. Het belangrijkste verschil betreft het aandeel vrouwen dat direct nadat ze uit huis zijn gegaan in het huwelijk treden. Vrouwen met gescheiden ouders zijn over het algemeen terughoudender bij het aangaan van een huwelijk dan vrouwen van wie de ouders nog bij elkaar zijn. In plaats van direct te trouwen na het verlaten van het ouderlijk huis kiezen deze eersten liever voor het – minder bindende – samenwonen. Het is dus niet zo dat vrouwen waarvan de ouders gescheiden zijn, minder vaak samenleven met een partner. Wel gaan vrouwen met gescheiden ouders iets vaker eerst alleen wonen na het verlaten van het ouderlijk huis dan vrouwen van wie de ouders nog bij elkaar zijn (grafiek 4).

3. Percentage vrouwen dat uit huis is gegaan naar gekozen leefvorm en frequentie van kerkbezoek

4. Percentage vrouwen dat uit huis is gegaan naar gekozen leefvorm en het al dan niet gescheiden zijn van de ouders

De resultaten in dit artikel zijn gebaseerd op het Onderzoek Gezinsvorming dat in 1998 gehouden is. Er zijn ruim 4 700 mannen en bijna 5 500 vrouwen geïnterviewd in de leeftijd van 18 tot en met 52 jaar. In dit artikel gaat het om vrouwen die voor hun tweeëndertigste verjaardag het huis uit zijn gegaan. Vrouwen die op latere leeftijd het ouderlijk huis verlaten of die hun hele leven bij hun ouders blijven wonen, zijn vanwege de kleine aantallen buiten beschouwing gebleven.

De resultaten zijn verkregen met behulp van Cox's regressie-analyse. Deze methode is bij uitstek geschikt voor het analyseren van 'event-history-gegevens' die zowel informatie verschaffen over de frequentie van gebeurtenissen (het uit huis gaan), als over het tijdstip waarop deze gebeurtenis plaatsvindt (de leeftijd waarop iemand uit huis gaat). Een voordeel van deze techniek ten opzichte van meer traditionele technieken is dat rekening wordt gehouden met de moment waarop een gebeurtenis plaatsvindt. Bovendien wordt bij het gebruik van deze techniek gecorrigeerd voor uitval van mensen die de te onderzoeken gebeurtenis (nog) niet hadden meegemaakt op het moment dat het interview werd afgenomen.

Voor de verschillende achtergrondkenmerken zijn de kansen dat men het huis uitgaat en in een bepaalde leefvorm terecht komt, berekend. Een voorbeeld hiervan is de kans dat men, wanneer men hoogopgeleid is, direct trouwt wanneer men het ouderlijk huis verlaat.

Literatuur

- Jong, A.H. de, 2000, Caledioscoop van de moderne levensloop. Maandstatistiek van de bevolking juni 2000, blz. 10–17.
- Latten, J.J., 1990, Jongeren bleven in jaren '80 weer langer bij hun ouders. Ontwikkeling sinds de jaren '60, Maandstatistiek van de bevolking oktober 1990, blz. 14–24.
- Hoorn, W.D. van, 1990, Determinanten van het uit huis gaan van kinderen. Maandstatistiek van de bevolking november 2000, blz. 16–22.
- Visser, H., 1994, Kinderen worden volwassen. Maandstatistiek van de bevolking juni 1994, blz. 9–17.

Allochtonenprognose 2000-2050: over tien jaar 2 miljoen allochtonen

Maarten Alders

Uit cijfers van de nieuwe allochtonenprognose van het CBS blijkt dat het aantal allochtonen de komende decennia blijft toenemen. Over tien jaar zullen er in Nederland twee miljoen niet-westerse allochtonen wonen. Nu zijn dit er nog 1,4 miljoen. De totale bevolking van Nederland groeit in deze periode met een miljoen personen. Dit betekent dat tweederde van de bevolkingsgroei in de komende tien jaar kan worden toegeschreven aan de groei van het aantal niet-westerse allochtonen. Ook het aantal westerse allochtonen is op dit moment 1,4 miljoen. Deze groep groeit echter minder snel en zal over tien jaar uit 1,6 miljoen personen bestaan. Vergeleken met autochtonen zijn vooral niet-westerse allochtonen een jonge bevolkingsgroep. De groei van het aantal allochtonen heeft daarom een remmende werking op de vergrijzing.

1. Inleiding

Volgens de nieuwe allochtonenprognose van het CBS neemt het aantal niet-westerse allochtonen toe van 1,4 miljoen nu tot 2 miljoen over tien jaar. Deze prognose vormt een nadere uitsplitsing van de bevolkingsprognose die begin 2001 gepubliceerd is (De Jong, 2001). De allochtonenprognose is gebaseerd op veronderstellingen over de toekomstige ontwikkelingen in de migratie van allochtonen, over het gemiddelde aantal kinderen dat allochtone vrouwen krijgen en over sterfte onder allochtonen. Deze veronderstellingen leiden tot voorspellingen van de aantallen allochtonen in de komende decennia. Hierbij wordt onderscheid gemaakt naar leeftijd, geslacht, afkomst en generatie.

Het CBS rekent tot de allochtonen alle personen van wie ten minste één ouder in het buitenland is geboren. Allochtonen die zelf in het buitenland zijn geboren vormen de *eerste generatie* en allochtonen die in Nederland zijn geboren de *tweede generatie*. Daarnaast worden *niet-westerse* en *westerse* allochtonen onderscheiden. Niet-westerse allochtonen zijn afkomstig uit Turkije, Azië (exclusief Indonesië en Japan), Afrika en Latijns-Amerika. Westerse allochtonen zijn afkomstig uit Indonesië en voormalig Nederlands-Indië, Europa (exclusief Nederland), Noord-Amerika, Japan en Oceanië. Op grond van hun sociaal-economische positie worden allochtonen uit Japan en Indonesië tot de westerse allochtonen gerekend. Wat Indonesië betreft gaat het vooral om mensen die in voormalig Nederlands-Indië zijn geboren. De eerste generatie wordt onderverdeeld op grond van het geboorteland van de persoon zelf. De tweede generatie wordt onderverdeeld op grond van het geboorteland van de moeder. Als dat Nederland is, dan is het geboorteland van de vader bepalend.

Personen van wie beide ouders in Nederland zijn geboren worden tot de autochtonen gerekend.

Dit artikel richt zich op de prognose van de niet-westerse en westerse allochtonen. In latere artikelen in de Maandstatistiek van de bevolking zal meer specifiek worden ingegaan op de prognose van de afzonderlijke (groepen van) landen.

2. Sterke groei niet-westerse allochtonen

Het aantal niet-westerse allochtonen zal de komende jaren blijven groeien. Op dit moment wonen er 1,4 miljoen niet-westerse allochtonen in Nederland (grafiek 1). Over tien jaar zullen dit er 2 miljoen zijn. Ook het aantal westerse allochtonen is op dit moment

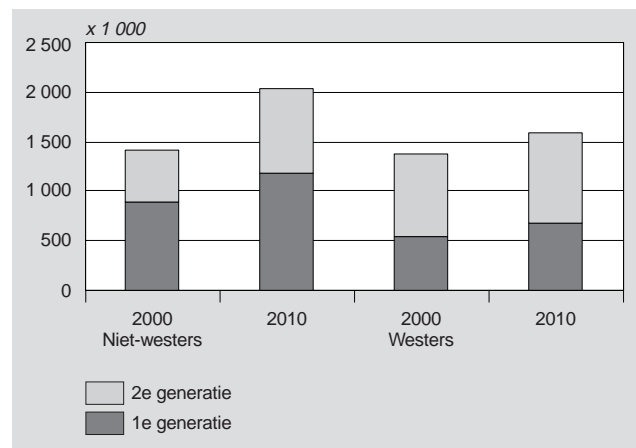
1,4 miljoen. Deze groep groeit echter minder snel en zal over tien jaar uit 1,6 miljoen personen bestaan.

De toename van het aantal niet-westerse allochtonen is een belangrijke motor achter de groei van de totale bevolking van Nederland. De totale bevolking groeit de komende tien jaar met een miljoen personen. Ongeveer tweederde van deze groei komt voor rekening van de niet-westerse allochtonen. Ongeveer 15 procent van de groei is toe te schrijven aan de autochtone bevolking en 20 procent aan westerse allochtonen. Het aandeel van de autochtone bevolking neemt hierdoor af van 82 procent nu tot 79 procent over tien jaar. Het aandeel niet-westerse allochtonen neemt in deze periode toe van 9 tot 12 procent. Het aandeel westerse allochtonen verandert nauwelijks (9 procent).

Op de lange termijn groeit het aantal niet-westerse allochtonen via 3 miljoen personen rond 2030 tot 4 miljoen personen halverwege de eeuw (grafiek 2). Het aandeel niet-westerse allochtonen in de totale bevolking groeit hiermee tot iets meer dan 20 procent. Het aantal westerse allochtonen stijgt geleidelijk naar de 2 miljoen personen. Dit is iets meer dan 10 procent van de totale bevolking. De autochtone bevolking zal vanaf 2010 in omvang afnemen. Door de vergrijzing zullen steeds meer mensen komen te overlijden. Het aantal autochtonen daalt hierdoor tot 12 miljoen personen.

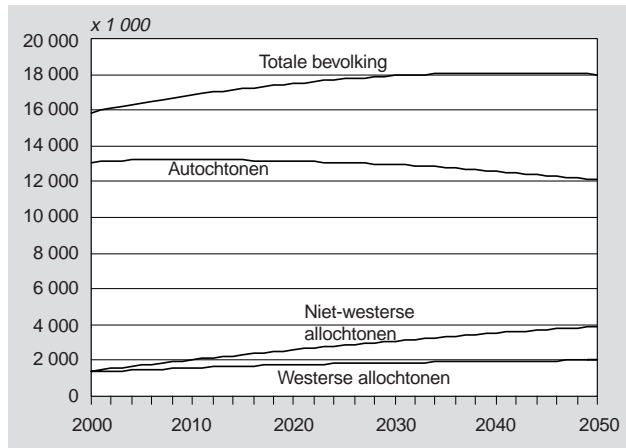
Vanzelfsprekend zijn de toekomstige ontwikkelingen van het aantal allochtonen onzeker, vooral op de lange termijn. In de allochtonenprognose is met deze onzekerheid rekening gehouden. Verondersteld wordt dat de kans tweederde is dat het aantal niet-westerse allochtonen in 2010 tussen de 1,9 miljoen en 2,1 miljoen personen zal liggen. Naarmate de tijd vordert, wordt de onzekerheid groter. In 2050 is de kans tweederde dat het werkelijke aantal niet-westerse allochtonen tussen de 2,8 miljoen en 5,0 miljoen personen ligt. In een latere aflevering van de Maandstatistiek van de bevolking zal in meer detail op het onderwerp onzekerheid worden ingegaan.

1. Aantal allochtonen in 2000 en 2010

De niet-westerse allochtone bevolking is een snel groeiende bevolkingsgroep. De eerstkomende jaren groeien zowel de eerste als de tweede generatie snel door. De eerste generatie groeit vooral door immigratie, de tweede generatie door geboorte uit de eerste generatie. De komende tien jaar groeien zowel de eerste als de tweede generatie met ruim 300 duizend personen (grafiek 1). Daarna groeit de tweede generatie sneller dan de eerste gene-

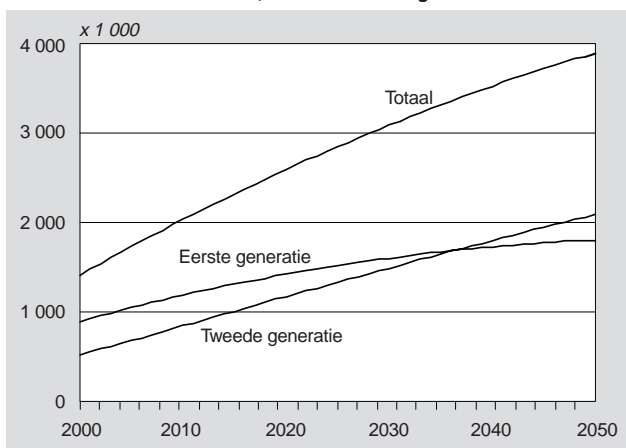
2. Aantal allochtonen en autochtonen

ratie (grafiek 3). Dit heeft te maken met de grote aantallen eerste generatie allochtone vrouwen in de vruchtbare leeftijden.

Het aantal westerse allochtonen neemt slechts in beperkte mate toe. Wel groeit de eerste generatie iets sneller dan de eerste generatie. Ondanks dat er jaarlijks ruim 40 duizend westerse immigranten naar Nederland komen, groeit de eerste generatie slechts met 135 duizend personen tot bijna 700 duizend personen in 2010 (grafiek 1). Deze groei is beperkt doordat de immigratie vooral arbeidsmigratie betreft. Deze arbeidsmigranten blijven doorgaans slechts enkele jaren in Nederland. Dit is ook een van de redenen dat zij maar weinig kinderen krijgen in Nederland. De tweede generatie neemt daarom eveneens maar langzaam in omvang toe, ook op lange termijn (grafiek 4). De tweede generatie westerse allochtonen is naar verhouding omvangrijk. Dit komt doordat er veel in Nederland geboren personen zijn van wie één van beide ouders in het buitenland is geboren. Van de huidige 800 duizend personen hebben 85 procent één in het buitenland geboren ouder en één in Nederland geboren ouder, en slechts 15 procent twee in het buitenland geboren ouders. Bij de niet-westerse tweede generatie allochtonen ligt deze verhouding heel anders. Het merendeel – ruim tweederde – heeft twee in het buitenland geboren ouders.

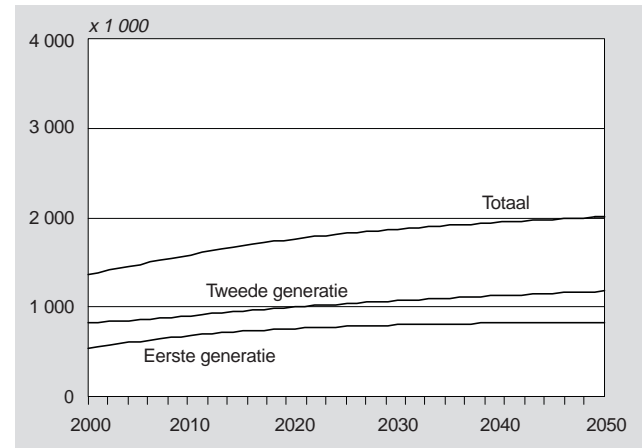
3. Niet-westerse allochtonen, eerste en tweede generatie

3. Jonge allochtonen en oude autochtonen

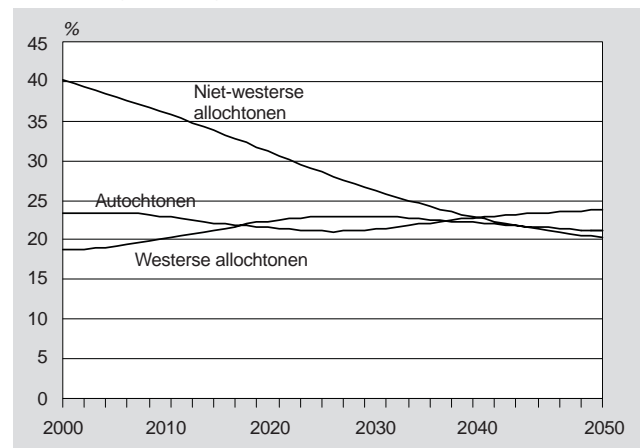
Allochtonen vormen een jonge bevolkingsgroep, in het bijzonder niet-westerse allochtonen. Op dit moment is 40 procent van de niet-westerse allochtonen jonger dan 20 (grafiek 5). Dit percentage is bijna twee keer zo hoog als dat van westerse allochtonen en autochtonen. Dit beeld is nog tekenender voor de tweede generatie niet-westerse allochtonen. Ruim 80 procent is jonger dan 20 jaar, tegen 15 procent voor de eerste generatie. Toch worden ook niet-westerse allochtonen gemiddeld steeds ouder. Vooral de

4. Westerse allochtonen, eerste en tweede generatie

tweede generatie telt verhoudingsgewijs steeds minder 0–19-jarigen. Dit komt enerzijds doordat de huidige tweede generatie steeds ouder wordt en anderzijds doordat de aanwas beperkt is. Het gemiddelde aantal kinderen dat allochtone vrouwen krijgen neemt immers af (Alders en Schapendonk-Maas, 2001). Toch duurt het nog een aantal decennia voordat het percentage jongeren onder niet-westerse allochtonen hetzelfde niveau bereikt heeft als westerse allochtonen en autochtonen (grafiek 5).

5. Percentage 0-19 jarigen: allochtonen en autochtonen

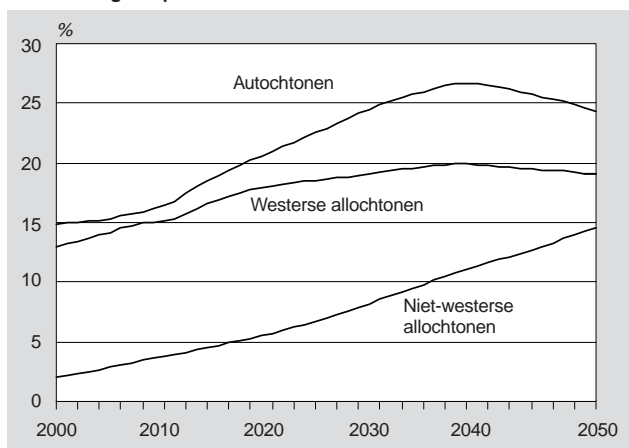

Omdat niet-westerse allochtonen nog zo jong zijn, is het percentage 65-plussers zeer laag, op dit moment 2 procent (grafiek 6). Dit percentage neemt de komende jaren maar zeer langzaam toe. In 2010 is nog steeds minder dan 5 procent 65 jaar of ouder. Pas op de zeer lange termijn zal de niet-westerse bevolkingsgroep serieus te maken krijgen met vergrijzing.

Westerse allochtonen lijken wat vergrijzing betreft meer op de autochtone bevolking. Op dit moment is 13 procent van de westerse allochtonen 65-plusser, tegen 15 procent van de autochtonen (grafiek 6). De komende jaren nemen deze percentages geleidelijk toe. Opvallend is de knik die in het jaar 2011 verwacht wordt. In dit jaar zal de grote generatie die kort na de oorlog is geboren de leeftijd van 65 bereiken. Op de lange termijn groeit het aandeel 65-plussers onder westerse allochtonen minder snel dan onder autochtonen. De verklaring is dat veel westerse allochtonen slechts tijdelijk in Nederland verblijven. Na een korte of wat langere periode van werken in Nederland keren velen weer terug. Hun pensioenjaren beleven zij dan ook niet in Nederland.

Het hier geschetste beeld impliceert dat de groei van de allochtone bevolking een remmende werking heeft op de vergrijzing. Zonder de allochtone bevolking zou het vergrijzingspercentage toenemen tot ongeveer 27 procent op de lange termijn. Voor de totale bevolking wordt daarentegen een percentage van 23 procent verwacht (De Jong, 2001).

6. Percentage 65-plussers: allochtonen en autochtonen

4. Leeftijdopbouw

Een vollediger beeld van de leeftijdsopbouw van de bevolking geven bevolkingspiramides. Piramides weerspiegelen de ontwikkelingen uit het verleden van migratie en geboorte.

Grafiek 7 laat de bevolkingspiramides zien van niet-westerse allochtonen in de komende decennia. Er is onderscheid gemaakt tussen de eerste en tweede generatie. De tweede generatie is weer onderverdeeld in personen met twee in het buitenland geboren ouders en personen met slechts één in het buitenland geboren ouder. Duidelijk is dat de tweede generatie nog zeer jong is. Daarnaast is te zien dat de meesten van hen twee in het buitenland geboren ouders hebben. Personen van de eerste generatie zijn meestal tussen de 20 en 40 jaar oud. De komende decennia zal dit beeld echter geleidelijk veranderen. De eerste generatie wordt steeds ouder. Na 2010 neemt het aantal van hen dat 65 jaar of ouder is fors toe. Behalve dat de eerste generatie ouder wordt, neemt zij ook in omvang toe.

Ook de tweede generatie neemt in omvang toe. De basis van de piramide – de geboren – wordt overigens niet veel breder, omdat het jaarlijks aantal geboren maar nauwelijks verandert. De komende decennia zullen vooral de tieners en twintigers in aantal toenemen, en op langere termijn ook de aantallen dertigers en veertigers.

De leeftijdsopbouw van westerse allochtonen ziet er geheel anders uit (grafiek 8). Ze zijn gemiddeld ouder dan niet-westerse allochtonen. Dit geldt in het bijzonder voor de tweede generatie. Alle leeftijdsgroepen zijn goed vertegenwoordigd in de leeftijdsopbouw. De tweede generatie bestaat voor een groot deel uit personen met slechts één in het buitenland geboren ouder. Denk hierbij aan personen met een Belgische of Duitse ouder.

De toekomstige ontwikkeling in de leeftijdsbouw laat weinig verandering zien. De bevolking groeit en verouderd, maar in beperkte mate.

5. Geboorte, sterfte en migratie

De eerste generatie allochtonen groeit door immigratie en neemt af door emigratie en sterfte. De tweede generatie neemt toe door geboorte uit de eerste generatie. Omdat de allochtone bevolking nog jong is komt sterfte nog maar sporadisch voor.

Het aantal geboren met een niet-westerse ouder neemt maar weinig toe in de komende jaren. Weliswaar neemt het aantal potentiële ouders toe, maar het gemiddelde aantal kinderen dat ze zullen krijgen neemt af. Per saldo betekent dit dat er in de toekomst jaarlijks iets meer dan 30 duizend kinderen met een niet-westerse ouder geboren zullen worden (grafiek 9). Ook het aantal kinderen met minstens een westerse ouder verandert maar weinig. De meeste kinderen – ongeveer driekwart – die in de toekomst geboren zullen worden, zullen dus twee autochtone ouders hebben.

Het overgrote deel van het jaarlijkse aantal overledenen bestaat uit autochtonen. Het aantal niet-westerse allochtonen dat jaarlijks komt te overlijden zal de komende jaren niet meer dan een paar duizend zijn (grafiek 9). Dit is slechts 2 à 3 procent van het totale aantal sterftegevallen. Pas op de zeer lange termijn zal door de vergrijzing van de allochtone bevolking het aantal overledenen toenemen.

De eerste generatie allochtonen groeit doordat er meer personen immigreren dan emigreren. In het jaar 2000 groeide de eerste generatie niet-westerse allochtonen met 40 duizend personen vanwege migratie, de westerse allochtonen met 20 duizend (grafiek 9). Op de langere termijn zal het migratiesaldo voor deze groepen echter afnemen. Verwacht wordt dat het aantal immigranten niet meer verder zal stijgen en het aantal emigranten wel (Alders, 2001). De autochtone bevolking kent een negatief migratiesaldo. Dit betekent dat er meer mensen Nederland verlaten dan dat er terugkeren. Als gevolg hiervan groeit de autochtone bevolking maar langzaam. Binnen enkele jaren zal er zelfs sprake zijn van een afname (grafiek 2).

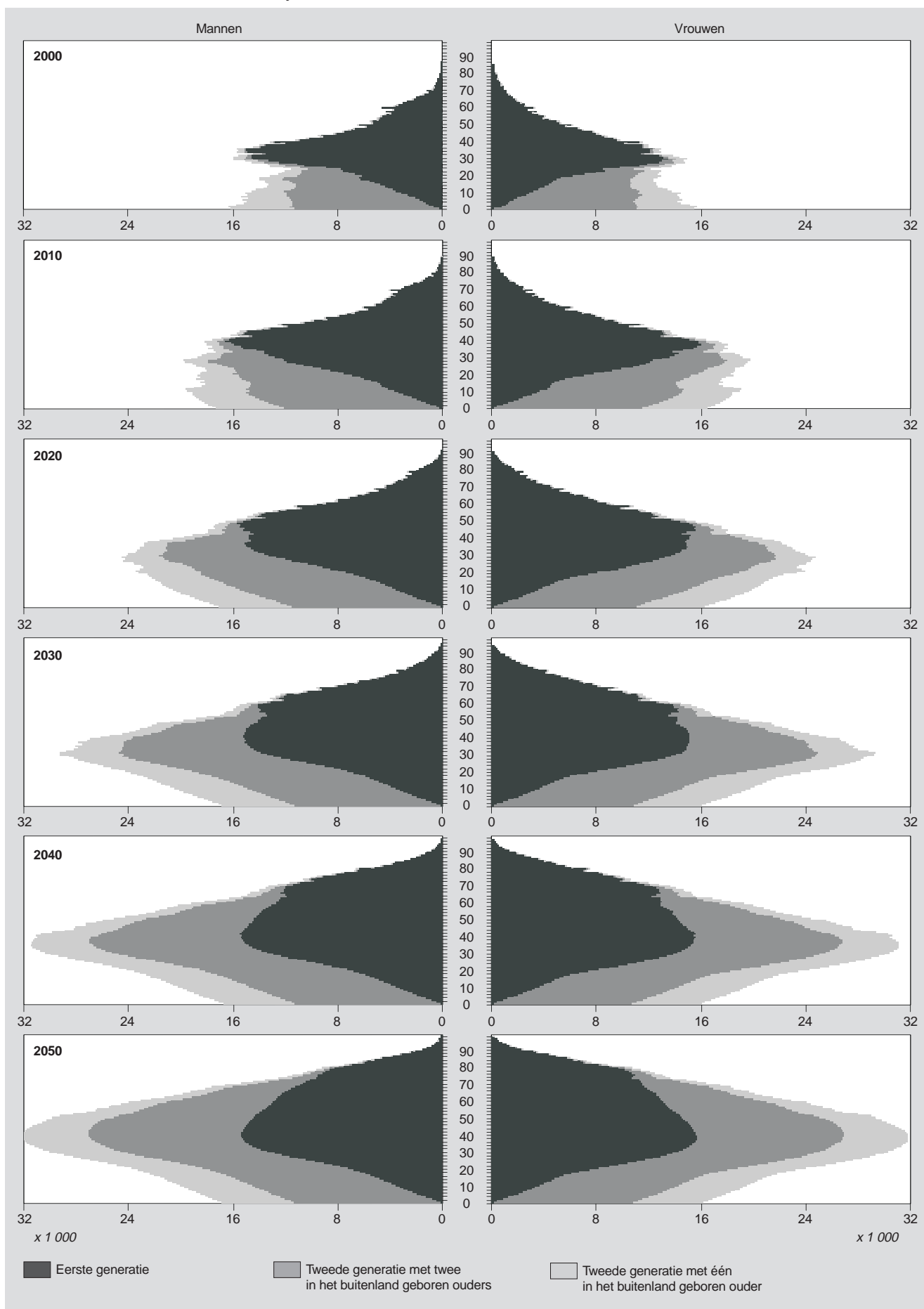
Literatuur

Alders, M., 2001, Bevolkingsprognose 2000–2050: recente ontwikkelingen in de migratie en veronderstellingen voor de toekomst. Maandstatistiek van de bevolking, maart 2001.

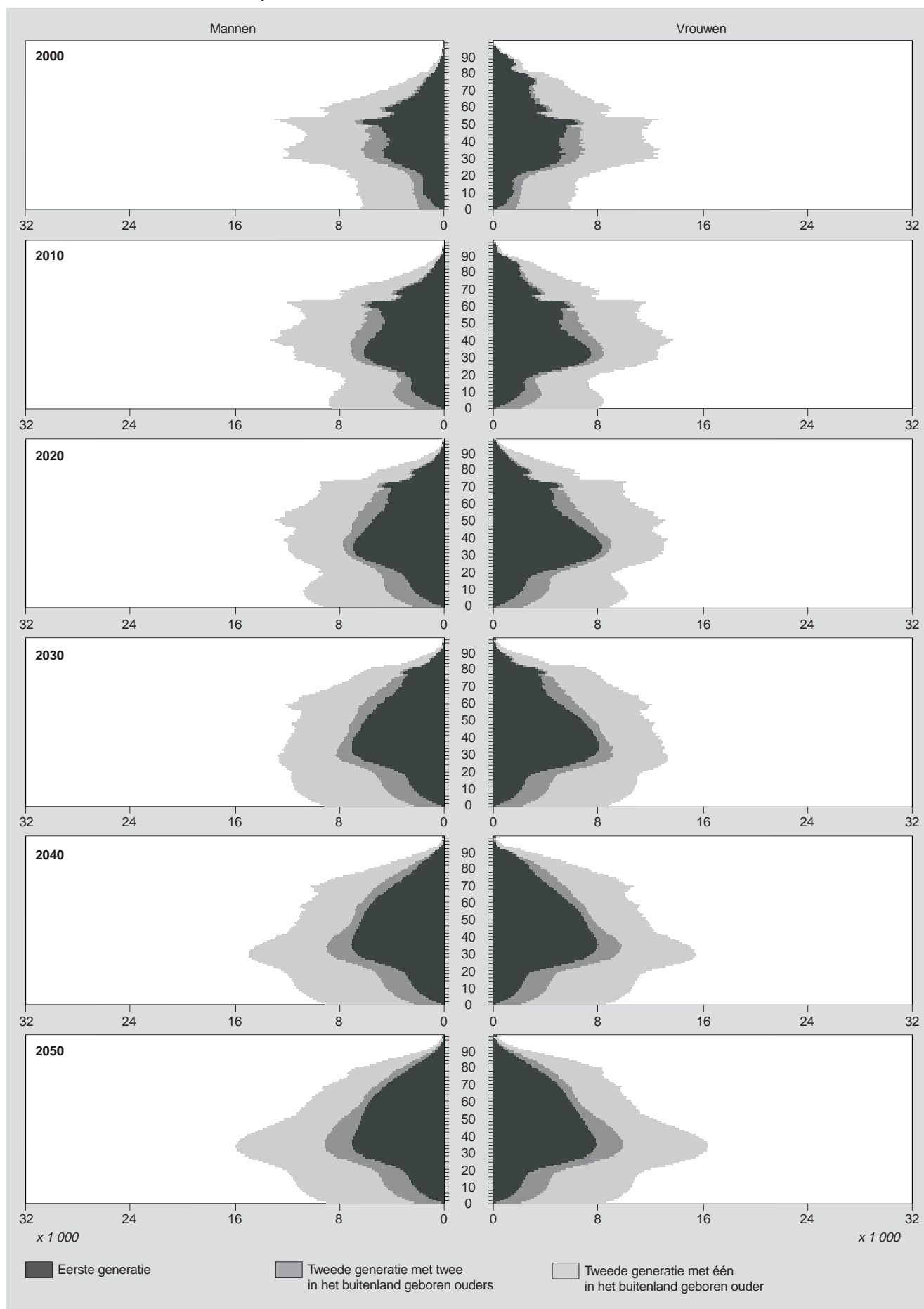
Alders, M. en H. Schapendonk-Maas, 2001, Allochtonenprognose 2000–2050: veronderstellingen over het toekomstige kindertal van allochtone vrouwen. Maandstatistiek van de bevolking, maart 2001.

Jong, A. de, 2001, Bevolkingsprognose 2000–2050: bevolking groeit tot 18 miljoen. Maandstatistiek van de bevolking, januari 2001, blz. 22–25.

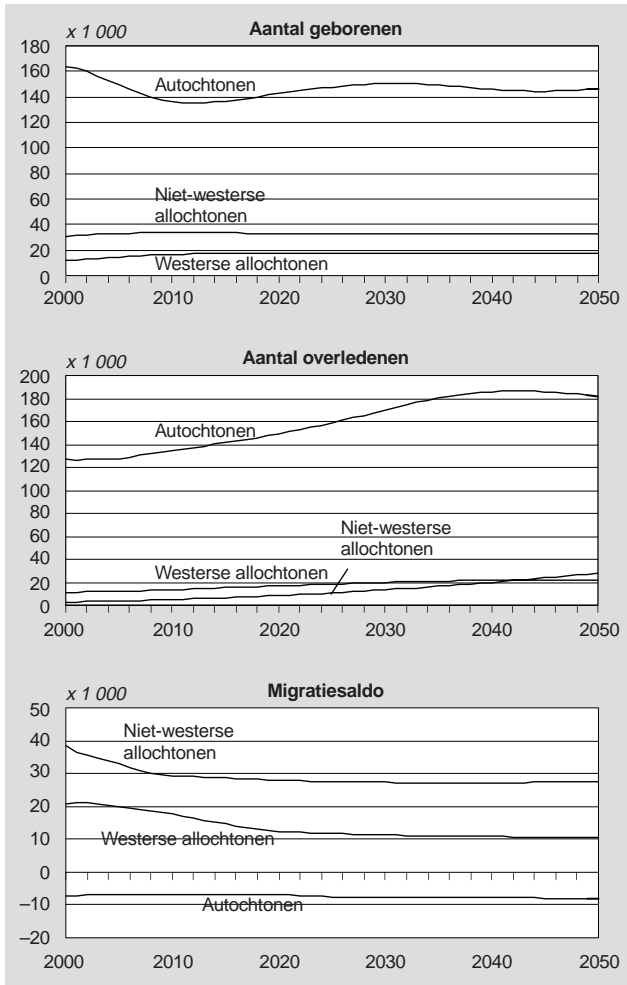
7. Aantal niet-westerse allochtonen naar leeftijd

8. Aantal westerse allochtonen naar leeftijd

9. Geborenen, overledenen en migratiesaldo: allochtonen en autochtonen

Allochtonenprognose 2000–2050: veronderstellingen over het toekomstige kindertal van allochtone vrouwen

Maarten Alders en Helma Schapendonk-Maas

In deze aflevering van de Maandstatistiek van de bevolking worden de belangrijkste resultaten van de nieuwste allochtonenprognose van het CBS gepubliceerd. Een belangrijke bouwsteen van deze prognose vormt de veronderstelling over het toekomstige kindertal van allochtone vrouwen. Verondersteld wordt dat er wat betreft kinderen krijgen steeds minder verschillen tussen allochtone en autochtone vrouwen zullen zijn. De recente ontwikkelingen in de vruchtbaarheid duiden hierop, evenals de ontwikkelingen in het onderwijs en op de arbeidsmarkt. Voor Turkse, Afrikaanse en Aziatische vrouwen wordt verwacht dat zij op lange termijn gemiddeld twee kinderen zullen krijgen. Dit is iets boven het verwachte gemiddelde niveau van 1,75 kinderen per vrouwen. Voor vrouwen uit westerse landen (behalve uit Indonesië) wordt verwacht dat zij in de toekomst 1,5 kinderen per vrouw krijgen. Dit is net als nu iets minder dan gemiddeld. Voor de overige groepen allochtone vrouwen wordt verondersteld dat zij naar het gemiddelde niveau van 1,75 kinderen per vrouw tenderen.

1. Inleiding

De allochtonenprognose van het CBS voorspelt de ontwikkeling van het aantal allochtonen van de eerste en tweede generatie. Een belangrijke bouwsteen voor de prognose van de tweede generatie vormt de veronderstelling over het gemiddelde aantal kinderen dat allochtone vrouwen in de toekomst zullen krijgen. In dit artikel worden veronderstellingen geformuleerd over de toekomstige vruchtbaarheid van allochtone vrouwen. Hierbij worden zowel uitspraken gedaan over het aantal kinderen dat zij zullen krijgen als over de leeftijd waarop zij moeder zullen worden. Daarnaast worden veronderstellingen gemaakt over het aantal kinderen dat geboren wordt uit gemengde relaties. Met gemengd wordt hier bedoeld dat een van beide ouders in Nederland is geboren en de andere in het buitenland.

Het CBS rekent tot allochtonen alle personen van wie ten minste één ouder in het buitenland is geboren. Allochtonen die zelf in het buitenland zijn geboren vormen de *eerste generatie* en allochtonen die in Nederland zijn geboren de *tweede generatie*. In de allochtonenprognose worden een aantal groepen allochtonen onderscheiden op basis van het geboorteland van de persoon zelf of dat van de ouders: Turkije, Marokko, Suriname, Nederlandse Antillen en Aruba, Afrika, Azië, Latijns-Amerika, Indonesië en de overige (westerse) landen.

De prognoseperiode is in vergelijking met de vorige allochtonenprognose verruimd van 2015 tot 2050. Dit heeft de nodige consequenties voor de veronderstellingen omdat nu ook rekening gehouden moet worden met ontwikkelingen op de zeer lange termijn. Hierbij staat de vraag centraal in hoeverre allochtone vrouwen in de (verre) toekomst steeds meer op autochtone vrouwen zullen lijken wat betreft het krijgen van kinderen.

Bij het maken van de veronderstellingen wordt zowel rekening gehouden met de recente ontwikkelingen in de vruchtbaarheid als met de verwachte ontwikkelingen van jonge allochtone vrouwen in het onderwijs en op de arbeidsmarkt.

2. Recente ontwikkelingen en monitoring

Gemiddelde kindertal

De ontwikkeling van het totaal vruchtbaarheidscijfer (TFR) verschilt al naar gelang het geboorteland van de moeder. De TFR van Turkse en Marokkaanse vrouwen is in de eerste helft van de jaren negentig aanzienlijk gedaald (grafiek 1). Deze daling heeft zich sindsdien niet verder doorgezet. Surinaamse en vooral Antilliaanse vrouwen lieten de laatste jaren een stijging zien. Omdat de groep Indonesische vrouwen in de vruchtbare leeftijden klein is, vertoont de TFR van deze vrouwen een grillig verloop. Bij Afrikaanse en Latijns-Amerikaanse vrouwen is TFR de laatste jaren gedaald.

Voor de meeste groepen week de vorige allochtonenprognose maar weinig af van de waarnemingen. Alleen voor de Antilliaanse en Arubaanse en Latijns-Amerikaanse vrouwen weken de waarnemingen aanzienlijk af van de prognose.

Leeftijdsspecifieke vruchtbaarheid

Ook de ontwikkelingen in de leeftijdsspecifieke vruchtbaarheidscijfers verschillen per allochtone groep. Zo zijn de vruchtbaarheidscijfers voor Turkse en Marokkaanse tienermeisjes de afgelopen jaren aanzienlijk gedaald. Voor vrouwen uit Azië en de andere Afrikaanse landen is er juist een duidelijke toename van tienerzwangerschappen. Dit kan te maken hebben met de immigratie van jonge vrouwen die kort na aankomst in Nederland een kind krijgen.

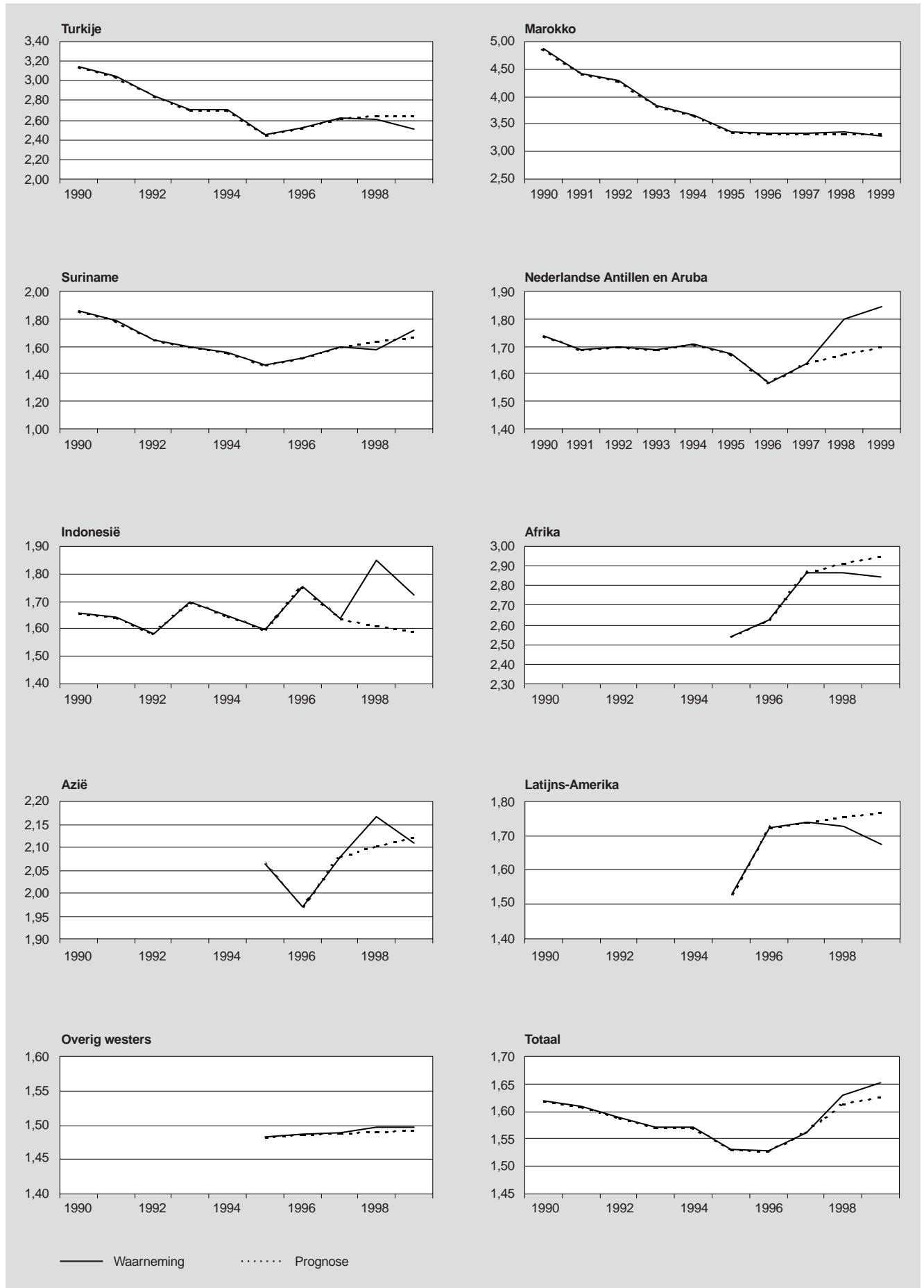
Voor vrijwel alle groepen allochtone vrouwen geldt dat zij op relatief jonge leeftijd kinderen krijgen. Met name Turkse vrouwen worden op jonge leeftijd moeder. Wel is in veel gevallen sprake van uitstel van de vruchtbaarheid. De gemiddelde leeftijd bij de geboorte van het eerste kind stijgt met name bij Turkse en Marokkaanse vrouwen.

Kindertal naar rangnummer van het kind

Voor een aantal groepen allochtone vrouwen zijn vruchtbaarheidscijfers naar rangnummer van het kind beschikbaar. Hoewel deze gegevens alleen voor Turkse, Marokkaanse, Surinaamse, Antilliaanse en Arubaanse, en Indonesische vrouwen beschikbaar zijn, worden ze toch besproken omdat ze inzicht geven in de ontwikkelingen in de vruchtbaarheid.

De grootste veranderingen hebben zich voorgedaan bij Turkse en vooral Marokkaanse vrouwen. Met name de vruchtbaarheidscijfers van Marokkaanse vrouwen van vierde en latere kinderen is in korte tijd scherp gedaald. Dit duidt erop dat Marokkaanse gezinnen steeds kleiner worden. De vruchtbaarheidscijfers voor eerste en tweede kinderen blijven daarentegen hoog. Vrijwel alle Turkse en Marokkaanse vrouwen worden moeder van minstens twee kinderen. Wel is de gemiddelde leeftijd bij de geboorte van het eerste kind de afgelopen jaren gestegen. Surinaamse, Antilliaanse en Arubaanse, en Indonesische vrouwen krijgen net als in Nederland geboren vrouwen niet vaak drie of meer kinderen. Bovendien zijn ook de cijfers voor eerste en tweede kinderen lager dan voor Turkse en Marokkaanse vrouwen.

1. Monitoring allochtonenprognose 1998: Totaal vruchtbaarheidscijfer (TFR) naar geboorteland moeder

3. Achtergronden van de allochtone vruchtbaarheid

Er zijn een aantal factoren die mede bepalend voor de ontwikkelingen in de vruchtbaarheid van allochtone vrouwen. Ter onderbouwing van de veronderstellingen zullen deze kort besproken worden.

Convergentie en integratie

Een belangrijk aspect is de mate van integratie of convergentie. Algemeen bestaat de overtuiging dat de vruchtbaarheid van allochtone vrouwen tendeert naar dat van autochtone vrouwen, zowel wat betreft intensiteit als lokalisatie. Op basis van vruchtbaarheidsontwikkelingen van allochtonen in de omliggende landen concludeert Schoorl (1995) dat de vruchtbaarheidscijfers van allochtone vrouwen in het algemeen in een snel tempo convergeren naar die van autochtone vrouwen. Gezien de recente ontwikkelingen is voor een aantal groepen allochtone vrouwen inderdaad in meer of mindere mate sprake van integratie (grafiek 1). Integratie betekent overigens niet per definitie dat allochtone vrouwen hechtere sociale contacten met de Nederlandse samenleving hebben of meer geassimileerd raken. Een betere maat voor assimilatie is het aantal gemengde relaties. Zo blijkt bij het overgrote deel van de kinderen met een Turkse of Marokkaanse moeder ook de vader uit Turkije of Marokko te komen. Onder Surinamers en Antillianen komen gemengde relaties veel vaker voor. Zo heeft de helft van de kinderen met een Antilliaanse moeder een in Nederland geboren vader.

Longitudinale vruchtbaarheid

De vruchtbaarheidsveronderstellingen voor de allochtonenprognose zijn gebaseerd op transversale cijfers zoals de TFR. Onlangs zijn longitudinale analyses uitgevoerd voor generaties Turkse, Marokkaanse, Surinaamse en Antilliaanse en Arubaanse vrouwen. Deze analyses geven inzicht van de ontwikkelingen in het gemiddelde kindertal, kinderloosheid etc. In tegenstelling tot de TFR laat het gemiddelde kindertal van Turkse en Marokkaanse vrouwen een continue daling zien (Alders, 2000a). De vruchtbaarheid van deze vrouwen neemt dus nog steeds af hetgeen wijst op verdergaande integratie. Deze daling wordt veroorzaakt door de sterke daling van de geboorte van derde en latere kinderen. Het kindertal bij deze vrouwen daalt dus doordat deze vrouwen minder kinderen krijgen en niet doordat minder vrouwen kinderen krijgen. Ongeveer 90% van de Turkse en Marokkaanse vrouwen krijgt twee of meer kinderen. Het aandeel Turkse en Marokkaanse vrouwen dat kinderloos is, is en blijft laag. Antilliaanse vrouwen blijven net zo vaak kinderloos als in Nederland geboren vrouwen. Het verschil is dat Antilliaanse vrouwen de geboorte niet uitstellen en in Nederland geboren vrouwen wel. Surinaamse vrouwen stellen de vruchtbaarheid juist heel sterk uit.

Ontwikkelingen in herkomstlanden

De ontwikkeling in de vruchtbaarheid van vrouwen die naar Nederland gemigreerd zijn, kan vergeleken worden met die van vrouwen in het herkomstland. In Marokko daalde de TFR tussen 1990 en 1997 van 4,5 naar 3,3 kinderen (Sprangers, 1999). Deze ontwikkeling lijkt sterk op die van Marokkaanse vrouwen in Nederland. Niet in alle Afrikaanse landen is de TFR sterk gedaald. In Somalië ligt de TFR al jaren boven de 7. In Egypte daarentegen

daalde de TFR van 4,6 in 1985–1990 tot 3,8 in 1990–1995 (United Nations, 1999). Ter illustratie staan in *staat 1* enkele cijfers van de Verenigde Naties. Hieruit blijkt dat verwacht wordt dat wereldwijd de vruchtbaarheid zal dalen.

Bij het maken van veronderstellingen over de vruchtbaarheid van bijvoorbeeld Afrikaanse vrouwen dient met deze heterogeniteit rekening gehouden te worden. Daarbij moet wel rekening gehouden worden met selectiviteit van de migratie, bijvoorbeeld dat voornamelijk laagopgeleide vrouwen naar Nederland komen of alleen vrouwen uit plattelandsgebieden. Deze vrouwen krijgen in de herkomstlanden doorgaans meer kinderen dan gemiddeld in die landen.

Migratiemotief

Niet alleen de streek waar migrantenvrouwen vandaan komen is van belang, maar ook het motief van de vrouw om naar Nederland te komen. Vrouwen die naar Nederland komen met het primaire doel om hier een gezin te stichten, zullen snel na aankomst in Nederland met de gezinsvorming beginnen. Uit longitudinale analyses blijkt bijna een kwart van de Turkse en Marokkaanse vrouwen die begin jaren negentig naar Nederland kwamen in het jaar na aankomst een kind te hebben gekregen (Alders, 2000b). De stijging van de immigratie vanuit deze landen in deze periode heeft een opwaarts effect gehad op de TFR. Dit vormt een verklaring voor het afnemen van de daling van de TFR halverwege de jaren negentig.

Opgemerkt moet worden dat kinderen van nog niet in het GBA ingeschreven asielzoekers niet in de geboortestatistieken worden ingeschreven maar in de migratiestatistieken.

Migranten die naar Nederland komen vanwege arbeid kennen een veel lagere vruchtbaarheid. Zo ligt de TFR van de groep vrouwen uit de overige westerse landen rond de 1,5 kinderen (grafiek 1). Dit is beduidend lager dan het niveau van in Nederland geboren vrouwen. Voor een belangrijk deel werken deze vrouwen (of hun partners) slechts enkele jaren in Nederland. Of zij hebben al kinderen gekregen voordat ze naar Nederland kwamen, of ze wachten met het krijgen van kinderen totdat ze weer zijn teruggekeerd. Bovendien zijn arbeidsmigranten vaak hoog opgeleid wat betekent dat ze relatief weinig kinderen krijgen.

In verlengde van huwelijksmigratie ligt het verhaal over *partnerkeuze*. Uit nog te publiceren onderzoek van Harmsen en Hooghiemstra blijkt dat met name Turken en Marokkanen vaak een partner uit het land van herkomst over laten komen. Dit geldt ook voor jonge allochtonen van de tweede generatie. Indien allochtonen in grote mate hun partner in het land van herkomst zoeken, kan dit duiden op een traditionele houding met bijbehorende hoge vruchtbaarheidscijfers.

Opleiding en arbeidsparticipatie

Een van de drijfveren achter het integratieproces betreft de ontwikkelingen in het onderwijs en op de arbeidsmarkt. Het opleidingsniveau van niet-westerse allochtonen is de laatste jaren gestegen (Tesser et al., 1999, blz. 69). Daarmee is ook het onderwijsniveau langer geworden. Deze ontwikkelingen kunnen leiden tot zowel een daling van het gemiddelde kindertal als uitstel van de geboorte. In samenhang met het gestegen opleidingsniveau stijgt ook de arbeidsparticipatie (Hooghiemstra en Merens, 1999,

Staat 1

Totaal vruchtbaarheidscijfer (TFR) in enkele herkomstgebieden

	1985–1990	1990–1995	2010–2015	2040–2050
Afrika	6,0	5,5	4,2	2,1
Azië	3,4	2,9	2,3	2,0
Europa	1,8	1,6	1,5	1,8
Latijns-Amerika	3,4	3,0	2,4	2,1
Turkije	3,8	2,7	2,1	2,1
Marokko	4,3	3,3	2,3	2,1
Suriname	2,9	2,5	1,9	1,9
Ned. Antillen + Aruba	2,3	2,3	2,1	1,9

Bron: United Nations, Medium variant 1998 revision.

blz. 39). Ook dit zal uitstel van de vruchtbaarheid tot gevolg hebben. De situatie op de arbeidsmarkt speelt hierbij een belangrijke rol. Zeker omdat de krapte op de arbeidsmarkt een structureel karakter lijkt te hebben, kan een stijging van de arbeidsparticipatie van allochtone vrouwen worden verwacht.

Buitenechtelijke vruchtbaarheid

De mate waarin kinderen buiten het huwelijk geboren worden geeft een zeer wisselend beeld te zien. In 1998 was minder dan 10 procent van de geborenen met een Turkse of Marokkaanse moeder buitenechtelijk. Voor Surinaamse vrouwen gold dit voor de helft van de kinderen en voor Antilliaanse en Arubaanse vrouwen zelfs voor tweederde. Ter vergelijking voor in Nederland geboren vrouwen lag het percentage buitenechtelijke kinderen in dat jaar op 20 procent.

Kinderwens

Verwachtingen die jongeren uitspreken over het aantal kinderen dat zij denken te krijgen, kunnen een indicatie geven van het toekomstige kindertal van deze jonge generatie. Uit onderzoek blijkt dat allochtone jongeren wat minder vaak geen kinderen willen dan gemiddeld (Van Lieshout, 2000, blz. 163). Bovendien blijkt dat met name Marokkaanse jongeren iets vaker een groot gezin wensen dan autochtone jongeren. Bijna de helft van hen denkt aan een gezin van drie of meer kinderen, tegen een derde van alle jongeren.

4. Veronderstellingen

De veronderstellingen betreffen de vruchtbaarheid van in het buitenland geboren vrouwen. Dit is een iets ruimer gedefinieerde groep dan de eerste generatie allochtone vrouwen omdat deze laatste groep minstens een in het buitenland geboren ouder heeft. De vruchtbaarheid van de tweede generatie wordt buiten beschouwing gelaten. De allochtonenprognose voorspelt immers niet de derde generatie. Met het bepalen van het aantal kinderen geboren uit een buitenlandse moeder zijn we er echter nog niet. Ook kinderen met een in Nederland geboren moeder en een in het buitenland geboren vader behoren tot de tweede generatie. Over het aandeel van de kinderen dat geboren wordt uit gemengde relaties worden aparte veronderstellingen gemaakt.

4.1 Gemiddelde kindertal

Een belangrijke randvoorwaarde voor de veronderstelling over het gemiddelde kindertal van allochtonen is de vruchtbaarheidsveronderstelling uit de bevolkingsprognose. Van alle in Nederland wonende vrouwen wordt verwacht dat ze op termijn gemiddeld 1,75 kinderen per vrouw krijgen. Uitgangspunt van de veronderstellingen voor de allochtonen is convergentie van de vruchtbaarheidsniveaus. Dit betekent echter niet dat voor alle allochtone groepen verwacht wordt dat ze op termijn hetzelfde aantal kinderen zullen krijgen. Sommige groepen zullen ook in de toekomst meer kinderen dan gemiddeld krijgen, andere juist minder. De veronderstellingen zijn samengevat in *staat 2*. Hierin worden ook de

veronderstellingen uit de vorige allochtonenprognose weergegeven. De veronderstellingen die hierna onderbouwd zullen worden, hebben betrekking op de lange termijn (2050). Voor tussenliggende jaren is geïnterpoleerd (*grafiek 2*).

Turkije en Marokko

Verwacht wordt dat het opleidingsniveau en de arbeidsparticipatie van Turkse en Marokkaanse vrouwen zal stijgen. Verondersteld wordt daarom dat de vruchtbaarheid van Turkse en Marokkaanse vrouwen zal dalen. De daling zal echter niet volledig doorzetten tot het Nederlandse niveau. Ook in de toekomst zullen migranten vanwege taalachterstand waarschijnlijk met een achterstand beginnen in het onderwijs en op de arbeidsmarkt. Dit heeft een opwaarts effect op de vruchtbaarheid. Daarnaast zullen veel Turken en Marokkanen in Nederland hun partner uit het land van herkomst laten overkomen. Verwacht kan worden dat dit enigszins traditioneel ingestelde migranten zullen zijn, die relatief veel kinderen zullen krijgen. Op de lange termijn wordt voor Turkse en Marokkaanse vrouwen een gemiddelde kindertal van twee verondersteld (*staat 2*). Dit aantal is gebaseerd op de veronderstelling dat deze vrouwen kleinere gezinnen krijgen, dus minder derde, vierde of latere kinderen. Verwacht wordt dat 90 procent van de Turkse en Marokkaanse vrouwen ten minste één kind zullen krijgen en dat 80 procent er twee of meer zullen krijgen. Deze veronderstelling is gebaseerd op longitudinale analyses, die laten zien dat kinderloosheid een nog onbekend verschijnsel is bij deze vrouwen, zelfs bij de allerjongste generaties. De niveaus voor derde (0,20) en vierde en latere kinderen (0,10) zijn gelijk aan die van de totale bevolking.

Suriname, Nederlandse Antillen en Aruba en Indonesië

De vruchtbaarheid van Surinaamse, Antilliaanse en Indonesische vrouwen wordt verondersteld te tenderen naar die van de totale bevolking. Een van de argumenten hiervoor is dat deze vrouwen het in het onderwijs en op de arbeidsmarkt beter doen dan Turkse en Marokkaanse vrouwen. Bovendien gaan ze vaker gemengde relaties aan waardoor verwacht wordt dat ze sneller integreren. Longitudinale analyses laten zien dat Surinaamse vrouwen de geboorte steeds verder uitstellen en dat ze ook steeds vaker kinderloos blijven. Antilliaanse vrouwen laten weliswaar geen uitstel zien, maar lijken wat kinderloosheid betreft sterk op in Nederland geboren vrouwen.

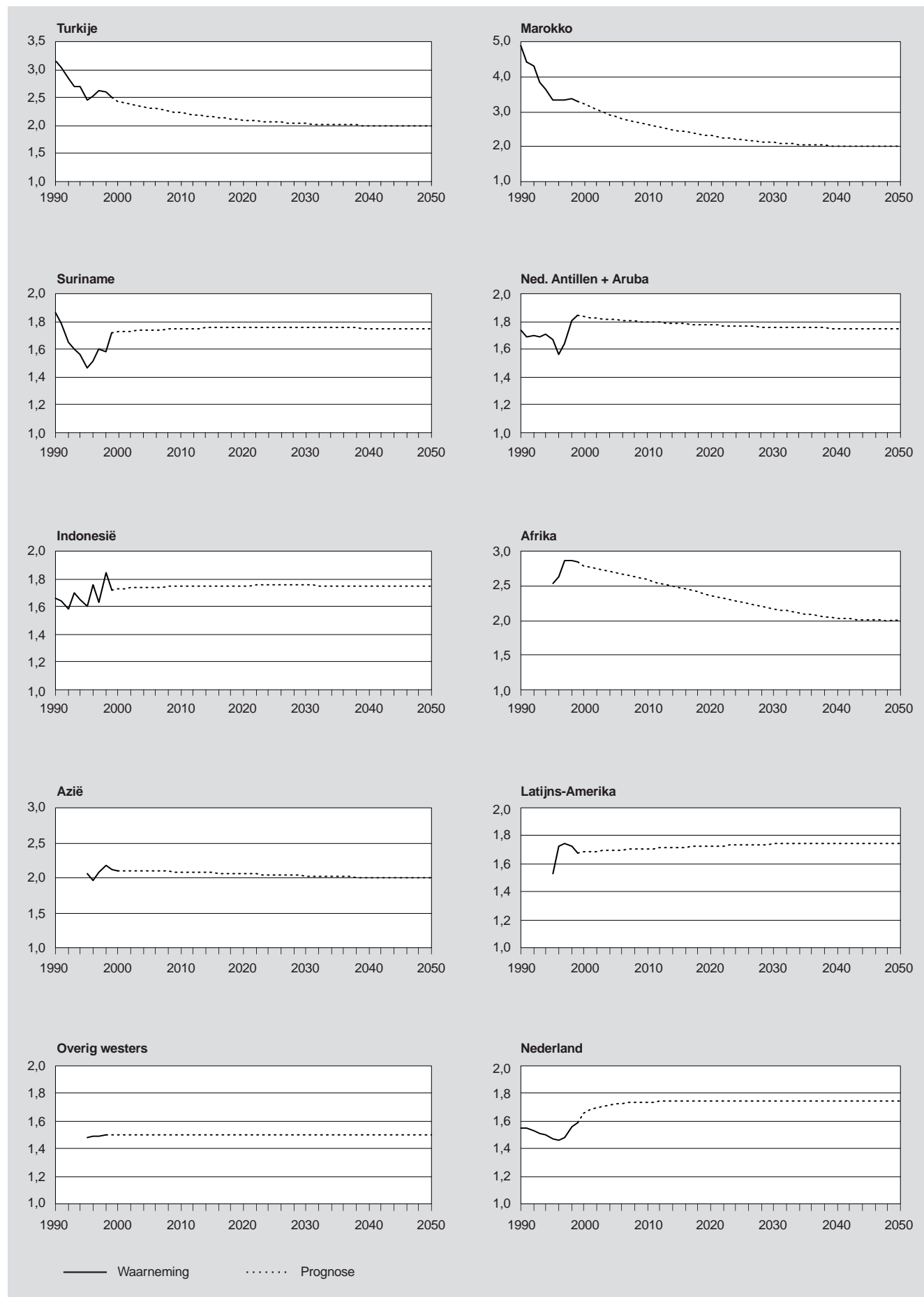
Afrika, Azië en Latijns-Amerika

De migratie vanuit Afrika betreft voor een belangrijk deel asielmigratie. Deze migranten moeten veelal nog aan de gezinsfase beginnen. Verondersteld wordt dat het kindertal van deze vrouwen met 2 kinderen per vrouw naar het niveau van Marokkaanse vrouwen zal gaan. Nu behoort Marokko nog tot de Afrikaanse landen met een relatief lage vruchtbaarheid. Maar ook in de andere Afrikaanse landen daalt de vruchtbaarheid op dit moment snel. De migratiegeschiedenis van Afrikaanse vrouwen is nog jong. Verwacht mag worden dat hoe langer zij in Nederland zullen wonen, hoe meer ze wat betreft het krijgen van kinderen zullen tenderen naar het Nederlandse niveau.

Staat 2
Totaal vruchtbaarheidscijfer (TFR) naar geboorteland, waarnemingen en veronderstellingen

Geboorteland	Waarneming			Prognose 1998		Prognose 2000
	1990	1995	1999	2015	2015	2050
Turkije	3,15	2,45	2,5	2,0	2,16	2,00
Marokko	4,87	3,35	3,29	2,5	2,61	2,00
Suriname	1,86	1,46	1,71	1,7	1,75	1,75
Ned. Antillen + Aruba	1,74	1,67	1,84	1,7	1,79	1,75
Indonesië	1,66	1,60	1,72	1,7	1,75	1,75
Afrika	.	2,54	2,85	2,7	2,73	2,50
Azië	.	2,06	2,11	2,0	2,07	2,00
Latijns-Amerika	.	1,53	1,67	1,7	1,75	1,75
Overig westers	.	1,48	1,5	1,5	1,50	1,50
Totaal	1,62	1,53	1,65	1,7	1,75	1,75

2. Totaal vruchtbaarheidscijfer (TFR) naar geboorteland moeder

Ook voor Aziatische vrouwen wordt verondersteld dat ze op termijn gemiddeld twee kinderen te krijgen. Op de korte termijn kennen ze evenwel een lager kindertal dan Afrikaanse vrouwen (grafiek 2). Enerzijds komt dit doordat Aziatische vrouwen zowel in Nederland als in het herkomstland een lagere vruchtbaarheid kennen dan Afrikaanse vrouwen. Anderzijds wordt verondersteld dat de migratie vanuit Azië voor een groter deel uit arbeidsmigratie bestaat. Van deze migranten kan verwacht worden dat ze gemiddeld een hogere opleidingsniveau en arbeidsparticipatie zullen hebben.

Het kindertal van Latijns-Amerikaanse vrouwen wordt verondersteld gelijk te worden aan dat van de totale bevolking. Een groot aantal van deze vrouwen zal getrouwd zijn met een Nederlandse man waardoor ze relatief snel zullen integreren.

Overige westerse landen

Vrouwen uit deze landen (EER, Oost- en Centraal-Europa, Noord-Amerika en Oceanië) krijgen gemiddeld weinig kinderen, zelfs minder dan in Nederland geboren vrouwen. Dit komt doordat deze vrouwen (of hun partners) vaak slechts tijdelijk in Nederland verblijven en wachten met het krijgen van kinderen totdat ze weer teruggekeerd zijn. Verondersteld wordt dat dit ook in de toekomst het geval zal zijn. Het gemiddelde kindertal van 1,5 kinderen per vrouw wordt constant verondersteld.

Nederland

Het gemiddelde kindertal van in Nederland geboren vrouwen is niet van belang voor de resultaten van de allochtonenprognose. Niettemin is de TFR van in Nederland geboren vrouwen interessant als vergelijkingsmateriaal. Op basis van veronderstellingen over het gemiddelde kindertal van de totale bevolking, het kindertal van allochtone vrouwen en de leeftijdsopbouw naar geboorteland kan het gemiddelde kindertal van in Nederland geboren vrouwen afgeleid worden. De TFR van deze groep vrouwen – die ook de tweede generatie omvat – stijgt tot 1,75 kinderen per vrouw (grafiek 2). Zij wijken hiermee dus niet af van het gemiddeld niveau.

4.2 Leeftijdsspecifieke vruchtbaarheid

Voor het maken van de allochtonenprognose is niet alleen de hoogte van het gemiddeld kindertal van belang, maar ook de leeftijd waarop vrouwen kinderen zullen krijgen.

Eén van de redenen om voor de toekomst een daling van de vruchtbaarheid op jonge leeftijd te veronderstellen is de verwachting dat de onderwijsparticipatie van allochtone meisjes zal toenemen. Dit laatste gaat in het algemeen gepaard met uitstel van gezinsvorming. Daarnaast zal ook een stijging van de arbeidsparticipatie leiden tot uitstel.

Net als in de vorige allochtonenprognose wordt verondersteld dat het leeftijdsspecifieke patroon van de vruchtbaarheid van de allochtone groepen zal tenderen naar het patroon van alle vrouwen

in Nederland. Dit houdt in dat de daling van de vruchtbaarheid op jonge leeftijd die zich de afgelopen jaren bij veel allochtone groepen heeft voorgedaan, zal doorzetten in de toekomst. Voor een aantal groepen vrouwen is volledige convergentie van het gemiddelde aantal kinderen verondersteld. In 2050 zal het leeftijds patroon identiek zijn aan dat van de totale bevolking. Voor deze groepen (Suriname, Antillen, Indonesië, Latijns-Amerika) wordt ook volledige convergentie van lokalisatie van de vruchtbaarheid verondersteld (grafiek 3). Ook voor de groep overig westers lijkt dit een redelijke veronderstelling. In 2050 is het patroon van deze vrouwen gelijk aan dat van alle Nederlandse vrouwen.

Voor de Turkse, Marokkaanse, Afrikaanse en Aziatische vrouwen wordt verondersteld dat ze weliswaar op steeds latere leeftijd kinderen zullen krijgen maar niet zo laat als in Nederland geboren vrouwen.

4.3 Kinderen uit gemengde relaties

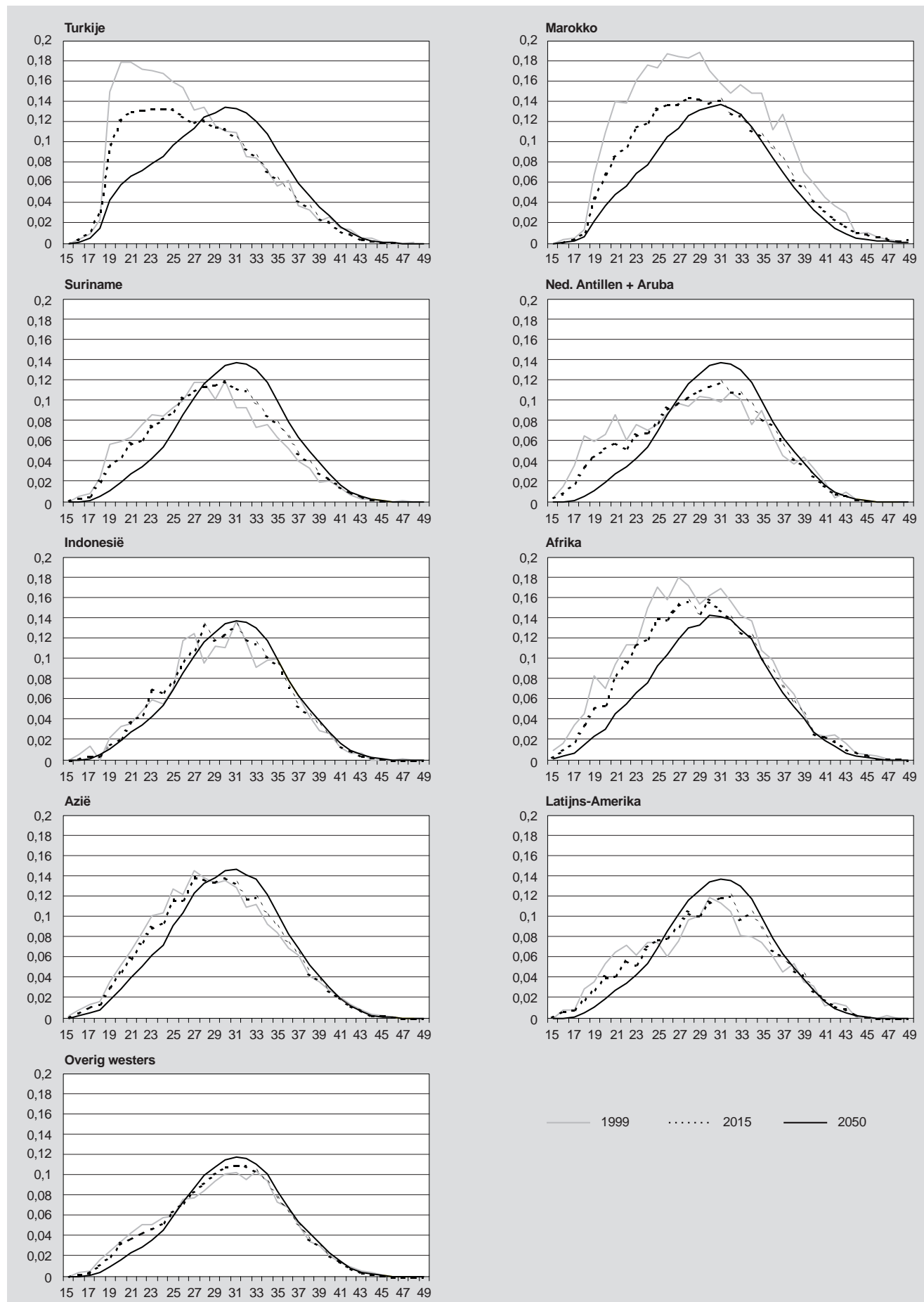
De tweede generatie allochtonen bestaat uit in Nederland geboren personen met ten minste één in het buitenland geboren ouder. Dit betekent dat niet alleen het aantal kinderen met een in het buitenland geboren moeder bekend moet zijn, maar ook het aantal kinderen met een in Nederland geboren moeder en een in het buitenland geboren vader. Om de omvang van deze laatste groep kinderen te bepalen, wordt gekeken naar de verhouding tussen het aantal kinderen met een Nederlandse moeder en een buitenlandse vader en het aantal kinderen met moeders uit het betreffende geboorteland. Hoewel deze verhouding geen sterke inhoudelijke betekenis heeft, geeft zij een indicatie van het voorkomen van gemengde relaties. Deze verhouding verschilt dan ook sterk per geboorteland (staat 3). In de prognose wordt er vanuit gegaan dat deze verhouding ongeveer constant blijft.

Voor het onderscheiden van tweede generatie allochtonen met twee in het buitenland geboren ouders dient een bijstelling omlaag plaats te vinden. Het aantal kinderen geboren uit een buitenlandse moeder moet worden verminderd met het aantal kinderen geboren uit een in het buitenland geboren moeder en een in Nederland geboren vader. Het aantal kinderen in deze laatste groep wordt bepaald door veronderstellingen te maken over het aandeel kinderen uit gemengde relaties. Dit aandeel verschilt aanzienlijk per geboorteland. Zo had van de kinderen met een in Marokko geboren moeder geboren in 1999 nog geen 5 procent een in Nederland geboren vader (staat 3). Voor kinderen geboren uit een Latijns-Amerikaanse moeder ligt dit percentage veel hoger. Gemengde relaties komen bij deze groep veel vaker voor. De verwachting is dat in de toekomst steeds meer kinderen uit gemengde relaties geboren zullen worden. Omdat weinig bekend is over de ontwikkelingen op de lange termijn is de mate van stijging bijzonder onzeker. Verondersteld wordt dat het aandeel tot 2015 met gemiddeld 5 procentpunten zal stijgen (staat 3). Daarna wordt het aandeel constant gehouden.

Staat 3
Percentage kinderen uit gemengde relaties, naar geboorteland moeder

	Aantal geborenen met Nederlandse moeder en buitenlandse vader als percentage van aantal kinderen met moeders uit betreffende geboorteland		Aantal geborenen met buitenlandse moeder en Nederlandse vader als percentage van aantal kinderen met moeders uit betreffende geboorteland	
	1999	2015	1999	2015
	%			
Turkije	15	15	8	10
Marokko	9	10	3	10
Suriname	22	20	20	25
Ned. Antillen + Aruba	30	35	21	25
Afrika	26	25	14	20
Azie	12	10	17	20
Latijns-Amerika	24	30	57	65
Indonesië	67	70	65	65
Overig Westers	44	45	61	65

3. Leeftijdsspecifieke vruchtbaarheid, 1999, 2015 en 2050

Literatuur

Alders, M., 2000a, Allochtone moeders in Nederland. Ontwikkelingen in de longitudinale vruchtbaarheid van vrouwen uit Turkije, Marokko, Suriname en de Nederlandse Antillen en Aruba. Maandstatistiek van de bevolking, november 2000, blz. 12–21.

Alders, M., 2000b, Kinderen krijgen over de landsgrenzen heen. Een analyse van het verband tussen migratie en vruchtbaarheid. Maandstatistiek van de bevolking, november 2000, blz. 22–26.

Hooghiemstra, B.T.J. en J.G.F. Merens, 1999, Variatie in participatie. Achtergronden van arbeidsdeelname van allochtone en autochtone vrouwen. Sociaal en Cultureel Planbureau, Den Haag, cahier nr. 159.

Lieshout, M. van, 2000, Sociale relaties: ouders en leeftijdgenoten. In: K. Wittebrood en S. Keuzenkamp (red), Rapportage Jeugd 2000, Sociaal en Cultureel Planbureau, Den Haag.

Schoorl, J., 1995, Fertility trends of immigrant populations. In: S. Voets, J. Schoorl en B. de Bruijn (red), Demographic Consequences of International Migration, The Hague, NIDI (report no. 44), p. 97–121.

Sprangers, A., 1999, Fertility of foreign-born women in the Netherlands. Maandstatistiek van de bevolking, november 1999, blz. 12–14.

Tesser, P.T.M., J.F.G. Merens en C.S. van Praag, 1999, Rapportage minderheden 1999. Sociaal en Cultureel Planbureau, Den Haag, cahier nr. 160.

United Nations, 1999, World population prospects. The 1998 revision. Volume I: Comprehensive tables. United Nations, Department of Economic and Social Affairs. Population Division, New York.

Bevolkingsprognose 2000–2050: recente ontwikkelingen in de migratie en veronderstellingen voor de toekomst

Maarten Alders

De prognose van de toekomstige aantallen immigranten en emigranten vormt een belangrijke bouwsteen voor de bevolkingsprognose en de allochtonenprognose van het CBS. De prognose van de immigratie is gebaseerd op veronderstellingen over de toekomstige ontwikkeling van asielmigratie, arbeidsmigratie en gezinsvormende en gezinsherenigende migratie. Hierbij wordt onderscheid gemaakt naar het geboorteland van de immigrant. De veronderstellingen over de toekomstige ontwikkelingen van de emigratie zijn gebaseerd op emigratiekansen naar geboorteland. Op basis van deze veronderstellingen wordt verondersteld dat er op de lange termijn jaarlijks 130 duizend immigranten naar Nederland zullen komen. Het jaarlijks aantal emigranten zal stijgen tot 100 duizend personen. Het migratiesaldo zal hierdoor dalen van ongeveer 50 duizend nu tot 30 duizend op de lange termijn.

1. Inleiding

Eerder dit jaar heeft het CBS de bevolkingsprognose voor de periode 2000–2050 gepubliceerd (De Jong, 2001a en 2001b). Deze prognose is voor een belangrijk deel gebaseerd op veronderstellingen over toekomstige ontwikkelingen in de migratie. Ter onderbouwing van deze veronderstellingen wordt in dit artikel een beknopte beschrijving gegeven van recente ontwikkelingen in de immigratie en emigratie. Daarnaast wordt onderzocht hoe nauwkeurig de vorige prognoses van de migratie waren. In aansluiting hierop worden kwantitatieve veronderstellingen geformuleerd over de toekomstige migratie. Deze veronderstellingen zijn in belangrijke mate gebaseerd op resultaten zoals gepubliceerd in artikelen over asielmigratie (Nicolaas en Sprangers, 2001) en over de toekomstige arbeidsmarktsituatie in Nederland (De Jong, Nicolaas en Sprangers, 2001), die eveneens in deze aflevering van de Maandstatistiek van de bevolking zijn opgenomen.

De ontwikkelingen in de immigratie hangen af van tal van factoren: het Nederlandse migratie- en asielbeleid, de aantrekkelijkheid van Nederland voor migranten, de al in Nederland aanwezige allochtone bevolking, migratieontwikkelingen en -beleid in omliggende landen en de economische en politieke ontwikkelingen in de herkomstlanden. Het toelatingsbeleid heeft over het algemeen een restrictief karakter. De restrictieve maatregelen die in 1993 en 1994 getroffen zijn, hadden betrekking op het asielbeleid, migratie in het kader van gezinshereniging en gezinsvorming, schijnhuwelijken en de regels voor inschrijving in de gemeentelijke basisadministratie (GBA) van de gemeenten. De Beer (1998) heeft berekend dat het niveau van de totale immigratie de afgelopen jaren circa twintig procent hoger zou hebben gelegen indien zich geen beleidswijzigingen hadden voorgedaan.

Naast het beleid heeft ook de economische conjunctuur en de situatie op de arbeidsmarkt invloed op de immigratie. Vooral de laatste tijd wordt steeds vaker gesproken over de 'nieuwe arbeidsmigrant' (Nicolaas en Sprangers, 2000).

Een deel van de immigranten komt naar Nederland in het kader van gezinshereniging of gezinsvorming. In het verleden lieten onder meer Turkse en Marokkaanse arbeidsmigranten hun gezin uit het land van herkomst overkomen naar Nederland. Deze gezinshereniging is de laatste jaren minder belangrijk geworden. De gezinsvormende migratie wordt daarentegen steeds belangrijker. Zo zoeken jonge Turken en Marokkanen hun partner overwegend in het land van geboorte.

Ook asielzoekers met een verblijfstatus kunnen onder bepaalde

voorwaarden hun partner en/of kinderen naar Nederland laten komen. Vooral nog lijkt het erop dat de omvang van deze vorm van migratie beperkt is. Uit het onderzoek van Nicolaas en Sprangers (2001) blijkt dat per twee asielzoekers die mogen blijven iets minder dan één volmigrant komt.

Twaalf migratiegroepen

In de migratieprognose worden migranten onderscheiden naar geboorteland. De indeling in (groepen van) geboortelanden is in vergelijking met de vorige prognoses onveranderd gebleven:

1. Turkije
2. Marokko
3. Suriname
4. Nederlandse Antillen en Aruba
5. Afrika (exclusief Marokko)
6. Azië (exclusief Indonesië en Japan)
7. Latijns-Amerika (exclusief Suriname, Nederlandse Antillen en Aruba)
8. Indonesië (inclusief voormalig Nederlands-Indië)
9. Europese Economische Ruimte (EU plus IJsland, Liechtenstein en Noorwegen)
10. Overige Europese landen (met name Oost- en Centraal-Europa)
11. Overige niet-Europese landen (Noord-Amerika, Japan en Oceanië)
12. Nederland.

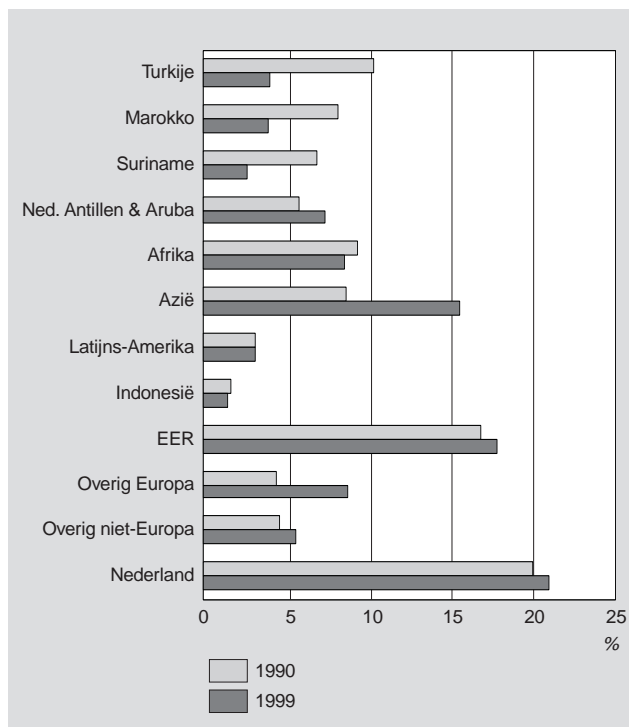
Per groep zullen veronderstellingen over de toekomstige migratie geformuleerd worden.

2. Recente ontwikkelingen in de immigratie

De immigratie is de laatste decennia sterk in omvang toegenomen: van rond de 50 duizend immigranten per jaar in de jaren vijftig tot meer dan 120 duizend in de laatste jaren. Er zijn grote jaarlijkse fluctuaties. Begin jaren negentig was het aantal immigranten ongeveer 120 duizend. In 1994 daalde het aantal snel tot onder de 100 duizend. Daarna nam het weer toe, om in de laatste jaren zelfs boven het niveau van begin jaren negentig te komen. De stijging die in 1995 werd ingezet, werd alleen in 1999 onderbroken. In 2000 stijgt het aantal immigranten naar schatting (op basis van maandcijfers tot en met juli 2000) weer tot een recordniveau van ruim 130 duizend. Dit niveau werd niet helemaal voorzien in de twee voorgaande migratieprognoses. Zowel de langetermijnprognose die in 1998 opgesteld is (Alders en De Beer, 1999) als de kortetermijnprognose die in 1999 opgesteld is (Alders, 2000) zaten met hun schatting van 123 duizend immigranten in 2000 te laag.

Niet alleen de omvang van de immigratie is sterk veranderd, maar ook de samenstelling naar geboorteland. Zo vormen immigranten uit Turkije, Marokko en Suriname een steeds kleiner deel van de totale immigratie (*grafiek 1*). Daarentegen is vooral het aandeel Aziaten fors gegroeid, van 9 procent in 1990 tot 16 procent in 1999. Ook het aandeel immigranten uit Oost- en Centraal-Europa is fors gestegen. De grootste migratiegroepen betreffen in Nederland geboren personen die weer terugkeren (21 procent in 1999) en immigranten geboren in een van de andere landen van de EER (18 procent in 1999). Het aandeel van deze groepen is in de loop der tijd behoorlijk stabiel gebleken.

1. Immigranten naar geboorteland als percentage van het totaal aantal immigranten

Grafiek 2 toont de ontwikkeling van de immigratie van de verschillende groepen vanaf 1987. Voor 2000 laat de grafiek de raming van het jaartotaal zien die is gebaseerd op de maandcijfers tot en met juli. Verder laat de grafiek de prognose van 1998 zien.

De migratie vanuit Turkije en Marokko is in de eerste helft van de jaren negentig sterk gedaald (grafiek 2). De laatste jaren is het aantal immigranten uit Turkije en Marokko betrekkelijk stabiel gebleken. Wel komen steeds meer immigranten uit deze landen naar Nederland vanwege gezinsvorming. Momenteel geldt dat voor ongeveer de helft. Daarentegen is het aandeel gezinsherenigers gedaald van de helft in het begin van de jaren negentig tot ongeveer een derde.

De ontwikkeling van de immigratie vanuit Suriname lijkt sterk op die vanuit Turkije en Marokko. Na hoge aantallen immigranten begin jaren negentig daalde het aantal halverwege de jaren negentig snel. Dit had vooral te maken met enkele restrictieve maatregelen die in 1994 getroffen werden.

De immigratie van Antillianen hangt sterk samen met de economische situatie op de eilanden. Door de slechte economische situatie eind jaren tachtig en eind jaren negentig kwamen grote aantallen Antillianen naar Nederland. Het jaar 2000 zal zelfs een record opleveren. Geschat wordt dat in 2000 ruim 10 duizend Antillianen en Arubanen naar Nederland zijn gekomen.

De immigratie vanuit Afrika en Azië bestaat voor een belangrijk deel uit asielmigratie. In de jaren negentig was ongeveer 50 tot 60 procent van de migranten uit Afrika en Azië asielmigrant. Vooral de migratie vanuit Azië is fors toegenomen, van minder dan 10 duizend per jaar eind jaren tachtig tot zo'n 20 duizend in de laatste jaren. Deze sterk groei wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door grote aantallen asielzoekers uit Afghanistan, Irak en Iran.

Het aantal Afrikanen dat naar Nederland komt laat in de laatste jaren weinig verandering zien, hoewel voor 2000 een stijging wordt geraamd tot ruim 12 duizend.

Uit Latijns-Amerika komen beduidend meer vrouwen dan mannen. In vier van de tien gevallen gaat het om huwelijksmigranten: vrouwen uit landen als Colombia, de Dominicaanse Republiek en Brazilië trouwen met een Nederlandse man. Vanaf halverwege de jaren negentig is een stijgende tendens te zien.

Er komen slechts weinig immigranten uit Indonesië, jaarlijks tussen de duizend en tweeduizend.

De migratie vanuit de EER-landen betreft voor een belangrijk deel arbeidsmigratie. Uit onderzoek van Nicolaas en Sprangers (2001) blijkt ongeveer de helft van de migranten uit deze landen arbeidsmigrant te zijn. Dit is een van de redenen dat deze immigratiestroom sterk conjunctuurgevoelig is. Mede door de sterke economische groei in Nederland steeg het aantal de laatste jaren sterk, tot naar schatting 22 duizend in 2000. Deze migratiestroom is daarmee een van de grootste onderscheiden stromen.

De migratie vanuit de Europese landen buiten de EER – met name Oost- en Centraal-Europa – laat een geheel eigen ontwikkeling zien. Begin jaren negentig steeg het jaarlijks aantal immigranten uit deze landen zeer sterk, van 2 duizend tot ruim 12 duizend rond 1994. Deze toename was grotendeels het gevolg van de problemen in de Balkanstreek, waardoor vele voormalig Joegoslaven hun toevlucht zochten in Nederland. Tweederde tot driekwart van de migranten in deze periode was asielmigrant. Na deze periode nam niet alleen het aantal immigranten af, maar was ook een steeds kleiner deel asielmigrant. Daarentegen nam wel het aandeel gezinsvormers en arbeidsmigranten toe. De laatste jaren is weer een stijging te zien. Vooral voor 2000 wordt een forse stijging tot zo'n 16 duizend geschat, een historisch gezien ongekend niveau.

De immigratie vanuit de overige niet-Europese landen bestaat vooral uit hoog opgeleide werknemers uit de Verenigde Staten en Japan. Afgezien van kortetermijnfluctuaties, die samenhangen met de economisch conjunctuur, vertoont deze groep immigranten een geleidelijke stijging.

Een aanzienlijk deel – een vijfde – van de immigratie betreft de terugkeer van in Nederland geboren personen. Het aantal Nederlanders dat na een verblijf in het buitenland terugkeert fluctueerde in de jaren negentig tussen de 21 en 24 duizend. Alleen 1998 bleek een uitschieter te zijn, toen 26 duizend emigranten terugkeerden. Voor 2000 wordt weer een daling geraamd tot ongeveer 24 duizend.

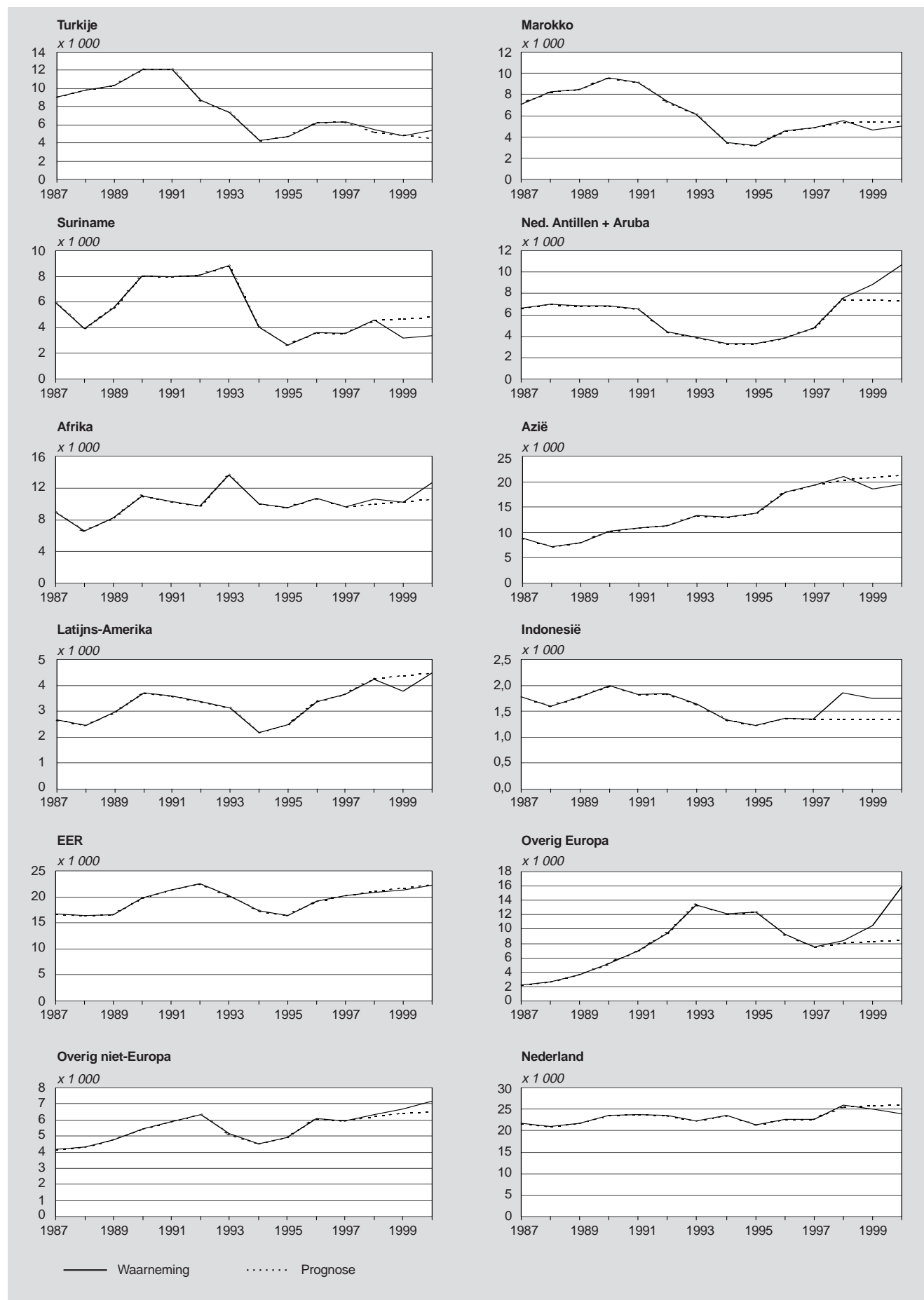
Monitoring van de prognoses uit 1998 en 1999

Zoals gezegd werd de totale immigratie in 2000 enigszins onderschat door zowel de prognose van 1998 als die van 1999 (alleen de prognose van 1998 is in grafiek 2 opgenomen). De mate van nauwkeurigheid van de prognose uit 1998 verschilt per migratiegroep. Voor de immigratie vanuit onder meer Turkije, Marokko en de EER strookte de prognose goed met de waargenomen ontwikkelingen. In andere gevallen zijn er duidelijke afwijkingen te constateren. Het meest zichtbaar is dit bij de immigratie vanuit de groep overige Europese landen. De prognose van 1998 verwachtte voor 2000 10 duizend immigranten. Volgens de raming op basis van maandcijfers zijn dit er echter ongeveer 16 duizend geworden. Ook de forse toename van het aantal Antilliaanse immigranten werd niet voorzien. Een overschatting van de immigratie vond plaats bij de in Nederland geboren personen. Het niveau van 26 duizend in 2000 dat de vorige prognose veronderstelde, is waarschijnlijk niet gehaald. Voor de meeste overige groepen geldt dat de voorspelde ontwikkelingen redelijk goed sporen met de waargenomen ontwikkelingen. Op grond van deze constateringen behoeven de veronderstellingen uit de vorige prognose voor de meeste landengroepen geen grondige bijstelling.

3. Recente ontwikkelingen in de emigratie

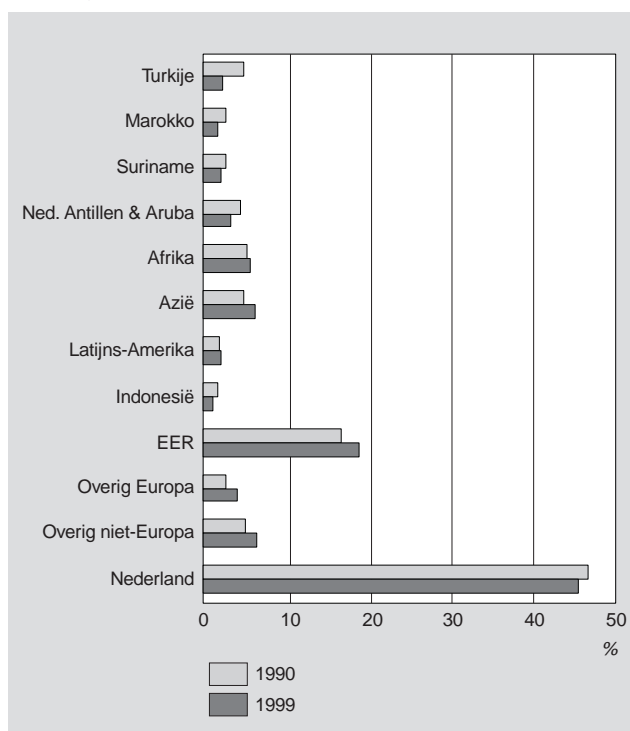
De ontwikkelingen in de immigratie betreffen slechts een deel van het totale migratieverhaal. Net zo belangrijk voor de toekomstige ontwikkelingen in de bevolkingsomvang en -samenstelling zijn de ontwikkelingen in de emigratie. Er zijn een aantal belangrijke categorieën emigranten te onderscheiden. De eerste groep betreft de zogenaamde remigranten.

2. Aantal immigranten naar geboorteland, waarneming en prognose 1998

Dit zijn mensen die ooit naar Nederland zijn gekomen en nu weer vertrekken, al dan niet naar het land van herkomst. Deze categorie bevat onder andere mensen die terugkeren naar hun land van oorsprong omdat de veilige situatie in dat land weer hersteld is (denk aan de terugkerende Bosniërs), mensen die op oudere leeftijd terugkeren, zoals sommige Turken en Marokkanen, en terugkerende buitenlandse arbeidsmigranten en studenten die slechts tijdelijk in Nederland verblijven. Een andere belangrijke groep zijn de Nederlandse arbeidsmigranten. Voor een deel zijn dit Nederlanders die via multinationals of vanwege de diplomatieke dienst of ontwikkelingssamenwerking naar het buitenland vertrekken. Het aandeel in Nederland geboren emigranten in de totale emigratiestroom is het afgelopen decennium betrekkelijk stabiel gebleken, iets minder dan de helft (grafiek 3).

3. Emmigranten naar geboorteland als percentage van het totaal aantal emmigranten

De hierboven genoemde aantallen emigranten zijn inclusief het saldo administratieve correcties. Dit saldo betreft personen die door een gemeente uit de gemeentelijke basisadministratie (GBA) worden uitgeschreven, wanneer wordt vastgesteld dat ze niet meer op het adres wonen waarop ze staan ingeschreven, zonder dat daar een inschrijving in een andere gemeente tegenover staat. Voor een deel gaat het hierbij om mensen die zijn geëmigreerd zonder dat ze de gemeente waar ze voor hun vertrek woonden daarvan op de hoogte stelden. Voor een ander deel betreft het mensen die in Nederland blijven, maar niet langer worden geregistreerd. Onbekend is hoe groot het aandeel van deze laatste groep is. De bevolkingsprognose heeft alleen betrekking op personen die in de GBA staan geregistreerd. Om die reden is het totale saldo van de administratieve correcties bij de emigratie opgeteld: zowel de emigratie als de administratieve correcties betreffen personen die uit de GBA worden uitgeschreven. Wanneer in het vervolg wordt gesproken over emigratie wordt steeds bedoeld emigratie inclusief het saldo correcties, tenzij anders vermeld. Het aandeel administratieve correcties is het afgelopen decennium gegroeid. Momenteel bestaat ongeveer een kwart van de totale emigratiestroom uit administratieve correcties. Deze administratieve correcties betreffen vooral mannen, in ongeveer tweederde van de gevallen. Het aandeel van de administratieve correcties verschilt sterk per geboorteland. Voor personen geboren in Afrika bestond in 1999 meer dan de helft van de emigratie uit

administratieve correcties. Voor personen geboren in Nederland is het aandeel kleiner, ongeveer 14 procent.

Tussen 1987 en 1996 kende de emigratie – dus inclusief de administratieve correcties – voor de meeste geboortelandgroepen een nagenoeg constant stijgende trend (grafiek 4). Deze stijging werd mede veroorzaakt door de groei van de allochtone bevolking. Dit deel van de bevolking kent een grotere neiging tot emigratie dan de autochtone bevolking. Een verklaring voor de piek in 1996 die bij veel groepen te zien is, is de koppeling tussen het GBA en het Vreemdelingen Administratie Systeem (VAS). Deze koppeling leverde – eenmalig – enkele duizenden extra administratieve correcties op. De stijging die in de eerste helft van de jaren negentig werd ingezet, stagneerde aan het eind van de jaren negentig. Dit kan voor een belangrijk deel verklaard worden door de economische hoogconjunctuur, waardoor mensen minder geneigd zijn hun heil in het buitenland te zoeken. Zo laten groepen die hoofdzakelijk arbeidsmigratie betreffen – personen geboren in Nederland of in een van de andere landen van EER – in deze jaren een daling zien. De laatste paar jaar schommelt het totale aantal emigranten rond de 80 duizend.

De remigratie van Turken en Marokkanen is de laatste paar jaar sterk gedaald, ondanks het feit dat het aantal in Turkije en Marokko geboren personen in Nederland in deze jaren is toegenomen (grafiek 4). De emigratiegeneigdheid is dus fors gedaald.

Ook de emigratie van Surinamers en Antillianen is gedaald. In het bijzonder de emigratie van Antillianen wordt belemmerd door de ongunstige economische situatie op de eilanden. Hierdoor komen veel Antillianen naar Nederland en keren er slechts weinigen terug.

Het aantal emigranten van Afrikaanse en Aziatische afkomst is de laatste jaren weinig veranderd. Omdat het aantal Afrikanen en Aziaten dat in Nederland woont sterk toegenomen is, betekent dit dat zij net als Turken en Marokkanen steeds minder snel geneigd zijn te vertrekken uit Nederland.

De emigratie van personen uit de EER-landen betreft voornamelijk arbeidsmigranten die na een aantal jaren werk in Nederland weer naar hun geboorteland terugkeren. Na een sterke stijging tussen 1987 en 1996 stagneerde de emigratie. De emigratie van personen geboren in een van de overige niet-Europese landen laat een soortgelijk verloop zien, zij het op een lager niveau. De emigratie van mensen uit deze landen kan niet los worden gezien van de (arbeids)immigratie. Een groot deel van deze immigranten zal immers na een aantal jaren Nederland weer verlaten.

De emigratie van Europeanen geboren buiten de EER laat een nagenoeg stijgend verloop zien. Vooral in 1996 trad een sterke stijging op. Naast een aantal extra administratieve correcties vanwege de koppeling tussen het GBA en het VAS, betrof het hier in belangrijke mate terugkerende Bosniërs.

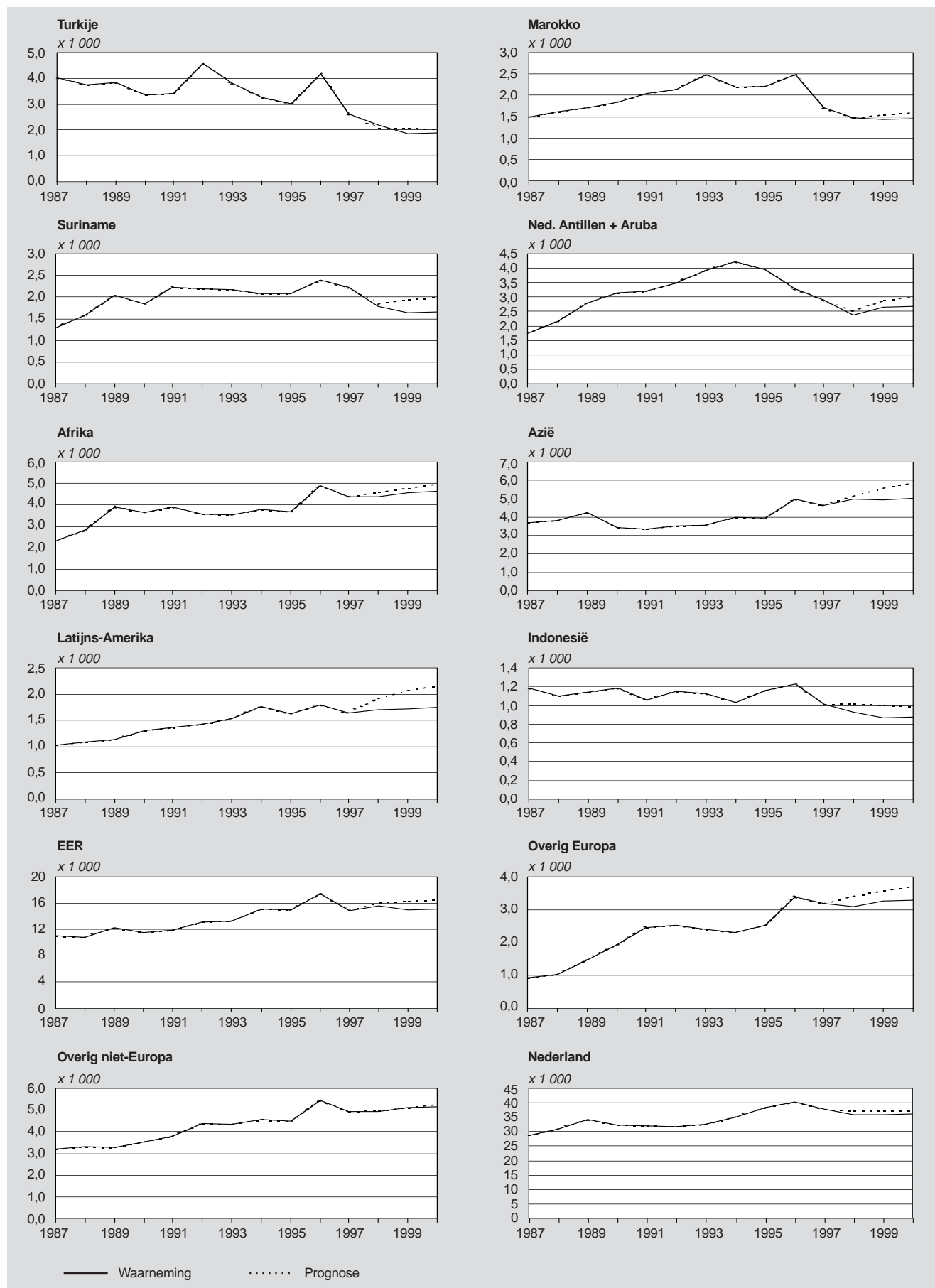
Monitoring

Het aantal emigranten aan het eind van de jaren negentig werd door de prognose van 1998 overschat. Om deze reden werd in de kortetermijnprognose van 1999 de emigratie naar beneden bijgesteld. Voor het jaar 2000 komt deze prognose daardoor beter overeen met de waarnemingen. De prognose van 1998 kwam op te lage aantallen emigranten uit Suriname, Azië, Latijns-Amerika en de EER.

4. Per saldo

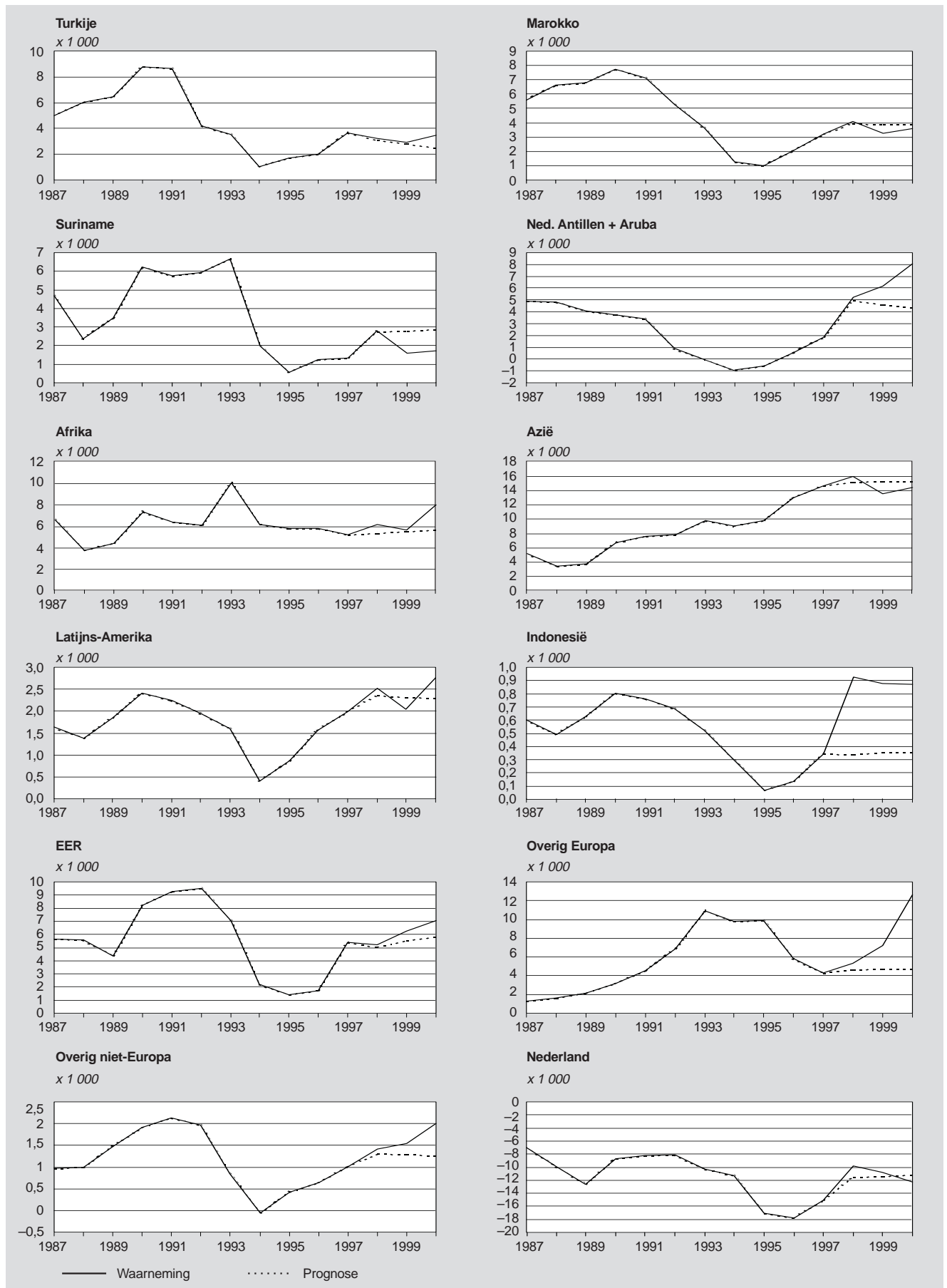
Het aantal immigranten is sinds de jaren zeventig (vrijwel) altijd hoger geweest dan het aantal emigranten. Het migratiesaldo is dus steeds positief geweest (grafiek 5). Het migratiesaldo fluctueert sterk, ook de laatste jaren. Deze fluctuatie hangt onder meer samen met de economische conjunctuur.

4. Aantal emmigranten¹⁾ naar geboorteland, waarneming en prognose 1998

¹⁾ Inclusief saldo administratieve correcties

5. Migratiesaldo¹⁾ naar geboorteland van migrant, waarneming en prognose 1998

¹⁾ Inclusief saldo administratieve correcties

Omdat zowel de immigratie als de emigratie reageren op deze conjunctuur, maar wel in tegengestelde richting, wordt het conjuncturele patroon extra goed zichtbaar in het migratiesaldo. Dit wordt goed geïllustreerd door het migratiesaldo van personen geboren in de landen van de EER, waar veel arbeidsmigranten vandaan komen.

Omdat de schatting voor 2000 een stijging van de immigratie laat zien en een gelijkblijvend niveau van de emigratie stijgt het migratiesaldo. Per saldo zullen zich in 2000 50 duizend mensen meer vestigen in Nederland dan dat er vertrekken. De migratie neemt hierdoor ongeveer 40 procent van de totale bevolkingsgroei in 2000 voor haar rekening.

5. Van het verleden naar de toekomst

Tot dusverre is een beschrijving gegeven van ontwikkelingen in de migratie gedurende de laatste jaren. Tevens is een raming gemaakt van de aantallen migranten in 2000. De vraag is natuurlijk in hoeverre deze ontwikkelingen zich in de toekomst zullen voortzetten of zelfs zullen omslaan in een tegengestelde richting. Het antwoord op deze vraag wordt mede gebaseerd op de analyses van asielmigratie en arbeidsmigratie die in andere artikelen in deze aflevering van de Maandstatistiek van de bevolking beschreven worden. Hierin worden veronderstellingen geformuleerd over toekomstige ontwikkelingen in de arbeidsmigratie en asielmigratie. Op basis van deze veronderstellingen over migratiemotieven worden veronderstellingen afgeleid voor de verschillende migratiegroepen. Hierbij is het van belang te weten in hoeverre de migratie vanuit bijvoorbeeld Azië bepaald wordt door asielmigratie, arbeidsmigratie en gezinsvormende en gezinsherenigende migratie.

De veronderstellingen worden geacht om op basis van de op dit moment bekende informatie de meest plausibele toekomstige ontwikkeling te beschrijven. Vanzelfsprekend zijn deze veronderstellingen met de nodige onzekerheid omgeven. Niet alleen vallen de kortetermijnfluctuaties moeilijk te voorspellen, maar zijn ook de ontwikkelingen op de lange termijn onzeker. Daarom zijn naast veronderstellingen over de meest plausibele ontwikkeling ook veronderstellingen geformuleerd over de mate van onzekerheid van toekomstige ontwikkelingen van de migratie. In een ander artikel in een latere aflevering van de Maandstatistiek van de bevolking wordt nader ingegaan op dit aspect.

Als limietjaar voor de immigratieveronderstellingen is 2020 gekozen. De reden hiervoor is dat de analyse van de arbeidsmigratie mede gebaseerd is op de arbeidsaanbodscenario's van het CPB en het CBS (1997). Deze scenario's lopen tot 2020. Na 2020 worden de immigratieaantallen per landengroep constant verondersteld.

5.1 Immigratie

Een belangrijk onderdeel van de immigratieveronderstellingen betreft de asielmigratie. De Beer (1999) heeft een model ontwikkeld waarmee het aantal asiolverzoeken voorspeld kan worden. Volgens dit model zullen door evenwicht in het asielbeleid en de asieldruk jaarlijks 40 duizend asiolverzoeken worden ingediend. Uit de analyses van Nicolaas en Sprangers (2001) blijkt dat ongeveer 40 procent van deze verzoeken uiteindelijk ingewilligd worden. Dit is minder dan de 50 procent die in de vorige prognose verondersteld werd. Dit resulteert in 16 duizend asielmigranten per jaar. Verwacht wordt dat per twee asielmigranten er één volgmigrant zal komen. In totaal betekent dit jaarlijks 24 duizend migranten in het kader van asielmigratie en daarmee samenhangende volgmigratie. Van deze stroom komt 60 procent (ruim 14 duizend) uit Azië, 30 procent (ruim 7 duizend) uit Afrika en 10 procent uit Oost- en Centraal-Europa (ruim 2 duizend).

Een ander belangrijk onderdeel vormt de arbeidsmigratie. De Jong, Nicolaas en Sprangers (2001) laten zien dat de krapte op de arbeidsmarkt een structureel karakter heeft. De groeiende vraag naar arbeid kan voor een aanzienlijk deel worden opgevangen door een grotere arbeidsparticipatie van vooral vrouwen

en ouderen. Maar ook bij een flinke stijging van de arbeidsparticipatie blijft de arbeidsmarkt de komende decennia krap, als gevolg van de vergrijzing. Daarom zal er ook een vraag naar arbeidsmigranten blijven bestaan. Op grond hiervan kan een toename van de immigratie uit EER-landen, Oost- en Centraal-Europa en niet-Europese landen als de VS en India worden verwacht.

De analyses en veronderstellingen uit de hier besproken artikelen vertalen zich in kwantitatieve veronderstellingen voor de twaalf migratiegroepen naar geboorteland.

Turkije en Marokko

Hoewel het aantal immigranten uit Turkije en Marokko de laatste jaren rond de 5 duizend schommelt werd in de vorige prognose een daling verwacht tot 3 duizend voor Turkije en 4 duizend voor Marokko. Deze daling werd ingegeven door de verwachting dat de gezinsvormende migratie zou afnemen omdat jonge alloctonen in toenemende mate een partner zouden kiezen die ook in Nederland woont. Uit nog te publiceren onderzoek van Hooghiemstra en Harmsen blijkt evenwel dat nog steeds veel jonge Turken en Marokkanen een huwelijkspartner uit het land van herkomst laten overkomen. Dit geldt in het bijzonder voor de tweede generatie Turken en Marokkanen. Omdat deze tweede generatie de komende jaren sterk zal groeien, wordt verwacht dat gezinsvorming een belangrijke bron voor migratie zal blijven. Verondersteld wordt daarom dat op de lange termijn jaarlijks 5 duizend migranten uit zowel Turkije als Marokko zullen komen (*grafiek 6*).

Suriname

Het aantal immigranten uit Suriname leek vanaf 1995 weer te stijgen. De laatste jaren is het aantal echter weer gedaald, tot iets boven de 3 duizend. Verondersteld wordt dat in toekomst jaarlijks 3 duizend Surinamers naar Nederland zullen komen. Een belangrijke reden om de veronderstelling van de vorige prognose (5 duizend) naar beneden bij te stellen is dat voor Surinamers – in tegenstelling tot Turken en Marokkanen – huwelijksmigratie minder belangrijk is. Zo zijn Surinamers relatief vaak getrouwd met autoctonen.

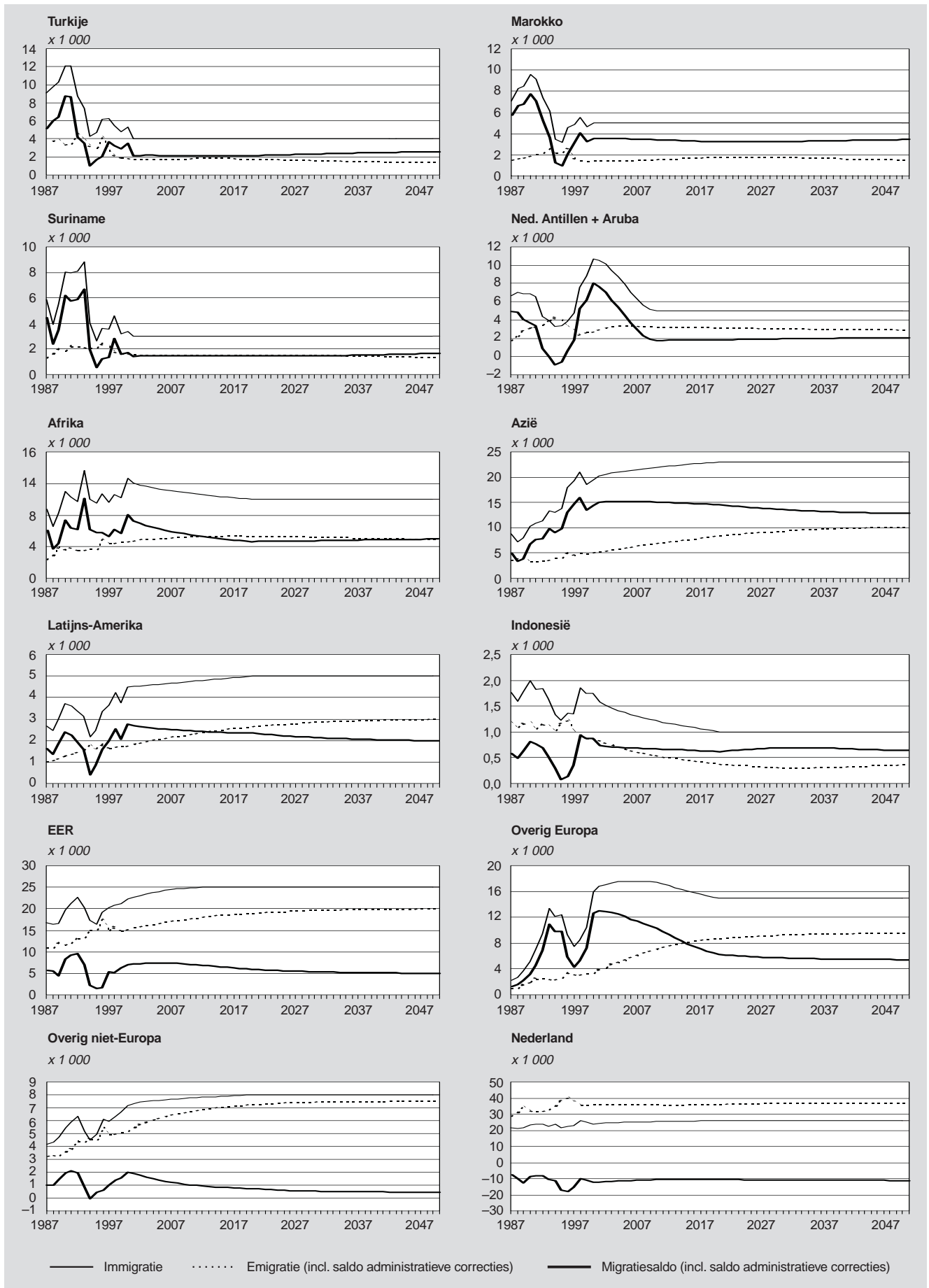
Nederlandse Antillen en Aruba

Ondanks het feit dat er in 2000 naar schatting meer dan 10 duizend Antillianen en Arubanen naar Nederland zullen komen, wordt voor de lange termijn een aanzienlijk lager aantal verondersteld. Dit komt enerzijds door mogelijke migratierestricties indien een dergelijk hoog niveau gecontinueerd wordt. Anderzijds moet worden bedacht dat de eilanden slechts een beperkte bevolkingsomvang kennen. Op de Antillen wonen ongeveer 200 duizend mensen, op Aruba minder dan 100 duizend. Alleen al deze beperkte bevolkingsomvang impliceert dat voor de lange termijn geen al te hoge immigratie verwacht mag worden. Net als in de vorige prognose wordt verondersteld dat op de lange termijn jaarlijks 5 duizend immigranten zullen komen. Dit is ongeveer gelijk aan het gemiddelde niveau tussen 1987 en 1997.

Afrika en Azië

Verondersteld wordt dat jaarlijks 7 duizend immigranten uit Afrika komen in het kader van asielmigratie en daarmee samenhangende volgmigratie. Daarnaast komen er migranten naar Nederland vanwege studie en werk (in 1998 zo'n 2 duizend). Verondersteld wordt dat op de lange termijn jaarlijks 10 duizend immigranten uit Afrika zullen komen. Dit niveau is gelijk aan het niveau van de laatste jaren. Dit niveau is lager dan het aantal van 12 duizend immigranten volgens de vorige prognose, doordat in de nieuwe migratieprognose een lager aantal asielmigranten wordt verwacht. Vanuit Azië zullen op de lange termijn naar verwachting jaarlijks 14 duizend personen vanwege asielmigratie of daarmee samenhangende volgmigratie naar Nederland komen. Daarnaast wordt verwacht dat in toenemende mate arbeidsmigranten uit Azië komen. Volgens Nicolaas en Sprangers (2000) komen steeds meer mensen uit landen als India en de Filippijnen naar Nederland om hier te werken in de ICT- en zorg-sector. Verondersteld wordt dat de immigratie vanuit Azië verder zal stijgen tot een niveau van 23 duizend per jaar.

6. Migratie naar geboorteland, waarneming (1987–1999) en prognose (2000–2050)

Dit is gelijk aan het niveau van de vorige prognose. Het verschil met de vorige prognose is dat wordt aangenomen dat het aandeel van de asielmigranten lager is en dat van de arbeidsmigranten hoger.

Latijns-Amerika

De immigratie vanuit Latijns-Amerika zit vanaf 1995 duidelijk in de lift. Net als in de vorige prognose wordt verwacht dat deze migratiestroom zal blijven stijgen tot een niveau van 5 duizend op de lange termijn. Deze stijging is mede ingegeven door het feit dat vrouwen uit deze landen aantrekkelijke huwelijkspartners zijn en blijven voor Nederlandse mannen.

Indonesië

De immigratie vanuit Indonesië is qua omvang beperkt en schommelt al jaren rond een niveau van 1 à 2 duizend. Verondersteld wordt een niveau van duizend op de lange termijn.

EER

Door de blijvende krapte op de arbeidsmarkt wordt verondersteld dat de immigratie vanuit de EER zal toenemen. Een zeer sterke groei valt niet te verwachten, omdat ook de andere Europese landen vanwege de vergrijzing te kampen (zullen) hebben met krapte op de arbeidsmarkt. Wel kan verwacht worden dat de mobiliteit binnen Europa zal toenemen, onder meer vanwege de steeds soepeler wordende regelgeving binnen de EU. Verondersteld wordt dat het aantal immigranten zal toenemen tot 25 duizend per jaar. Dit is conform de vorige prognose.

Overig Europa

De laatste paar jaar is de immigratie vanuit de overige Europese landen aanzienlijk gestegen. Verondersteld wordt dat het huidige, hoge niveau structureel van aard is. Weliswaar is de asielmigratie een steeds minder belangrijke stroom – 2 duizend op jaarbasis – maar arbeidsmigratie zal aan belang winnen. Het aandeel arbeidsmigranten is de laatste jaren toegenomen en zal dat naar verwachting ook blijven doen. Dit zal zeker het geval zijn als de EU in de toekomst uitgebreid zal worden met landen als Polen. Verondersteld wordt dat de jaarlijkse immigratie op termijn 15 duizend zal zijn, hetgeen een aanzienlijk bijstelling ten opzichte van de vorige prognose (9 duizend) betekent. Dit komt vooral omdat in de nieuwe prognose meer rekening wordt gehouden met de structurele krapte op de arbeidsmarkt en de daarmee samenhangende arbeidsmigratie.

Overige niet-Europese landen

Verondersteld wordt dat immigratie vanuit deze landen zal blijven stijgen tot een niveau van 8 duizend per jaar. Dit betreft vooral arbeidsmigranten uit landen als de Verenigde Staten en Japan.

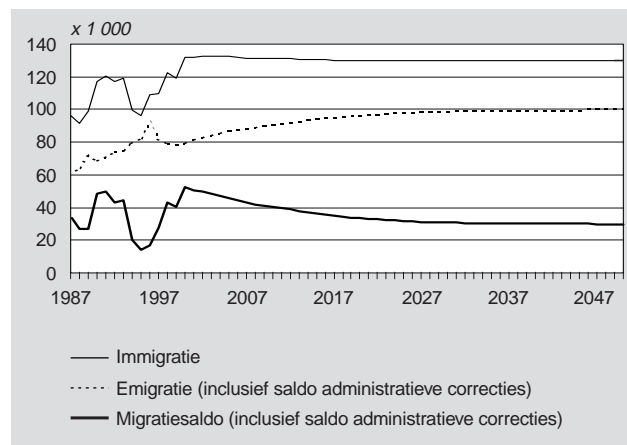
Nederland

De grootste groep immigranten vormen de in Nederland geboren migranten. Onder meer vanwege de blijvend gunstige arbeidsmarktsituatie in Nederland wordt verondersteld dat een aanzienlijk deel van deze emigranten na een verblijf in het buitenland zal terugkeren. Als de emigratiekansen van Nederlanders stabiel zullen blijven, zullen jaarlijks ongeveer 35 duizend Nederlanders emigreren. Net als in de vorige prognose wordt verondersteld dat op termijn ongeveer driekwart terug zal keren. Dit leidt tot de veronderstelling van 25 duizend immigranten.

Totaal

De veronderstellingen per migratiegroep leiden tot de verwachting dat de totale immigratie op de lange termijn op 130 duizend personen per jaar zal uitkomen (grafiek 7). Dit is ongeveer gelijk aan het geraamde niveau van 2000. In de totale immigratie zullen in de prognoseperiode dus weinig ontwikkelingen te zien zijn. Dit geldt evenwel niet voor de onderliggende stromen. Het aantal van 130 duizend is iets hoger dan het totaal aantal immigranten volgens de vorige prognose (125 duizend). In de nieuwe prognose wordt meer arbeidsmigratie en meer gezinsvormende migratie verondersteld. Daarentegen is het aantal asielmigranten in de nieuwe prognose in neerwaartse richting bijgesteld.

7. Migratie, waarneming (1987–1999) en prognose (2000–2050)

5.2 Emigratie

In de vorige migratieprognose is voor het eerst gerekend met emigratiekansen in plaats van met emigratieaantallen. Dat betekent dat de ontwikkeling van de emigratie mede afhankelijk is van veranderingen in de samenstelling van de bevolking. De emigratieaantallen, en dus ook het migratiesaldo, zijn een resultante. De emigratiekansen worden onderscheiden naar leeftijd, geslacht en geboorteland. Hierbij wordt alleen gebruik gemaakt van het geboorteland van de persoon zelf en niet naar dat van de ouders. Dit betekent dat verondersteld wordt dat allochtonen van de tweede generatie dezelfde emigratiekansen kennen als autochtonen.

In de vorige prognose is voor de meeste groepen emigranten een daling van de emigratiekansen verondersteld. Dit was mede ingegeven door het feit dat immigranten met een korte verblijfsduur meer geneigd zijn te emigreren dan immigranten die al langer in Nederland wonen. De mate waarin het aandeel van de nieuwe immigranten in de bevolkingsomvang verandert, is bepalend voor de mate waarin de emigratiekansen veranderen. Een daling van het aandeel nieuwe immigranten leidt dus tot een daling van de emigratiekansen van die betreffende migrantengroep. Voor de meeste groepen zal in de toekomst gelden dat het aandeel nieuwe immigranten afneemt. De zittende bevolking in Nederland groeit immers terwijl het aantal nieuwe immigranten in de meeste gevallen maar nauwelijks stijgt.

Voor immigranten uit landen die geen grote rol spelen in de arbeidsmigratie, wordt de in de vorige prognose gebruikte veronderstelling over de ontwikkeling van de emigratiekansen in de toekomst (grotendeels) gehandhaafd. Voor immigranten uit landen die wel een grote rol spelen in de arbeidsmigratie (de Europese landen en de westerse landen buiten Europa, en natuurlijk ook voor in Nederland geboren migranten) vormt arbeidsmigratie een expliciet onderdeel van de veronderstellingen. In de nieuwe prognose wordt verondersteld dat de emigratiekansen voor deze migranten licht zullen stijgen. Een groot deel van de buiten Nederland geboren arbeidsmigranten zal Nederland na enkele jaren weer verlaten. Ook de toeleverende landen van arbeidsmigranten zullen in de toekomst geconfronteerd worden met krapte op de arbeidsmarkt, hetgeen een versnelde terugkeer naar het land van herkomst waarschijnlijk maakt. Zo wordt voor de meeste landen in Oost-Europa op termijn een drastische daling van de potentiële beroepsbevolking verwacht.

6. Resultaten

De veronderstellingen over de immigratie hebben betrekking op aantallen immigranten. De veronderstellingen over de emigratie daarentegen zijn gebaseerd op emigratiekansen. De aantallen emigranten zijn daarom een resultante. Dit geldt eveneens voor het migratiesaldo.

Het totale aantal immigranten op de lange termijn wordt verondersteld 130 duizend te bedragen (grafiek 7). Het aantal emigranten

zal stijgen, ondanks dat verondersteld is dat voor de meeste groepen de emigratiekansen zullen dalen. Het jaarlijks aantal emigranten stijgt tot 100 duizend. Het migratiesaldo neemt hierdoor geleidelijk af tot ongeveer 30 duizend halverwege deze eeuw.

De ontwikkelingen verschillen per migratiegroep (grafiek 6). De emigratie van personen afkomstig uit westerse landen zal aanzienlijk toenemen. Het betreft hier voornamelijk arbeidsmigranten die slechts tijdelijk in Nederland werken. Ook het aantal emigranten uit Azië en Latijns-Amerika zal aanzienlijk toenemen. Het migratiesaldo zal voor deze groepen licht afnemen. Voor de overige groepen verandert het aantal emigranten maar weinig.

Literatuur

Alders, M., 2000, Bevolkingsprognose 1999–2005. Maandstatistiek van de bevolking, januari 2000, blz. 26–28.

Alders, M en J. de Beer, 1999, Migratieprognose 1998–2050. Maandstatistiek van de bevolking, december 1999, blz. 38–47.

Beer, J. de, 1998, Welk effect heeft het immigratiebeleid? Maandstatistiek van de bevolking, augustus 1998, blz. 10–12.

Beer, J. de, 1999, Veronderstellingen over het toekomstige aantal asielzoekers. Maandstatistiek van de bevolking, februari 1999, blz. 8–14.

Jong, A. de, 2001a, Bevolkingsprognose 2000–2050: veronderstellingen en methodiek. Maandstatistiek van de bevolking, januari 2001, blz. 17–21.

Jong, A. de, 2001b, Bevolkingsprognose 2000–2050: bevolking groeit tot 18 miljoen. Maandstatistiek van de bevolking, januari 2001, blz. 22–25.

Jong, A. de, Nicolaas, H. en A.H. Sprangers, 2001, Bevolkingsprognose 2000–2050: kunnen in de toekomst meer arbeidsmigranten worden verwacht? Maandstatistiek van de bevolking, maart 2001.

Nicolaas, H. en A.H. Sprangers, 2000, De nieuwe gastarbeider: manager uit de VS of informaticus uit India. Maandstatistiek van de bevolking, september 2000, blz. 9–12.

Nicolaas, H. en A. Sprangers, 2001, Bevolkingsprognose 2000–2050: veronderstellingen over de asielmigratie. Maandstatistiek van de bevolking, maart 2001.

Bevolkingsprognose 2000–2050: kunnen in de toekomst meer arbeidsmigranten worden verwacht?

Andries de Jong, Han Nicolaas, Arno Sprangers

De laatste paar jaar is de arbeidsmigratie, in samenhang met de krapte op de arbeidsmarkt, sterk toegenomen. Vooral de immigratie uit landen van buiten de Europese Unie is sterk gestegen, en wel met veertig procent tussen 1996 en 1998. Hoewel de huidige spanning op de arbeidsmarkt conjunctureel bepaald is, roept dit toch de vraag op in hoeverre – in verband met de vergrijzing op de lange termijn structurele tekorten op de arbeidsmarkt te verwachten zijn, die dan mogelijk op termijn een stijging van het aantal arbeidsmigranten tot gevolg zullen hebben. In dit kader zijn verkennende berekeningen gemaakt om een indicatie te krijgen van de toekomstige structurele krapte op de arbeidsmarkt. De uitkomsten wijzen erop dat het vrij waarschijnlijk is dat er rond 2020 sprake zal zijn van structurele krapte op de arbeidsmarkt. Gezien de verwachting van structurele krapte lijkt het waarschijnlijk dat de aantallen arbeidsmigranten hoger zullen zijn dan in de vorige bevolkingsprognose van 1998 werd verondersteld. Om deze reden is in de nieuwe bevolkingsprognose de immigratie uit Europese landen van buiten de Europese Unie omhoog bijgesteld.

1. Vergrijzing en arbeidsmarkt

Hoewel de economische groei voor het jaar 2001 lager wordt ingeschat dan in voorafgaande jaren, staat de arbeidsmarkt nog altijd sterk onder druk. Het voor seizoensinvloeden gecorrigeerde aantal vacatures is onveranderd hoog. De CBS-cijfers voor september 2000 maken melding van 169 duizend vacatures. De werkloosheidscijfers zijn stabiel op een, in verhouding tot eerdere jaren, laag niveau. In de periode december 2000–februari 2001 bedroeg de geregistreerde werkloosheid gemiddeld 184 duizend personen.

In samenhang met de krapte op de arbeidsmarkt is de arbeidsmigratie de laatste jaren sterk toegenomen. Alhoewel de huidige spanning op de arbeidsmarkt grotendeels conjunctureel is, zou op de langere termijn een *structurele* krapte kunnen ontstaan in verband met de vergrijzing van de (beroeps-)bevolking. Deze mogelijke structurele tekorten op de arbeidsmarkt zouden uiteindelijk kunnen leiden tot het aantrekken van meer buitenlandse werknemers.

Bij het formuleren van veronderstellingen over de toekomstige ontwikkeling van de migratie ten behoeve van de nieuwe bevolkingsprognose was daarom een van de belangrijkste te beantwoorden vragen in hoeverre op de lange termijn – als gevolg van de vergrijzing – er een meer structurele krapte op de arbeidsmarkt zal ontstaan die mogelijk tot een stijging van de immigratie kan leiden. Een andere mogelijkheid is overigens daling van de emigratie, hetgeen ook leidt tot een verhoging van het migratiesaldo. In dit artikel wordt aan de hand van toekomstverkenningen, die zijn gebaseerd op globale partiële trendextrapolaties van arbeidsvraag en arbeidsaanbod, onderzocht of toekomstige structurele krapte op de arbeidsmarkt kan worden verwacht, zonder echter de pretentie te hebben de exacte ontwikkeling te voorspellen. Indien dit het geval is, zou dit gevolgen kunnen hebben voor ontwikkelingen in de arbeidsmigratie.

2. De arbeidsmarkt nu

De vraag naar arbeid is de laatste jaren sterker gegroeid dan het aanbod. Het aantal mensen dat een baan vindt, stijgt nog steeds.

De werkende beroepsbevolking is in 2000 met 154 duizend toegenomen. Deze stijging is wel geringer dan de gemiddelde stijging in de jaren 1997–1999. In die jaren nam de werkzame beroepsbevolking jaarlijks met gemiddeld 200 duizend toe (CBS, 2001a).

De werkloosheid is in 2000 verder gedaald, zij het in mindere mate dan in de drie voorafgaande jaren. Volgens de laatste CBS cijfers trad bij de geregistreerde werkloosheid in de periode december 2000–februari 2001 een stabilisatie op rond een niveau van 184 duizend (CBS, 2001b).

Het aantal vacatures bij particuliere bedrijven bedroeg eind september 2000 169 duizend (CBS, 2001c). Dit aantal is ongeveer gelijk aan het niveau van de werkloosheid. Tegenover iedere vacature staat iets meer dan één werkloze. Begin 1998 was deze verhouding 1 : 3 (120 duizend vacatures en 350 duizend werklozen) en in 1994 was dit 1 : 12. Dit geeft een indicatie hoe sterk de spanning op de arbeidsmarkt is toegenomen. Werkgevers hebben in toenemende mate moeite met het aantrekken van personeel, hetgeen vooral blijkt uit de toename van het aantal moeilijk vervulbare vacatures. Zo was in 1999 meer dan de helft van alle openstaande vacatures moeilijk vervulbaar, in 1996 was dit ongeveer 30% en in 1994 20%.

3. In hoeverre kunnen meer mensen in het arbeidsproces worden ingeschakeld?

3.1 Potentiële arbeidsreserve

Hoewel er dus krapte op de arbeidsmarkt heerst is er nog een potentieel aan mensen die in het geheel geen betaalde arbeid verrichten of in deeltijd werken. In deze paragraaf wordt ingegaan op de vraag in hoeverre vrouwen, ouderen en arbeidsongeschikten aan de slag zouden kunnen en willen. In de eerste plaats moet erop gewezen worden dat bepaalde groepen niet of nauwelijks potentieel arbeidsaanbod vertegenwoordigen. Een belangrijk deel van de jongeren onder de 25 jaar volgt bijvoorbeeld nog voltijd onderwijs. Verder is een deel van de arbeidsongeschikten niet in staat om te werken.

Van 10,7 miljoen personen van 15–64 jaar hebben er 7,0 miljoen betaald werk (inclusief personen in deeltijdbanen). Er zijn dus ongeveer 3,5 miljoen mensen die geen betaald werk verrichten. Van deze 3,5 miljoen wilden in 2000, volgens de Enquête Beroepsbevolking van het CBS 700 duizend mensen een baan van minstens 12 uur per week, de zogenaamde *potentiële* arbeidsreserve (CBS, 2001a). Het gaat hier om mensen die betaald werk willen hebben voor ten minste twaalf uur per week, ongeacht of men actief op zoek is naar werk of direct in staat is in een baan te beginnen. Hierbij moet worden aangetekend dat sommige personen al een deeltijdbaan van minder dan twaalf uur hebben en dat volgens de Enquête Beroepsbevolking een deel van deze potentiële arbeidsreserve niet op korte termijn kan beginnen of actief zoekt (CBS, 2000). De omvang van de arbeidsreserve is ruim 100 duizend minder dan in 1999. Halverwege de jaren negentig waren er zelfs 1,1 miljoen mensen die betaald werk wilden hebben.

De mogelijkheden tot een verdere daling van de werkloosheid lijken beperkt omdat het vinden van een passende baan ook bij een

krappe arbeidsmarkt enige tijd kost en bovendien de 'harde kern' van werklozen in zicht komt. Dit zijn personen die door arbeidsbureaus als niet-bemiddelbaar worden beschouwd. Laag opgeleiden en allochtonen zijn oververtegenwoordigd in deze groep.

De animo onder deeltijdwerkers om meer te gaan werken is niet zo sterk. Uit het trendrapport 1998 van de Stichting Organisatie voor Strategisch Arbeidsmarktonderzoek (OSA) komt naar voren dat de overeengekomen werkweek in de meeste gevallen spoor met de wensen van de betrokken werknemers. Voorzover dat niet het geval is, zijn de mensen die korter zouden willen werken iets talrijker dan zij die langer willen werken. Vrouwen geven vaak aan dat hun deeltijd baan een bewuste keuze is.

Afgezien van de vraag of personen zonder betaald werk willen werken, is er de vraag of ze dat zouden kunnen. Gekeken naar opleidingsniveau heeft een relatief groot deel van de inactiviteit betrekking op personen die verhoudingsgewijs laag zijn opgeleid. Dit hoeft geen probleem te zijn als ook uit de opleidingsverdeling van de vacatures naar voren zou komen dat er een grote vraag is naar lager opgeleiden. Als de opleidingsverdeling van personen zonder betaald werk wordt geconfronteerd met de opleidingsverdeling van de vacatures, dan vallen er twee dingen op:

- onder de personen zonder betaald werk is sprake van een veel hoger aandeel lager opgeleiden
- het aandeel verzorgend opgeleiden (waartoe ook opleidingen voor onderwijzend personeel worden gerekend) ligt bij de inactieven hoger dan in de opleidingsverdeling van de vacatures

Dit laatste weerspiegelt het grote aandeel van vrouwen die in deze opleidingen sterk zijn vertegenwoordigd. Het zou kunnen betekenen dat deze groep inactieven een potentiële bron vormt voor het opvullen van vacatures in de zorgsector en in het onderwijs, al moet hier worden opgemerkt dat naast de huidige, aanzienlijke aantallen herintreders in de zorg ook sprake is van veel uittrekkers uit het arbeidsproces.

Overigens daalt de verhouding tussen het aantal inactieven en het aantal actieven (de zogenaamde *i/a*-ratio) nog steeds. In 1998 was deze verhouding 70%. De *i/a* ratio voor 2001 wordt door het CPB geraamd op 65%. Deze daling is niet zozeer het gevolg van een daling van het aantal inactieven (dit aantal stabiliseert zich in 2000 en stijgt in 2001 licht met 20 duizend uitkeringsjaren), maar veel meer van een sterke stijging van het aantal actieven met ruim 130 duizend arbeidsjaren in zowel 2000 als 2001.

3.2 Meer moeders aan het werk?

In de afgelopen decennia is de participatie van moeders sterk gestegen. Het moederschap is steeds minder een reden om te stoppen met werken. Stopte in de jaren zeventig nog driekwart van de vrouwen na de geboorte van een eerste kind, in de jaren negentig was dit teruggelopen naar eenderde (Steenhof, 2000). Niet alleen de ruime mogelijkheden om in deeltijd te werken en verbeterde mogelijkheden voor kinderopvang spelen hierbij een rol, maar ook de veranderde opinie over het combineren van een baan met kinderen. Uit het CBS Onderzoek Gezinsvorming van 1982 bleek dat vier op de tien vrouwen van middelbare leeftijd van mening waren dat een baan en kleine kinderen samen kunnen gaan, mits goede kinderopvang aanwezig is. In 1998 bleek dat het werken door moeders als de gewoonste zaak wordt beschouwd: zeven op de tien vrouwen vindt dat het samen kan gaan. Ook het overheidsbeleid is gericht op een hogere arbeidsdeelname van vrouwen. In dit kader kunnen de volgende maatregelen worden genoemd: zorgverlof, uitbreiding van kinderopvang en verdere individualisering van het belastingsysteem. Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft als doelstelling dat de participatie van vrouwen 1,25 procentpunt per jaar stijgt. Toch is het de vraag in hoeverre, in verband met het combineren van arbeid en zorgtaken, de arbeidsparticipatie van vrouwen zal toenemen tot het niveau van de mannen, zonder dat tegelijkertijd de arbeidsparticipatie van mannen daalt.

Uit De Jong (2000) blijkt dat het aantal werkende moeders momenteel 1,3 miljoen bedraagt. Bij ongewijzigde participatie van moeders zal het aantal werkende moeders in de toekomst ook rond 1,3 miljoen bedragen. Indien de participatie van moeders zou stijgen van rond 50% nu naar 70% in 2020 dan zal het aantal werkende moeders stijgen naar 1,8 miljoen, een stijging van 0,5 miljoen derhalve.

3.3 Meer WAO-ers aan het werk?

In internationaal perspectief kent Nederland relatief veel mensen die (geheel of gedeeltelijk) arbeidsongeschikt zijn. Toch is het moeilijk aan te geven in hoeverre de arbeidsongeschiktheid in Nederland verhoudingsgewijs 'echt' hoog is omdat in veel landen sprake kan zijn van 'verborgen arbeidsongeschiktheid', bijvoorbeeld in werkloosheids- of bijstandsuregelingen.

Het beperken van de instroom in de WAO-regeling of het bevorderen van de herintreding (van ouderen) in de arbeidsmarkt zou een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan de uitbreiding van de beroepsbevolking. Ongeveer 1,8 miljoen mensen ontvangen een uitkering, waarvan ongeveer de helft in de WAO zit. Het is mogelijk dat een gedeelte met extra begeleiding of financiële prikkels toch weer kan werken.

3.4 Meer ouderen aan het werk?

In internationaal opzicht is de arbeidsparticipatie van ouderen in Nederland laag. Door het hogere welvaartsniveau zijn mensen meer gaan verdienen. Hierdoor zijn 50-plussers beter in staat te kiezen voor vrije tijd in plaats van werk en stromen ze daardoor eerder uit het arbeidsproces.

Anno 2000 waren er ongeveer 1,4 miljoen werkende ouderen (in de leeftijdsklasse van 50 tot en met 69 jaar). Als gevolg van de vergrijzing zal het aantal werkende ouderen (bij ongewijzigde participatie) in 2020 naar verwachting zijn gestegen naar 1,7 miljoen. In de Macro Economische Verkenning (CPB) wordt de verwachting uitgesproken dat de arbeidsparticipatie van ouderen laag blijft en slechts in beperkte mate zal stijgen. In 2020 zou het aantal werkende ouderen dan uitkomen op 2,2 miljoen. Dit betekent dat het bevorderen van de participatie onder ouderen – voorzover succesvol – een extra aanbod van 0,5 miljoen mensen zou kunnen opleveren.

3.5 Meer jongeren aan het werk?

In 1995 werkte ruim 60% van de jongeren tussen de 15 en 24 jaar. Alhoewel het vooral om (kleine) parttime banen gaat, gaat het nog altijd om rond 1,2 miljoen werkende jongeren. Bij constante participatie zal het aantal werkende jongeren licht stijgen naar rond 1,3 miljoen in 2020. In internationaal opzicht is de participatie van jongeren erg hoog. Bij een verdere stijging met rond 5 procentpunten zal het aantal werkende jongeren verder toenemen met rond 250 duizend zodat er in 2020 rond 1,4 miljoen werkende jongeren zullen zijn. Dit betekent dat het stimuleren van de participatie van jongeren weinig effect heeft.

4. Toekomstscenario's met betrekking tot economie, arbeidsmarkt en demografie

4.1 Vraag naar arbeid

In dit artikel wordt de verwachte ontwikkeling van de vraag naar arbeid gebaseerd op drie scenario's van het Centraal Planbureau (CPB, 1996). Het startpunt van deze scenario's ligt in 1995.

In het *Global Competition scenario* is de economische groei het hoogst met 3,25% per jaar. De jaarlijkse mutatie in de werkgelegenheid bij bedrijven, gemeten in arbeidsjaren, bedraagt 1,1%. In het *Global Competition scenario* leiden liberalisatie, deregulering en concurrentie tot een sterke economische dynamiek. Het gemid-

deld kindertal per vrouw zal in dit scenario in 2020 een niveau van 1,7 bereikt hebben. Het migratiesaldo bedraagt in dit scenario 30 duizend.

Het *European Coordination scenario* veronderstelt dat economische blokken in de wereld naast elkaar blijven bestaan en dat de kennisdiffusie minder vlot verloopt. De economische groei is hierdoor wat lager met 2,75 % per jaar. De werkgelegenheidsgroei in bedrijven bedraagt 0,9% per jaar. In dit scenario is het kindertal naar verhouding hoog met 1,9 kind per vrouw in 2020. Ook het migratiesaldo is in dit scenario met 45 duizend in 2020 beduidend hoger in vergelijking met het vorige scenario.

Het derde scenario is het *Divided Europe scenario*. Sociaal-economische problemen worden onvoldoende aangepakt en de Europese concurrentiepositie verslechtert. Hierdoor blijft de economische groei steken op 1,5% per jaar. De mutatie in de werkgelegenheid in bedrijven bedraagt in dit scenario 0,2% per jaar. In demografisch opzicht zijn de kernindicatoren ook laag met 1,6 kind per vrouw en een migratiesaldo van 20 duizend in 2020.

In 1999 bedraagt de vraag naar arbeid 7 miljoen personen (werkzame beroepsbevolking plus vacatures). Indien de jaarlijkse mutatie in de werkgelegenheid bij bedrijven van het Global Competition scenario als uitgangspunt wordt genomen dan zou de vraag naar arbeid in 1999 6,3 miljoen personen bedragen (uitgaande van de startsituatie van de scenario's in 1995). Omdat het verschil tussen de waargenomen vraag en de vraag volgens het Global Competition scenario aanzienlijk is, wordt voor de ontwikkeling van de vraag naar arbeid in de toekomst verder gerekend door de actuele vraag in 1999 als uitgangspunt te nemen en vervolgens de jaarlijkse procentuele mutatie van de werkgelegenheid bij bedrijven volgens de drie CPB scenario's hierop toe te passen.

4.2 Arbeidsaanbod

Voor de verwachte ontwikkeling in het aanbod van arbeid is zowel gebruikt gemaakt van de participatiecijfers van de *CPB scenario's* als van de *Bevolkings- en arbeidsaanbodscenario's van Eurostat* (De Beer en De Jong 1996 en De Jong, 1999). De CPB scenario's beogen plausibele toekomstbeelden te schetsen. Eurostat heeft drie scenario's ontwikkeld die (kwalitatief) gekoppeld zijn aan de ontwikkeling van de economische groei en sociaal-culturele trends. Deze scenario's zijn in vergelijking met die van het CPB beduidend extremer. Ze geven een beeld wat binnen realistisch geachte marges nog haalbaar wordt geacht. Twee Eurostat scenario's die het meest passen bij de huidige ontwikkelingen worden in dit artikel gebruikt.

CPB scenario's

In 1999 bedraagt de beroepsbevolking 7,1 miljoen. Volgens het (hoogste) *CPB scenario Global Competition* bedraagt de beroepsbevolking in 2000 6,8 miljoen. Vanwege dit verschil tussen waarneming en scenario is besloten voor 2020 niet zonder meer uit te gaan van de cijfers volgens het CPB scenario, maar van de bevolkingscijfers van de CBS bevolkingsprognose 1998 waarop vervolgens de participatiecijfers van het CPB scenario zijn toegepast. Overigens is de jaarlijkse mutatie van de werkgelegenheid volgens de CPB-scenario's uitgedrukt in arbeidsjaren, terwijl in dit artikel de beroepsbevolking betrekking heeft op personen. Dit betekent dat, bij een eventueel toenemend aandeel van deeltijdarbeid een groei in de beroepsbevolking een minder grote groei in het arbeidsvolume kan inhouden.

Eurostat scenario's

Bij de in Nederland gehanteerde beroepsbevolkingsdefinitie wordt uitgegaan van een ondergrens van twaalf uur per week. De Eurostat scenario's maken gebruik van de internationaal gangbare definitie van de beroepsbevolking, waartoe personen die één uur of meer per werk werken of actief zoeken naar werk worden gerekend.

Het *Baseline scenario* van Eurostat geeft de meest waarschijnlijk geachte ontwikkeling voor wat betreft de omvang van de bevolking en de arbeidsparticipatie. Voor 1999 komt zowel de waarneming als het cijfer van het Baseline scenario uit op een beroepsbevolking van 7,7 miljoen personen. In essentie bestaat het scenario uit het naar de toekomst doortrekken van trends uit het (nabije) verleden. Wat betreft de bevolkingsontwikkeling wordt in het Baseline scenario uitgegaan van een stabiel migratieoverschot van 35 duizend per jaar en een gemiddeld kindertal per vrouw van 1,8 rond 2020 (ongeveer vanaf cohort 1980). Tot 2020 liggen deze kernindicatoren vrij goed in lijn met de kernindicatoren van de bevolkingsprognose van 1998.

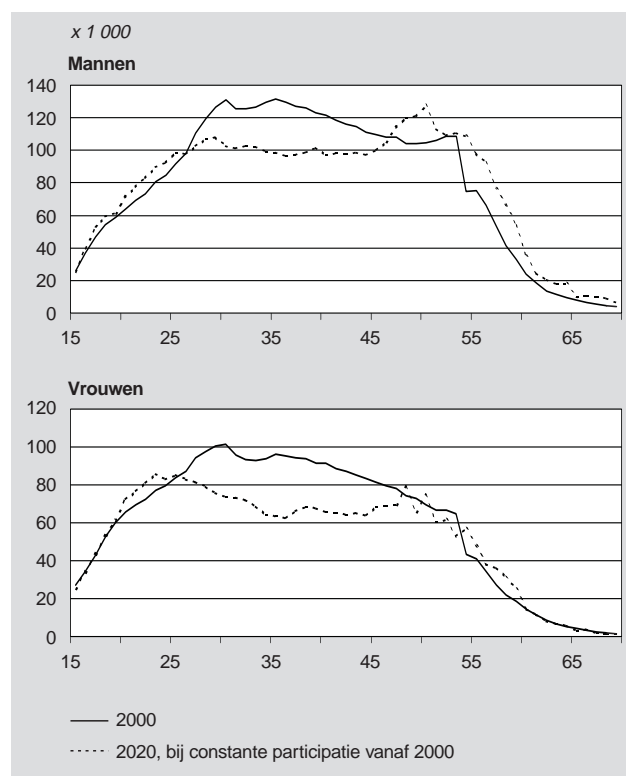
Het *Hoge scenario* van Eurostat is het scenario dat past bij een hoge economische groei en snelle sociaal-culturele veranderingen. In deze verkenning is het Baseline scenario van de bevolking gecombineerd met het Hoge scenario van de arbeidsparticipatie.

5. Arbeidsaanbod op de lange termijn

5.1 Arbeidsaanbod bij een constante arbeidsparticipatie

De invloed van de demografie op de beroepsbevolking wordt geïllustreerd in *grafieken 1*, waarin voor de jaren 2000 en 2020 de mannelijke en de vrouwelijke beroepsbevolking per leeftijd zijn vergeleken bij een constante arbeidsparticipatie. Leeftijdsopbouw-effecten blijken met name op de middelbare leeftijden een grote rol te spelen. In de leeftijdsklasse 25–49 jaar worden grotere geboortegeneraties vervangen door kleinere geboortegeneraties. Op hogere leeftijden speelt het omgekeerde: grotere generaties gaan kleinere generaties vervangen. Als gevolg van deze substitutie zal de 25–49-jarige beroepsbevolking tussen 2000 en 2020 met 850 duizend afnemen bij ongewijzigde participatie. Het aantal werkende jongeren zal daarentegen iets toenemen met 90 duizend, terwijl het aantal werkende ouderen zal stijgen met 300 duizend.

1. Beroepsbevolking, 2000 en 2020

5.2 Arbeidsaanbod volgens de Eurostat scenario's en de CPB scenario's

In paragraaf 3 is voor een aantal bevolkingsgroepen nagegaan in hoeverre de arbeidsparticipatie wellicht zou kunnen stijgen. In deze paragraaf wordt een volgende stap gezet en worden tentatieve berekeningen gegeven om een indruk te krijgen van de orde van grootte van de mogelijke effecten bij een realistisch geachte stijging van de arbeidsparticipatie. De scenario's van het CPB en Eurostat pogen een coherent beeld te geven van de ontwikkeling van de arbeidsparticipatie in de toekomst.

Het Baseline scenario van Eurostat beoogt de meest waarschijnlijke ontwikkeling van het aanbod van arbeid voor de toekomst te schetsen. De veronderstellingen zijn in het kort: meer jongeren (in deeltijdbanen), meer vrouwen (en met name moeders) en meer ouderen aan het werk. In het Hoge scenario gaat het nog sneller met de stijging van de arbeidsparticipatie bij vrouwen waardoor het participatiepatroon sterk op dat van de mannen gaat lijken (zoals nu al het geval is in Denemarken en Zweden).

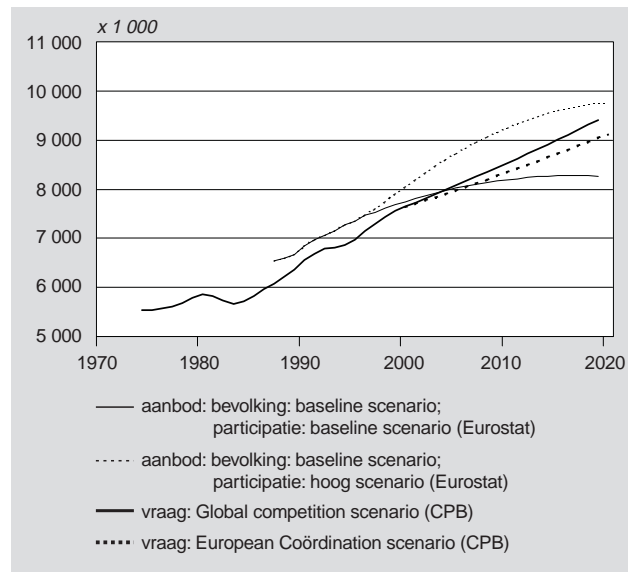
Grafiek 2 laat de ontwikkeling van de gemiddelde participatiegraad volgens de twee Eurostat scenario's zien. Het is duidelijk dat het Baseline scenario grotendeels een voortzetting van huidige trends vormt terwijl het Hoge scenario bij de mannen een trendbreuk impliceert en bij de vrouwen een versnelling van de opwaartse trend veronderstelt.

Grafiek 3 toont de ontwikkeling van het arbeidsaanbod in vergelijking met de ontwikkeling van de vraag volgens de CPB scenario's. In het Baseline scenario van Eurostat zal de beroepsbevolking groeien van 7,7 miljoen in 2000 naar 8,2 miljoen in 2020, ofwel een toename van ongeveer een half miljoen. De ouderen dragen hier vooral aan bij met een stijging van 0,8 miljoen. Het aantal werknemers van middelbare leeftijd zal dalen met 0,6 miljoen en het aantal jonge werknemers zal stijgen met 0,25 miljoen.

Tot pakweg 2005 is de stijging van het arbeidsaanbod op basis van het Baseline scenario voldoende om de stijging van de vraag naar arbeid volgens het Global Competition scenario bij te houden. Hierna ontstaat een verschil dat in 2020 opgelopen is naar 1,3 miljoen. Het verschil met het European Coordination scenario is overigens een kwart kleiner met rond 0,9 miljoen.

Indien van een snelle stijging van de arbeidsparticipatie wordt uitgegaan door het Hoge scenario van de arbeidsparticipatie toe te passen op het Baseline scenario van de bevolking dan overtreft tot 2020 het arbeidsaanbod de arbeidsvraag. In 2020 zijn vraag en aanbod bijna aan elkaar gelijk indien het Global Competition

3. Vraag naar en aanbod van arbeid, 1970–2020

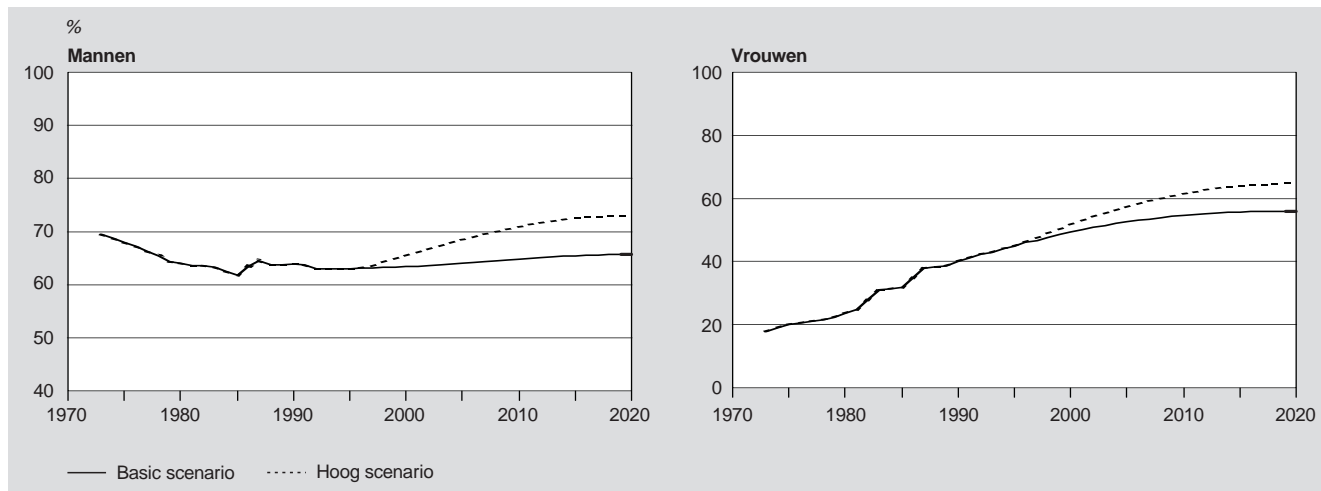

scenario als uitgangspunt bij de vraag wordt genomen. In vergelijking met het European Coordination scenario is er zelfs sprake van een overschot aan aanbod boven de vraag.

In de twee CPB arbeidsaanbodsscenario's zal een stijging van de arbeidsparticipatie vooral door vrouwen en ouderen tot stand gebracht dienen te worden. Indien de arbeidsparticipatiecijfers voor 2020 van het Global Competition scenario en European Coordination scenario op de bevolking in 2020 volgens de Bevolkingsprognose 1998 worden toegepast, dan leidt dit tot een beroepsbevolking (12 uur of meer per week werkend) van respectievelijk 7,9 en 7,7 miljoen. In vergelijking met de vraag naar arbeid (volgens het 12-uur criterium) van 8,7 miljoen betekent dit een gat van respectievelijk 0,9 en 1 miljoen in 2020.

Uit bovenstaande berekeningen komt naar voren dat bij een migratiesaldo analoog aan dat van de Bevolkingsprognose 1998 naar verwachting op termijn niet mogelijk is aan de stijging van de vraag te voldoen indien de arbeidsparticipatie stijgt volgens de meest plausibele scenario's Baseline van Eurostat en Global Competition en European Coordination van het CPB. Slechts bij een veel sterkere stijging van arbeidsparticipatie dan in het verleden is waargenomen, volgens het Hoge scenario van Eurostat, is het mogelijk het aanbod bij de vraag aan te laten sluiten.

2. Gemiddelde participatie, volgens twee Eurostat scenario's¹

¹ Gemiddelde van leeftijdsspecifieke participatiecijfers in de leeftijdsrange 15-69.

Het lijkt aannemelijk dat na 2020 de beroepsbevolking ongeveer stabiel zal blijven: dit is het resultaat van de combinatie van ongeveer gelijkblijvende participatiecijfers met een licht dalende bevolking (baseline scenario) of bijna gelijkblijvende bevolking (hoge scenario).

Hoe de vraag naar arbeid zich op lange termijn gaat ontwikkelen is zeer onzeker. Evenwichtsherstellende mechanismen kunnen hierbij een grote rol spelen. Bij een grote krapte op de arbeidsmarkt ligt het voor de hand dat lonen zullen stijgen. Dit kan een reactie uitlokken in de richting van substitutie van arbeid door kapitaal. Een stijgende arbeidsproductiviteit kan in een dergelijke situatie het evenwicht tussen vraag en arbeid bewerkstelligen. Bij de hier gepresenteerde tentatieve berekeningen is geen rekening gehouden met dergelijke mechanismen.

6. Gevolgen voor arbeidsmigratie

Veranderingen in de leeftijdsopbouw leiden in de komende jaren tot een teruglopende groei van de potentiële beroepsbevolking. Uitgaande van een aanhoudende groei van de vraag naar arbeid roept dit de vraag op of er een zodanige krapte op de arbeidsmarkt zal ontstaan dat een toename van de arbeidsmigratie kan worden verwacht.

Slechts bij een zeer sterke stijging van de arbeidsparticipatie zijn er geen tekorten op de arbeidsmarkt (die mogelijk leiden tot grotere aantallen immigranten) te verwachten. Het is echter dan wel vereist dat de arbeidsparticipatie van vrouwen versneld stijgt en bovendien dat aanzienlijk meer ouderen bij het arbeidsproces worden betrokken.

Bij een realistisch ingeschatte ontwikkeling van de arbeidsparticipatie, zoals verondersteld in het Baseline scenario van Eurostat en de twee CPB scenario's Global Competition en European Coordination, zal in combinatie met een migratiesaldo van rond de 35 duizend op de lange termijn een beduidend gat ontstaan tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt.

Aangezien de Bevolkingsprognose de meest waarschijnlijke ontwikkeling in de toekomst tracht te prognosticeren, lijkt het op basis van bovenstaande analyse voor de hand liggend een grotere omvang van arbeidsmigratie in de prognose van de buitenlandse migratie te veronderstellen. Gezien de aanzienlijke aantallen asielmigranten mag worden aangenomen dat deze migranten een rol zullen spelen bij het verlichten van de druk op de arbeidsmarkt. In 1998 zijn bijvoorbeeld 1600 tewerkstellingsvergunningen verleend aan asielzoekers. Deze zijn doorgaans als seizoenarbeider werkzaam in de land- en tuinbouw (Nicolaas en Sprangers, 2000). Toch lijken asielmigranten minder geschikt om structurele knelpunten in de arbeidsmarkt op te lossen omdat ze doorgaans niet over de vaardigheden beschikken die het bedrijfsleven zoekt. Het tekort aan werknemers ligt momenteel met name in enkele gespecialiseerde segmenten van de arbeidsmarkt: IT-ers en personeel in de zorgsector.

De gastarbeiders van de jaren negentig bestaan voor een aanzienlijk deel uit een verscheidenheid aan hoger opgeleiden, zoals managers uit de VS en informatici uit India (Nicolaas en Sprangers, 2000). Deze instroom van hoger gekwalificeerd personeel hangt samen met fricties op de arbeidsmarkt. Het is moeilijk aan te geven in hoeverre vraag en aanbod op de arbeidsmarkt op de lange termijn (ook in kwalitatieve zin) zullen aansluiten. Men kan zich voorstellen dat het huidige tekort aan IT-ers sterk conjunctureel is bepaald, terwijl de tekorten in de zorgsector mogelijk een meer structureel karakter zullen hebben. Enerzijds lijken de mogelijkheden voor productiviteitsverbeteringen in deze sector beperkt, terwijl anderzijds de vraag sterk zal toenemen in verband met de vergrijzing.

De laatste paar jaar is de immigratie uit de 'overige Europese landen' (landen die tot de Europese Economische Ruimte behoren) aanzienlijk gestegen. Naast asielzoekers uit voormalig Joegoslavië bestaat deze stroom ook voor een belangrijk deel uit arbeidsmigranten. Deze migranten zijn goed opgeleid en kunnen hierdoor gemakkelijk in het arbeidsproces worden ingeschakeld. Gezien de verwachting van een structurele krapte op de arbeidsmarkt (zowel in Nederland als in omliggende landen) lijkt het waarschijnlijk dat de aantallen arbeidsmigranten uit deze landen zullen groeien. Indien de EU in de toekomst wordt uitgebreid met landen als Polen en Hongarije zullen de belemmeringen om te migreren bovendien kleiner worden. Nu al legt het beleid ten aanzien van arbeidsmigratie weinig beperkingen op: de regeling is zodanig dat zonder overheidsingrijpen er meer arbeidsmigratie zal komen. Slechts een klein deel van de aanvragen voor vergunning voor nieuwe gastarbeiders van buiten de EU wordt afgewezen. De huidige Wet Arbeid Vreemdelingen staat het toe mensen van buiten te laten komen zodra een bedrijf geen mensen kan vinden binnen de EU.

Op grond van bovenstaande analyse is besloten de migratieveronderstellingen in de nieuwe prognose bij te stellen. Een grotere omvang van arbeidsmigratie in de migratieprognose wordt met name verondersteld bij de overige Europese landen. In de nieuwe prognose is om deze reden de immigratie uit Oost-Europa omhoog bijgesteld. In 2000 kwamen er 16 duizend migranten uit overig Europa. In de nieuwe bevolkingsprognose wordt verondersteld dat dit op termijn zal dalen naar 15 duizend terwijl in de vorige prognose nog werd uitgegaan van een aantal van 9 duizend.

De schaarste op de arbeidsmarkt vertaalt zich echter niet alleen in een grotere immigratie maar ook in een lagere emigratie dan hetgeen bij de vorige prognose werd verwacht. Voor 2000 komt de emigratie uit op rond 80 duizend terwijl in de Prognose van 1998 nog een aantal van 85 duizend was verondersteld. In de Prognose van 1998 wordt verondersteld dat de emigratie rond 2025 de 100 duizend zal hebben bereikt. Vanwege de structurele spanning op de arbeidsmarkt lijkt het aannemelijk dat de emigratie minder zal toenemen. In Alders (2001) wordt meer in detail op de instellingen per landengroep in de nieuwe migratieprognose ingegaan.

Literatuur

- Alders, Maarten, 2001, Bevolkingsprognose 2000–2050: recente ontwikkelingen in de migratie en veronderstellingen voor de toekomst. Maandstatistiek van de bevolking, maart 2001.
- Beer, J. de en A. de Jong, 1996. National population scenarios for the countries of the European Economic Area. Maandstatistiek van de bevolking, juli 1996, blz. 7–19.
- CBS, 2000, Enquête Beroepsbevolking 1999 (CBS, Voorburg/Heerlen).
- CBS, 2001a, Werkgelegenheid stijgt minder hard in 2000. Persbericht 6 februari 2001.
- CBS, 2001b, Werkloosheid stabiel. Persbericht 16 maart 2001.
- CBS, 2001c, Aantal vacatures onveranderd hoog. Persbericht 11 januari 2001.
- CPB, 1996, Omgevingsscenario's Lange Termijn Verkenningen 1995–2020. CPB Working Paper.
- CPB, 2000, Macro-Economische Verkenning 2001.
- De Jong, A.H., 1999, Labour force scenarios for the European Union. Maandstatistiek van de bevolking, september 1999, blz. 9–18.

De Jong, A.H., 2000, Werkende moeders in de komende twintig jaar. Maandstatistiek van de bevolking, november 2000, blz. 32–34.

Nicolaas, H. en A.H. Sprangers, 2000, De nieuwe gastarbeider: manager uit de VS en informaticus uit India. Maandstatistiek van de bevolking, september 2000, blz. 9–12.

Steenhof, Liesbeth, 2000, Werkende moeders. Maandstatistiek van de bevolking, april 2000, blz. 17–23.

Stichting Organisatie voor Strategisch Arbeidsmarktonderzoek (OSA), 1998, Trendrapport 1998.

Bevolkingsprognose 2000–2050: veronderstellingen over de asielmigratie

Han Nicolaas en Arno Sprangers

Het beleid ten aanzien van asielzoekers die een verzoek hebben ingediend wordt strenger. Steeds vaker wordt het verzoek afgewezen en ook het beleid ten aanzien van afgewezen asielzoekers wordt aangescherpt. Desondanks blijft het aantal asielzoekers op een hoog niveau. De eventuele gevolgen van het beleid ten aanzien van asielzoekers voor de (migratie)prognose worden in dit artikel uiteengezet en cijfermatig onderbouwd.

1. Asielaanvragen

Het aantal asielzoekers dat jaarlijks naar Nederland komt fluctueert sterk en is moeilijk voorspelbaar. Het gemiddelde aantal per jaar bedroeg in de jaren negentig 33 duizend met één forse uitschieter in 1994 (53 duizend, staat 1). Ook in het jaar 2000 kwamen naar verhouding veel asielzoekers naar Nederland (44 duizend).

In staat 1 zijn de aantallen asielaanvragen en de beslissingen op asielverzoeken weergegeven. Het aantal beslissingen in een bepaald jaar kan (veel) hoger liggen dan het aantal aanvragen in dat jaar. Dit wordt voor een deel veroorzaakt doordat niet alle aanvragen in een bepaald jaar in hetzelfde jaar worden afgehandeld. Een andere oorzaak ligt in het gegeven dat naar aanleiding van één aanvraag meerdere beslissingen mogelijk zijn. Dit is bijvoorbeeld het geval als een asielzoeker eerst één of twee negatieve beslissingen krijgt alvorens zijn aanvraag wordt toegewezen of definitief wordt afgewezen.

De inwilligingen zijn uitgesplitst naar soort verblijfsvergunning. De A-status wordt toegekend aan voormalige asielzoekers die zijn erkend als vluchteling. Als men niet in aanmerking komt voor een A-status, maar op humanitaire gronden niet kan worden teruggestuurd, krijgt men een vergunning tot verblijf (VTV). Een voorwaardelijke vergunning tot verblijf (VTVV) kan worden toegekend als een asielzoeker niet als vluchteling wordt erkend, maar niet kan worden teruggestuurd in verband met de situatie in het land van herkomst. Een VTVV is een jaar geldig en kan twee maal voor een jaar worden verlengd. Daarna kan de vergunning worden om-

gezet in een vergunning voor onbepaalde tijd. Met ingang van 1999 wordt een deel van de VTVV's ook daadwerkelijk ingetrokken. De laatste kolom in deze staat geeft het aantal VTVV-ers van wie de verblijfsvergunning in 1999 is ingetrokken. Aangezien voorwaardelijke verblijfsvergunningen maximaal drie jaar geldig zijn, is ervan uitgegaan dat deze ingetrokken VTVV's betrekking hebben gehad op de periode 1996–1998. De ingetrokken VTVV's in 1999 zijn daarom proportioneel verrekend met de inwilligingen over de jaren 1996–1998, waardoor het aantal inwilligingen voor elk van deze jaren met 3159 afneemt.

Het beleid wordt strenger en is erop gericht Nederland minder aantrekkelijk te maken voor asielzoekers. Zo is er bijvoorbeeld een stijgende trend in het aantal verzoeken dat al in de aanmeldcentra (de eerste fase in de asielprocedure) als kansloos wordt beschouwd en binnen 48 uur wordt afgewezen. In 2000 bedroeg dit percentage 16, tegenover 12 in 1999. De asielzoekers die in de aanmeldcentra als kansloos worden aangemerkt zijn niet in de cijfers over asielaanvragen van het Ministerie van Justitie meegenomen, en dus ook niet in staat 1.

In de nieuwe Vreemdelingenwet, die van kracht is sinds 1 april 2001, krijgen asielzoekers die een positieve beslissing krijgen in eerste instantie allemaal een tijdelijke verblijfsvergunning. Er zal nog maar sprake zijn van één enkele status, die na drie jaar kan worden omgezet in een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd.

Ook aan de terugkeer van de asielprocedure, het meest weerbarstige onderdeel van het vreemdelingenbeleid, vindt aanscherping plaats. In de *Terugkeernotitie* van juni 1999, goedgekeurd door de Tweede Kamer in oktober 1999, wordt bijvoorbeeld duidelijk dat asielzoekers reeds bij hun aanvraag geïnformeerd worden over rechten en plichten bij de afwijzing van de aanvraag en over de mogelijkheden van hulpverlening bij een terugkeer naar het land van herkomst. Kernpunt van het nieuwe beleid is dat de afgewezen asielzoeker zelf verantwoordelijk is om het land te verlaten. Om zijn terugkeer te regelen heeft de asielzoeker vier weken de

Staat 1
Asielaanvragen en (positieve) beslissingen

	Aanvragen	Beslissingen	Inwilligingen ¹⁾	w.v.			Intrekkingen VTVV ¹⁾
				A-status ²⁾	VTV ³⁾	VTVV ¹⁾⁴⁾	
1990	21 208	10 550	1 600	700	900		
1991	21 615	17 239	2 695	775	1 920		
1992	20 346	32 118	11 814	4 923	6 891		
1993	35 399	30 771	15 012	10 338	4 674		
1994	52 576	51 491	19 345	6 654	9 235	3 456	
1995	29 258	50 798	18 501	7 980	6 203	4 318	
1996	22 857	75 276	20 431	8 806	7 384	4 241	
1997	34 443	45 306	13 829	6 630	5 176	2 023	
1998	45 217	43 272	11 940	2 356	3 591	5 993	
1999	39 299 ⁵⁾	54 857	13 490	1 507	3 471	8 512	9 477
Totaal	322 218	411 678	128 657	50 669	49 445	28 543	9 477

¹⁾ De 9 477 VTVV's die in 1999 zijn ingetrokken, zijn verrekend met de inwilligingen in de jaren 1996–1998 (voor elk van deze jaren 3 159 eraf).

²⁾ Men wordt toegelaten als politiek vluchteling en krijgt de vluchtelingenstatus. Dit is een definitieve verblijfsvergunning.

³⁾ Vergunning tot Verblijf. Men wordt toegelaten op grond van humanitaire overwegingen, maar niet als politiek vluchteling. Deze tijdelijke verblijfsvergunning geldt voor een periode van maximaal vijf jaar.

⁴⁾ Voorwaardelijke Vergunning tot Verblijf, ingevoerd in 1994. Toegekend aan asielzoekers die voorsnog niet naar hun land terug kunnen omdat de situatie daar te gevaarlijk is. Deze verblijfsvergunning geldt voor een periode van maximaal drie jaar.

⁵⁾ Exclusief ruim 4 duizend evacués uit Kosovo die zijn uitgenodigd door de Nederlandse regering.

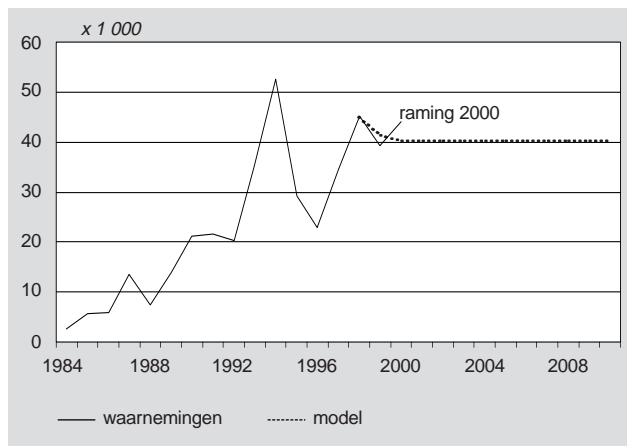
tijd. Als hij na deze vier weken nog in de opvang verblijft worden alle voorzieningen stopgezet (Ministerie van Justitie, 2000). Het is niet aan te geven in hoeverre dit strengere terugkeerbeleid een afnemend aantal asielzoekers tot gevolg zal hebben.

Ondanks het, in ieder geval op papier, strenger wordende beleid, neemt het aantal asielzoekers dat een verzoek mag indienen niet af. In 2000 hebben bijna 44 duizend personen in Nederland een asielverzoek ingediend, ruim 4 duizend meer dan in 1999.

2. Prognose asielzoekers

Het CBS heeft een model ontwikkeld om het jaarlijkse aantal asielzoekers te voorspellen (De Beer, 1999). Dit model gaat uit van de veronderstelling dat de toenemende migratiedruk en het restrictieve beleid elkaar in evenwicht houden zodat uiteindelijk een (fluctuatie rond een) stabiel niveau kan worden verwacht. Als bijvoorbeeld het aantal asielzoekers sterk toeneemt, ontstaan er capaciteitsproblemen bij het COA (Centraal Orgaan opvang Asielzoekers) voor de opvang van asielzoekers en bij de IND (Immigratie- en Naturalisatiedienst) voor de afhandeling van asielaanvragen. Hierop volgt een reactie van het beleid in die zin dat de capaciteit uitgebreid wordt, procedures aangescherpt worden en nieuwe regels ingevoerd worden. Hierdoor zal het aantal asielzoekers dalen. Als het aantal asielzoekers zodanig sterk daalt dat het aantal lager is dan de beschikbare capaciteit, is er minder aanleiding om de bestaande regels streng te hanteren en om nieuwe regels in te voeren. Als gevolg van de aanhoudende migratiedruk van vluchtelingen kan het aantal asielzoekers dan weer toenemen. Dit proces herhaalt zich tot een fluctuatie rond een stabiel niveau is bereikt. De voorspellingen van dit model sporen tot nu toe goed met de waarnemingen (grafiek 1) en komen uit rond een stabiel niveau van ongeveer 40 duizend asielzoekers op de lange termijn. Evenals in de vorige prognose wordt daarom in de nieuwe prognose uitgegaan van 40 duizend asielaanvragen per jaar.

1. Asielzoekers: waarnemingen plus raming voor 2000 en prognoses met partiële aanpassingenmodel gebaseerd op waarnemingen t/m 1998

3. Inwilligingen

Voor de prognose is het verder van belang te weten welk deel van de asielzoekers uiteindelijk in Nederland mag blijven. In *staat 2* is hiertoe voor de periode 1990–1999 het percentage inwilligingen vermeld, zowel ten opzichte van het aantal asielaanvragen als ten opzichte van het totale aantal beslissingen. Aangezien er enige tijd verstrijkt voordat er een beslissing op een asielaanvraag wordt genomen en deze time lag niet precies bekend is, moet hierover een veronderstelling worden gemaakt indien inwilligingen worden gerelateerd aan asielaanvragen. Als wordt uitgegaan van een periode van twee jaar voordat een beslissing wordt genomen, dan blijkt uit *staat 2* dat het aandeel inwilligingen in de periode 1990–1999 de helft van het aantal aanvragen bedroeg. Bij een

veronderstelde time lag van één en drie jaar is dit aandeel respectievelijk 43% en 54%. De inwilligingspercentages liggen aan het eind van de jaren negentig voor alledrie de veronderstelde time lags lager dan aan het begin van deze periode.

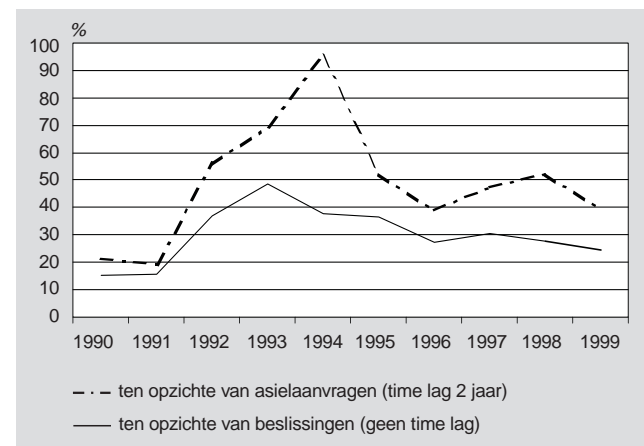
Inwilligingen in een bepaald jaar kunnen betrekking hebben op asielverzoeken uit verschillende jaren. Vanwege dit bezwaar en gezien de time lag tussen aanvraag en beslissing is het voor een zuiver beeld beter de inwilligingen (positieve beslissingen) in een bepaald jaar te relateren aan het *totale aantal beslissingen* in dat jaar. Dit levert aanmerkelijk lagere percentages positieve beslissingen op: 31% voor de periode 1990–1999, afnemend van 34% begin jaren negentig tot 27% eind jaren negentig.

Staat 2
Percentage inwilligingen (incl. verrekening van de in 1999 ingetrokken VVTV's)

Periode	Op basis van het aantal asielaanvragen met een time lag van			Op basis van het aantal beslissingen (zonder time lag)
	een jaar	twee jaar	drie jaar	
1990–1999	43	50	54	31
1990–1993	40	49	56	34
1994–1996	50	54	75	33
1997–1999	38	45	38	27

Het percentage inwilligingen per jaar is weergegeven in *grafiek 2*, ook hier gerelateerd aan het aantal aanvragen (waarbij is gekozen voor een time lag van twee jaar) en het aantal beslissingen (zonder time lag). Het percentage inwilligingen ten opzichte van het aantal aanvragen zal, door dubbeltellingen in verband met herziene beslissingen op eenzelfde aanvraag, wat te hoog zijn. Een deel van de asielzoekers die in eerste instantie een VVTV krijgen, bijvoorbeeld, zal namelijk doorprocederen voor een hogere status, waardoor het mogelijk is dat naar aanleiding van één verzoek twee of drie inwilligingen plaatsvinden. Het percentage inwilligingen ten opzichte van het totale aantal beslissingen zal daarentegen wat te laag zijn, gezien het hogere aantal dubbeltellingen aan de beslissingen-kant. Veel asielzoekers krijgen namelijk eerst één of twee negatieve beslissingen alvorens hun aanvraag wordt toegewezen of definitief wordt afgewezen. Het 'werkelijke' percentage inwilligingen ligt waarschijnlijk tussen de twee lijnen van *grafiek 2*.

2. Percentage inwilligingen ten opzichte van asielaanvragen en beslissingen

Het strengere beleid ten aanzien van beslissingen op asielverzoeken wordt in de loop van de jaren negentig zichtbaar en komt als volgt naar voren:

- het percentage inwilligingen (op basis van beslissingen) loopt al een aantal jaren achter elkaar terug en ligt voor 1999 rond de 25;

- het aantal verleende A-statussen loopt sterk terug: in de jaren 1995–1997 bestond 45% van de inwillingen uit een A-status en 20% uit VVTV's. In 1999 was slechts 1 op de 10 inwillingen een A-status, 60% bestond uit VVTV's;
- sinds 1999 wordt een deel van de VVTV's daadwerkelijk ingetrokken of niet meer verlengd.

Op basis hiervan is in de nieuwe bevolkingsprognose de veronderstelling over de fractie asielzoekers die mogen blijven verlaagd van 0,5 naar 0,4. Dit komt globaal overeen met het percentage dat de IND zelf noemt in een notitie over terugkeerbeleid van mei 2000. Daarin wordt gesteld dat van alle vreemdelingen die in Nederland asiel aanvragen, grofweg één op drie uiteindelijk wordt toegelaten.

Ook recent onderzoek van de Katholieke Universiteit Nijmegen wijst in deze richting. Doornbos en Groenendijk (2001) komen tot de conclusie dat van alle asielzoekers die in de periode 1995–1997 een asielverzoek hebben ingediend, 44% een verblijfsstatus heeft gekregen (situatie per juni 2000).

4. Volgmigratie van asielzoekers

Ten slotte is het voor de prognose nodig om het aantal volgmigranten te bepalen van de asielzoekers die mogen blijven. *Staat 3* geeft hier inzicht in en laat de verhouding zien tussen aantallen volgmigranten en aantallen asielzoekers die mogen blijven. De bron voor de berekende aantallen volgmigranten is het Centraal Register Vreemdelingen (CRV) van het ministerie van Justitie.

Uit onderzoek is gebleken dat het merendeel van de volgmigranten zich na één jaar bij de asielzoeker die mag blijven voegt (Nicolaas en Sprangers, 2001). Daarom is voor de berekening van de fractie volgmigranten ten opzichte van asielzoekers die mogen blijven in *staat 3* een time lag aangehouden van één jaar. De verhouding tussen het aantal volgmigranten en het aantal asielzoekers dat mag blijven fluctueert vrij sterk en ligt voor de periode 1991–1998 op 0,4. De vrij hoge fractie voor 1997 van 0,7 wordt veroorzaakt door, in verhouding met voorgaande jaren, een laag aantal asielzoekers dat mag blijven in 1996. Gezien de stijgende aantallen asielzoekers die mogen blijven ná 1996 is te verwachten dat de fractie volgmigranten op korte termijn tijdelijk iets verder zal gaan dalen. Op langere termijn wordt, evenals bij de vorige prognose, rekening gehouden met een lichte stijging van dit verhoudingscijfer tot een niveau van 0,5, in verband met het feit dat veel asielmigranten nog maar kort in Nederland verblijven en de gezinshereniging naar verwachting nog in betekenis zal toenemen.

Staat 3
Relatie tussen volgmigranten en asielzoekers die mogen blijven

	Asielaanvragen	Asielzoekers die mogen blijven ¹⁾	Volgmigranten (gezinsherenigers en gezinsvormers) volgens Centraal Register Vreemdelingen	Fractie volgmigranten ten opzichte van asielzoekers die mogen blijven (met een time lag van één jaar)
1990	21 208	8 483	5 906	
1991	21 615	8 646	7 401	0,87
1992	20 346	8 138	4 937	0,57
1993	35 399	14 160	3 383	0,42
1994	52 576	21 030	2 346	0,17
1995	29 258	11 703	3 212	0,15
1996	22 857	9 143	4 714	0,40
1997	34 443	13 777	6 149	0,67
1998	45 217	18 087	6 640	0,48
1999	39 299 ²⁾	15 720		
Totaal	322 218	128 887	44 688	0,41

¹⁾ Op basis van de veronderstelling dat de fractie asielzoekers die mogen blijven 0,4 bedraagt.

²⁾ Exclusief ruim 4 duizend evacués uit Kosovo die zijn uitgenodigd door de Nederlandse regering.

Op grond van het bovenstaande is in de nieuwe prognose de fractie volgmigranten ten opzichte van het aantal asielzoekers dat mag blijven gehandhaafd op 0,5.

5. Conclusies

- Ondanks een strenger beleid, zowel in het kader van beslissingen als in het kader van de terugkeer van afgewezen asielzoekers, blijft het aantal asielaanvragen hoog en komt voor 2000 ruim 4 duizend boven het niveau van 1999;
- het percentage asielzoekers dat mag blijven daalt al enige jaren. Er worden steeds minder A-statussen afgegeven en steeds meer VVTV's die bovendien sinds 1999 kunnen worden ingetrokken of niet worden verlengd;
- de verhouding tussen aantallen volgmigranten en aantallen asielzoekers die mogen blijven bedraagt in de jaren negentig ongeveer 0,4.

Voor de migratiecomponent in de nieuwe bevolkingsprognose heeft dat geleid tot de volgende veronderstellingen:

- het jaarlijkse aantal asielzoekers is gehandhaafd op 40 duizend;
- de fractie asielzoekers die mogen blijven is verlaagd van 0,5 naar 0,4;
- de fractie volgmigranten ten opzichte van het aantal asielzoekers die mogen blijven is gehandhaafd op 0,5.

De verschillen tussen de oude en de nieuwe prognose zijn weer gegeven in *staat 4*.

Staat 4
Veronderstellingen over asiel- en volgmigranten volgens de oude en de nieuwe bevolkingsprognose

	Oude prognose	Nieuwe prognose
Aantal asielzoekers	40 000	40 000
Fractie asielzoekers die mogen blijven (= asielmigranten)	0,5	0,4
Fractie volgmigranten t.o.v. asielzoekers die mogen blijven	0,5	0,5
Asielmigranten	20 000	16 000
Volgmigranten van asielmigranten	10 000	8 000
Totaal	30 000	24 000

Literatuur

Beer, J. de, 1999, Veronderstellingen over het toekomstige aantal asielzoekers. Maandstatistiek van de bevolking, februari, blz. 8–14.

Doornbos, N., en K. Groenendijk, 2001, Uitkomsten van asielprocedures: een cohortonderzoek. Nederlands Juristen Blad, 9 februari 2001.

Ministerie van Justitie, 2000, Terugkeerbeleid, Factsheet (Immigratie- en Naturalisatiedienst, Den Haag).

Nicolaas, H., en A.H. Sprangers, 2001, Gezinshereniging van asielmigranten nog gering. Maandstatistiek van de bevolking, januari, blz. 8–14.

Jaarcijfers

Uitkomsten allochtonenprognose 2000–2050

Technische toelichting

Om de twee jaar publiceert het CBS de allochtonenprognose. De nieuwe allochtonenprognose betreft de periode 2000–2050. In een artikel in deze aflevering van de Maandstatistiek van de bevolking worden de belangrijkste uitkomsten van de nieuwe allochtonenprognose toegelicht.

De allochtonenprognose onderscheidt westerse en niet-westerse allochtonen. Tot de niet-westerse allochtonen worden de volgende bevolkingsgroepen gerekend: Turken, Marokkanen, Surinamers, Antillianen en Arubanen, Afrikanen (exclusief Marokkanen), Aziaten (exclusief Indonesiërs en Japanners) en Latijns-Amerikanen (exclusief Antillianen, Arubanen en Surinamers). Tot de westerse allochtonen worden gerekend Indonesiërs (en personen uit voormalig Nederlands-Indië) en personen uit één van de overige landen. Bovendien wordt onderscheid gemaakt tussen de eerste en de tweede generatie. De eerste generatie bestaat uit personen die in het buitenland zijn geboren met minstens één in het buitenland geboren ouder. De tweede generatie bestaat uit personen die in

Nederland zijn geboren en één of twee in het buitenland geboren ouders hebben.

Op basis van veronderstellingen ten aanzien van migratie, sterfte, vruchtbaarheid en het aandeel kinderen dat uit gemengde relaties wordt geboren, is de toekomstige ontwikkeling van de allochtone bevolking voorspeld.

De prognose beschrijft de verwachte toekomstige ontwikkeling, uitgaande van de op dit moment beschikbare informatie. In tabel 1 zijn voor elke afzonderlijke allochtone bevolkingsgroep onder- en bovengrenzen vermeld van prognose-intervallen waarvan wordt aangenomen dat de kans dat de toekomstige bevolkingsomvang hiertussen zal liggen twee op drie is. De som van de onder- en bovengrenzen van de prognose-intervallen over alle onderscheiden allochtone bevolkingsgroepen komt niet overeen met respectievelijk de onder- en bovengrens van de totale bevolking. Deze opmerking gaat ook op voor sommatie over de eerste en tweede generatie. Opgemerkt dient te worden dat de prognose-intervallen ook een prognose zijn aangezien deze gebaseerd zijn op veronderstellingen waarvan de geldigheid onzeker is.

Tabel 1
Allochtonen op 1 januari, prognose en 67%-prognose-interval¹⁾, Allochtonenprognose 2000–2050

		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2010	2015	2020	2030	2040	2050
		<i>x 1 000</i>											
Totaal 1e en 2e generatie													
Totaal niet-westers	P	1 409	1 476	1 541	1 605	1 669	1 732	2 034	2 319	2 591	3 090	3 527	3 894
	O		1 471	1 528	1 583	1 636	1 687	1 910	2 099	2 265	2 513	2 694	2 804
	B		1 479	1 551	1 625	1 698	1 772	2 142	2 525	2 907	3 650	4 358	4 985
- Afrika ²⁾	P	151	163	174	186	197	208	263	317	367	456	532	596
	O		162	171	179	187	194	227	253	271	295	305	302
	B		164	178	191	205	220	296	376	457	613	760	889
- Azië ³⁾	P	226	244	262	281	301	321	425	537	653	887	1 109	1 311
	O		241	256	270	283	296	359	417	474	576	645	701
	B		246	268	292	316	342	484	646	824	1 192	1 556	1 922
- Latijns- Amerika ⁴⁾	P	51	54	57	61	64	67	86	105	124	164	202	238
	O		53	56	59	61	64	75	87	98	117	134	148
	B		54	58	62	66	71	94	121	150	208	270	330
- Marokko	P	262	272	282	292	302	312	359	400	434	490	535	570
	O		272	280	289	297	304	336	358	371	379	373	356
	B		273	284	296	307	319	379	438	494	596	696	778
- Ned. Antillen en Aruba	P	107	116	125	134	142	149	176	198	218	254	284	309
	O		116	124	132	138	145	164	177	187	203	212	216
	B		117	126	136	145	153	187	217	247	303	359	406
- Suriname	P	303	308	313	317	322	326	344	357	367	376	376	365
	O		307	311	315	318	321	330	333	330	312	282	244
	B		308	314	320	325	331	357	381	402	440	471	493
- Turkije	P	309	318	326	334	341	349	381	407	428	463	489	505
	O		318	324	330	336	341	359	369	371	361	340	307
	B		319	328	337	346	355	400	442	483	561	637	701
Totaal westers	P	1 367	1 388	1 410	1 432	1 454	1 477	1 586	1 682	1 760	1 871	1 948	2 011
	O		1 385	1 403	1 420	1 436	1 453	1 524	1 575	1 604	1 618	1 603	1 581
	B		1 390	1 416	1 442	1 470	1 497	1 639	1 780	1 905	2 109	2 291	2 442
- Indonesië ⁵⁾	P	405	404	402	401	399	397	388	377	363	325	272	209
	O		403	401	399	397	395	382	366	346	297	232	160
	B		404	403	401	400	399	392	385	375	348	306	254
- Overig westers ⁶⁾	P	961	984	1 007	1 031	1 055	1 079	1 198	1 305	1 396	1 546	1 676	1 802
	O		980	998	1 014	1 030	1 045	1 111	1 162	1 188	1 208	1 215	1 225
	B		987	1 016	1 046	1 077	1 109	1 274	1 441	1 601	1 872	2 140	2 405
1e generatie													
Totaal niet-westers	P	886	922	956	989	1 021	1 052	1 190	1 310	1 420	1 600	1 729	1 804
	O		918	945	969	991	1 012	1 085	1 138	1 175	1 212	1 208	1 164
	B		926	967	1 007	1 047	1 088	1 281	1 470	1 648	1 975	2 260	2 454
- Afrika ²⁾	P	102	109	115	122	127	133	159	181	200	233	260	278
	O		108	112	115	118	121	128	131	131	127	118	106
	B		110	118	127	135	144	186	227	265	336	406	453
- Azië ³⁾	P	169	182	195	208	222	235	301	366	427	538	627	696
	O		179	189	197	205	213	243	268	290	317	325	322
	B		184	201	218	236	255	353	455	556	749	927	1 067
- Latijns- Amerika ⁴⁾	P	33	35	37	39	41	42	52	60	69	83	94	102
	O		34	36	37	38	39	43	47	49	53	56	56
	B		35	38	40	43	45	59	73	87	111	134	153
- Marokko	P	153	156	159	162	165	168	182	195	206	222	233	237
	O		155	157	159	160	161	164	164	161	150	132	111
	B		117	124	131	139	146	182	215	246	306	365	423
- Ned. Antillen en Aruba	P	69	76	83	89	95	99	112	117	123	132	137	139
	O		76	82	87	92	95	101	100	99	96	92	86
	B		77	84	91	97	103	121	134	145	167	186	198
- Suriname	P	183	184	185	185	186	187	189	190	190	183	169	150
	O		184	184	183	183	182	177	169	160	136	105	72
	B		185	186	188	189	191	200	210	218	230	236	232
- Turkije	P	178	181	182	184	186	187	195	201	205	210	209	201
	O		180	181	181	181	181	178	172	164	144	119	90
	B		181	184	187	190	193	210	229	246	276	299	316
Totaal westers	P	545	559	574	589	603	617	681	729	761	800	820	833
	O		557	567	577	587	595	626	644	649	636	618	605
	B		561	580	598	617	636	726	807	864	955	1 028	1 074
- Indonesië ⁵⁾	P	141	139	137	134	132	130	119	107	94	70	49	36
	O		138	136	133	130	128	113	98	82	53	28	12
	B		139	137	135	133	131	122	112	103	84	68	59
- Overig westers ⁶⁾	P	404	421	437	454	471	487	562	622	667	730	771	797
	O		417	428	438	447	455	486	504	510	505	491	476
	B		424	446	468	491	515	628	733	815	953	1 068	1 142

Tabel 1
Allochtonen op 1 januari, prognose en 67%-prognose-interval¹⁾, Allochtonenprognose 2000–2050 (slot)

		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2010	2015	2020	2030	2040	2050
		<i>x 1 000</i>											
2e generatie													
Totaal niet-westers	P	523	553	584	616	648	680	844	1 009	1 172	1 490	1 798	2 090
	O		552	581	611	640	669	812	945	1 065	1 265	1 439	1 581
	B		554	587	620	654	689	872	1 064	1 264	1 683	2 128	2 569
- Afrika ²⁾	P	50	54	59	64	69	75	104	136	167	223	272	318
	O		54	59	63	68	73	97	119	138	164	180	191
	B		54	59	65	71	76	111	150	192	277	359	443
- Azië ³⁾	P	57	62	67	73	79	85	124	171	226	350	481	614
	O		62	67	72	77	83	113	146	181	246	304	354
	B		62	68	74	80	88	133	193	265	441	648	862
- Latijns- Amerika ⁴⁾	P	18	19	20	22	23	25	34	44	56	81	108	136
	O		19	20	22	23	24	32	39	47	62	76	89
	B		19	21	22	24	26	36	49	64	98	139	181
- Marokko	P	110	117	124	130	137	144	176	205	229	268	303	333
	O		116	123	130	136	142	170	193	208	226	236	240
	B		117	124	131	139	146	182	215	246	306	365	423
- Ned. Antillen en Aruba	P	38	40	42	45	47	50	65	80	95	123	148	170
	O		40	42	44	47	49	62	75	86	104	117	128
	B		40	42	45	48	51	67	85	104	140	177	211
- Suriname	P	119	124	128	132	136	140	155	167	177	193	206	215
	O		123	128	131	135	138	152	161	168	174	175	170
	B		123	128	131	135	138	152	161	168	174	175	170
- Turkije	P	131	138	144	150	156	161	186	206	223	253	280	304
	O		137	143	149	154	159	180	195	204	215	219	217
	B		138	144	151	157	163	191	215	239	289	340	391
Totaal westers	P	822	828	836	843	851	860	905	953	998	1 072	1 128	1 178
	O		828	834	841	847	854	888	919	940	959	953	939
	B		829	837	846	855	865	922	985	1 050	1 170	1 284	1 395
- Indonesië ⁵⁾	P	264	265	266	266	267	267	270	271	269	256	223	173
	O		265	266	266	266	266	267	268	267	263	243	203
	B		265	266	266	267	267	271	273	273	264	238	194
- Overig westers ⁶⁾	P	557	563	570	577	585	592	636	683	729	816	905	1 005
	O		563	569	575	581	587	617	644	661	684	699	726
	B		564	571	580	588	598	653	717	790	935	1 099	1 282

¹⁾ P = prognose, O = ondergrens van 67%-prognose-interval, B = bovengrens.

²⁾ Exclusief Marokko.

³⁾ Exclusief Japan, Indonesië en voormalig Nederlands-Indië.

⁴⁾ Exclusief Suriname, Nederlandse Antillen en Aruba.

⁵⁾ Inclusief voormalig Nederlands-Indië.

⁶⁾ Europa, Noord-Amerika, Oceanië en Japan.

Tabel 2
Allochtonen naar leeftijd en geslacht op 1 januari, Allochtonenprognose 2000–2050

	Afrika ²⁾		Azië ³⁾		Latijns-Amerika ⁴⁾		Marokko		Ned. Antillen + Aruba		Suriname	
	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V
<i>x 1 000</i>												
2000												
Totaal (1e + 2e generatie)												
0– 4	11,1	10,8	12,0	11,6	3,3	3,1	16,5	15,9	5,2	5,0	12,0	11,5
5– 9	8,4	8,1	11,4	10,8	2,8	2,8	15,7	14,9	5,6	5,4	13,1	12,6
10–14	6,7	6,3	10,9	9,8	2,5	2,3	14,1	13,6	5,2	5,0	14,2	13,9
15–19	8,2	6,0	11,6	9,5	2,0	2,0	13,5	13,2	5,2	5,2	13,5	13,4
20–24	6,1	5,4	8,7	8,2	1,8	2,2	12,8	14,1	5,8	5,8	11,8	12,3
25–29	7,5	6,8	11,6	10,5	1,9	3,1	13,8	13,0	5,9	5,6	13,4	15,0
30–34	11,1	7,1	14,0	10,9	1,8	3,4	13,6	9,9	4,8	4,7	13,9	15,8
35–39	10,3	6,0	13,2	10,5	1,5	3,0	11,3	7,3	4,5	4,4	13,4	16,1
40–44	7,2	4,1	10,0	8,5	1,1	2,7	6,3	5,8	3,6	3,8	12,0	14,0
45–49	4,0	2,3	7,3	6,0	0,9	1,9	4,5	5,0	2,8	3,0	9,7	10,3
50–54	2,2	1,1	4,3	3,4	0,5	1,2	5,0	3,0	2,0	2,4	6,6	7,0
55–59	1,1	0,7	2,3	1,8	0,3	0,7	6,0	2,9	1,3	1,5	4,4	4,7
60–64	0,7	0,5	1,7	1,3	0,2	0,4	4,5	2,2	0,6	0,9	3,0	3,6
65–69	0,3	0,3	1,0	0,9	0,1	0,3	1,8	0,8	0,4	0,7	1,9	2,6
70–74	0,2	0,2	0,5	0,7	0,1	0,2	0,5	0,2	0,2	0,4	1,1	2,0
75–79	0,1	0,1	0,3	0,4	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2	0,7	1,3
80–84	0,0	0,1	0,1	0,2	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3	0,7
85–89	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,3
90–94	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
95+	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	85,3	66,0	121,1	105,0	21,0	29,6	140,2	122,1	53,1	54,1	145,4	157,2
1e generatie												
0– 4	0,6	0,6	1,7	1,9	0,5	0,4	0,4	0,4	0,9	0,8	0,2	0,2
5– 9	2,0	1,9	5,1	4,8	0,6	0,6	1,1	0,9	1,4	1,4	0,9	0,9
10–14	3,3	2,9	6,4	5,7	1,0	0,9	2,9	2,7	2,1	2,1	2,3	2,4
15–19	5,9	3,8	7,9	6,1	1,1	1,1	5,3	5,1	2,8	2,7	3,2	3,2
20–24	5,0	4,2	6,7	6,2	1,2	1,7	8,5	10,1	4,0	4,1	5,7	6,3
25–29	6,9	6,3	10,7	9,6	1,6	2,8	12,7	11,9	4,4	4,1	10,2	11,7
30–34	10,8	6,9	13,6	10,5	1,6	3,2	13,4	9,7	3,8	3,7	11,9	13,7
35–39	10,1	5,9	12,8	10,2	1,4	2,9	11,3	7,3	4,0	4,0	12,3	15,1
40–44	7,1	4,0	9,8	8,3	1,0	2,6	6,3	5,8	3,4	3,7	11,5	13,4
45–49	4,0	2,2	7,1	5,8	0,8	1,8	4,5	5,0	2,7	2,9	9,4	9,9
50–54	2,1	1,1	4,1	3,2	0,5	1,1	5,0	3,0	1,9	2,3	6,4	6,7
55–59	1,0	0,7	2,2	1,7	0,3	0,6	6,0	2,9	1,2	1,5	4,2	4,5
60–64	0,7	0,4	1,6	1,2	0,2	0,4	4,5	2,2	0,6	0,9	2,9	3,5
65–69	0,3	0,3	1,0	0,9	0,1	0,2	1,8	0,8	0,3	0,6	1,8	2,5
70–74	0,1	0,1	0,5	0,6	0,1	0,2	0,5	0,2	0,1	0,3	1,1	1,9
75–79	0,1	0,1	0,3	0,4	0,0	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2	0,7	1,3
80–84	0,0	0,0	0,1	0,2	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3	0,7
85–89	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3
90–94	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
95+	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	60,2	41,4	91,7	77,4	11,9	20,9	84,4	68,1	33,8	35,5	85,0	98,2
2e generatie												
0– 4	10,5	10,2	10,3	9,7	2,8	2,6	16,0	15,5	4,3	4,2	11,8	11,3
5– 9	6,4	6,1	6,3	6,0	2,2	2,1	14,7	14,0	4,2	4,0	12,2	11,8
10–14	3,4	3,5	4,5	4,2	1,5	1,4	11,2	10,9	3,1	3,0	11,9	11,6
15–19	2,3	2,2	3,7	3,4	1,0	0,9	8,3	8,1	2,5	2,4	10,3	10,2
20–24	1,1	1,1	2,0	2,0	0,6	0,6	4,2	4,0	1,8	1,7	6,1	6,0
25–29	0,5	0,6	0,9	0,9	0,3	0,3	1,2	1,1	1,5	1,5	3,2	3,2
30–34	0,2	0,2	0,5	0,5	0,2	0,2	0,2	0,2	1,1	1,0	2,0	2,1
35–39	0,1	0,1	0,3	0,3	0,1	0,1	0,0	0,0	0,4	0,4	1,1	1,0
40–44	0,1	0,1	0,3	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,2	0,2	0,6	0,6
45–49	0,0	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,3	0,3
50–54	0,1	0,0	0,2	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3	0,2
55–59	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2
60–64	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1
65–69	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
70–74	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
75–79	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
80–84	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
85–89	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
90–94	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
95+	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	25,1	24,5	29,4	27,6	9,1	8,7	55,7	53,9	19,3	18,6	60,3	58,9

Turkije		Totaal niet-westers		Indonesië ⁵⁾		Overig westers ⁶⁾		Totaal westers		
M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	
Totaal (1e + 2e generatie)										
18,1	17,1	78,1	74,9	3,5	3,3	27,8	25,9	31,2	29,3	0- 4
18,3	17,2	75,4	71,8	5,9	5,8	26,5	25,3	32,3	31,1	5- 9
15,5	14,4	69,1	65,4	8,9	8,5	24,1	23,1	33,0	31,6	10-14
13,9	13,6	68,0	62,9	11,9	11,0	22,6	22,1	34,5	33,1	15-19
13,4	15,5	60,4	63,4	13,2	12,9	25,3	28,1	38,5	41,0	20-24
17,9	18,4	72,0	72,4	16,4	16,2	34,2	38,0	50,6	54,2	25-29
18,0	14,5	77,3	66,3	20,5	20,5	39,5	41,7	60,0	62,3	30-34
15,3	11,6	69,5	58,9	22,4	22,9	35,1	37,6	57,5	60,5	35-39
8,4	6,2	48,7	45,1	21,7	22,3	31,3	35,0	53,0	57,3	40-44
4,8	5,4	34,0	33,8	21,3	21,0	34,4	37,0	55,7	57,9	45-49
4,9	5,1	25,6	23,2	15,6	15,2	42,9	41,6	58,5	56,8	50-54
5,8	4,2	21,2	16,5	8,8	8,6	36,8	34,8	45,6	43,5	55-59
4,5	2,5	15,1	11,5	8,4	8,6	31,3	31,5	39,7	40,1	60-64
1,8	1,3	7,4	6,8	6,7	8,1	21,4	24,9	28,1	33,0	65-69
0,4	0,6	3,0	4,2	5,6	7,9	13,1	20,0	18,7	27,8	70-74
0,1	0,2	1,4	2,5	4,3	6,6	7,6	16,4	11,9	23,0	75-79
0,0	0,1	0,5	1,3	2,1	4,2	3,2	8,3	5,3	12,5	80-84
0,0	0,1	0,3	0,6	0,9	2,3	1,6	7,0	2,5	9,4	85-89
0,0	0,0	0,1	0,2	0,2	1,0	0,5	3,0	0,7	4,0	90-94
0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,2	0,1	0,6	0,1	0,9	95+
161,1	147,8	727,0	681,8	198,1	207,1	459,3	502,0	657,4	709,1	Totaal
1e generatie										
0,4	0,5	4,8	4,9	0,1	0,1	3,7	3,6	3,8	3,7	0- 4
1,1	0,9	12,2	11,5	0,1	0,2	6,9	6,5	7,1	6,7	5- 9
2,7	2,5	20,7	19,0	0,2	0,2	8,0	7,6	8,2	7,8	10-14
3,4	3,7	29,6	25,8	0,4	0,4	7,8	7,9	8,2	8,3	15-19
6,9	9,7	38,1	42,2	0,6	0,8	11,2	14,6	11,8	15,5	20-24
15,3	16,1	61,8	62,5	0,8	1,4	18,1	22,6	18,9	23,9	25-29
17,5	14,0	72,6	61,6	1,0	1,8	22,1	24,8	23,1	26,5	30-34
15,3	11,6	67,3	56,9	2,3	3,2	19,8	22,9	22,1	26,0	35-39
8,4	6,2	47,5	43,9	5,3	6,2	16,2	20,3	21,5	26,5	40-44
4,8	5,3	33,3	33,0	9,7	10,0	15,2	18,6	24,8	28,6	45-49
4,9	5,1	24,9	22,5	10,6	10,5	16,6	16,7	27,3	27,2	50-54
5,8	4,2	20,8	16,1	7,0	6,9	13,8	12,4	20,8	19,3	55-59
4,4	2,5	14,8	11,2	7,4	7,6	9,5	9,4	17,0	17,0	60-64
1,8	1,3	7,2	6,6	6,0	7,4	4,9	6,8	11,0	14,3	65-69
0,4	0,6	2,7	4,0	5,1	7,3	3,3	7,5	8,4	14,8	70-74
0,1	0,2	1,3	2,3	3,9	6,1	2,3	8,2	6,2	14,3	75-79
0,0	0,1	0,5	1,2	1,9	3,9	1,0	4,1	2,9	8,1	80-84
0,0	0,1	0,2	0,6	0,8	2,2	0,8	5,2	1,6	7,4	85-89
0,0	0,0	0,1	0,2	0,2	0,9	0,2	2,4	0,5	3,3	90-94
0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,2	0,0	0,5	0,1	0,7	95+
93,2	84,5	460,2	426,1	63,4	77,3	181,7	222,5	245,1	299,8	Totaal
2e generatie										
17,6	16,6	73,4	70,1	3,4	3,3	24,0	22,3	27,4	25,6	0- 4
17,2	16,3	63,2	60,3	5,7	5,6	19,5	18,8	25,3	24,4	5- 9
12,7	11,9	48,4	46,4	8,7	8,3	16,2	15,6	24,9	23,9	10-14
10,5	9,8	38,5	37,1	11,5	10,7	14,8	14,2	26,3	24,8	15-19
6,5	5,9	22,3	21,3	12,6	12,0	14,1	13,4	26,7	25,5	20-24
2,6	2,3	10,2	9,9	15,6	14,8	16,1	15,4	31,7	30,2	25-29
0,5	0,4	4,7	4,7	19,4	18,8	17,4	17,0	36,9	35,7	30-34
0,0	0,0	2,2	2,0	20,1	19,7	15,4	14,7	35,4	34,4	35-39
0,0	0,0	1,2	1,1	16,4	16,1	15,1	14,7	31,5	30,8	40-44
0,0	0,0	0,8	0,8	11,6	11,0	19,3	18,3	30,9	29,3	45-49
0,0	0,0	0,7	0,6	5,0	4,7	26,3	24,9	31,2	29,5	50-54
0,0	0,0	0,4	0,4	1,8	1,7	23,0	22,4	24,8	24,2	55-59
0,0	0,0	0,3	0,3	1,0	1,0	21,8	22,1	22,8	23,1	60-64
0,0	0,0	0,3	0,3	0,7	0,7	16,4	18,1	17,1	18,7	65-69
0,0	0,0	0,2	0,2	0,5	0,5	9,8	12,5	10,2	13,0	70-74
0,0	0,0	0,1	0,2	0,4	0,5	5,4	8,3	5,8	8,7	75-79
0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,3	2,2	4,1	2,4	4,4	80-84
0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,8	1,8	0,9	2,0	85-89
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,6	0,2	0,7	90-94
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	95+
67,8	63,3	266,8	255,7	134,7	129,8	277,6	279,5	412,3	409,3	Totaal

Tabel 2
Allochtonen naar leeftijd en geslacht op 1 januari, Allochtonenprognose 2000–2050 (vervolg)

	Afrika ²⁾		Azië ³⁾		Latijns-Amerika ⁴⁾		Marokko		Ned. Antillen + Aruba		Suriname	
	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V
<i>x 1 000</i>												
2005												
Totaal (1e + 2e generatie)												
0– 4	13,6	13,0	16,4	15,9	4,3	4,0	18,0	17,2	7,3	7,0	10,8	10,3
5– 9	12,1	11,8	15,8	15,6	4,1	3,8	17,0	16,6	7,0	6,9	12,5	11,9
10–14	9,4	9,1	14,8	14,2	3,4	3,2	16,4	15,7	6,7	6,6	13,7	13,2
15–19	9,4	8,0	14,6	13,5	2,8	2,7	14,8	14,6	6,5	6,4	14,7	14,5
20–24	10,9	8,9	16,2	14,5	2,5	3,0	14,3	16,1	8,2	8,2	13,9	14,3
25–29	9,7	8,7	14,6	14,2	2,4	3,5	14,9	16,4	8,1	8,2	12,3	13,3
30–34	10,9	9,2	16,3	15,2	2,3	4,0	16,0	14,3	7,2	7,0	13,8	15,6
35–39	12,1	8,3	16,5	13,7	2,0	3,8	14,2	10,4	5,6	5,6	14,1	16,0
40–44	10,0	6,5	14,4	11,8	1,6	3,2	11,0	7,5	4,9	4,9	13,3	15,9
45–49	6,7	4,3	10,7	8,9	1,2	2,6	6,1	5,9	4,0	4,3	11,8	13,7
50–54	4,0	2,5	7,4	6,1	0,9	1,8	4,4	5,0	3,2	3,4	9,4	10,1
55–59	2,5	1,3	4,2	3,6	0,6	1,1	4,7	3,0	2,3	2,7	6,4	6,8
60–64	1,4	0,8	2,4	2,0	0,4	0,7	5,5	2,8	1,5	1,7	4,1	4,6
65–69	0,9	0,5	1,7	1,4	0,2	0,4	3,9	2,1	0,7	1,1	2,8	3,5
70–74	0,5	0,3	1,0	1,0	0,1	0,2	1,6	0,7	0,4	0,7	1,6	2,4
75–79	0,2	0,2	0,5	0,6	0,1	0,2	0,4	0,2	0,2	0,3	0,9	1,7
80–84	0,1	0,1	0,2	0,4	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,2	0,5	1,0
85–89	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,4
90–94	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
95+	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	114,4	93,6	167,8	152,8	29,0	38,5	163,3	148,8	73,9	75,3	156,8	169,5
1e generatie												
0– 4	0,6	0,6	1,8	2,0	0,6	0,5	0,3	0,4	1,1	1,1	0,2	0,2
5– 9	1,6	1,7	5,5	5,9	1,3	1,1	1,0	1,1	2,7	2,8	0,8	0,7
10–14	3,0	2,9	8,5	8,2	1,2	1,1	1,8	1,7	2,6	2,6	1,5	1,4
15–19	6,0	4,6	10,0	9,4	1,4	1,3	3,6	3,7	3,5	3,5	2,8	2,9
20–24	8,6	6,7	12,6	11,1	1,6	2,1	6,1	8,0	5,7	5,8	3,7	4,2
25–29	8,6	7,5	12,6	12,3	1,8	3,0	10,7	12,5	6,3	6,4	6,2	7,3
30–34	10,3	8,7	15,4	14,4	2,0	3,7	14,8	13,2	5,7	5,5	10,6	12,4
35–39	11,9	8,1	16,0	13,2	1,8	3,6	14,0	10,2	4,5	4,6	12,1	14,0
40–44	9,8	6,3	14,1	11,5	1,5	3,1	11,0	7,5	4,5	4,5	12,2	14,9
45–49	6,7	4,2	10,4	8,7	1,1	2,5	6,1	5,9	3,8	4,1	11,2	13,2
50–54	4,0	2,4	7,1	5,9	0,8	1,7	4,4	5,0	3,1	3,3	9,1	9,7
55–59	2,4	1,3	4,1	3,4	0,5	1,1	4,7	3,0	2,3	2,6	6,1	6,6
60–64	1,3	0,8	2,3	1,9	0,3	0,6	5,5	2,8	1,5	1,7	4,0	4,4
65–69	0,9	0,5	1,6	1,4	0,2	0,4	3,9	2,1	0,7	1,0	2,6	3,3
70–74	0,4	0,3	1,0	0,9	0,1	0,2	1,6	0,7	0,4	0,7	1,5	2,3
75–79	0,2	0,1	0,5	0,6	0,0	0,2	0,4	0,2	0,1	0,3	0,8	1,6
80–84	0,1	0,1	0,2	0,4	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,4	1,0
85–89	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,4
90–94	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
95+	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	76,3	56,7	123,9	111,3	16,2	26,2	90,0	78,1	48,4	50,8	86,1	100,6
2e generatie												
0– 4	13,0	12,4	14,6	13,9	3,7	3,5	17,7	16,8	6,2	5,9	10,6	10,1
5– 9	10,5	10,2	10,3	9,7	2,8	2,6	16,0	15,5	4,3	4,2	11,8	11,3
10–14	6,4	6,1	6,3	6,0	2,2	2,1	14,6	14,0	4,2	4,0	12,2	11,8
15–19	3,4	3,5	4,5	4,2	1,5	1,4	11,2	10,9	3,1	2,9	11,9	11,6
20–24	2,3	2,2	3,6	3,4	1,0	0,9	8,2	8,1	2,5	2,4	10,3	10,2
25–29	1,1	1,1	2,0	1,9	0,6	0,6	4,2	4,0	1,8	1,7	6,1	6,0
30–34	0,5	0,6	0,9	0,9	0,3	0,3	1,2	1,1	1,5	1,5	3,2	3,2
35–39	0,2	0,2	0,5	0,5	0,2	0,2	0,2	0,2	1,0	1,0	2,0	2,1
40–44	0,1	0,1	0,3	0,3	0,1	0,1	0,0	0,0	0,4	0,4	1,1	1,0
45–49	0,1	0,1	0,3	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,2	0,2	0,6	0,5
50–54	0,0	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,3	0,3
55–59	0,1	0,0	0,2	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3	0,2
60–64	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2
65–69	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
70–74	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
75–79	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
80–84	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
85–89	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
90–94	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
95+	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	38,0	36,9	43,9	41,5	12,8	12,2	73,3	70,7	25,4	24,5	70,7	68,9

Turkije		Totaal niet-westers		Indonesië ⁵⁾		Overig westers ⁶⁾		Totaal westers		
M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	
2005										
Totaal (1e + 2e generatie)										
15,7	15,0	86,0	82,4	2,9	2,8	34,1	32,6	37,0	35,4	0- 4
18,6	17,6	87,2	84,2	3,5	3,4	33,3	31,4	36,8	34,8	5- 9
18,9	17,7	83,4	79,6	5,9	5,8	29,8	28,5	35,7	34,3	10-14
16,2	15,6	79,1	75,4	9,0	8,6	26,8	26,3	35,8	34,9	15-19
15,4	16,9	81,5	82,0	12,0	11,4	29,9	33,7	42,0	45,1	20-24
15,5	16,8	77,5	81,0	13,4	13,4	36,7	42,0	50,1	55,4	25-29
18,4	18,7	84,7	84,0	16,5	16,6	41,6	45,8	58,2	62,5	30-34
17,5	14,6	82,0	72,5	20,6	20,8	42,4	45,0	62,9	65,8	35-39
14,7	11,6	69,9	61,4	22,3	22,9	36,3	38,3	58,6	61,3	40-44
8,1	6,2	48,6	45,9	21,4	22,1	32,3	35,1	53,7	57,2	45-49
4,6	5,2	33,8	34,1	20,8	20,6	34,8	36,4	55,6	57,0	50-54
4,6	5,0	25,3	23,5	15,1	14,8	41,9	40,3	57,0	55,1	55-59
5,3	4,0	20,5	16,7	8,3	8,4	35,0	33,3	43,4	41,7	60-64
4,0	2,4	14,2	11,4	7,7	8,2	28,2	29,6	35,9	37,8	65-69
1,6	1,2	6,8	6,6	5,8	7,5	18,3	22,8	24,1	30,3	70-74
0,3	0,5	2,5	3,8	4,4	6,9	10,2	17,3	14,5	24,2	75-79
0,1	0,2	1,0	2,0	2,9	5,2	5,0	12,9	7,9	18,0	80-84
0,0	0,1	0,3	0,8	1,1	2,7	1,6	5,2	2,7	7,9	85-89
0,0	0,0	0,1	0,3	0,3	1,0	0,6	3,1	0,9	4,1	90-94
0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,3	0,1	0,9	0,2	1,1	95+
179,3	169,2	884,4	847,6	194,0	203,4	519,0	560,5	713,0	763,9	Totaal
1e generatie										
0,3	0,3	4,8	5,0	0,1	0,1	4,1	4,1	4,2	4,1	0- 4
1,0	0,9	13,9	14,2	0,2	0,2	9,3	9,0	9,5	9,2	5- 9
1,7	1,4	20,2	19,4	0,2	0,2	10,3	9,7	10,4	10,0	10-14
3,5	3,7	30,8	29,1	0,3	0,3	10,7	10,8	11,0	11,1	15-19
4,9	7,1	43,1	45,0	0,6	0,7	15,2	19,5	15,7	20,3	20-24
9,0	10,9	55,2	59,8	0,9	1,4	22,7	28,5	23,5	29,9	25-29
15,8	16,4	74,5	74,2	1,0	1,9	25,6	30,4	26,6	32,3	30-34
17,0	14,2	77,4	67,9	1,2	2,1	25,0	28,1	26,2	30,2	35-39
14,6	11,6	67,8	59,4	2,4	3,3	21,0	23,7	23,4	27,0	40-44
8,1	6,2	47,4	44,8	5,2	6,1	17,3	20,5	22,5	26,6	45-49
4,6	5,2	33,1	33,3	9,4	9,7	15,9	18,3	25,3	28,0	50-54
4,6	5,0	24,6	22,9	10,2	10,3	16,4	15,9	26,7	26,1	55-59
5,3	4,0	20,1	16,3	6,6	6,7	13,2	11,6	19,9	18,3	60-64
4,0	2,4	13,9	11,1	6,8	7,3	8,3	8,5	15,1	15,8	65-69
1,6	1,2	6,5	6,4	5,2	6,9	4,2	6,1	9,4	13,0	70-74
0,3	0,5	2,3	3,5	4,0	6,4	2,6	6,4	6,5	12,8	75-79
0,1	0,2	1,0	1,9	2,6	4,8	1,5	6,4	4,1	11,2	80-84
0,0	0,1	0,3	0,7	1,0	2,5	0,5	2,6	1,5	5,1	85-89
0,0	0,0	0,1	0,2	0,3	1,0	0,3	2,3	0,6	3,2	90-94
0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,3	0,1	0,7	0,1	0,9	95+
96,2	91,3	537,0	515,0	58,0	72,0	224,1	263,0	282,1	335,0	Totaal
2e generatie										
15,4	14,7	81,2	77,4	2,9	2,7	30,0	28,6	32,8	31,3	0- 4
17,6	16,6	73,3	70,0	3,4	3,2	24,0	22,3	27,4	25,6	5- 9
17,2	16,3	63,2	60,2	5,7	5,6	19,5	18,7	25,2	24,4	10-14
12,7	11,9	48,3	46,4	8,7	8,3	16,2	15,6	24,8	23,8	15-19
10,5	9,8	38,4	37,0	11,5	10,6	14,8	14,2	26,2	24,8	20-24
6,5	5,8	22,3	21,2	12,5	12,0	14,0	13,4	26,6	25,4	25-29
2,6	2,3	10,2	9,8	15,5	14,8	16,0	15,4	31,5	30,2	30-34
0,5	0,4	4,6	4,7	19,3	18,7	17,4	16,9	36,7	35,6	35-39
0,0	0,0	2,2	2,0	19,9	19,6	15,3	14,7	35,2	34,3	40-44
0,0	0,0	1,2	1,1	16,3	16,0	14,9	14,6	31,2	30,6	45-49
0,0	0,0	0,8	0,8	11,4	10,9	18,9	18,1	30,4	29,0	50-54
0,0	0,0	0,7	0,6	4,8	4,6	25,5	24,4	30,3	29,0	55-59
0,0	0,0	0,4	0,4	1,7	1,7	21,8	21,7	23,5	23,4	60-64
0,0	0,0	0,3	0,3	0,9	0,9	19,9	21,1	20,8	22,0	65-69
0,0	0,0	0,2	0,3	0,6	0,6	14,1	16,7	14,7	17,3	70-74
0,0	0,0	0,2	0,2	0,4	0,5	7,6	11,0	8,0	11,4	75-79
0,0	0,0	0,1	0,1	0,3	0,4	3,6	6,5	3,8	6,8	80-84
0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	1,1	2,6	1,2	2,8	85-89
0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3	0,8	0,3	0,9	90-94
0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,2	95+
83,1	78,0	347,3	332,6	136,0	131,4	294,9	297,5	430,9	428,9	Totaal

Tabel 2
Allochtonen naar leeftijd en geslacht op 1 januari, Allochtonenprognose 2000–2050 (vervolg)

	Afrika ²⁾		Azië ³⁾		Latijns-Amerika ⁴⁾		Marokko		Ned. Antillen + Aruba		Suriname	
	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V
<i>x 1 000</i>												
2010												
Totaal (1e + 2e generatie)												
0– 4	15,7	15,0	21,6	20,9	5,2	4,9	17,0	16,2	8,4	8,1	8,5	8,0
5– 9	14,5	14,0	20,4	20,2	5,1	4,7	18,5	17,8	8,4	8,2	11,3	10,7
10–14	13,0	12,8	19,4	19,3	4,6	4,2	17,7	17,3	7,6	7,5	13,2	12,5
15–19	11,7	10,6	18,5	18,1	3,8	3,6	17,3	16,7	7,5	7,3	14,3	13,8
20–24	12,0	10,6	19,3	18,8	3,4	3,7	15,8	17,5	8,2	8,1	15,1	15,4
25–29	13,7	11,7	21,8	20,6	3,1	4,3	16,7	18,5	9,2	9,2	14,5	15,3
30–34	12,6	10,7	19,5	19,2	2,8	4,4	17,2	17,6	8,4	8,5	12,9	14,0
35–39	12,3	10,1	19,0	17,9	2,5	4,4	16,6	14,7	7,2	7,1	14,0	15,9
40–44	11,8	8,5	17,7	14,9	2,0	4,0	13,8	10,5	5,6	5,6	14,0	15,9
45–49	9,2	6,4	14,8	12,0	1,6	3,1	10,6	7,5	4,9	5,0	13,0	15,6
50–54	6,4	4,3	10,5	8,9	1,2	2,5	5,9	5,8	4,1	4,3	11,4	13,4
55–59	4,1	2,6	7,1	6,2	0,9	1,7	4,1	4,9	3,2	3,5	9,0	9,8
60–64	2,6	1,4	4,1	3,7	0,6	1,1	4,3	2,9	2,3	2,7	6,0	6,6
65–69	1,5	0,9	2,3	2,1	0,4	0,6	4,9	2,7	1,4	1,7	3,7	4,4
70–74	1,0	0,5	1,6	1,4	0,2	0,4	3,4	2,0	0,7	1,0	2,4	3,2
75–79	0,5	0,3	0,9	0,9	0,1	0,2	1,2	0,7	0,3	0,6	1,2	2,1
80–84	0,2	0,2	0,4	0,5	0,0	0,2	0,3	0,1	0,1	0,3	0,6	1,3
85–89	0,1	0,1	0,1	0,2	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	0,2	0,7
90–94	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2
95+	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	142,7	120,5	219,1	206,1	37,5	48,0	185,2	173,5	87,6	88,8	165,4	178,8
1e generatie												
0– 4	0,5	0,5	1,9	2,1	0,6	0,5	0,3	0,3	0,7	0,7	0,2	0,2
5– 9	1,5	1,6	5,8	6,3	1,4	1,2	0,9	1,0	2,2	2,3	0,7	0,6
10–14	2,6	2,6	9,1	9,6	1,8	1,5	1,7	1,9	3,3	3,3	1,4	1,2
15–19	5,3	4,5	12,2	12,1	1,6	1,5	2,6	2,7	3,3	3,3	2,1	2,0
20–24	8,5	7,1	14,8	14,7	1,9	2,3	4,6	6,5	5,1	5,2	3,3	3,8
25–29	11,4	9,5	18,2	17,2	2,2	3,4	8,5	10,4	6,7	6,8	4,3	5,2
30–34	11,5	9,6	17,6	17,3	2,2	3,9	13,0	13,7	6,6	6,8	6,8	8,0
35–39	11,7	9,6	18,1	17,0	2,2	4,1	15,4	13,6	5,7	5,6	10,8	12,7
40–44	11,5	8,3	17,3	14,5	1,8	3,8	13,6	10,3	4,6	4,6	12,0	13,8
45–49	9,0	6,3	14,5	11,8	1,5	3,0	10,6	7,5	4,5	4,6	11,9	14,6
50–54	6,3	4,2	10,2	8,7	1,1	2,4	5,9	5,8	3,9	4,2	10,9	12,8
55–59	4,0	2,5	6,9	6,0	0,8	1,6	4,1	4,9	3,1	3,4	8,7	9,5
60–64	2,5	1,3	4,0	3,5	0,5	1,0	4,3	2,9	2,3	2,6	5,8	6,4
65–69	1,4	0,8	2,3	2,0	0,3	0,6	4,9	2,7	1,4	1,7	3,6	4,2
70–74	0,9	0,5	1,5	1,4	0,2	0,3	3,4	2,0	0,7	1,0	2,2	3,1
75–79	0,4	0,2	0,9	0,9	0,1	0,2	1,2	0,7	0,3	0,6	1,2	2,0
80–84	0,2	0,1	0,4	0,5	0,0	0,1	0,3	0,1	0,1	0,3	0,5	1,3
85–89	0,0	0,0	0,1	0,2	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	0,2	0,6
90–94	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2
95+	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	89,6	69,2	155,6	145,9	20,2	31,4	95,3	87,0	54,5	57,0	86,7	102,2
2e generatie												
0– 4	15,2	14,5	19,7	18,8	4,6	4,4	16,7	15,9	7,7	7,4	8,3	7,9
5– 9	13,0	12,4	14,6	13,9	3,7	3,5	17,6	16,8	6,2	5,9	10,6	10,1
10–14	10,4	10,2	10,3	9,7	2,8	2,6	16,0	15,5	4,3	4,2	11,8	11,3
15–19	6,4	6,1	6,3	6,0	2,2	2,1	14,6	14,0	4,2	4,0	12,2	11,8
20–24	3,4	3,5	4,5	4,2	1,5	1,4	11,2	10,9	3,1	2,9	11,9	11,6
25–29	2,3	2,2	3,6	3,4	1,0	0,9	8,2	8,1	2,5	2,4	10,2	10,1
30–34	1,1	1,1	2,0	1,9	0,6	0,6	4,2	4,0	1,8	1,7	6,1	6,0
35–39	0,5	0,5	0,9	0,9	0,3	0,3	1,1	1,1	1,5	1,5	3,2	3,2
40–44	0,2	0,2	0,5	0,5	0,2	0,2	0,2	0,2	1,0	1,0	2,0	2,1
45–49	0,1	0,1	0,3	0,3	0,1	0,1	0,0	0,0	0,4	0,4	1,1	1,0
50–54	0,1	0,1	0,3	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,2	0,2	0,5	0,5
55–59	0,0	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,3	0,3
60–64	0,1	0,0	0,2	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2
65–69	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2
70–74	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
75–79	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
80–84	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
85–89	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
90–94	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
95+	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	53,1	51,3	63,5	60,2	17,3	16,6	89,9	86,5	33,1	31,8	78,7	76,6

Turkije		Totaal niet-westers		Indonesië ⁹⁾		Overig westers ⁹⁾		Totaal westers		
M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	
2010										
Totaal (1e + 2e generatie)										
13,0	12,4	89,3	85,5	3,1	2,9	40,4	38,7	43,5	41,6	0- 4
16,3	15,5	94,5	91,1	3,0	2,8	39,9	38,3	42,9	41,1	5- 9
19,2	18,0	94,7	91,5	3,6	3,5	36,3	34,1	39,9	37,6	10-14
19,7	19,0	92,7	89,1	6,0	5,9	32,3	31,5	38,2	37,4	15-19
17,6	18,7	91,4	92,9	9,1	8,9	33,9	37,9	43,0	46,7	20-24
17,5	18,1	96,5	97,7	12,2	11,8	40,9	47,1	53,1	58,9	25-29
16,3	17,2	89,8	91,7	13,6	13,8	43,5	49,0	57,0	62,7	30-34
18,0	18,6	89,5	88,7	16,6	16,8	44,2	48,4	60,9	65,2	35-39
16,8	14,4	81,8	73,8	20,6	20,8	42,7	45,1	63,3	65,9	40-44
13,9	11,3	68,1	60,9	22,2	22,8	36,5	38,0	58,7	60,8	45-49
7,6	6,0	47,0	45,1	21,1	21,8	32,5	34,4	53,7	56,2	50-54
4,3	5,0	32,7	33,6	20,2	20,1	34,4	35,2	54,6	55,3	55-59
4,3	4,8	24,2	23,1	14,3	14,4	39,9	38,4	54,3	52,8	60-64
4,7	3,8	19,0	16,1	7,6	8,0	31,4	31,3	39,0	39,3	65-69
3,4	2,2	12,5	10,8	6,7	7,6	24,3	27,2	31,0	34,8	70-74
1,2	1,1	5,5	5,9	4,6	6,6	14,5	20,0	19,1	26,6	75-79
0,2	0,4	1,8	3,0	3,0	5,5	6,9	13,7	9,9	19,1	80-84
0,0	0,1	0,6	1,3	1,5	3,3	2,7	8,3	4,3	11,6	85-89
0,0	0,0	0,1	0,4	0,4	1,2	0,6	2,4	1,0	3,6	90-94
0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,3	0,1	0,9	0,2	1,3	95+
194,1	186,5	1 031,6	1 002,1	189,6	198,9	577,9	619,7	767,6	818,5	Totaal
1e generatie										
0,3	0,3	4,4	4,6	0,0	0,0	4,2	4,2	4,3	4,3	0- 4
0,8	0,8	13,4	13,8	0,1	0,1	10,0	9,7	10,1	9,8	5- 9
1,6	1,4	21,4	21,5	0,2	0,2	12,3	11,8	12,5	12,0	10-14
2,5	2,7	29,6	28,9	0,3	0,3	12,8	12,7	13,0	13,0	15-19
4,9	6,9	43,2	46,5	0,5	0,6	17,8	22,3	18,2	22,9	20-24
7,0	8,3	58,2	60,7	0,8	1,2	26,1	33,0	26,9	34,2	25-29
9,8	11,3	67,6	70,5	1,1	1,8	29,5	35,6	30,5	37,3	30-34
15,4	16,3	79,3	78,9	1,2	2,1	28,3	33,1	29,5	35,1	35-39
16,3	14,0	77,1	69,2	1,4	2,2	25,5	28,2	26,8	30,5	40-44
13,9	11,2	65,9	59,0	2,5	3,4	21,4	23,5	23,9	26,8	45-49
7,6	6,0	45,9	44,0	5,1	6,0	17,8	19,9	23,0	26,0	50-54
4,3	5,0	32,0	32,8	9,1	9,5	16,0	17,4	25,0	26,9	55-59
4,2	4,8	23,6	22,5	9,7	9,9	15,6	14,7	25,3	24,6	60-64
4,7	3,8	18,7	15,8	6,1	6,4	11,3	10,5	17,4	16,9	65-69
3,4	2,2	12,3	10,5	5,9	6,7	7,0	7,6	12,9	14,3	70-74
1,2	1,1	5,3	5,6	4,1	6,0	3,3	5,2	7,4	11,3	75-79
0,2	0,4	1,6	2,8	2,7	5,1	1,7	5,0	4,5	10,1	80-84
0,0	0,1	0,5	1,2	1,4	3,1	0,8	4,1	2,2	7,2	85-89
0,0	0,0	0,1	0,3	0,4	1,1	0,2	1,2	0,6	2,3	90-94
0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,3	0,1	0,7	0,1	1,0	95+
98,4	96,5	600,3	589,2	52,5	66,1	261,6	300,4	314,1	366,5	Totaal
2e generatie										
12,7	12,1	84,9	80,9	3,0	2,9	36,2	34,5	39,2	37,4	0- 4
15,4	14,7	81,1	77,3	2,9	2,7	29,9	28,5	32,8	31,3	5- 9
17,6	16,6	73,2	70,0	3,4	3,2	24,0	22,3	27,4	25,5	10-14
17,2	16,3	63,1	60,2	5,7	5,6	19,5	18,7	25,2	24,3	15-19
12,7	11,9	48,2	46,3	8,6	8,3	16,1	15,6	24,8	23,8	20-24
10,5	9,8	38,3	37,0	11,4	10,6	14,7	14,1	26,2	24,8	25-29
6,5	5,8	22,2	21,2	12,5	12,0	14,0	13,4	26,5	25,4	30-34
2,6	2,3	10,2	9,8	15,4	14,7	16,0	15,3	31,4	30,1	35-39
0,5	0,4	4,6	4,6	19,2	18,6	17,2	16,8	36,5	35,4	40-44
0,0	0,0	2,1	2,0	19,7	19,4	15,1	14,6	34,9	34,0	45-49
0,0	0,0	1,2	1,1	16,0	15,8	14,7	14,4	30,7	30,2	50-54
0,0	0,0	0,8	0,8	11,1	10,7	18,4	17,8	29,6	28,5	55-59
0,0	0,0	0,6	0,6	4,6	4,4	24,3	23,7	28,9	28,2	60-64
0,0	0,0	0,3	0,4	1,6	1,6	20,1	20,8	21,6	22,4	65-69
0,0	0,0	0,3	0,3	0,8	0,9	17,3	19,6	18,1	20,5	70-74
0,0	0,0	0,2	0,2	0,5	0,5	11,2	14,7	11,7	15,3	75-79
0,0	0,0	0,1	0,2	0,2	0,4	5,2	8,7	5,5	9,1	80-84
0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	1,9	4,2	2,1	4,4	85-89
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,4	1,2	0,5	1,3	90-94
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,1	0,3	95+
95,7	90,0	431,3	412,8	137,1	132,8	316,4	319,2	453,4	452,0	Totaal

Tabel 2
Allochtonen naar leeftijd en geslacht op 1 januari, Allochtonenprognose 2000–2050 (vervolg)

	Afrika ²⁾		Azië ³⁾		Latijns-Amerika ⁴⁾		Marokko		Ned. Antillen + Aruba		Suriname	
	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V
<i>x 1 000</i>												
2015												
Totaal (1e + 2e generatie)												
0– 4	16,6	15,8	26,4	25,5	5,9	5,6	14,9	14,3	8,6	8,2	6,6	6,3
5– 9	16,7	15,9	25,7	25,4	6,1	5,7	17,5	16,9	9,3	9,0	9,0	8,5
10–14	15,5	14,9	24,0	24,0	5,6	5,2	19,3	18,6	8,8	8,6	12,0	11,3
15–19	15,1	14,2	23,2	23,4	4,9	4,5	18,6	18,3	8,0	7,9	13,7	13,1
20–24	14,3	13,0	23,4	23,6	4,3	4,6	18,2	19,6	8,7	8,6	14,7	14,7
25–29	14,8	13,2	25,1	25,1	3,9	5,0	18,2	19,8	8,9	8,8	15,8	16,4
30–34	16,1	13,4	26,4	25,4	3,5	5,2	19,1	19,7	9,2	9,2	15,2	16,1
35–39	14,0	11,5	22,3	21,8	3,0	4,9	18,0	17,9	8,1	8,2	13,3	14,4
40–44	12,1	10,2	20,3	18,8	2,5	4,5	16,1	14,5	7,0	6,9	14,0	15,8
45–49	10,8	8,3	18,0	15,0	2,0	3,8	13,3	10,3	5,6	5,6	13,7	15,6
50–54	8,5	6,3	14,3	11,7	1,6	2,9	10,1	7,4	4,9	4,9	12,6	15,2
55–59	6,2	4,3	10,0	8,7	1,2	2,3	5,5	5,6	4,0	4,3	10,9	13,0
60–64	4,0	2,6	6,7	6,1	0,9	1,6	3,8	4,7	3,1	3,4	8,4	9,4
65–69	2,6	1,4	3,9	3,7	0,6	1,0	3,9	2,7	2,1	2,6	5,4	6,2
70–74	1,4	0,8	2,2	2,1	0,4	0,6	4,2	2,5	1,3	1,6	3,2	4,0
75–79	0,8	0,5	1,3	1,3	0,2	0,3	2,7	1,7	0,6	0,9	1,8	2,8
80–84	0,3	0,2	0,7	0,8	0,1	0,2	0,9	0,5	0,2	0,5	0,8	1,6
85–89	0,1	0,1	0,2	0,4	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,3	0,8
90–94	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3
95+	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Totaal	169,9	146,6	274,1	262,8	46,6	58,0	204,4	195,2	98,5	99,3	171,6	185,6
1e generatie												
0– 4	0,4	0,4	1,9	2,2	0,6	0,5	0,3	0,4	0,6	0,6	0,2	0,2
5– 9	1,5	1,5	6,0	6,6	1,4	1,3	0,9	1,0	1,6	1,6	0,7	0,6
10–14	2,5	2,5	9,5	10,2	1,9	1,6	1,6	1,8	2,6	2,7	1,4	1,2
15–19	4,6	4,1	12,9	13,7	2,2	1,9	2,6	2,9	3,7	3,7	2,0	1,8
20–24	7,9	6,9	17,1	17,6	2,1	2,4	3,7	5,6	4,6	4,6	2,6	3,0
25–29	11,4	9,7	20,6	20,9	2,4	3,6	7,1	8,9	5,8	5,9	3,9	4,9
30–34	13,8	11,2	22,7	22,0	2,6	4,3	10,9	11,6	6,7	6,8	5,0	6,0
35–39	12,9	10,4	20,3	19,8	2,4	4,4	13,8	14,0	6,3	6,5	7,2	8,4
40–44	11,6	9,7	19,4	18,0	2,2	4,2	15,0	13,4	5,5	5,4	10,8	12,6
45–49	10,6	8,1	17,5	14,5	1,8	3,6	13,1	10,1	4,6	4,6	11,7	13,6
50–54	8,4	6,2	14,0	11,4	1,4	2,8	10,1	7,3	4,4	4,5	11,6	14,2
55–59	6,1	4,2	9,7	8,5	1,1	2,2	5,5	5,6	3,8	4,1	10,3	12,4
60–64	4,0	2,5	6,5	5,9	0,8	1,5	3,8	4,7	3,0	3,3	8,1	9,1
65–69	2,5	1,3	3,8	3,5	0,5	1,0	3,9	2,7	2,1	2,5	5,2	6,0
70–74	1,4	0,8	2,1	2,0	0,3	0,5	4,2	2,5	1,3	1,6	3,1	3,9
75–79	0,8	0,4	1,3	1,3	0,1	0,3	2,7	1,7	0,5	0,9	1,7	2,6
80–84	0,3	0,2	0,6	0,8	0,1	0,1	0,9	0,5	0,2	0,5	0,8	1,6
85–89	0,1	0,1	0,2	0,4	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,3	0,8
90–94	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3
95+	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Totaal	100,8	80,1	186,3	179,4	24,0	36,4	100,1	94,9	57,5	60,0	86,8	103,2
2e generatie												
0– 4	16,1	15,4	24,4	23,3	5,4	5,1	14,6	13,9	8,0	7,6	6,4	6,1
5– 9	15,2	14,5	19,7	18,8	4,6	4,4	16,6	15,9	7,7	7,4	8,2	7,9
10–14	13,0	12,4	14,5	13,9	3,7	3,5	17,6	16,8	6,2	5,9	10,6	10,1
15–19	10,4	10,1	10,3	9,7	2,8	2,6	16,0	15,5	4,3	4,2	11,7	11,2
20–24	6,4	6,1	6,3	6,0	2,2	2,1	14,6	14,0	4,2	4,0	12,1	11,7
25–29	3,4	3,5	4,5	4,2	1,5	1,4	11,1	10,9	3,1	2,9	11,8	11,5
30–34	2,3	2,2	3,6	3,4	0,9	0,9	8,2	8,1	2,5	2,4	10,2	10,1
35–39	1,1	1,1	2,0	1,9	0,6	0,6	4,2	4,0	1,8	1,7	6,0	6,0
40–44	0,5	0,5	0,9	0,8	0,3	0,3	1,1	1,1	1,5	1,5	3,2	3,2
45–49	0,2	0,2	0,5	0,5	0,2	0,2	0,2	0,2	1,0	1,0	2,0	2,1
50–54	0,1	0,1	0,3	0,3	0,1	0,1	0,0	0,0	0,4	0,4	1,1	1,0
55–59	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,2	0,2	0,5	0,5
60–64	0,0	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,3	0,3
65–69	0,1	0,0	0,2	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2
70–74	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
75–79	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
80–84	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
85–89	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
90–94	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
95+	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	69,1	66,5	87,8	83,4	22,6	21,6	104,3	100,3	41,0	39,3	84,8	82,4

Turkije		Totaal niet-westers		Indonesië ⁹⁾		Overig westers ⁹⁾		Totaal westers		
M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	
2015										
Totaal (1e + 2e generatie)										
10,7	10,2	89,7	85,9	2,9	2,7	45,0	43,0	47,8	45,7	0- 4
13,5	12,9	97,8	94,2	3,1	3,0	46,2	44,2	49,4	47,1	5- 9
16,9	15,9	102,0	98,5	3,0	2,9	42,8	40,8	45,8	43,7	10-14
20,0	19,3	103,5	100,7	3,6	3,5	38,4	36,5	42,1	40,0	15-19
21,1	22,1	104,8	106,2	6,1	6,1	38,9	42,2	45,0	48,3	20-24
19,7	19,9	106,4	108,2	9,3	9,2	44,2	50,2	53,5	59,5	25-29
18,4	18,5	107,8	107,5	12,4	12,1	46,8	52,9	59,2	65,0	30-34
16,3	17,3	95,0	96,0	13,7	13,9	45,2	50,4	58,9	64,3	35-39
17,5	18,2	89,5	89,0	16,7	16,9	44,1	47,5	60,8	64,4	40-44
16,0	13,9	79,3	72,5	20,5	20,8	42,3	44,0	62,8	64,8	45-49
13,1	10,8	65,1	59,1	22,0	22,6	36,2	36,9	58,2	59,5	50-54
7,2	5,7	44,9	43,9	20,6	21,4	32,0	33,0	52,6	54,4	55-59
4,0	4,8	31,1	32,5	19,3	19,5	32,9	33,3	52,1	52,9	60-64
3,8	4,5	22,4	22,1	13,3	13,7	35,9	36,0	49,1	49,7	65-69
4,1	3,5	16,7	15,1	6,7	7,4	27,1	28,7	33,8	36,1	70-74
2,7	2,0	10,1	9,5	5,4	6,7	19,4	23,9	24,9	30,6	75-79
0,9	0,9	3,9	4,7	3,2	5,2	10,1	15,9	13,3	21,1	80-84
0,1	0,3	1,0	1,9	1,6	3,6	3,8	8,8	5,5	12,4	85-89
0,0	0,0	0,2	0,6	0,6	1,5	1,0	3,8	1,6	5,3	90-94
0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,4	0,1	0,8	0,2	1,1	95+
206,0	200,6	1 171,2	1 148,0	184,2	193,2	632,4	672,7	816,6	865,9	Totaal
1e generatie										
0,3	0,3	4,3	4,5	0,0	0,0	4,3	4,2	4,3	4,3	0- 4
0,8	0,8	13,0	13,4	0,1	0,1	10,1	9,7	10,2	9,8	5- 9
1,5	1,2	21,0	21,2	0,2	0,1	12,9	12,3	13,1	12,4	10-14
2,4	2,7	30,3	30,8	0,3	0,3	14,5	14,2	14,7	14,5	15-19
4,0	5,9	41,9	46,1	0,4	0,5	19,4	23,4	19,9	24,0	20-24
7,0	8,0	58,3	61,9	0,7	1,0	28,1	34,7	28,8	35,7	25-29
8,0	8,7	69,7	70,7	1,0	1,5	32,1	38,8	33,1	40,3	30-34
9,9	11,4	72,9	74,9	1,2	2,0	31,3	37,1	32,5	39,0	35-39
14,9	16,0	79,4	79,2	1,3	2,2	28,2	32,3	29,5	34,5	40-44
15,5	13,5	74,8	67,9	1,5	2,3	25,2	27,3	26,6	29,6	45-49
13,1	10,7	63,0	57,2	2,5	3,4	21,3	22,5	23,8	25,8	50-54
7,2	5,7	43,8	42,8	5,0	5,9	17,6	18,8	22,6	24,7	55-59
4,0	4,8	30,4	31,7	8,6	9,1	15,3	16,1	23,9	25,2	60-64
3,8	4,5	21,8	21,5	9,0	9,4	13,4	13,3	22,4	22,7	65-69
4,1	3,5	16,4	14,7	5,3	5,9	9,6	9,4	14,8	15,3	70-74
2,7	2,0	9,9	9,2	4,8	6,0	5,5	6,6	10,3	12,5	75-79
0,9	0,8	3,8	4,5	2,9	4,8	2,3	4,1	5,1	8,9	80-84
0,1	0,3	0,9	1,8	1,5	3,3	0,9	3,2	2,5	6,5	85-89
0,0	0,0	0,2	0,5	0,5	1,4	0,3	1,9	0,8	3,3	90-94
0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,3	0,0	0,4	0,1	0,7	95+
100,2	100,8	655,7	654,7	46,9	59,6	292,3	330,2	339,2	389,8	Totaal
2e generatie										
10,4	9,9	85,4	81,3	2,8	2,7	40,7	38,8	43,5	41,4	0- 4
12,7	12,1	84,8	80,8	3,0	2,9	36,1	34,4	39,2	37,3	5- 9
15,4	14,7	81,0	77,2	2,9	2,7	29,9	28,5	32,8	31,3	10-14
17,6	16,6	73,1	69,9	3,4	3,2	24,0	22,3	27,3	25,5	15-19
17,1	16,2	62,9	60,1	5,7	5,6	19,4	18,7	25,1	24,3	20-24
12,7	11,9	48,1	46,3	8,6	8,3	16,1	15,5	24,7	23,8	25-29
10,5	9,8	38,2	36,9	11,4	10,6	14,7	14,1	26,1	24,7	30-34
6,4	5,8	22,1	21,1	12,5	12,0	13,9	13,3	26,4	25,3	35-39
2,6	2,3	10,1	9,8	15,4	14,7	15,9	15,3	31,2	29,9	40-44
0,5	0,4	4,6	4,6	19,0	18,5	17,1	16,7	36,1	35,2	45-49
0,0	0,0	2,1	1,9	19,5	19,2	14,9	14,4	34,4	33,6	50-54
0,0	0,0	1,1	1,1	15,6	15,5	14,3	14,2	29,9	29,7	55-59
0,0	0,0	0,7	0,8	10,7	10,4	17,6	17,3	28,3	27,7	60-64
0,0	0,0	0,6	0,6	4,3	4,3	22,5	22,7	26,8	26,9	65-69
0,0	0,0	0,3	0,3	1,4	1,5	17,6	19,3	19,0	20,8	70-74
0,0	0,0	0,2	0,3	0,7	0,8	13,9	17,3	14,6	18,1	75-79
0,0	0,0	0,1	0,2	0,3	0,4	7,8	11,7	8,1	12,2	80-84
0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,2	2,9	5,7	3,0	5,9	85-89
0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,7	1,9	0,8	2,0	90-94
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,4	0,1	0,4	95+
105,9	99,8	515,5	493,3	137,3	133,5	340,1	342,5	477,4	476,1	Totaal

Tabel 2
Allochtonen naar leeftijd en geslacht op 1 januari, Allochtonenprognose 2000–2050 (vervolg)

	Afrika ²⁾		Azië ³⁾		Latijns-Amerika ⁴⁾		Marokko		Ned. Antillen + Aruba		Suriname	
	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V
<i>x 1 000</i>												
2020												
Totaal (1e + 2e generatie)												
0– 4	16,4	15,6	30,3	29,2	6,5	6,2	12,7	12,2	8,3	7,9	5,6	5,3
5– 9	17,5	16,7	30,6	30,1	6,8	6,4	15,5	14,9	9,5	9,1	7,2	6,7
10–14	17,6	16,8	29,4	29,4	6,6	6,1	18,3	17,6	9,8	9,5	9,6	9,0
15–19	17,2	16,2	27,9	28,3	6,0	5,5	20,1	19,6	9,3	9,1	12,5	11,9
20–24	17,6	16,5	28,2	29,0	5,4	5,5	19,6	21,2	9,2	9,1	14,2	14,0
25–29	17,2	15,4	29,2	29,9	4,8	6,0	20,8	22,0	9,5	9,4	15,4	15,8
30–34	17,2	14,8	29,7	29,7	4,3	6,0	20,8	21,1	9,0	9,0	16,5	17,2
35–39	17,1	14,0	28,8	27,5	3,6	5,7	20,0	20,0	8,9	8,9	15,7	16,6
40–44	13,8	11,6	23,7	22,5	3,0	5,0	17,6	17,6	7,8	7,9	13,4	14,5
45–49	11,3	9,9	20,5	18,5	2,4	4,3	15,5	14,2	6,8	6,8	13,8	15,6
50–54	10,0	8,1	17,4	14,4	1,9	3,5	12,6	10,0	5,5	5,5	13,3	15,3
55–59	8,1	6,2	13,6	11,3	1,5	2,7	9,5	7,1	4,7	4,8	12,1	14,8
60–64	6,0	4,2	9,5	8,5	1,2	2,1	5,2	5,4	3,8	4,1	10,2	12,4
65–69	3,9	2,5	6,3	5,9	0,9	1,5	3,5	4,4	2,9	3,2	7,6	8,8
70–74	2,4	1,3	3,6	3,6	0,5	0,9	3,4	2,5	1,9	2,4	4,6	5,7
75–79	1,2	0,7	1,8	1,9	0,3	0,5	3,4	2,2	1,0	1,4	2,5	3,5
80–84	0,6	0,4	1,0	1,1	0,1	0,3	1,9	1,4	0,4	0,7	1,3	2,1
85–89	0,2	0,2	0,4	0,5	0,0	0,1	0,5	0,3	0,1	0,3	0,5	1,1
90–94	0,0	0,0	0,1	0,2	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,4
95+	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Totaal	195,4	171,1	331,8	321,5	55,9	68,4	220,8	213,6	108,7	109,3	175,9	190,6
1e generatie												
0– 4	0,4	0,3	2,0	2,3	0,6	0,5	0,3	0,4	0,6	0,6	0,2	0,2
5– 9	1,4	1,4	6,1	6,9	1,5	1,3	0,9	1,0	1,5	1,5	0,7	0,6
10–14	2,4	2,3	9,7	10,6	2,0	1,7	1,6	1,8	2,1	2,1	1,4	1,2
15–19	4,2	3,8	13,4	14,4	2,3	2,0	2,5	2,8	3,2	3,2	1,9	1,8
20–24	7,2	6,4	17,9	19,3	2,6	2,9	3,6	5,7	4,9	5,0	2,5	2,8
25–29	10,9	9,3	22,9	23,9	2,7	3,8	6,2	8,0	5,4	5,4	3,3	4,0
30–34	13,8	11,4	25,2	25,5	2,8	4,6	9,7	10,2	6,0	6,0	4,7	5,7
35–39	14,9	11,8	25,2	24,2	2,7	4,8	11,8	11,9	6,4	6,5	5,5	6,5
40–44	12,7	10,4	21,7	20,5	2,4	4,5	13,5	13,7	6,0	6,2	7,4	8,5
45–49	10,8	9,4	19,7	17,7	2,1	4,0	14,4	13,0	5,4	5,3	10,6	12,4
50–54	9,8	7,8	16,9	13,9	1,7	3,3	12,5	9,8	4,5	4,5	11,4	13,3
55–59	8,0	6,1	13,3	11,1	1,4	2,6	9,5	7,0	4,3	4,4	11,0	13,8
60–64	5,9	4,2	9,2	8,3	1,1	2,0	5,2	5,4	3,6	3,9	9,6	11,9
65–69	3,9	2,4	6,1	5,7	0,8	1,4	3,5	4,4	2,8	3,1	7,3	8,5
70–74	2,3	1,3	3,4	3,4	0,5	0,9	3,4	2,5	1,9	2,3	4,4	5,5
75–79	1,2	0,7	1,8	1,9	0,3	0,5	3,4	2,2	1,0	1,4	2,4	3,3
80–84	0,6	0,3	1,0	1,1	0,1	0,2	1,9	1,4	0,4	0,7	1,2	2,0
85–89	0,2	0,1	0,4	0,5	0,0	0,1	0,5	0,3	0,1	0,3	0,4	1,0
90–94	0,0	0,0	0,1	0,2	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,4
95+	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Totaal	110,5	89,5	215,9	211,3	27,5	41,2	104,2	101,5	60,2	62,7	86,1	103,4
2e generatie												
0– 4	16,0	15,2	28,3	26,9	5,9	5,7	12,4	11,8	7,7	7,4	5,4	5,1
5– 9	16,1	15,4	24,4	23,3	5,4	5,1	14,6	13,9	8,0	7,6	6,4	6,1
10–14	15,2	14,5	19,7	18,8	4,6	4,4	16,6	15,8	7,7	7,4	8,2	7,8
15–19	13,0	12,4	14,5	13,9	3,7	3,5	17,6	16,8	6,2	5,9	10,6	10,1
20–24	10,4	10,1	10,3	9,7	2,8	2,6	16,0	15,4	4,3	4,2	11,7	11,2
25–29	6,4	6,1	6,3	6,0	2,2	2,1	14,6	14,0	4,2	3,9	12,1	11,7
30–34	3,4	3,4	4,5	4,1	1,5	1,4	11,1	10,9	3,1	2,9	11,8	11,5
35–39	2,3	2,2	3,6	3,4	0,9	0,9	8,2	8,1	2,5	2,4	10,2	10,1
40–44	1,1	1,1	2,0	1,9	0,6	0,6	4,2	3,9	1,8	1,7	6,0	6,0
45–49	0,5	0,5	0,9	0,8	0,3	0,3	1,1	1,1	1,5	1,5	3,2	3,2
50–54	0,2	0,2	0,5	0,5	0,2	0,2	0,2	0,2	1,0	1,0	1,9	2,0
55–59	0,1	0,1	0,3	0,3	0,1	0,1	0,0	0,0	0,4	0,4	1,1	1,0
60–64	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,2	0,2	0,5	0,5
65–69	0,0	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,3	0,3
70–74	0,1	0,0	0,2	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2
75–79	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
80–84	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
85–89	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
90–94	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
95+	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	84,9	81,6	115,9	110,2	28,5	27,2	116,5	112,0	48,5	46,6	89,8	87,2

Turkije		Totaal niet-westers		Indonesië ⁹⁾		Overig westers 6)		Totaal westers		
M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	
2020										
Totaal (1e + 2e generatie)										
9,3	8,9	89,1	85,3	2,4	2,2	47,0	44,9	49,4	47,2	0- 4
11,2	10,7	98,3	94,7	2,9	2,8	50,6	48,2	53,5	51,0	5- 9
14,1	13,3	105,5	101,8	3,2	3,0	49,0	46,4	52,1	49,4	10-14
17,7	17,2	110,7	107,8	3,1	2,9	44,7	42,8	47,8	45,8	15-19
21,4	22,4	115,6	117,7	3,8	3,7	44,4	46,1	48,2	49,9	20-24
23,2	23,3	120,3	121,7	6,3	6,5	48,4	53,4	54,7	59,8	25-29
20,6	20,3	118,1	118,0	9,5	9,5	49,3	54,9	58,8	64,4	30-34
18,6	18,7	112,7	111,4	12,5	12,2	47,8	53,3	60,3	65,6	35-39
16,2	17,0	95,5	96,1	13,7	14,0	44,4	48,7	58,1	62,6	40-44
16,8	17,5	87,2	86,7	16,6	16,8	43,2	45,8	59,8	62,6	45-49
15,2	13,2	75,9	70,0	20,3	20,6	41,4	42,3	61,7	62,9	50-54
12,3	10,2	61,8	57,0	21,5	22,2	35,1	35,1	56,7	57,3	55-59
6,7	5,4	42,4	42,1	19,8	20,8	30,5	31,0	50,3	51,9	60-64
3,7	4,5	28,7	30,8	17,9	18,6	29,6	31,1	47,4	49,7	65-69
3,3	4,1	19,8	20,5	11,8	12,8	31,2	33,0	43,0	45,8	70-74
3,2	3,1	13,5	13,3	5,4	6,5	21,9	25,2	27,3	31,7	75-79
1,9	1,6	7,2	7,6	3,9	5,4	13,7	19,0	17,5	24,4	80-84
0,5	0,6	2,2	3,0	1,8	3,4	5,6	10,4	7,4	13,8	85-89
0,0	0,1	0,4	0,9	0,6	1,6	1,4	4,0	2,1	5,6	90-94
0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,5	0,2	1,1	0,4	1,6	95+
216,1	212,1	1 304,6	1 286,6	177,1	186,1	679,5	716,9	856,6	903,0	Totaal
1e generatie										
0,3	0,3	4,3	4,6	0,0	0,0	4,2	4,2	4,2	4,2	0- 4
0,8	0,8	13,0	13,5	0,1	0,1	9,9	9,5	10,0	9,5	5- 9
1,5	1,2	20,7	21,0	0,1	0,1	12,8	12,0	13,0	12,1	10-14
2,3	2,5	29,8	30,6	0,2	0,2	14,9	14,3	15,1	14,5	15-19
3,9	5,8	42,7	47,9	0,4	0,5	20,5	23,9	20,9	24,4	20-24
6,2	7,1	57,5	61,6	0,6	0,9	29,0	34,7	29,6	35,6	25-29
8,0	8,4	70,1	71,8	0,9	1,3	33,3	39,4	34,2	40,7	30-34
8,2	8,9	74,7	74,6	1,1	1,7	33,1	39,2	34,3	40,9	35-39
9,8	11,2	73,5	75,1	1,3	2,0	30,6	35,4	31,9	37,4	40-44
14,3	15,3	77,1	77,1	1,4	2,3	27,5	30,7	28,9	32,9	45-49
14,7	12,8	71,4	65,4	1,6	2,3	24,5	25,8	26,1	28,1	50-54
12,3	10,2	59,8	55,1	2,5	3,3	20,6	21,0	23,1	24,3	55-59
6,7	5,4	41,3	41,0	4,8	5,7	16,7	17,2	21,5	23,0	60-64
3,7	4,5	28,0	30,1	7,9	8,7	13,2	14,6	21,2	23,2	65-69
3,3	4,1	19,3	20,0	8,0	8,8	11,4	11,9	19,3	20,7	70-74
3,2	3,1	13,3	13,0	4,3	5,2	7,6	8,1	11,9	13,3	75-79
1,9	1,6	7,0	7,4	3,4	4,8	3,9	5,2	7,3	10,0	80-84
0,5	0,6	2,1	2,9	1,6	3,1	1,3	2,7	2,9	5,8	85-89
0,0	0,1	0,4	0,8	0,6	1,5	0,4	1,4	0,9	2,9	90-94
0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,4	0,1	0,6	0,2	1,0	95+
101,5	104,0	705,9	713,7	41,1	52,9	315,4	351,7	356,5	404,6	Totaal
2e generatie										
9,0	8,6	84,7	80,7	2,3	2,2	42,8	40,8	45,1	43,0	0- 4
10,4	9,9	85,3	81,2	2,8	2,7	40,7	38,7	43,5	41,4	5- 9
12,7	12,1	84,7	80,8	3,0	2,9	36,1	34,4	39,1	37,3	10-14
15,4	14,7	80,9	77,2	2,9	2,7	29,9	28,5	32,7	31,2	15-19
17,5	16,6	73,0	69,8	3,4	3,2	23,9	22,3	27,3	25,5	20-24
17,1	16,2	62,8	60,0	5,7	5,6	19,4	18,7	25,1	24,3	25-29
12,6	11,8	48,0	46,2	8,6	8,2	16,0	15,5	24,6	23,7	30-34
10,4	9,8	38,0	36,8	11,4	10,6	14,6	14,1	26,0	24,7	35-39
6,4	5,8	22,0	21,0	12,4	11,9	13,9	13,3	26,2	25,2	40-44
2,6	2,3	10,0	9,7	15,2	14,6	15,7	15,2	31,0	29,7	45-49
0,5	0,4	4,5	4,5	18,8	18,3	16,9	16,5	35,6	34,8	50-54
0,0	0,0	2,1	1,9	19,0	18,9	14,5	14,1	33,6	33,0	55-59
0,0	0,0	1,1	1,1	15,0	15,1	13,7	13,8	28,7	28,9	60-64
0,0	0,0	0,7	0,7	9,9	10,0	16,3	16,5	26,3	26,5	65-69
0,0	0,0	0,5	0,5	3,8	4,0	19,9	21,1	23,7	25,1	70-74
0,0	0,0	0,2	0,3	1,1	1,3	14,3	17,1	15,4	18,4	75-79
0,0	0,0	0,1	0,2	0,5	0,6	9,8	13,8	10,3	14,4	80-84
0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	0,3	4,4	7,7	4,5	8,0	85-89
0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	1,1	2,6	1,1	2,7	90-94
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,6	0,2	0,6	95+
114,6	108,1	598,8	572,9	136,0	133,2	364,0	365,2	500,0	498,4	Totaal

Tabel 2
Allochtonen naar leeftijd en geslacht op 1 januari, Allochtonenprognose 2000–2050 (slot)

	Afrika ²⁾		Azië ³⁾		Latijns-Amerika ⁴⁾		Marokko		Ned. Antillen + Aruba		Suriname	
	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V
<i>x 1 000</i>												
2050												
Totaal (1e + 2e generatie)												
0– 4	12,8	12,2	37,5	36,1	8,1	7,7	9,6	9,2	7,2	6,9	4,8	4,5
5– 9	13,8	13,1	41,3	40,5	8,9	8,4	10,2	9,9	8,2	7,9	5,3	4,9
10–14	15,1	14,3	44,7	44,2	9,3	8,7	11,0	10,7	8,8	8,5	5,9	5,5
15–19	17,2	16,1	48,0	47,9	9,5	8,9	12,1	11,9	9,6	9,3	6,4	6,1
20–24	20,6	19,1	52,0	52,6	9,7	9,6	13,5	15,1	11,2	10,9	7,0	7,1
25–29	24,9	22,7	56,1	57,2	9,8	10,7	16,9	18,3	12,3	12,0	7,9	8,4
30–34	28,6	25,4	57,9	58,9	9,6	11,1	21,1	21,1	12,9	12,6	9,2	9,7
35–39	30,2	26,4	56,0	56,4	9,0	10,9	24,3	23,5	13,1	12,8	10,8	11,2
40–44	29,1	25,6	51,7	51,2	8,0	10,2	26,2	25,3	12,7	12,4	12,9	13,1
45–49	25,9	23,2	45,7	44,5	6,9	8,9	26,8	26,0	11,3	11,0	15,3	15,4
50–54	22,4	20,6	39,5	37,9	5,7	7,5	24,7	24,3	9,4	9,4	16,4	16,4
55–59	17,8	16,5	33,1	31,5	4,6	6,3	22,6	22,2	8,9	8,8	16,5	16,9
60–64	14,4	13,7	28,1	26,5	3,7	5,1	19,0	19,2	7,7	7,8	16,1	16,9
65–69	12,4	11,8	23,7	22,3	2,8	4,2	15,9	16,7	7,0	7,3	13,8	15,1
70–74	9,3	9,3	17,2	17,0	2,1	3,3	12,2	13,4	5,6	6,1	10,0	11,9
75–79	6,9	7,3	12,4	12,8	1,5	2,6	8,9	9,6	4,2	4,8	7,8	10,7
80–84	4,8	5,0	8,0	8,6	0,9	1,9	5,6	5,7	2,6	3,3	5,3	8,4
85–89	2,4	2,6	3,9	4,7	0,4	1,0	2,6	2,8	1,3	1,9	2,8	5,3
90–94	0,7	0,8	1,1	1,7	0,1	0,4	0,6	1,0	0,4	0,8	0,9	2,1
95+	0,1	0,2	0,2	0,4	0,0	0,1	0,1	0,3	0,1	0,2	0,2	0,5
Totaal	309,5	286,0	657,9	652,7	110,5	127,5	283,9	286,3	154,7	154,6	175,2	190,2
1e generatie												
0– 4	0,4	0,3	2,0	2,3	0,6	0,6	0,3	0,4	0,6	0,6	0,2	0,2
5– 9	1,4	1,3	6,3	7,1	1,5	1,4	0,9	1,0	1,5	1,5	0,7	0,6
10–14	2,3	2,1	10,1	11,2	2,1	1,8	1,6	1,8	2,0	2,0	1,4	1,2
15–19	4,0	3,5	14,1	15,6	2,5	2,2	2,5	2,8	2,7	2,7	1,9	1,8
20–24	6,6	5,8	19,2	21,4	2,9	3,2	3,6	5,7	4,1	4,1	2,4	2,7
25–29	9,9	8,3	25,2	27,7	3,4	4,6	6,2	8,0	5,0	5,0	3,1	3,8
30–34	12,7	10,3	29,8	32,1	3,7	5,5	8,8	9,3	5,3	5,3	3,9	4,6
35–39	14,3	11,2	31,9	33,3	3,7	5,9	9,9	9,7	5,2	5,3	4,4	5,2
40–44	14,2	11,3	32,3	32,7	3,5	5,8	9,8	9,7	5,1	5,1	4,8	5,4
45–49	13,2	11,0	31,4	30,9	3,2	5,4	9,5	9,5	5,2	5,2	4,9	5,5
50–54	12,3	10,7	29,5	28,5	3,0	4,9	9,2	9,2	5,3	5,3	5,0	5,5
55–59	11,7	10,7	27,1	25,7	2,6	4,3	8,7	8,8	5,0	5,0	5,0	5,6
60–64	11,3	10,5	23,9	22,6	2,3	3,8	8,7	9,0	4,9	5,0	5,2	6,1
65–69	10,4	9,8	20,5	19,2	2,0	3,4	8,8	9,4	4,8	5,1	5,0	6,0
70–74	8,4	8,3	15,6	15,3	1,6	2,9	8,9	10,0	4,2	4,7	5,2	6,8
75–79	6,5	6,9	11,8	12,2	1,3	2,4	8,2	8,7	3,3	3,7	5,7	8,3
80–84	4,7	4,9	7,8	8,3	0,8	1,7	5,5	5,6	2,1	2,7	4,4	7,1
85–89	2,4	2,6	3,8	4,6	0,4	1,0	2,6	2,8	1,2	1,8	2,5	4,9
90–94	0,7	0,8	1,1	1,6	0,1	0,4	0,6	1,0	0,4	0,7	0,9	2,0
95+	0,1	0,2	0,2	0,4	0,0	0,1	0,1	0,3	0,1	0,2	0,2	0,5
Totaal	147,4	130,4	343,6	352,6	41,2	61,3	114,3	122,6	67,9	71,0	66,7	83,6
2e generatie												
0– 4	12,4	11,8	35,5	33,8	7,5	7,1	9,3	8,9	6,7	6,3	4,6	4,4
5– 9	12,5	11,9	35,1	33,4	7,4	7,0	9,3	8,8	6,6	6,3	4,5	4,3
10–14	12,8	12,1	34,6	32,9	7,2	6,9	9,4	8,9	6,7	6,4	4,5	4,3
15–19	13,3	12,6	33,9	32,3	7,0	6,7	9,6	9,1	6,9	6,6	4,5	4,3
20–24	14,0	13,4	32,8	31,2	6,7	6,4	10,0	9,5	7,1	6,8	4,6	4,4
25–29	15,0	14,3	30,9	29,5	6,3	6,1	10,8	10,3	7,3	7,0	4,8	4,6
30–34	15,8	15,1	28,0	26,8	5,9	5,6	12,3	11,8	7,7	7,3	5,3	5,1
35–39	15,9	15,2	24,2	23,1	5,3	5,1	14,4	13,8	7,9	7,5	6,3	6,1
40–44	15,0	14,3	19,4	18,6	4,5	4,3	16,4	15,7	7,6	7,3	8,1	7,8
45–49	12,7	12,2	14,2	13,6	3,6	3,5	17,2	16,5	6,1	5,8	10,4	9,9
50–54	10,1	9,9	10,0	9,4	2,7	2,6	15,5	15,0	4,2	4,1	11,4	10,9
55–59	6,1	5,9	6,0	5,7	2,1	2,0	13,9	13,4	4,0	3,8	11,6	11,3
60–64	3,1	3,2	4,2	3,9	1,4	1,3	10,3	10,2	2,8	2,8	10,9	10,8
65–69	2,0	2,0	3,1	3,1	0,8	0,8	7,1	7,3	2,1	2,2	8,9	9,1
70–74	0,9	1,0	1,6	1,7	0,5	0,5	3,3	3,4	1,4	1,5	4,7	5,1
75–79	0,4	0,4	0,6	0,7	0,2	0,2	0,8	0,9	1,0	1,1	2,1	2,4
80–84	0,1	0,1	0,2	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1	0,5	0,6	1,0	1,3
85–89	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,3	0,4
90–94	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
95+	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	162,1	155,6	314,3	300,0	69,2	66,3	169,6	163,6	86,7	83,6	108,6	106,6

N.B. Voor noten zie tabel 1.

Turkije		Totaal niet-westers		Indonesië ⁹⁾		Overig westers ⁹⁾		Totaal westers		
M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	
2050										
Totaal (1e + 2e generatie)										
8,2	7,8	88,2	84,4	1,5	1,4	46,8	44,7	48,3	46,2	0- 4
8,6	8,2	96,3	92,9	1,6	1,5	52,4	49,8	54,0	51,3	5- 9
9,2	8,6	103,9	100,4	1,6	1,5	55,2	52,0	56,8	53,6	10-14
10,1	9,9	112,8	110,0	1,8	1,7	57,2	54,2	58,9	55,8	15-19
11,7	13,2	125,6	127,7	2,0	2,0	63,1	63,7	65,2	65,6	20-24
14,2	14,7	142,2	144,0	2,4	2,4	72,1	74,4	74,5	76,9	25-29
15,9	15,8	155,2	154,7	3,0	3,1	76,1	78,4	79,1	81,5	30-34
17,6	17,4	161,0	158,7	3,6	3,8	74,3	76,6	77,9	80,3	35-39
19,8	19,5	160,5	157,4	3,9	4,1	68,4	70,2	72,3	74,3	40-44
22,3	21,7	154,0	150,7	3,9	4,0	60,7	62,1	64,5	66,1	45-49
24,1	23,2	142,0	139,2	4,5	4,6	53,2	53,5	57,7	58,1	50-54
23,1	22,3	126,7	124,5	6,7	6,9	46,8	47,5	53,5	54,4	55-59
18,6	18,2	107,5	107,4	9,3	9,4	41,1	41,8	50,4	51,1	60-64
15,4	15,7	91,0	93,0	11,3	11,3	35,5	37,4	46,7	48,7	65-69
11,7	13,0	68,2	74,0	11,1	12,1	30,0	32,8	41,1	44,9	70-74
9,8	11,8	51,5	59,7	11,2	13,0	25,2	29,1	36,4	42,1	75-79
6,6	7,5	33,8	40,3	10,1	13,0	18,4	23,1	28,5	36,1	80-84
3,3	4,1	16,7	22,5	6,3	9,4	9,3	13,4	15,6	22,8	85-89
0,7	1,0	4,6	7,9	2,2	4,1	3,2	5,6	5,4	9,7	90-94
0,1	0,3	0,8	1,8	0,5	1,1	0,8	1,8	1,3	2,9	95+
251,0	254,0	1 942,7	1 951,2	98,5	110,2	889,7	912,2	988,2	1 022,3	Totaal
1e generatie										
0,3	0,3	4,3	4,6	0,0	0,0	4,2	4,1	4,2	4,1	0- 4
0,8	0,8	13,1	13,7	0,1	0,1	9,7	9,2	9,8	9,3	5- 9
1,5	1,2	21,0	21,5	0,1	0,1	12,4	11,3	12,5	11,4	10-14
2,3	2,5	29,9	31,1	0,2	0,2	14,3	13,3	14,5	13,5	15-19
3,8	5,7	42,6	48,5	0,3	0,3	20,2	22,8	20,6	23,1	20-24
6,0	6,9	58,8	64,4	0,5	0,7	29,2	33,5	29,7	34,1	25-29
7,0	7,3	71,2	74,5	0,7	0,9	33,7	37,9	34,4	38,8	30-34
7,3	7,6	76,7	78,1	0,8	1,1	34,1	38,1	34,9	39,2	35-39
7,3	7,5	77,0	77,5	0,9	1,2	32,8	36,2	33,7	37,4	40-44
7,2	7,3	74,7	74,8	1,1	1,3	31,4	34,1	32,5	35,4	45-49
7,0	7,1	71,2	71,2	1,2	1,4	30,0	31,9	31,2	33,3	50-54
6,8	6,8	66,8	66,9	1,3	1,5	28,3	29,5	29,6	31,1	55-59
6,9	7,1	63,2	64,0	1,4	1,6	26,3	27,2	27,6	28,9	60-64
6,3	6,9	57,9	59,7	1,4	1,8	22,7	24,7	24,1	26,4	65-69
6,6	8,0	50,7	56,0	1,4	1,9	19,1	21,5	20,4	23,4	70-74
8,1	10,0	44,8	52,2	1,2	1,8	14,8	17,5	16,0	19,4	75-79
6,4	7,2	31,6	37,4	0,9	1,6	10,1	12,7	11,0	14,3	80-84
3,3	4,0	16,1	21,7	0,8	1,4	5,1	7,4	5,9	8,8	85-89
0,7	1,0	4,5	7,6	0,5	1,1	1,6	3,0	2,2	4,0	90-94
0,1	0,3	0,8	1,8	0,2	0,5	0,4	0,8	0,6	1,3	95+
95,8	105,5	876,9	927,1	15,0	20,5	380,4	416,6	395,5	437,1	Totaal
2e generatie										
7,9	7,5	83,8	79,8	1,5	1,4	42,7	40,6	44,1	42,0	0- 4
7,8	7,4	83,2	79,2	1,5	1,4	42,7	40,6	44,1	42,0	5- 9
7,8	7,4	82,9	79,0	1,5	1,4	42,7	40,7	44,2	42,1	10-14
7,8	7,4	82,9	79,0	1,6	1,5	42,8	40,8	44,4	42,3	15-19
7,9	7,5	83,1	79,2	1,7	1,6	42,9	40,9	44,6	42,5	20-24
8,2	7,9	83,4	79,6	1,9	1,8	42,9	41,0	44,8	42,8	25-29
8,9	8,5	84,0	80,2	2,3	2,2	42,4	40,5	44,7	42,7	30-34
10,3	9,8	84,3	80,6	2,8	2,7	40,2	38,4	43,0	41,1	35-39
12,5	11,9	83,5	79,8	3,0	2,8	35,6	34,0	38,6	36,9	40-44
15,1	14,4	79,2	75,9	2,8	2,7	29,3	28,0	32,1	30,7	45-49
17,0	16,1	70,8	68,0	3,3	3,2	23,2	21,7	26,5	24,8	50-54
16,3	15,6	59,9	57,7	5,4	5,4	18,5	17,9	23,9	23,3	55-59
11,7	11,1	44,3	43,4	7,9	7,7	14,8	14,6	22,7	22,3	60-64
9,1	8,8	33,2	33,3	9,9	9,6	12,7	12,7	22,6	22,3	65-69
5,1	5,0	17,4	18,0	9,8	10,2	10,9	11,3	20,7	21,5	70-74
1,7	1,8	6,7	7,5	10,0	11,1	10,4	11,6	20,4	22,7	75-79
0,3	0,3	2,3	2,9	9,2	11,4	8,3	10,4	17,5	21,9	80-84
0,0	0,0	0,6	0,8	5,5	8,0	4,2	6,0	9,7	14,0	85-89
0	0,0	0,1	0,2	1,7	3,0	1,5	2,6	3,2	5,7	90-94
0	0	0,0	0,0	0,3	0,6	0,5	1,0	0,7	1,6	95+
155,2	148,5	1 065,7	1 024,1	83,4	89,6	509,3	495,6	592,7	585,2	Totaal

Maandcijfers

Technische toelichting

De gegevens over de *bevolking*, met uitzondering van asielzoekers, hebben betrekking op personen die in de basisadministratie van de Nederlandse gemeenten als ingezetene zijn opgenomen (de 'de jure' bevolking). In principe wordt iedereen die voor onbepaalde tijd in Nederland woonachtig is, opgenomen in de basisadministratie van de gemeente waar men woont resp. waar men de meeste malen overnacht (de gemeente van inschrijving of woongemeente). De gegevens van een individu vormen tezamen een *persoonslijst*.

Geborenen worden geteld naar de gemeente waar de moeder (eventueel de vader) als ingezetene is ingeschreven. De opgenomen gegevens over de *levendgeborenen* hebben betrekking op alle bij de gemeente aangegeven geborenen die enig teken van leven hebben vertoond, ongeacht de zwangerschapsduur. Daar waar levendgeborenen worden onderscheiden naar *rangnummer* wordt, tenzij uitdrukkelijk anders vermeld, bedoeld het rangnummer van de levendgeborene uit de moeder (en dus niet dat uit het bestaande huwelijk). Een kind wordt *buitenechtelijk* genoemd als de moeder op het moment van de bevalling niet gehuwd is of als ze uiterlijk 307 dagen vóór de bevalling niet nog gehuwd was.

Overledenen worden eveneens geteld naar de gemeente van inschrijving en niet naar de gemeente van overlijden. De vermelde *leeftijd* is, met uitzondering van de overleden kinderen beneden 1 jaar, het verschil tussen het kalenderjaar van overlijden en dat van geboorte.

De statistiek van de *buitenlandse migratie* heeft betrekking op alle personen die aangifte doen van het feit dat zij zich in Nederland vestigen of Nederland verlaten.

Immigranten zijn zij voor wie de verwachte verblijfsduur in Nederland in het halfjaar volgend op de vestiging ten minste vier maanden bedraagt. Voor de emigratie geldt dat de verwachte verblijfsduur in het buitenland in het jaar volgend op het vertrek ten minste acht maanden bedraagt.

Administratieve correcties worden gevormd door de opnemingen in respectievelijk afvoeringen uit de gemeentelijke persoonsregisters anders dan door geboorte, sterfte, vestiging, vertrek of gemeentegrenswijzigingen. Het grootste deel van de administratieve correcties betreft de verwerking van of het vertrek van personen die deze gebeurtenis niet hebben gemeld bij de gemeentelijke autoriteiten of de hervestiging die daarna plaatsvindt.

Onder *binnenlandse migratie* wordt verstaan iedere woonplaatswisseling binnen Nederland die leidt tot verandering van gemeente van inschrijving. Veranderingen van inschrijvingsgemeente die

in verband met grenswijziging tussen, respectievelijk samenvoeging van, gemeenten in de bevolkingsadministratie worden geregistreerd, worden niet als binnenlandse migratie beschouwd.

De gegevens over de *huwelijksluiting* zijn geteld naar de gemeente waar de huwelijksvoltrekking voor de ambtenaar van de burgerlijke stand heeft plaatsgehad en hebben betrekking op huwelijken waarvan ten minste één der huwelijkspartners als ingezetene in de basisadministratie van een Nederlandse gemeente is opgenomen, ongeacht het land waar het huwelijk is gesloten.

Per 1 januari 1998 is in Nederland het *geregistreerd partnerschap* ingevoerd. De registratie van het partnerschap in de gemeentelijke basisadministratie (GBA) is mogelijk voor paren van gelijk en van verschillend geslacht.

Echtscheidingen betreffen de door een rechter uitgesproken echtscheidingsvonnissen en hebben betrekking op echtscheidingen waarvan ten minste één van de betrokkenen als ingezetene in de basisadministratie van een Nederlandse gemeente is opgenomen, ongeacht het land waar het huwelijk is ontbonden. De datum van echtscheiding is de datum waarop dit vonnis bij de burgerlijke stand wordt ingeschreven. Voor huwelijken die in Nederland zijn gesloten is dat de burgerlijke stand in de gemeente waar het huwelijk werd voltrokken. Huwelijken die in het buitenland zijn gesloten en in Nederland zijn geregistreerd, kunnen in Nederland worden ontbonden door inschrijving van het echtscheidingsvonnis in het echtscheidingsregister van de gemeente 's-Gravenhage.

Asielzoekers zijn mensen die om uiteenlopende redenen hun land hebben verlaten om in een ander land, bijvoorbeeld Nederland, bescherming of asiel te zoeken. Het aantal individuele asielaanvragen wordt geregistreerd door het Ministerie van Justitie, de bron voor de in de tabel vermelde cijfers. De asielzoekers in een bepaald jaar worden niet allen ook als immigrant in dat jaar geteld. Voor dat laatste is immers inschrijving in een gemeentelijke basisadministratie vereist. Asielzoekers worden niet direct na aankomst als immigrant ingeschreven in de gemeentelijke basisadministratie (GBA). Voor degenen die in de centrale opvang zitten, gebeurt dit pas als zij 'statushouder' zijn geworden, of langer dan een jaar in een opvangcentrum verblijven. Degenen die buiten de centrale opvang onderdak hebben, worden ingeschreven mits zij rechtmatic in Nederland verblijven. Nadat het CBS bericht van inschrijving in de GBA heeft ontvangen, wordt de (voormalige) asielzoeker als immigrant opgenomen.

Ten slotte wordt nog vermeld dat door middel van een voetnoot per tabel wordt aangegeven welke cijfers een voorlopig karakter dragen en welke definitief zijn.

Tabel 1
Bevolking, stand en dynamiek

	Levend- geborenen	Over- ledenen	Buitenlandse migratie		Totale bevolkings- groei ²⁾	Aantal inwoners aan het einde van het jaar / de maand	Binnen- landse migratie	Binnenge- meentelijk verhuisde personen	Huwelijks- sluitingen	Partner- schaps- registraties	Echt- scheidingsen
			Immigratie	Emigratie ¹⁾							
1996	189 521	137 561	108 749	91 945	73 218	15 567 107	629 774	1 084 411	85 140		34 871
1997	192 443	135 783	109 860	81 973	87 085	15 654 192	633 356	1 106 833	85 059		33 740
1998	199 408	137 482	122 407	79 289	106 033	15 760 225	665 795	1 108 216	86 956	4 626	32 459
1999	200 445	140 487	119 151	78 779	103 725	15 863 950	637 394	1 058 308	89 428	3 256	33 571
2000	206 606	140 543	132 857	79 043	119 877	15 983 827	614 232	972 515	88 034	2 922	34 227
januari	17 068	14 916	10 036	6 514	5 674	15 869 624	49 515	81 981	3 094	195	2 978
februari	16 605	11 775	10 250	5 588	9 492	15 879 116	46 390	79 500	4 487	215	2 875
maart	17 442	11 607	9 966	6 667	9 134	15 888 250	49 504	85 449	4 623	232	3 225
april	16 627	11 472	8 491	5 685	7 961	15 896 211	42 216	74 483	6 221	213	2 511
mei	17 511	11 510	9 970	5 660	10 311	15 906 522	49 657	86 128	11 333	313	3 192
juni	16 774	11 202	10 135	6 460	9 247	15 915 769	46 644	78 608	11 527	296	2 661
juli	17 696	11 167	12 270	8 222	10 577	15 926 346	58 057	85 335	8 799	241	2 900
augustus	18 314	10 960	14 834	7 719	14 469	15 940 815	63 145	80 807	9 830	254	2 890
september	17 734	10 665	14 015	7 415	13 669	15 954 484	56 981	77 276	12 552	276	2 841
oktober	17 156	11 561	12 611	6 713	11 493	15 965 977	53 264	81 389	6 503	225	2 993
november	16 993	11 372	11 939	6 464	11 096	15 977 073	50 878	81 642	4 315	239	2 976
december	16 686	12 336	8 340	5 936	6 754	15 983 827	47 981	79 917	4 750	223	2 185
2001											
januari	15 764	13 188	9 124	5 500	6 200	15 990 027	42 451	72 077	3 842	168	2 748

N.B. De cijfers die betrekking hebben op 1999 en eerder, zijn definitief. De overige cijfers zijn voorlopig.

¹⁾ Inclusief saldo administratieve correcties.

²⁾ Inclusief het verschil tussen het officieel vastgestelde en het berekende inwonertal (overige correcties).

Tabel 2
Levendgeborenen naar legitimiteit en rangnummer (uit de moeder)

	Eerste kinderen	Tweede kinderen	Derde kinderen	Vierde of volgende kinderen	Totaal	w.o. buitenechtelijk	
						totaal	w.o. eerste kinderen
1996	85 792	68 334	24 631	10 764	189 521	32 192	20 492
1997	89 322	68 173	24 238	10 710	192 443	36 863	23 410
1998	93 876	69 877	24 970	10 685	199 408	41 439	26 691
1999	93 815	71 289	24 840	10 501	200 445	45 592	29 165
2000	96 109	73 916	25 645	10 936	206 606	51 842	32 732
januari	8 166	5 879	2 063	960	17 068	4 174	2 703
februari	7 680	6 034	2 005	886	16 605	4 129	2 615
maart	7 945	6 377	2 198	922	17 442	4 213	2 663
april	7 508	6 061	2 198	860	16 627	4 027	2 467
mei	7 733	6 550	2 266	962	17 511	4 248	2 598
juni	7 666	6 082	2 100	926	16 774	4 052	2 472
juli	8 129	6 459	2 188	920	17 696	4 423	2 752
augustus	8 581	6 568	2 258	907	18 314	4 681	2 978
september	8 413	6 205	2 198	918	17 734	4 546	2 956
oktober	8 121	6 049	2 061	925	17 156	4 416	2 785
november	8 111	5 936	2 078	868	16 993	4 442	2 815
december	8 056	5 716	2 032	882	16 686	4 491	2 928
2001							
januari	7 398	5 680	1 848	838	15 764	4 085	2 620

N.B. De cijfers die betrekking hebben op 1999 en eerder, zijn definitief. De overige cijfers zijn voorlopig.

Tabel 3
Overledenen naar leeftijd en geslacht

	0-19 jaar		20-39 jaar		40-59 jaar		60-79 jaar		80-89 jaar		90+ jaar		Totaal		w.o. beneden 1 jaar ¹⁾	
	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V
1996	1 125	800	2 115	1 167	8 365	5 276	33 896	22 029	18 749	26 064	4 758	13 217	69 008	68 553	615	471
1997	1 016	724	2 026	1 151	8 187	5 421	32 890	21 785	18 425	25 864	4 699	13 595	67 243	68 540	541	427
1998	1 103	692	1 901	1 035	8 340	5 520	33 343	21 962	18 598	26 028	4 924	14 036	68 209	69 273	613	422
1999	1 055	785	1 937	1 128	8 570	5 787	33 416	22 608	18 716	26 452	5 178	14 855	68 872	71 615	563	485
2000	1 082	789	1 837	1 087	8 808	5 854	32 731	22 129	19 339	27 077	4 985	14 825	68 782	71 761	548	444
januari	77	58	181	96	807	543	3 173	2 152	2 222	2 990	696	1 921	7 156	7 760	32	28
februari	81	55	118	97	660	444	2 659	1 795	1 738	2 276	479	1 373	5 735	6 040	40	27
maart	95	87	131	78	730	466	2 686	1 806	1 611	2 237	437	1 243	5 690	5 917	50	51
april	95	58	178	78	720	440	2 628	1 775	1 679	2 147	400	1 274	5 700	5 772	51	25
mei	98	63	155	81	758	499	2 638	1 805	1 586	2 234	401	1 192	5 636	5 874	50	33
juni	83	66	164	91	717	447	2 601	1 744	1 536	2 154	402	1 197	5 503	5 699	47	36
juli	101	75	147	89	707	490	2 734	1 812	1 459	2 124	351	1 078	5 499	5 668	50	46
augustus	92	80	170	89	724	497	2 522	1 734	1 441	2 160	358	1 093	5 307	5 653	45	45
september	88	66	147	98	728	472	2 508	1 786	1 402	2 007	334	1 029	5 207	5 458	46	41
oktober	103	51	163	112	744	520	2 840	1 893	1 490	2 151	367	1 127	5 707	5 854	49	35
november	65	63	145	96	745	520	2 792	1 809	1 481	2 203	375	1 078	5 603	5 769	32	38
december	104	67	138	82	768	516	2 950	2 018	1 694	2 394	385	1 220	6 039	6 297	56	39
2001																
januari	106	71	168	105	763	514	2 902	2 015	1 861	2 589	548	1 546	6 348	6 840	49	41

N.B. De cijfers die betrekking hebben op 1999 en eerder, zijn definitief. De overige cijfers zijn voorlopig.

¹⁾ Leeftijd op de laatste verjaardag.

Tabel 4
Buitenlandse migratie naar geboorteland

	Totaal ¹⁾	Werelddelen					Landen						
		Europa	Amerika	Azië	Afrika	Oceanië	EU-landen					Afghanistan	China
							Nederland	België	BR Duitsland	Verenigd Koninkrijk	Overige EU-landen		
<i>Immigratie²⁾</i>													
1996	108 749	57 251	14 682	20 722	15 228	866	22 566	1 915	5 626	4 439	6 888	2 848	1 516
1997	109 860	56 719	15 736	22 016	14 527	862	22 715	2 244	5 548	4 454	7 533	3 664	1 788
1998	122 407	60 679	20 492	24 080	16 027	1 039	25 984	2 336	5 465	4 469	8 145	3 929	1 940
1999	119 151	61 522	19 946	21 557	14 921	1 204	24 974	2 360	5 193	4 780	8 523	5 506	1 850
2000	132 857	66 924	22 429	24 341	17 825	1 338	23 818	2 244	5 150	5 564	8 844	4 611	2 632
januari	10 036	5 439	1 528	1 628	1 316	125	2 011	206	478	407	754	269	149
februari	10 250	5 226	1 469	1 818	1 624	113	1 614	175	411	412	757	319	179
maart	9 966	5 059	1 454	1 889	1 460	104	1 700	162	411	443	684	316	198
april	8 491	4 295	1 311	1 554	1 216	115	1 600	139	356	362	556	257	146
mei	9 970	5 044	1 537	1 892	1 380	117	1 867	178	365	454	600	296	188
juni	10 135	5 039	1 700	1 984	1 310	102	2 079	145	406	422	534	354	246
juli	12 270	6 160	2 749	1 911	1 337	113	2 878	217	341	425	616	374	195
augustus	14 834	7 234	3 369	2 300	1 785	146	3 073	268	523	608	851	397	230
september	14 015	7 000	2 377	2 654	1 871	113	2 083	250	591	560	1 156	589	337
oktober	12 611	6 277	1 924	2 656	1 667	87	1 780	190	517	570	918	567	312
november	11 939	5 958	1 672	2 484	1 693	132	1 648	192	456	585	906	529	300
december	8 340	4 193	1 339	1 571	1 166	71	1 485	122	295	316	512	344	152
2001													
januari	9 124	4 582	1 331	1 813	1 313	85	1 584	152	312	390	575	410	179
<i>Emigratie (inclusief saldo administratieve correcties)</i>													
1996	91 945	65 420	10 594	7 605	7 380	946	40 365	1 391	5 066	4 894	5 876	108	684
1997	81 973	58 535	9 701	6 889	6 089	774	37 849	1 293	4 336	3 748	5 249	56	592
1998	79 289	56 709	8 953	7 059	5 827	717	35 778	1 371	4 321	3 971	5 643	109	532
1999	78 779	55 853	9 055	7 054	5 997	818	35 785	1 331	4 119	3 643	5 627	204	544
2000	79 043	57 082	8 347	6 838	5 941	834	37 448	1 375	3 980	3 353	5 759	214	502
januari	6 514	4 651	671	560	535	97	3 178	109	266	281	439	40	58
februari	5 588	3 993	587	525	424	59	2 629	88	266	256	393	24	29
maart	6 667	4 679	696	719	516	57	2 999	141	353	275	519	14	57
april	5 685	4 085	569	490	491	50	2 724	64	280	259	359	5	22
mei	5 660	4 053	566	532	435	74	2 566	99	258	246	459	11	56
juni	6 460	4 608	756	582	449	64	2 937	119	343	311	544	14	47
juli	8 222	5 810	1 071	777	499	64	3 791	160	404	298	653	19	36
augustus	7 719	5 764	758	603	520	74	3 882	127	370	324	543	10	33
september	7 415	5 486	735	638	496	60	3 600	127	393	332	539	16	51
oktober	6 713	4 912	648	490	582	81	3 227	109	357	280	459	14	41
november	6 464	4 572	746	543	530	74	2 916	109	349	263	473	35	42
december	5 936	4 469	544	379	464	80	2 999	123	341	228	379	12	30
2001													
januari	5 500	3 897	585	501	470	47	2 664	91	201	202	354	39	58

N.B. De cijfers die betrekking hebben op 1999 en eerder zijn definitief. De overige cijfers zijn voorlopig.

¹⁾ Inclusief geboorteland onbekend.

²⁾ Inclusief in Nederlandse asielzoekerscentra geboren kinderen.

Egypte	Irak	Iran	Japan	Marokko	Nederlandse Antillen plus Aruba	Somalië	Suriname	Turkije	VS van Amerika	Voormalig Joegoslavië	Voormalige Sovjet Unie	Zuid-Afrika
750	4 673	2 818	1 385	4 528	3 845	3 478	3 643	6 209	3 132	3 636	2 378	913
826	6 130	1 689	1 293	4 894	4 751	1 644	3 555	6 291	3 151	1 818	2 162	1 051
859	7 368	1 139	1 228	5 531	7 588	1 385	4 603	5 459	3 408	1 682	2 656	1 688
671	3 346	1 144	1 293	4 670	8 813	1 668	3 205	4 817	3 488	4 133	2 975	1 333
571	4 445	1 733	1 298	4 483	10 168	2 182	3 601	5 393	3 538	4 780	6 104	1 331
45	318	104	84	372	656	168	209	431	280	414	326	111
50	395	142	75	485	470	193	269	463	306	509	471	138
51	396	143	101	398	495	172	301	493	264	410	361	120
31	254	98	129	406	530	150	231	360	204	250	366	104
35	374	135	175	359	623	188	303	439	245	402	356	106
48	408	97	111	364	841	179	279	296	255	381	461	81
44	323	141	102	262	1 608	181	329	343	341	394	585	77
49	377	133	133	509	1 779	161	443	563	524	327	534	137
64	369	197	118	517	1 105	227	366	552	360	468	663	123
52	515	211	114	378	806	154	342	537	327	463	798	119
62	416	228	91	261	635	264	321	506	255	505	667	103
40	300	104	65	172	620	145	208	410	177	257	516	112
41	376	154	37	274	555	132	220	440	221	295	443	125
617	245	443	1 388	2 490	3 288	641	2 391	4 189	2 635	1 222	551	649
502	257	465	1 246	1 711	14 354	771	2 228	2 637	2 494	1 122	538	647
373	373	349	1 137	1 466	2 385	846	1 791	2 210	2 544	774	596	815
335	720	339	1 237	1 432	2 646	1 286	1 630	1 860	2 557	938	493	816
270	634	318	1 155	1 110	2 447	1 829	1 277	1 161	2 489	1 263	668	680
22	72	21	72	96	214	153	152	60	162	123	60	83
18	79	27	79	73	176	126	100	72	132	87	62	56
30	59	38	189	102	190	137	109	67	215	78	70	55
23	46	25	90	123	144	120	119	93	162	106	34	45
27	60	22	66	73	180	108	61	104	181	132	60	39
7	53	24	119	85	181	122	106	73	281	84	38	45
24	41	43	144	108	258	152	141	83	425	116	65	47
27	51	19	124	80	216	203	81	108	244	164	57	56
12	67	35	80	85	241	191	128	119	165	127	50	64
19	37	21	68	103	237	221	94	134	171	85	64	56
33	44	28	63	118	254	140	139	126	178	109	61	48
28	25	15	61	64	156	156	47	122	173	52	47	86
19	72	23	44	68	186	143	68	105	174	68	61	64

Tabel 5
Asielaanvragen naar land van nationaliteit

	Totaal	w.o.									
		Afghanistan	Bosnië- Herzegovina	China	Irak	Iran	Servië en Montenegro	Somalië	Sri Lanka	Turkije	Zaire
1996	22 857	3 019	984	468	4 378	1 521	797	1 461	1 483	692	435
1997	34 443	5 920	1 968	1 158	9 641	1 253	1 652	1 280	1 497	1 135	592
1998	45 217	7 118	3 769	916	8 300	1 680	4 288	2 775	1 049	1 222	410
1999	42 729	4 400	1 169	1 246	3 703	1 527	7 125	2 731	856	1 490	252
2000	43 892	5 055	1 652	1 406	2 773	2 543	3 851	2 110	975	2 277	.
januari	4 125	391	89	112	312	224	260	348	110	175	31
februari	3 840	352	78	111	305	183	199	156	97	192	70
maart	3 570	334	181	98	238	150	330	173	107	185	39
april	3 104	348	139	110	157	176	318	193	71	153	36
mei	3 053	390	105	119	151	160	175	156	60	234	14
juni	3 470	404	87	143	146	108	836	126	89	159	18
juli	3 700	440	175	152	201	181	621	158	78	188	27
augustus	4 000	561	154	151	270	244	352	219	80	166	63
september	3 450	412	186	100	225	231	200	194	74	210	41
oktober	3 980	417	155	112	246	316	273	136	86	225	.
november	3 930	526	146	113	285	291	167	139	54	205	.
december	3 670	480	157	85	237	279	120	112	69	185	.
2001											.
januari

Bron: Ministerie van Justitie.

Inhoudsopgave maart 1996–maart 2001

	Aflevering	Bladzijde
1. BEVOLKINGSSTRUCTUUR EN -ONTWIKKELING		
<i>Artikelen</i>		
– Het gebruik van 'leeftijd' in demografische maandcijfers	maart 1996	14–16
– Confrontatie van de resultaten van de structuurtelling 1 januari 1995 met die verkregen langs administratieve weg	oktober 1996	10–22
– Demografie van Nederland 1995	december 1996	8–23
– Bevolkingsontwikkeling in 1996: toename immigratie	maart 1997	6–10
– Bevolking naar leeftijd en geslacht, 1 januari 1996 en de bevolking volgens de overlevingstafel, 1991–1995	mei 1997	4
– Demografie van Nederland 1996	november 1997	6–22
– Geboorte, sterfte, immi- en emigratie, 1980–1997	december 1997	4
– Meer dan duizend mensen van honderd jaar of ouder	december 1997	6– 8
– Bevolkingsontwikkeling in 1997: stijging bevolkingsgroei	maart 1998	8–13
– Geboorte, sterfte, immi- en emigratie, 1980–1998	september 1998	6
– Demografie van Nederland 1997	december 1998	8–24
– Kinderen en jeugdigen, 1970–2020	maart 1999	6
– Demografische ontwikkelingen en collectieve uitgaven	maart 1999	9–12
– Bevolkingsgroei 1998: veel geboorten, veel immigranten	maart 1999	13–19
– Geboorte, sterfte, immi- en emigratie in de jaren negentig	september 1999	6
– Hoeveel mensen maken voor de tweede keer een eeuwwisseling mee?	november 1999	10–11
– Bevolkingsontwikkeling 1900–2100	december 1999	9–16
– Dutch population statistics based on population register data	februari 2000	9–15
– Demografie van Nederland 1999	maart 2000	9–33
– Geregistreerd partnerschap en burgerlijke staat: toepassing in de bevolkingsstatistieken	mei 2000	10–13
– Caleidoscoop van de moderne levensloop	juni 2000	10–17
<i>Jaarcijfers</i>		
– Bevolking van Nederland naar burgerlijke staat, geslacht en leeftijd, 1 januari 1995	maart 1996	17–20
– Bevolking van Nederland naar burgerlijke staat, geslacht en leeftijd, 1 januari 1996	augustus 1996	13–16
– Bevolking van Nederland naar burgerlijke staat, geslacht en leeftijd, 1 januari 1997	augustus 1997	17–20
– Demografische kerncijfers, 1985–1996	september 1997	13–18
– Bevolking van Nederland naar burgerlijke staat, geslacht en leeftijd, 1 januari 1998	augustus 1998	21–24
– Demografische kerncijfers, 1990–1997	december 1998	53–58
– Bevolking van Nederland naar burgerlijke staat, geslacht en leeftijd, 1 januari 1999	juni 1999	29–32
– Demografische kerncijfers, 1990–1998	januari 2000	29–34
– Bevolking van Nederland naar burgerlijke staat, geslacht en leeftijd, 1 januari 2000	augustus 2000	19–22
– Demografische kerncijfers, 1990–1999	januari 2001	26–30
2. BEVOLKING NAAR REGIO		
<i>Artikelen</i>		
– Drenthe en Zeeland in trek bij ouderen	augustus 1996	6
– Regionale spreiding van Antillianen en Arubanen, 1997	februari 1998	6
– Regionale verschillen in bevolking	maart 1998	14–25
<i>Jaarcijfers</i>		
– Bevolking per gemeente naar provincie, 1 januari 1996	maart 1996	21–26
– Bevolking van Nederland naar enkele regionale en categorale indelingen naar geslacht en leeftijd, 1 januari 1995	maart 1996	27–30
– Demografische cijfers per provincie, 1990–1995	april 1996	13–24
– Loop van de bevolking naar enkele regionale en categorale indelingen, 1994	april 1996	25–34
– Leeftijdsopbouw per gemeente, 1 januari 1995	april 1996	35–44
– Bevolking van Nederland naar enkele regionale en categorale indelingen naar geslacht en leeftijd, 1 januari 1996	september 1996	9–12
– Leeftijdsopbouw per gemeente, 1 januari 1996	september 1996	23–31

	Aflevering	Bladzijde
– Bevolking per gemeente naar provincie, 1 januari 1997	januari 1997	77–82
– Loop van de bevolking naar enkele regionale en categorale indelingen, 1995	februari 1997	11–20
– Demografische cijfers per provincie, 1991–1996	maart 1997	52–64
– Bevolking naar geslacht per viercijferig postcodegebied, 1 januari 1996	april 1997	12–29
– Leeftijdsopbouw per gemeente, 1 januari 1997	december 1997	40–47
– Bevolking naar geslacht per viercijferig postcodegebied, 1 januari 1997	december 1997	48–66
– Bevolking per gemeente naar provincie, 1 januari 1998	januari 1998	20–24
– Stand van de bevolking op 1 januari 1997 en loop van de bevolking in 1996, per provincie en landsdeel	februari 1998	12–15
– Stand van de bevolking op 1 januari 1997 en loop van de bevolking in 1996, per gemeente-groep naar stedelijkheid gemeenten	februari 1998	16–17
– Stand van de bevolking op 1 januari 1997 en loop van de bevolking in 1996, per gemeente-groep naar inwonertal	februari 1998	18–25
– Demografische cijfers per provincie, 1992–1997	april 1998	19–31
– Leeftijdsopbouw per gemeente, 1 januari 1998	juli 1998	27–35
– Bevolking naar geslacht per viercijferig postcodegebied, 1 januari 1998	december 1998	59–77
– Stand van de bevolking op 1 januari 1998 en loop van de bevolking in 1997, per provincie en landsdeel	december 1998	78–81
– Stand van de bevolking op 1 januari 1998 en loop van de bevolking in 1997, per gemeente-groep naar stedelijkheid gemeenten	december 1998	82–83
– Stand van de bevolking op 1 januari 1998 en loop van de bevolking in 1997, per gemeente-groep naar inwonertal	december 1998	84–91
– Bevolking per gemeente naar provincie 1 januari 1999	januari 1999	20–24
– Demografische cijfers per provincie, 1993–1998	april 1999	41–54
– Leeftijdsopbouw per gemeente, 1 januari 1999	juli 1999	19–26
– Bevolking per gemeente naar provincie 1 januari 2000 (berekende cijfers)	januari 2000	35–39
– Demografische cijfers per provincie, 1994–1999	februari 2000	29–42
– Stand van de bevolking op 1 januari 1999 en loop van de bevolking in 1998, regionale cijfers	februari 2000	43–55
– Leeftijdsopbouw per gemeente, 1 januari 2000	november 2000	35–43
– Demografische cijfers per provincie, 1995–2000	januari 2001	31–42
– Bevolking per gemeente naar provincie 1 januari 2001 (berekende cijfers)	januari 2001	43–47
– Stand van de bevolking op 1 januari 2000 en loop van de bevolking in 1999, regionale cijfers	januari 2001	48–59
3. BEVOLKING NAAR NATIONALITEIT EN GEBORTELAND		
<i>Artikelen</i>		
– In Nederland geboren en naar geboorteland van de ouders, 1995	juni 1996	4
– Gemengde huwelijken lopen vaker stuk	juni 1996	6
– Niet-Nederlanders en in het buitenland geboren Nederlanders, 1 januari 1995	juni 1996	11–17
– Emigratie en afvoeringen naar leeftijd, geboorteland en gemeente, 1995	september 1996	4
– Inter- en intragemeentelijke verhuizingen naar geboorteland, 1995	december 1996	4
– Eerste en tweede generatie Turken, Marokkanen, Surinamers en Antillianen naar jaar van huwelijksluiting, 1996	april 1997	4
– In Indonesië of het voormalig Nederlands-Indië geboren bevolking	april 1997	6–10
– Eerste en tweede generatie Turken en Marokkanen naar leeftijd en nationaliteit, 1996	juli 1997	4
– Verhuizingen van Marokkanen, Turken, Antillianen en Surinamers naar leeftijd, 1996	augustus 1997	4
– Regionale spreiding van Antillianen en Arubanen, 1997	februari 1998	6
– Antillianen en Arubanen naar jaar van laatste vestiging, leeftijd bij laatste vestiging en verband tussen huwelijk en vestiging	mei 1998	6
– Chinezen in Nederland, 1 januari 1997	mei 1998	8–11
– Personen met dubbele nationaliteit	april 1999	6
– Allochtonen in Nederland: vijf grote groepen	april 1999	9–19
– Naar geboorteland gemengde echtparen	juli 1999	6

Inhoudsopgave maart 1996–maart 2001

	Aflevering	Bladzijde		Aflevering	Bladzijde		
– Allochtonen in Nederland: vluchtelingen en asielzoekers	juli	1999	10– 18	– Buitenechtelijke geboorten: Nederland in Europees perspectief	mei	1997	28–36
– Allochtonen in Nederland: westers/niet-westers, 1999	november	1999	6– 7	– Buitenechtelijke vruchtbaarheid naar geboorteland van de moeder	juni	1997	6–11
– Joegoslaven in Nederland, 1 januari 1999	februari	2000	6	– Buitenechtelijke geboorten: Nederland in Europees perspectief (rectificatie)	augustus	1997	10
– Binnenlands verhuisgedrag van allochtonen	maart	2000	34– 43	– Achtergronden van vruchtbaarheidsontwikkelingen	oktober	1997	12–24
– Gezinnen met kinderen naar allochtoniteit	mei	2000	6– 7	– Geboorteontwikkeling en consumentenvertrouwen: een econometrische analyse	november	1997	23–27
– Aantallen allochtonen volgens verschillende definities	mei	2000	14– 17	– Veel vrouwen kampen met vruchtbaarheidsproblemen	februari	1998	6– 7
– Main trends in the labour force in the European Union	oktober	2000	9– 16	– Kenmerken van moeders bij geboorte van het eerste kind	maart	1998	6
<i>Jaarcijfers</i>				– Sterke daling aantal tienermoeders	mei	1998	12–13
– Niet-Nederlanders per gemeente, 1 januari 1995	mei	1996	35– 43	– Vruchtbaarheid van in het buitenland geboren vrouwen	juli	1998	8–10
– Stand en loop van de Niet-Nederlandse bevolking in Nederland, 1995	mei	1996	44– 47	– Geboortenregeling 1998	december	1998	25–29
– Bevolking per gemeente naar geboorteland resp. Geboorteland ouders, 1 januari 1995	augustus	1996	17– 35	– Echte en buitenechtelijke levendgeborenen, 1960–1999	januari	1999	6
– Bevolking naar geboorteland en geboorteland van de ouders, 1 januari 1995	september	1996	13– 22	– Fertility of foreign-born women in the Netherlands	november	1999	12–14
– Bevolking naar geboorteland en geboorteland van de ouders, per provincie en in de vier grote gemeenten, 1 januari 1995	november	1996	11– 22	– TFR naar leeftijd en geboorteland, 1990–1998	december	1999	6
– Bevolking naar geboorteland en geboorteland van de ouders, 1 januari 1996	januari	1997	22– 30	– Afstel door uitstel: (kinder)loos alarm?	januari	2000	9–22
– Bevolking naar geboorteland en geboorteland van de ouders, per provincie en in de vier grote gemeenten, 1 januari 1996	januari	1997	31– 42	– Aantal tienermoeders toch weer gestegen	januari	2000	23–25
– Bevolking per gemeente naar geboorteland resp. Geboorteland ouders, 1 januari 1996	januari	1997	43– 61	– Sex-ratio, Nederlanders en allochtonen	maart	2000	6
– Niet-Nederlanders per gemeente, 1 januari 1996	februari	1997	21– 29	– Krijgen allochtonen vrouwen van de tweede generatie minder kinderen dan de moeder	oktober	2000	17–24
– Demografische cijfers betreffende de Surinaamse en Antilliaanse + Arubaanse bevolking in Nederland, 1991–1995	maart	1997	90– 94	– Vruchtbaarheid van allochtonen vrouwen	november	2000	9–11
– Bevolking naar geboorteland en geboorteland van de ouders, 1 januari 1997	december	1997	67– 75	– Allochtone moeders in Nederland	november	2000	12–21
– Bevolking naar geboorteland en geboorteland van de ouders, per provincie en in de vier grote gemeenten, 1 januari 1997	december	1997	76– 88	– Kinderen krijgen over de landsgrenzen heen	november	2000	22–26
– Bevolking per gemeente naar geboorteland resp. Geboorteland ouders, 1 januari 1997	december	1997	89–107	– Jonge moeders zijn steeds ouder	november	2000	27–31
– Niet-Nederlanders per gemeente, 1 januari 1997	december	1997	108–116	– Werkende moeders in de komende twintig jaar	november	2000	32–34
– Allochtonen in Nederland volgens de beperkte definitie, 1 januari 1997	maart	1998	26– 33	– Aantal tienermoeders weer toegenomen	februari	2001	4– 5
– Allochtonen volgens de beperkte definitie per provincie en de vier grote gemeente, 1 januari 1997	maart	1998	34– 45	– Steeds meer kinderen buiten het huwelijk geboren	maart	2001	4– 5
– Allochtonen volgens de beperkte definitie per gemeente, 1 januari 1997	maart	1998	46– 54	– Een kind of uit elkaar	maart	2001	6–11
– Allochtonen volgens de beperkte definitie per viercijferig postcodegebied, 1 januari 1997	juni	1998	17– 28	<i>Jaarcijfers</i>			
– Niet-Nederlanders per gemeente, 1 januari 1998	oktober	1998	28– 35	– Levendgeborenen naar leeftijd van de moeder per gemeente, 1994	juni	1996	18–27
– Allochtonen in Nederland volgens de beperkte definitie, 1 januari 1998	november	1998	24– 31	– Geboorte, 1991–1995	december	1996	46–55
– Allochtonen volgens de beperkte definitie per provincie en de vier grote gemeente, 1 januari 1998	november	1998	32– 44	– Geboorte per gemeente naar provincie, 1994–1995	mei	1997	37–54
– Allochtonen volgens de beperkte definitie per gemeente, 1 januari 1998	november	1998	45– 52	– Geboorte, 1992–1996	november	1997	28–38
– Allochtonen volgens de beperkte definitie per viercijferig Postcodegebied, 1 januari 1998	april	1999	55– 66	– Geboorte per gemeente naar provincie, 1996	januari	1998	25–34
– Niet-Nederlanders per gemeente, 1 januari 1999	augustus	1999	15– 23	– Levendgeborenen naar leeftijd van de moeder per gemeente, 1996	februari	1998	26–34
– Allochtonen, 1 januari 1999	december	1999	48–115	– Geboorte per gemeente naar provincie, 1997	januari	1999	25–33
– Inwoners en allochtonen per viercijferig postcodegebied, 1 januari 1999	juli	2000	16– 43	– Geboorte, 1993–1997	februari	1999	15–24
– Allochtonen, 1 januari 2000	september	2000	22– 85	– Levendgeborenen naar leeftijd van de moeder per gemeente, 1997	maart	1999	20–28
– Inwoners en allochtonen per viercijferig postcodegebied, 1 januari 2000	november	2000	44– 71	– Geboorte, 1994–1998	november	1999	35–44
– Niet Nederlanders per gemeente, 1 januari 2000	december	2000	13– 21	– Levendgeborenen naar leeftijd van de moeder per gemeente, 1998	februari	2000	56–64
				– Geboorte per gemeente naar provincie, 1998	april	2000	24–33
4. GEBOORTE				– Geboorte, 1995–1999	oktober	2000	25–34
<i>Artikelen</i>				– Levendgeborenen naar leeftijd van de moeder per gemeente, 1999	november	2000	72–80
– Effect opleiding partner op kindertal neemt af	mei	1996	18– 26	– Geboorte per gemeente naar provincie, 1999	december	2000	22–31
– In Nederland geboren naar geboorteland van de ouders, 1995	juni	1996	4	5. STERFTE EN LEVENSVERWACHTING			
– Prognose van het aantal geborenen in 1995 volgens de bevolkingsprognoses vanaf 1965 (Buiten-)rechtelijke levendgeborenen naar leeftijd van de moeder, 1965 en 1995	maart	1997	4	<i>Artikelen</i>			
– Worden er steeds minder jongens geboren?	april	1997	11	– Overledenen: leeftijd, achterblijvende minderjarige kinderen, (duur van) burgerlijke staat, 1995	mei	1996	4
– Meeste kinderen in zomer geboren	mei	1997	6– 9	– Hoge sterfte in winter 1995/1996	juni	1996	7–10
				– Sterfte: trends, achtergronden en prognose	mei	1997	10–17
				– Sterfte in relatie tot warmte, kou en griep	november	1997	4
				– Periode-overlevingstafels naar geslacht en leeftijd, 1991–1995	januari	1998	8–13
				– Veel sterfgevallen in maart en april 1998	augustus	1998	8– 9
				– Seizoenspatronen in de sterfte	mei	1999	6
				– Ruim 2000 extra overledenen in januari 2000	april	2000	9–10
				– Zelfdoding in Nederland	april	2000	11–16
				– Sterfte in de jaren negentig	februari	2001	6– 9
				<i>Jaarcijfers</i>			
				– Overlevingstafels, 1994 en 1990–1994	mei	1996	30–34
				– Sterfte, 1991–1995	december	1996	56–61
				– Overlevingstafels, 1995 en 1991–1995	januari	1997	72–76
				– Sterfte per gemeente naar provincie, 1994–1995	april	1997	30–46
				– Sterfte, 1992–1996	november	1997	39–45
				– Overlevingstafels, 1996 en 1992–1996	november	1997	46–50

Inhoudsopgave maart 1996–maart 2001

	Aflevering	Bladzijde
– Sterfte per gemeente naar provincie, 1996	januari 1998	35–43
– Doodgeborenen, 1995 en 1996	februari 1998	35–36
– Sterfte per gemeente naar provincie, 1997	januari 1999	34–42
– Sterfte, 1993–1997	februari 1999	25–31
– Overlevingstafels, 1997 en 1993–1997	maart 1999	29–33
– Doodgeborenen, 1997	maart 1999	34
– Overlevingstafels, 1998 en 1994–1998	september 1999	19–23
– Sterfte, 1994–1998	november 1999	45–53
– Doodgeborenen, 1998	november 1999	54–55
– Sterfte per gemeente naar provincie, 1998	april 2000	34–42
– Sterfte naar doodsoorzaak, 1998	april 2000	58–63
– Doodgeborenen, 1999	oktober 2000	35–36
– Sterfte, 1995–1999	oktober 2000	37–44
– Overlevingstafels, 1999 en 1995–1999	november 2000	81–85
– Sterfte per gemeente naar provincie, 1999	december 2000	32–40

6. BINNENLANDSE MIGRATIE EN VERHUIZINGEN

Artikelen

– Suburbanisatie in de regio Rotterdam en Amsterdam, 1995	augustus 1996	4
– Inter- en intragemeentelijke verhuizingen naar geboorteland, 1995	december 1996	4
– Grootstedelijke migratie in historisch perspectief	januari 1997	13–15
– Migratiestromen van en naar Rotterdamse wijken	januari 1997	16–20
– Verhuizingen van Marokkanen, Turken, Antillianen en Surinamers naar leeftijd, 1996	augustus 1997	4
– Verhuizingen naar leeftijd, gezinsverband en periode van het jaar 1995–1997	oktober 1998	6
– Twintigers verhuizen het verst en het vaakst	december 1998	30–35
– Verhuizingen in de vier grote steden, 1997	mei 1999	9–17
– Migratie en vergrijzing in de 21 ^e eeuw	februari 2000	24–28
– Binnenlands verhuisgedrag van allochtonen	maart 2000	34–43

Jaarcijfers

– Verhuizingen per gemeente naar provincie, 1995	september 1996	32–41
– Verhuizingen in Nederland, 1990–1994	oktober 1996	27–30
– Binnenlandse migratie, 1991–1995	december 1996	24–29
– Verhuizingen in Nederland, 1991–1995	december 1996	42–45
– Binnenlandse migratie, 1992–1996	oktober 1997	35–40
– Verhuizingen in Nederland, 1992–1996	oktober 1997	41–44
– Verhuizingen per gemeente naar provincie, 1996	januari 1998	44–53
– Binnengemeentelijke verhuizingen, 1995–1997	september 1998	25–28
– Binnenlandse migratie, 1993–1997	september 1998	29–34
– Verhuizingen in Nederland, 1993–1997	september 1998	35–38
– Verhuizingen per gemeente naar provincie, 1997	januari 1999	43–51
– Verhuizingen per gemeente naar provincie, 1998	september 1999	24–33
– Binnengemeentelijke verhuizingen, 1996–1998	oktober 1999	37–40
– Binnenlandse migratie, 1994–1998	oktober 1999	41–46
– Verhuizingen in Nederland, 1994–1998	oktober 1999	47–50
– Binnenlandse migratie, 1995–1999	augustus 2000	23–28
– Verhuizingen in Nederland, 1995–1999	augustus 2000	29–32
– Verhuizingen per gemeente naar provincie, 1999	december 2000	41–50
– Binnengemeentelijke verhuizingen, 1995–1999	januari 2001	60–62

7. BUITENLANDSE MIGRATIE

Artikelen

– De toegenomen betekenis van de administratieve correcties	maart 1996	6– 7
– Scherpe daling aantal asielverzoeken in 1995	mei 1996	6–14
– Emigratie en afvoeringen naar leeftijd, geboorteland en gemeente, 1995	september 1996	4
– Immigratie kan vergrijzing niet tegenhouden	november 1996	9
– Daling aantal asielverzoeken zet door in 1996	juni 1997	12–18
– Turkse en Marokkaanse huwelijksmigranten	oktober 1997	25–34
– De Immigratie- en Naturalisatie Dienst en demografische prognoses	januari 1998	14–16
– Kenmerken van naar België emigrerende personen	april 1998	6
– Welk effect heeft het immigratiebeleid?	augustus 1998	10–12
– Gezinshereniging en gezinsvorming onder asielmigranten	september 1998	8–16
– Immi- en emigratie naar België en Duitsland, 1980–1996	oktober 1998	4
– Asielverzoeken, 1993–1997	november 1998	6
– Immigratie en asielaanvragen, 1996–1998	februari 1999	6

	Aflevering	Bladzijde
– Verband tussen huwelijk en vestiging in Nederland	augustus 1999	6
– Buitenlandse migratie van Nederlanders met geboorteland Nederlandse Antillen of Aruba naar geslacht en leeftijd, 1986–1999	januari 2000	6
– Immigratie van geëmigreerde Nederlanders	april 2000	6
– De nieuwe gastarbeider: manager uit de VS of informaticus uit India	september 2000	9– 12
– Waarom komen immigranten naar Nederland?	januari 2001	4– 7
– Gezinshereniging van asielemigranten nog gering	januari 2001	8– 14

Jaarcijfers

– Asielverzoeken	juni 1996	28– 30
– Buitenlandse migratie, 1991–1995	december 1996	30– 37
– Administratieve correcties, 1991–1995	december 1996	38– 41
– Asielverzoeken, 1992–1996	augustus 1997	21– 24
– Buitenlandse migratie, 1992–1996	oktober 1997	45– 52
– Administratieve correcties, 1992–1996	oktober 1997	53– 56
– Buitenlandse migratie, 1993–1997	september 1998	39– 48
– Administratieve correcties, 1993–1997	september 1998	49– 52
– Asielverzoeken, 1993–1997	oktober 1998	36– 40
– Buitenlandse migratie, 1994–1998	oktober 1999	51– 60
– Administratieve correcties, 1994–1998	oktober 1999	61– 64
– Asielverzoeken, 1994–1998	december 1999	116–120
– Buitenlandse migratie, 1995–1999	augustus 2000	33– 42
– Administratieve correcties, 1995–1999	augustus 2000	43– 46

8. HUWELIJKSSLUITING, RELATIEVORMING EN -ONTBINDING

Artikelen

– Echtscheidingen: leeftijd, geslacht, huwelijksduur, betrokken minderjarige kinderen en leeftijdsverschil partners, 1995	maart 1996	4
– Gemengde huwelijken lopen vaker stuk	juni 1996	6
– De invloed van echtscheiding van de ouders op relaties van jongeren	augustus 1996	7– 12
– Samenwoners van gelijk geslacht	oktober 1996	23– 26
– Turkse en Marokkaanse huwelijksmigranten	oktober 1997	25– 34
– Eerste huwelijken, naar generatie, kalenderjaar, leeftijdsgroep en geslacht, 1950–1996	januari 1998	6
– Geregistreerd partnerschap naar leeftijd, eerste maanden 1998	juli 1998	6
– Hertrouwende weduwen en weduwnaars, 1950–1997	augustus 1998	6
– Naar geboorteland gemengde huwelijken	augustus 1998	13– 15
– Belangstelling voor geregistreerd partnerschap groter dan verwacht	oktober 1998	8– 10
– Trouwen en scheiden: lichte restauratie op komst	juni 1999	8– 16
– Naar geboorteland gemengde echtparen	juli 1999	6
– Verband tussen huwelijk en vestiging in Nederland	augustus 1999	6
– Huwelijk en geregistreerd partnerschap, 1998	oktober 1999	6
– Verschillen in echtscheidingscijfers tussen Nederlandse gemeenten: een verklaring vanuit sociologisch en demografisch perspectief	november 1999	15– 24
– Cross-cultural marriages	december 1999	17– 20
– Glad to live alone or happier together	februari 2000	16– 23
– Weer samenwonen na scheiding of verdeduwung	februari 2001	17– 20
– Steeds meer kinderen buiten het huwelijk geboren	maart 2001	4– 5
– Een kind of uit elkaar	maart 2001	6– 11
– Traditionele en moderne huwelijken	maart 2001	12– 13

Jaarcijfers

– Huwelijksluitingen, 1991–1995	december 1996	62– 67
– Echtscheidingen, 1991–1995	december 1996	68– 75
– Huwelijksluiting en -ontbinding per gemeente naar provincie, 1994–1995	juni 1997	28– 59
– Huwelijksluitingen, 1992–1996	november 1997	51– 56
– Door huwelijksluiting gewettigde kinderen, 1992–1996	november 1997	57– 58
– Echtscheidingen, 1992–1996	november 1997	59– 66
– Huwelijksluiting en -ontbinding per gemeente naar provincie, 1996	januari 1998	54– 70
– Huwelijksluiting en -ontbinding per gemeente naar provincie, 1997	januari 1999	52– 65
– Huwelijksluitingen, 1993–1997	februari 1999	32– 38
– Echtscheidingen, 1993–1997	februari 1999	39– 47
– Door huwelijksluiting gewettigde kinderen, 1993–1997	mei 1999	18– 20
– Huwelijksluitingen, 1994–1998	november 1999	56– 62
– Echtscheidingen, 1994–1998	november 1999	63– 72
– Huwelijksluiting en -ontbinding per gemeente naar provincie, 1998	april 2000	43– 57
– Huwelijksluitingen, 1995–1999	oktober 2000	45– 50
– Echtscheidingen, 1995–1999	oktober 2000	51– 59

Inhoudsopgave maart 1996–maart 2001

	Aflevering		Bladzijde
– Huwelijksluitingen en -ontbinding per gemeente naar provincie, 1999	december	2000	51–63
9. WIJZIGINGEN VAN NATIONALITEIT			
<i>Artikelen</i>			
– In 1995 recordaantal naturalisaties	mei	1996	15–17
– Verkrijging Nederlandschap door Turken, Marokkanen en Surinamers naar verblijfsduur en leeftijd	februari	1997	4
– Wijzigingen van nationaliteit, 1999	september	1998	17–24
– Aantal wijzigingen van nationaliteit sterk toegenomen in de jaren negentig	september	2000	13–21
<i>Jaarcijfers</i>			
– Wijzigingen van nationaliteit, 1995	december	1996	76–82
– Wijzigingen van nationaliteit, 1996	november	1997	67–73
– Wijzigingen van nationaliteit, 1997	april	1999	67–73
– Wijzigingen van nationaliteit, 1998	september	1999	34–40
– Wijzigingen van nationaliteit, 1999	september	2000	86–93
10. HUISHOUDENS EN GEZINEN			
<i>Artikelen</i>			
– Het verborgen gezin	maart	1996	8–13
– Institutionele huishoudens, 1 januari 1995	september	1996	6– 8
– Samenwoners van gelijk geslacht	oktober	1996	23–26
– Kinderen en hun stiefouders	maart	1997	11
– Vrouwen met een hoog inkomen blijven vaker kinderloos	december	1997	32–38
– Institutionele huishoudens, 1 januari 1997	mei	1998	14–17
– Meer vrouwen krijgen maar één kind	november	1998	8–11
– Relatie- en gezinsvorming in Nederland en Noorwegen	november	1998	12–23
– Relatie- en gezinsvorming van generaties 1945–1979; Uitkomsten van het Onderzoek			
– Gezinsvorming 1998	december	1999	21–36
– Werkende moeders	april	2000	17–23
– Gezinnen met kinderen naar allochtoniteit	mei	2000	6– 7
– Huishoudens, 1960–1998	juni	2000	6
– Veranderingen in huishoudenspositie tussen 1988 en 1989	december	2000	10–12
– Uit het ouderlijk huis, 1998–2000	januari	2001	15–16
– Huishoudens 1995–2000: eerste resultaten van de vernieuwde huishoudensstatistiek	februari	2001	10–12
– Nieuwe huishoudensstatistiek: vergelijking met de oude statistiek	februari	2001	13–16
– Weer samenwonen na scheiding of vereduwing	februari	2001	17–20
– Uit huis...en dan	februari	2001	21–22
– Boemerangkinderen	februari	2001	23
– 'Repartnering': weer samenwonen na een relatieontbinding	februari	2001	28–30
– De invloed van achtergrondkenmerken op de leefvorm van vrouwen	maart	2001	
<i>Jaarcijfers</i>			
– Jaarlijkse Huishoudensstatistiek, 1995	juli	1996	36–40
– Personen en gezinnen per gemeente, 1 januari 1996	oktober	1996	31–47
– Jaarlijkse Huishoudensstatistiek naar enkele regionale en categorale indelingen, 1995	oktober	1996	48–58
– Jaarlijkse Huishoudensstatistiek, 1996	juli	1997	30–41
– Bevolking in institutionele huishoudens, 1 januari 1996	augustus	1997	25
– Personen en gezinnen per gemeente, 1 januari 1997	januari	1998	71–87
– Personen en gezinnen per provincie, 1 januari 1997	maart	1998	55–65
– Jaarlijkse Huishoudensstatistiek, 1997	mei	1998	23–34
– Personen en gezinnen per gemeente, 1 januari 1998	oktober	1998	41–57
– Personen en gezinnen per provincie, 1 januari 1998	oktober	1998	58–67
– Bevolking in institutionele huishoudens, 1 januari 1998	juli	1999	27
– Jaarlijkse Huishoudensstatistiek, 1998	november	1999	73–86
– Personen en gezinnen per provincie, 1 januari 1999	maart	2000	44–54
– Personen en gezinnen per gemeente, 1 januari 1999	maart	2000	55–71
– Bevolking in institutionele huishoudens, 1 januari 1999	mei	2000	18
– Huishoudensstatistiek, 1 januari 2000	februari	2001	54–57

	Aflevering		Bladzijde
11. PROGNOSES EN SCENARIO'S			
<i>Artikelen</i>			
– Toekomstige huishoudensontwikkeling: demografie of gedrag?	april	1996	6–10
– Prognose van remigratie	oktober	1996	6– 9
– Prognose van het aantal geborenen in 1995 volgens de bevolkingsprognoses vanaf 1965	november	1996	4
– Bevolkingsprognose 1996: minder bevolkingsgroei, meer vergrijzing	januari	1997	6–12
– Drie scenario's van de bevolking, huishoudens, opleiding en arbeidsaanbod	februari	1997	6–10
– Internationale migratie: recente ontwikkelingen, achtergronden en veronderstellingen over de toekomst	maart	1997	12–29
– Alloctonenprognose 1996–2015	maart	1997	30–46
– Nationale huishoudensprognose 1996: steeds minder paren zijn gehuwd	mei	1997	18–27
– Drie scenario's van het arbeidsaanbod voor de komende 25 jaar	juni	1997	19–23
– Nationale Huishoudensprognose 1996: sterke groei eenpersoonshuishoudens	juli	1997	6–14
– Vruchtbaarheid: trends en prognose	juli	1997	15–25
– Stijging arbeidsdeelname kan lasten van vergrijzing beperken	augustus	1997	6– 9
– Prognose van leerlingen- en studenten-aantallen	augustus	1997	11–16
– Nationale Huishoudensprognose 1996: uitstel van gezinsvorming	september	1997	6–12
– Demografische prognoses en mobiliteit van personen	oktober	1997	6–11
– Population scenarios for the European Economic Area: components of population growth	december	1997	9–16
– Population scenarios for the European Union: regional scenarios	december	1997	17–31
– De Immigratie- en Naturalisatie Dienst en demografische prognoses	januari	1998	14–16
– Bevolkingsprognose 1997–2003: meer geboorten	januari	1998	17–19
– Population scenarios for the European Union: regional scenarios (rectification)	februari	1997	11
– Kansverdeling van de bevolkingsprognose	april	1998	8–11
– Demografische projecties van gezondheid en gezondheidszorg	april	1998	12–18
– De toepassing van demografische prognoses in het volkshuisvestingsbeleid	mei	1998	18–22
– Korte termijn raming van geboorte, sterfte, immi- en emigratie	juni	1998	6
– Analysis and projection of national and regional mortality for countries of the European Economic Area	juni	1998	8–16
– Fertility scenarios for the European Economic Area	juli	1998	11–26
– Schatting van het toekomstige aantal hulpbehoevende ouderen met behulp van een micromodelbevolking	augustus	1998	16–20
– Geboorte, sterfte, migratiesaldo en groei, 1945–2020	december	1998	6
– Household Scenarios for the European Union			
– International migration scenarios for the European Economic Area	december	1998	36–49
– Effect on the economy on international migration flows	december	1998	50–52
– Bevolkingsprognose 1998–2050	januari	1999	8–19
– Veronderstellingen over het toekomstige aantal asielzoekers	februari	1999	8–14
– Kinderen en jeugdigen, 1970–2020	maart	1999	6
– Alloctonenprognose 1998–2015	april	1999	20–36
– Relatie tussen demografische prognoses en overheidsbeleid	april	1999	37–40
– Vrouwen en scheiden: lichte restauratie op komst	juni	1999	8–16
– Nationale Huishoudensprognose 1998: aantal huishoudens blijft tot 2035 stijgen	juni	1999	17–28
– Labour force scenarios for the European Union	september	1999	9–18
– Stochastische bevolkingsprognose	oktober	1999	10–17
– Onzekerheidsmarges voor geboorte, sterfte en migratie	oktober	1999	18–27
– Kansverdeling van de toekomstige bevolking, 1998–2050	oktober	1999	28–36
– Stochastische huishoudensprognose 1998–2050	november	1999	25–34
– Migratieprognose 1998–2050	december	1999	38–47
– Bevolkingsprognose 1999–2005	januari	2000	26–28
– Nationale Huishoudensprognose: 'grotere' huishoudens groeien niet meer	juli	2000	10–15
– Bevolkingsprognose 2000–2050: veronderstellingen en methodiek	januari	2001	17–21

Inhoudsopgave maart 1996–maart 2001(slot)

	Aflevering		Bladzijde
– Bevolkingsprognose 2000–2050: bevolking groeit tot 18 miljoen	januari	2001	22– 25
– Nederland vergrijst en ontgroent. Hoe zeker is dat? Resultaten uit de bevolkingsprognose 2000–2050	februari	2001	24– 27
– Bevolkingsprognose 2000–2050: kansverdeling van de toekomstige bevolking	februari	2001	31– 35
– Bevolkingsprognose 2000–2050: onzekerheidsmarge voor geboorte	februari	2001	36– 38
– Bevolkingsprognose 2000–2050: achtergronden van vruchtbaarheidsontwikkelingen	februari	2001	39– 44
– Bevolkingsprognose 2000–2050: waargenomen en toekomstige ontwikkelingen in de vruchtbaarheid	februari	2001	45– 53
– Allochtonenprognose 2000–2050: over tien jaar 2 miljoen allochtonen	maart	2001	17– 22
– Allochtonenprognose 2000–2050: veronderstellingen over het toekomstige kindertal van allochtone vrouwen	maart	2001	23– 30
– Bevolkingsprognose 2000–2050: recente ontwikkelingen in de migratie en veronderstellingen voor de toekomst	maart	2001	31– 40
– Bevolkingsprognose 2000–2050: kunnen in de toekomst meer arbeidsmigranten worden verwacht?	maart	2001	41– 46
– Bevolkingsprognose 2000–2050: veronderstellingen over de asielmigratie	maart	2001	47– 50
<i>Jaarcijfers</i>			
– Population scenarios for the countries of the EEA	juli	1996	31– 35
– Bevolkingsprognose 1996–2050	januari	1997	62– 72
– Uitkomsten Allochtonenprognose 1996–2015	maart	1997	65– 89
– Uitkomsten Huishoudensprognose 1996	juli	1997	42– 50
– Population scenarios for the countries of the European Union: regional scenarios	december	1997	117–125
– Bevolkingsprognose 1997–2003	januari	1998	88– 91
– Bevolkingsprognoses op gemeentelijk niveau volgens het PRIMOS-model 1997	maart	1998	66– 75
– Bevolkingsprognose 1998–2050	januari	1999	66– 75
– Allochtonenprognose 1998–2015	april	1999	74– 88
– Uitkomsten Huishoudensprognose 1998	juni	1999	33– 41
– Bevolkingsprognoses op gemeentelijk niveau volgens het PRIMOS-model 1999	december	1999	121–130
– Bevolkingsprognose 1999–2005	januari	2000	40– 42
– Uitkomsten Huishoudensprognose, huishoudens naar grootte, 1998–2050	juli	2000	44– 52
– Bevolkingsprognose 2000–2050	januari	2001	63– 71
– Uitkomsten allochtonenprognose 2000–2050	maart	2001	51– 65

	Aflevering		Bladzijde
12. INTERNATIONAAL			
<i>Artikelen</i>			
– Nederlanders over de grens	mei	1996	27–29
– National population scenarios for countries of the European Economic Area	juli	1996	6–19
– An evaluation of recent population scenarios for the EEA and Switzerland	juli	1996	20–30
– Nederland minder vergrijst dan andere West-Europese landen	november	1996	6– 8
– Buitenechtelijke geboorten: Nederland in Europees perspectief	mei	1997	28–36
– Buitenechtelijke geboorten: Nederland in Europees perspectief (rectificatie)	augustus	1997	10
<i>Jaarcijfers</i>			
– Nederland internationaal gezien, 1960–1996	juli	1997	51–56
13. POLITIEK EN BESTUUR			
<i>Artikelen</i>			
– Tussentijdse gemeenteraadsverkiezingen, 29 november 1995	april	1996	11–12
– 1 januari 1997: Nederland telt nog 572 gemeenten	maart	1997	47–51
– Tussentijdse gemeenteraadsverkiezingen, 13 en 27 november 1996	juni	1997	24–28
– Uitslagen van de uitgestelde gemeenteraadsverkiezingen van 28 oktober, 18 en 25 november 1998 en tussentijdse gemeenteraadsverkiezingen van 3 maart 1999	augustus	1999	9–14
14. BEVOLKINGSSTATISTIEK DIVERSEN			
<i>Artikelen</i>			
– Demografie en sociale zekerheid	juli	1997	26–29
– Prognose van leerlingen- en studenten-aantallen	augustus	1997	11–16
– De Immigratie- en Naturalisatie Dienst en demografische prognoses	januari	1998	14–16
– Demografisch gedrag en opleidingsniveau	februari	1998	8– 9
– Demografische projecties van gezondheid en gezondheidszorg	april	1998	12–18
– Zelfdoding in Nederland	april	2000	11–16
– Werkende moeders	april	2000	17–23
– Caleidoscoop van de moderne levensloop	juni	2000	10–17
– Leefstijl en demografisch gedrag	augustus	2000	9–18